

ZBIGNIEW NIEŃCZYK

Pán Tragáček

a
*čudné
šachovnice*



IKAR

ZBIGNIEW NIEŃACKI

Pán
Tragáček
a
čudné
šachovnice

10

IKAR

Zbigniew Nienacki

PAN SAMOCHODZIK I DZIWNE SZACHOWNICE

Copyright © by Zbigniew Nienacki (dedičia)

Translation © 2008 by Peter Čačko

Cover design © 2008 by Viera Fabianová

Slovak edition © 2008 by Ikar

Z poľského originálu Pan Samochodzik i dziwne szachownice (Oficyna Wydawnicza „WARMIA” s. c. z siedzibą w Olsztynie) preložil Peter Čačko.

Redigovala Elena Račková.

Obálku navrhla Viera Fabianová.

Technická redaktorka Helena Oleňová.

Vydalo vydavateľstvo Ikar, a. s., Bratislava v roku 2008 ako svoju 2523. publikáciu.

Sadzb a zalomenie do strán PRO 2, a. s., Bratislava.

Vytlačili Tlačiarne BB, spol. s r. o., Banská Bystrica.

ISBN 978-80-551-1619-8

PRVÁ KAPITOLA

Čo je „*Kniha strašidiel*“ • Záhadné emesky • Čo sa stalo
v ruinách astronomického observatória • Rozhodnutie o novej
výprave • Kde sa vzala mosadzná nábojnica

Záhadné a strašné udalosti, predovšetkým účasť osôb v istých kruhoch dosť známych na týchto príhodách, prinútili ma vynechať niekoľko nepodstatných podrobností z tohto príbehu plného nebezpečenstiev. Čitatelia *Knihy strašidiel* sa hádam na mňa nenahnevajú, že som neuviedol skutočné mená tých známych osôb, a iste mi prepáčia aj to, že som zmenil názvy miest, na ktorých sa tieto dramatické udalosti odohrali. Zainteresovaní budú beztak vedieť, o kom píšem, a obdivovatelia pekných krajíniek dozaista nájdu jazero Jasieň (dokonca aj keď sa v skutočnosti nazýva ináč).

Príbeh sa pre mňa začal koncom júla, keď sa zo skautského tábora vrátili do mesta moji traja priatelia: Viliam Tell, Sokolie oko a Veverička¹. Hneď po príchode ma navštívili v mojom byte, aby mi porozprávali, čo zažili na prázdninách. V auguste každý z nich ide na zvyšnú časť prázdnin spolu s rodičmi, v meste sa teda zdržia iba nie-

¹Tell, Sokolie oko. Veverička - sú to, prirodzene, prezývky chlapcov. Prvý z nich vynikajúco strieľal z kuše, druhý bol bystrým pozorovateľom, a tretí vynikajúco liezol po stromoch. O ich predchádzajúcich dobrodružstvách sa môže čitateľ dozvedieť z kníh *Pán Tragáčik a Ostrov zločincov*, ako aj *Pán Ttragáčik a templári*.

koľko dní a za ten čas takmer každý deň prichádzali ku mne na návštevu. Aj ja som im mal čo rozprávať, práve som sa vrátil z Prahy, kde spolu s historikom umenia pánom Dohnalom sa mi podarilo rozlúštiť záhadu, ktorú sme nazvali „Tajomstvo nad tajomstvami“. O tom možno niekedy napíšem. V auguste som chcel ísť na zaslúženú dovolenku, hoci ešte som nebol celkom rozhodnutý, kam zamierim svojím autom, v ktorom bol naložený turistický výstroj.

Skautský tábor, v ktorom prázdninovali moji traja mladí priatelia, bol na Pojezierzu Myśliborskom, v krásnom kraji bohatom na lesy, rieky, jazerá a rybníky. Toto nádherné zákutie sa nachádza v najzápadnejšom oblúku rieky Odry, bez problémov ho môžete nájsť na mape.

Chlapci mi ukázali svoje prázdninové fotografické zábery: uvidel som lesnaté brehy jazera Jasień, palác nemeckého grófa - využívaný ako rekreačné stredisko pre zahraničných turistov - ako aj skautský tábor - zo dve desiatky veľkých stanov postavených hneď za osadou kempingových chatiek.

Prelistoval som si aj hrubý zošit, na ktorom bolo veľkými písmenami napísané: *Kniha strašidiel*. Všimol som si v zošite nalepené fotografie akýchsi ruín zarastených krovím, záber veľkého balvanu z ľadovcového nánosu, aj rázcestie lesných ciest, pri ktorom stáli nachýlené božie muky. Ostatné strany zošita boli popísané úhladným písmom Viliama Telia.

Pozrel som si mapu okolia, ktorú urobili chlapci, a zistil som, že jazero Jasień svojím tvarom pripomína písmeno „S“. Palác leží na jednej strane vystrčeného bruška toho písmena, a na druhej strane sa rozkladá osada s kempingovými chatkami. A tam vedľa bol aj tábor skautov. Na mape bolo niekoľko miest označených červenými krížikmi a písmenami MS.

- Nič z toho nechápem, - povedal som zamyslene. - Čo znamenajú písmená MS? A čo je to za *Kniha strašidiel*?

- Nikdy ste nepočuli o *Knihe strašidiel*? - čudovali sa chlapci. - Je to predsa veľmi známa skautská hra. Zakladá sa na tom, že na mape okolia, kde sa zdržiava skautský oddiel, zaznačia sa všetky miesta, kde vraj straší. MS - teda „miesta strašidiel“ - sú vlastne tie miesta, na ktorých straší. Potom sa robí *Kniha* a do nej sa zapisujú všetky historiky o rôznych miestnych strašidlách. A nato jednotlivé družiny v noci navštevujú tieto emesky a po zistení, že nestretli nijaké strašidlá, skauti nechávajú tabuľku s nápisom: *Preverené. Strašidiel niet.*

- Veľmi pekná hra. A zaiste plná emócií, - prisvedčil som. - Prirodzene, že ste navštívili všetky tie miesta označené na mape ako emesky a strašidlá ste nestretli.

- Lebo nijaké strašidlá nie sú. Neverím na duchov ani upíry, - vyhlásil Viliam Tell a Sokolie oko mu prikývol hlavou.

Iba Veverička odvrátil tvár k oknu, akoby ho zrazu zaujali holuby lietajúce pod oblohou. Zdalo sa mi, že chlapec sa nechce vyjadriť ani „áno“, ani „nie“.

- Čo si ty o tom myslíš? - spýtal som sa ho.

Mykol plecami.

- Myslím si, že stávajú sa predsa aj veci, ktoré nie je ľahké vysvetliť rozumom. Napokon, - znova mykol plecami, - ani vy mi neuveríte, tak ako celá naša družina.

- Znova s tým začínaš? - rozčuľoval sa Sokolie oko. - Kvôli tebe sa z našej družiny všetci vysmievali. Jednoducho si omdlel v ruinách starého observatória a poriadne si blúznil.

- Vôbec to nebolo tak, - bránil sa Veverička.

- Našli sme ťa v bezvedomí alebo nie? - prísne sa ho spýtal Viliam Tell.

- Omdlel som až potom, ale predtým sa mi stala tá strašná vec, - vysvetľoval Veverička.

- A čo tá mosadzná nábojnica, ktorá ležala vedľa mňa? To je čo? Prosím, pozrite sa...

Veverička sa prehrabal vo vreckách nohavíc a podal mi malú mosadznú nábojnicu.

- Duchovia nenechávajú po sebe takéto predmety, - uťahoval si z neho Sokolie oko.

- Lenže ja vôbec netvrdím, že som stretol ducha, - odvrkol mu Veverička. - Iba vám hovorím, že som videl záhadné veci. Viac už o tom nepoviem, lebo aj tak mi nikto neuverí. Ja viem svoje a vy ma nepresvedčíte o opaku.

- Tá nábojnica tam dozaista ležala dlho predtým, než sme prišli. Ibaže sme si ju predtým nevšimli, - pohrdavo povedal Viliam Tell. - V starom astronómickom observatóriu celkom iste možno nájsť veľa rôznych čudných predmetov.

Ešte sa nejaký čas hádali, kým ja som si obzeral mosadznú nábojnicu, ktorá bola predmetom sporu. Usiloval som sa tváriť ľahostajne, ale iba s námahou som zakrýval vzrušenie, ktoré sa ma zmocnilo. Konečne som Veveričkovi nábojnicu vrátil a spýtal som sa:

- Čo sú to za ruiny astronómického observatória? A ako to vlastne bolo s tým omdletím?

Veverička sa urazil na svojich kamarátov.

- Nepoviem už ani slova. Urobil som výpoveď, ktorá je zapísaná v *Knihe*, a nemám v úmysle ju odvolať, hoci by ste sa zo mňa vysmievali aj niekoľko mesiacov.

Viliam Tell mi podstrčil zošit.

- V *Knihe strašidiel* nájdete presný opis celej udalosti. Ak chcete, môžeme vám *Knihu* do rána nechať. Potom ju musíme vrátiť oddielu.

Rýchlo som zošit strčil do zásuvky písacieho stola.

- Kedy ste tú nábojnicu našli? - obrátil som sa na Sokolie oko.

- Bolo to deň pred naším odchodom z tábora. Ležala pri omdletom Veveričkovi v ruinách starého observatória.

- Ach tak? Teda odvtedy prešli sotva štyri dni, - rátal som nahlas.

Viliam Tell sa na mňa pozorne zahľadel.

- Zaujala vás táto príhoda?

Odvetil som vyhýbavo:

- Jednoducho chcem poznať podstatu vášho sporu. Preto si rád prečítam *Knihu strašidiel*.

Nepokračoval som ďalej v rozhovore o tejto téme. Porozprával som chlapcom o svojich príhodách v Prahe a dokonca som sa s nimi radil, či mám o pražských zážitkoch napísať knihu. Len čo sa však za mojimi priateľmi zatvorili dvere, rýchlo som sa vrátil k písaciemu stolu, vyložil som naň *Knihu strašidiel* a pohrúžil som sa do čítania.

V tú noc sa v mojom okne svietilo veľmi dlho. O druhej po polnoci som siahol na poličku, kde som držal sprievodcov z rôznych kútov Poľska, a rozložil som mapu Pojezierza Myśliborského. Už som vedel, kam zamierim svojím autom a kde budem dovolenkovat'. Pri Jasieni, tam, kde ešte pred pár dňami táborili moji priatelia. Ale nesmel som o tom hovoriť, lebo som predpokladal, že ma čaká veľmi nebezpečné dobrodružstvo, a tak som radšej chcel, aby chlapci prežili august so svojimi rodičmi. Keby som im prezradil svoje podozrenie, prinútili by ma, aby som ich vzal so sebou. A tomu som sa chcel vyhnúť.

Na druhý deň som im vrátil *Knihu strašidiel* a povedal som im, že mi je ťažko zaujať stanovisko k nezvyčajnému zážitku Veveričku. Potom som sa s nimi rýchlo rozlúčil, lebo - ako som im povedal a čo bola napokon pravda - na dišiel čas môjho odchodu na dovolenku. Kam? „Niekam v Poľsku, bez konkrétneho cieľa," - tvrdil som a potriasli sme si ruky.

V skutočnosti som už na druhý deň chcel byť pri Jasieni. Lebo som si domyslel, ako to v skutočnosti bolo s Ve-

veričkovou príhodou. Rozpovedala mi o tom mosadzná nábojnica, ktorú našli vedľa neho.

Bola to nábojnica z... plynovej pištole. Niekoľko ráz som si obzeral takú pištoľ, videl som aj náboje do nej.

Moji traja priatelia sa vybrali v noci do starého observatória, aby zistili, či tam straší. A do jedného z nich, Veveričku, ktosi strelil z plynovej pištole, omámil ho a spôsobil, že chlapec na krátky čas omdlel. Už tento jediný fakt by stačil na to, aby som sa tam vybral. Zaujímavých skutočností bolo však viac, našiel som ich práve v *Knihe strašidiel*.

A týmto zážitkom venujem túto knižku.

DRUHÁ KAPITOLA

Kniha strašidiel (úryvky)

(...) *Náš skautský tábor stál na brehu pekného jazera Jasień, v nezvyčajnom malebnom prostredí na Pojezierzu Myśliborskom. Jazero obklopujú lesnaté vršky plné údolí a úvozov, cez ktoré pretekajú malé potoky. Na jednom konci jazera, z južnej strany, ťahá sa dedina so starým kostolíkom, na druhom konci stojí zborený mlyn. Dva kilometre od dedinky na brehu jazera stojí palác s dvoma štíhlymi vežami a veľkou terasou. Palác obklopuje veľký a divoký park. Celé toto okolie - jazerá, veľké lesy aj obrobebené polia za dedinou - kedysi patrili rodu grófov von Haubitz.*

V dedine Jasień, ktorá má názov podľa jazera, bývajú prevažne prisťahovalci spoza Bugu alebo zo stredného Poľska, ale je tu aj pár rodín, ktoré tu žijú už po mnoho generácií. Sú to takzvaní autochtóni - Poliaci, ktorí napriek tomu, že žili pod nemeckým jarmom, nedali sa ponemčiť.

Počas vojnových bojov v roku 1945 bol Haubitzov palác čiastočne zničený, ale onedlho bol obnovený a vzhľadom na pekné okolie z neho urobili rekreačné stredisko pre poľských a zahraničných turistov. Prichádzajú sem hostia z Nemecka, Anglicka, Švédska, Francúzska, Švajčiarska,

Ruska, Čiech aj Slovenska. Na brehu jazera vybudovali mólo s požičovňou športového výstroja.

V parku paláca, v jeho najodľahlejšom zákutí, na vrchole veľkého kopca sa nachádzajú ruiny čudáckej stavby zarastené krovím a mladými stromami. Sú to zvyšky súkromného astronomického observatória vybudovaného pred deväťdesiatimi rokmi vtedajším majiteľom tohto kraja grófom Volkmarom von Haubitz, ktorý sa s obľubou venoval astronómii a mal v tomto odbore dokonca aj veľký úspech, stal sa objaviteľom akejsi hviezdy či planéty. On bol jednou zo svetlejších postáv svojho rodu, za jeho života sa poľským sedliakom žilo pomerne dobre. Ale jeho synovia nemali pochopenie pre otcove záľuby, nebavila ich astronómia, usilovali sa urobiť vojenskú kariéru v pruskej armáde a silou-mocou chceli ponemčiť obyvateľstvo vo svojom okolí, vyhánali zo svojho panstva poľských roľníkov a na ich miesto privádzali nemeckých kolonistov. Dovolili, aby čas urobil z observatória ich predka zrúcaninu, ktorá je dnes už len malebnou pamiatkou navštevovanou turistami.

(...) Pokiaľ ide o strašidlá a upíry, miestni obyvatelia tomu v drvivej väčšine neveria a na naše otázky zvyčajne odpovedajú myknutím pliec alebo žartovnými poznámkami, že všetky miestne strašidlá odišli spolu s hitlerovcami. Napriek tomu sa nám podarilo nakriatnuť istého človeka, aby nám ukázal miesta, kde straší. Urobili sme mapu týchto miest a rozhodli sme sa ich preskúmať, aby sme definitívne rozptýlili vieru v strašidlá.

Toto sú miesta, na ktorých straší:

1. Mlyn Utopenec. Taký čudný názov majú ruiny mlyna na konci jazera. Pred tridsiatimi rokmi to bol vraj najkrajší mlyn s veľkým kolesom, ktoré poháňala voda nevelkého potoka, čo sa vlieva do jazera. Majiteľom mlyna bol strašný skupáň, ktorý ani vlastnej žene nedožičil jedla, takže za-

krátko zomrela. Mlynár sa druhý raz neoženil a ako mu roky pribúdali, bol čoraz skúpejší. Nevedelo sa, pre koho zhŕňa svoje bohatstvo, keďže nemal deti. Jedného dňa sa utopil, keď padol do vody pred stavidlom. Odvtedy sa z mlyna stávala ruina a ako rozprávajú starí ľudia, za mesačných nocí možno v jazere vidieť strašného utopenca. Je to mlynár, ktorý si odpykáva trest za svoju skúposť.

2. Čertovský kameň pri lesnej ceste, ktorá vedie okolo celého jazera. Je to obrovský balvan z ľadovcového nánosu. Podľa povesti ho však priniesol čert na rozkaz grófa Hermanna von Haubitz, ktorý zapredal svoju dušu peklu za to, že mu čert bude pomáhať plniť jeho predsavzatia. Bolo to pred sto rokmi, keď Haubitzovský rod ešte nebol taký zámožný ako neskôr. Práve pričinením Hermanna von Haubitz nadobudol bohatstvo aj význam. Všetko, čoho sa Hermann dotkol, premenilo sa na zlato a hojnosť. Ľudia v okolí začali veriť, že mu pomáha čert.

Hermann von Haubitz vyhral dlhé roky sa ťahajúce procesy s okolitými grófmi a značne rozšíril svoje majetky; na jeho poliach sa rodila nezvyčajne ušľachtilá pšenica; na celom okolí mal najbohatšiu úrodu zemiakov; množili sa stáda kráv, koní aj čriedy oviec. On vybudoval pri jazere palác a urobil z neho nádhernú rezidenciu. Čerti, aby získali Hermannovu dušu, orali na jeho poliach, pásli jeho stáda. Lenže gróf Hermann neustále kládol čertom nové požiadavky a vôbec sa nenáhlil odovzdať im svoju dušu, hoci bol už veľmi starý. Raz čertovi rozkázal priniesť obrovský kameň, ktorý mali použiť pri stavbe hrádze cez jazero. Súčasne od čerta žiadal aj elixír nesmrteľnosti, aby sa takto zabezpečil a nemusel odovzdať peklu svoju dušu. Táto požiadavka čerta tak nazlostila, že kameň odhodil, schmatol grófa, ktorý práve jazdil na koni, a dovliekol ho živého pred tvár Lucifera. Kameň, ktorý čert odhodil, doteraz nesie stopy jeho pazúrov.

3. Astronomické observatórium na okraji palácového parku. K tomuto miestu sa neviaže nijaká povest' ani strašidelné rozprávanie. Napriek tomu podaktorí tvrdia, že aj tam sa po nociach objavujú strašidlá. Veľký význam má dozaista aj skutočnosť, že ruiny observatória sa nachádzajú v divokom a takmer nenavštevovanom zákutí, zarastenom stromami a hustým krovím. Keď sa tam niekto predsa len zatúla, zmocní sa ho pocit záhadností a hrôzy. Ako strašne musia tie zrúcaniny vyzerat' za mesačnej noci! Zdá sa, že je nevyhnutné navštíviť ruiny tohto observatória v noci a po dôkladnom preskúmaní toho miesta pribiť tabuľku s nápisom: „Strašidiel niet!“, aby sa nikto nebál navštíviť toto pekné zákutie aj v noci.

4. Starý kostol so záhadnou šachovnicou. V dedinke Jasień stojí starý kostolík z trinásteho storočia a na jeho kamennom múre hneď pri vchodových dverách vidieť do kameňa vytesanú šachovnicu. Takýchto šachovníc je vraj na kostoloch v blízkom okolí niekoľko.

Šachovnicu mal vo svojom erbe aj rod grófov Haubitzovcov a podaktorí ľudia tvrdia, že to oní nechali ten znak na kostoloch, ktoré dali postaviť na svojom rozľahlom panstve. Toto tvrdenie však vzbudzuje pochybnosť, lebo podľa miestneho učiteľa kostoly sú oveľa staršie ako rod Haubitzovcov. Učiteľ sa domnieva, že to skôr Haubitzovci prijali do svojho erbu ten znak, keď prišli do tohto kraja a začali vlastniť majetky aj s kostolmi, na ktorých bola šachovnica.

So znakom šachovnice sa spája aj veľmi zaujímavá príhoda pred vyše štyridsiatich rokov.

Bolo to na začiatku roku 1945, keď sa k Odre blížila Červená armáda aj Prvá armáda poľského vojska. Vtedy starý Johann von Haubitz, ktorý bol obdivovateľom Hitlera a mal v hitlerovskej armáde svojho jediného syna Konrada, rozhodol sa schovať do tajného úkrytu svoje najcen-

nejšie veci. Sadol do auta a obišiel všetky svoje majetky, pobral z niekoľkých kaštieľov a malých palácov nádhernú zbierku obrazov, strieborné príbory, svietniky a podobné predmety. Všetky tieto veci previezol potom do paláca v Jasieni a schoval v skrýši v ruinách astronomického observatória.

Keď tieto cenné predmety ukryl, rozhodol sa brániť sa priamo vo svojom paláci a vyzbrojil všetkých služobníkov. Lenže služobníci sa rozprchli, len čo začuli hluk blížiacich sa ruských tankov. Starého Haubitza tak rozrušila zrada služobníctva, že dostal infarkt a zakrátko zomrel. Ale pred smrťou stihol prezradiť dôveryhodnému lokajovi menom Platzek miesto, kde ukryl poklady, a rozkázal mu, aby túto informáciu v budúcnosti povedal mladému Konradovi von Haubitz. Gróf takisto prikázal, aby synovi odovzdal správu, že „najcennejšiu vec stráži ich rodový znak šachovnica“.

Po smrti starého grófa a po obsadení tohto kraja Červenou armádou sa tento Platzek rozhodol využiť informáciu, ktorú dostal, a privlastniť si poklad Haubitzovcov. Našiel skrýšu v ruinách observatória a začal z nej vynášať cenné predmety. Pri tejto činnosti ho pristihli vojaci. Platzek maľoval do väzenia a Haubitzovské poklady sa dostali do poľských múzeí.

Po dvoch rokoch väzby sa Platzek vrátil do Jasieňa a začal hľadať tú najcennejšiu vec, ktorú strážila šachovnica. Celé mesiace ju hľadal, ale bezvýsledne. Z toho všetkého sa Platzek zbláznil, vyslúžil si výsmech a napokon zomrel vo veľkej biede, lebo pracovať sa mu už nechcelo. Stále sa nádejal, že nájde najcennejšiu vec Haubitzovcov a stane sa veľmi bohatým.

Starí ľudia v Jasieni rozprávajú, že za tmavých nocí duch šialeného Platzka sa moce okolo kostola v Jasieni, v blízkosti znaku záhadnej šachovnice. Takisto možno tohto

ducha stretnúť všade tam, kde vidieť tie znaky, teda aj pri ruinách observatória a okolo kameňa v mlyne Utopenec.

Miestny učiteľ sa domnieva, že Platzkovo hľadanie bolo nezmyselné, znak šachovnice neukrýva nijaké tajomstvo ani cenné materiálne predmety. Jednoducho keď starý von Haubitz hovoril, že „najcennejšiu vec stráži ich rodový znak šachovnica“, mal na mysli „česť rodu“ a jeho veľkosť spojenú s erbom grófov. Inými slovami, starý gróf chcel odkázať synovi Konradovi von Haubitz, aby vždy pamätal, z akého rodu pochádza, a usiloval sa zveľaďovať jeho veľkosť. Ak si spomenieme na skutočnosť, že starý Haubitz chcel s ozbrojeným služobníctvom brániť zámok pred Červenou armádou, toto vysvetlenie sa ukazuje ako veľmi pravdepodobné (...).

Nebolo by chybou, keby sme úmyselne odcitovali celú *Knihu strašidiel* či uviedli z nej opisy všetkých miest, ktoré moji priatelia skauti uznali za emesky. No nebudem ani citovať správy z jednotlivých skautských výprav, ktoré mali potvrdiť presvedčenie, že ani strašidlá, ani upíry nie sú. Obmedzím sa iba na podrobnosti, ktoré majú nejaký význam pre hlavný dej tejto knižky, ako aj dramatických udalostí, ktoré sa stali o niečo neskôr.

Hlásenia z niektorých výprav sú dlhé a nudné, dovoľm si ich iba zhrnúť.

Tak teda nočný výlet k Čertovskému kameňu priniesol jeho účastníkom iba prechladnutie. Chlapci sa tri hodiny motali po lese v blízkosti kameňa. Čert sa neukázal, nepočuli nijaké jačanie, ktoré - podľa povesti - mala vydávať v pekle trápená duša grófa Hermanna. Na druhý deň vedľa kameňa postavili drevenú tabuľku s nápisom: *Preverené, čerta niet.*

Počas mesačnej noci sa chlapci vybrali až na koniec jazera, do ruín mlyna s názvom Utopenec. Zistili, že rybník pri mlyne, kde sa vraj za jasných nocí mal objavovať duch

skúpeho mlynára, bol zarastený riasami, a tak chlapci nijakého ducha nevideli.

Takisto ani nočná výprava do astronomického observatória nepriniesla stretnutie so strašidlami. Iba to, že Veverička omdlel a potom rozprával nejaké strašidelné historiky o tom, čo prežil. Ale nikto mu neveril. Vzhľadom na vážnosť veci predsa len uvádzam Veveričkovu výpoveď v plnom znení:

(...) Bolo to krátko pred polnocou. Prišli sme po parkovej aleji až k vršku, na ktorom sa nachádzajú ruiny astronomického observatória. Čím bližšie k vyvýšenine, tým je aleja hustejšie zarastená trávou. Ďalej viedol už iba chodník medzi krovím a stromami.

Na konci aleje sme sa rozdelili. Viliam Tell sa pustil vľavo, aby sa dostal k ruinám z východnej strany, teda od jazera; ďalší chlapci postupovali od severu, lebo tam je najťažší prístup, vršok tu má veľmi strmý svah, takmer nepriechodne zarastený pichľavým krovím černíc a malín. Mne prikázali zdolať vršok z južnej strany, to znamená jednoducho vojsť do ruín kľukatým chodníkom.

Len čo sa moji kamaráti stratili v tme, a tej noci bola veľmi hustá tma, mesiac nesvietil a ani hviezdy nebolo vidieť - hneď som sa pustil po chodníku dohora. Každý z nás mal baterku, ale sľúbili sme si, že ju nebudeme používať, aby sme sa svetlom navzájom nemýlili. Napokon, išlo o prežitie hrozného a strašidelného zážitku. Išiel som rýchlo a dvakrát som sa takmer zvalil na zem, čo som zakopol o husté krovie, a raz som si takmer vykĺbil nohu, lebo som zapadol do akejsi diery. Vtedy som chcel zažať baterku, aby som si posvietil na ďalšiu cestu, lenže baterka práve tú noc nefungovala. Neskôr som zistil, že sa v nej zlomil pliešok kontaktu.

Cítil som sa neisto, nebol som vo svojej koži. Dookola bola nepreniknuteľná húština, v ktorej čosi potichu šeles-

tilo. Vrátiť sa nedalo, lebo by ma chlapci vysmiali. Musel som teda ísť ďalej, hoci som sa veľmi bál. Napokon, ruiny neboli ďaleko, za nasledujúcou zákrutou chodníka.

Keďže som bol v ruinách niekoľko ráz počas dňa, vedel som, že hneď natrafím na zvyšok dávnej brány do observatória, potom musím prejsť pod kamenným oblúkom brány, aby som sa ocitol na nádvorí uzavretom zo štyroch strán múrom. Na pravej strane je v múre diera, cez ktorú možno vojsť do bočnej miestnosti, nevelkej sály bez strechy. Asi tam sa kedysi nachádzal ďalekohľad na pozorovanie nebeských telies.

Vtom som nad hlavou uvidel čierny tieň oblúka brány. Zastal som, lebo sa mi zdalo, že zo zrúcaniny počujem hlasy. Pomyslel som si, že iste moji kamaráti sa dostali na vrchol vyvýšeniny skôr než ja a cez trhlínu v múre vošli do priestoru observatória. A tak som smelo urobil niekoľko krokov cez nádvorie zahalené do tmy.

Zrazu ma oslepil ostrý blesk. Takú silnú baterku nemal nik z našich chlapcov v skautskom tábore, teda hneď som sa dovtípil, že je to ktosi cudzí. Až ma oči rozboleli od silného svetla. Zrazu akýsi tieň zaclonil svetlo, akoby sa ku mne blížil ktosi v čiernom plášti. Ten tieň rástol, mohutnel a vtedy som sa dal na útek. Vybehol som na chodník, fujazdil som, ako som len vládol, ale za sebou som stále počul blížiace sa kroky. V istej chvíli mi do uší priletel zvuk, aký počuť pri otváraní fľaše s oranžádou alebo pivom. Prišlo mi zle, mal som pocit, že mi žalúdok vystupuje až do hrdla a hneď sa povraciam. Zastal som, a keďže som mal pocit, že hneď odpadnem, klakol som si. Potom sa už na nič nepamätám.

Ako dlho som ležal na chodníku, to veru neviem. Chlapci tvrdia, že nie dlhšie ako niekoľko minút. Lebo toľko času uplynulo od chvíle, keď začuli môj výkrik, až kým ma vo svetle bateriek našli ležať na chodníku. Viliam Tell

mi hneď dal umelé dýchanie a vtedy som sa prebral. Hneď som im rozpovedal, čo sa mi prihodilo, spolu sme išli do ruín, ale nikoho sme tam nestretli. Ešte iba toľko, že blízko miesta, kde som padol, našli sme mosadznú nábojnicu, ktorá nevedno na čo slúži. Možno napokon nemá nič spoločné s tým, čo sa mi stalo. Ale keby tam ležala za dňa, iste by sme ju boli videli.

Túto výpoveď podpisujem svojím menom a priezviskom a pravdivosť uvedených skutočností potvrdzujem skautským čestným slovom.

Nečudujem sa, že Veveričkova výpoveď sa jeho kamarátom nevidela vierohodná. Prirodzene, nik ho neobviňoval z klamstva, ale zdalo sa pravdepodobné, že keď chlapec omdlieval, mal rôzne vidiny. Je jasné, že tu bol problém: prečo omdlel. Lenže aj táto vec sa dala vysvetliť pomerne jednoducho. Chlapec zjedol čosi nestráviteľné, mal nejaké veľké žalúdočné problémy (preto ten strašný pocit mdloby) a prišlo mu zle. Nikto mu neublížil, nikoho nenašli v ruínach ani neobjavili stopy, ktoré by potvrdili čudnú výpoveď.

Lenže práve: stopy... Akousi stopou mohla byť kovová nábojnica, lenže nebolo možné mať istotu, či neležala na chodníku už predtým. Cez deň ju chlapci nevideli. Nie je však vylúčené, že ju tam ktosi podhodil večer. Napokon, čo má mosadzná nábojnica spoločné s tým, že Veverička omdlel?

Ale ja som si kedysi obzeral plynovú pištoľ a videl som náboje do nej. Pozdĺžna kovová nábojnica bola ich dôležitou časťou. Poznám aj účinok tejto zbrane. Výstrel z plynovej pištole pripomína zvuk, ako keď sa otvára pivová fľaša. Potom nasleduje charakteristický pocit mdloby a dýchacie ťažkosti, ktoré má postihnutý po vdýchnutí plynu.

Mohol som pochybovať, že na Veveričku ktosi vystrelil z plynovej pištole?

Zrejme sa v ruinách observatória v nočnej tme dialo čosi také, čo nemali vidieť oči nepovolaného svedka. Prirodzene, ťažko povedať, čo by sa stalo, keby chlapca chytili, ale netreba si o tom vymýšľať nijaké hypotézy. Chlapec začal utekať a zadržali ho strelou z plynovej pištole. Keď omdletý ležal na chodníku, mohli ho chytiť. Lenže vtedy sa ukázalo, že na vršku je ešte niekoľko iných chalanov, ktorí na Veveričkov výkrik začali pribiehať z rôznych strán. A záhadná osoba, jedna alebo niekoľko, v tejto situácii radšej zmizla z ruín.

Záležitosť vyzerala podozrivo a záhadne. Natoľko podozrivo, že som svojím vehiklom zamieril k jazeru Jasień. Ako pracovník Ústrednej správy múzeí na Ministerstve kultúry a umenia som sa toľko ráz zúčastnil na hľadaní stratených zbierok, že v mojej predstavivosti sa hneď zrodilo presvedčenie, že aj tentoraz ide o nejaký pamiatkový umelecký predmet.

Dnes viem, že som mal veľmi naivnú predstavu. Záležitosti, s ktorými som sa v Jasieni stretol, boli oveľa zamotanejšie, pochmurnejšie a strašnejšie.

TRETIA KAPITOLA

Prvá zmienka o Konradovi von Haubitz • Môj vehikel
je na posmech • Naháňanie cestného piráta
Heinrich Klaus a pokuta • V Jasieni • Veľmi čudný pes •
Veľmi čudná teta • Harpya a džudo

Vrátil som chlapcom *Knihu strašidiel*, ale neprezradil som im svoj úmysel okamžite sa vybrať do Jasieňa. Rozlúčil som sa s nimi, a keď odišli z môjho bytu, zatelefonoval som známemu novinárovi, ktorý bol dlhý čas tlačovým korešpondentom v Nemecku.

- Počas pobytu v tej krajine, neobtrelo sa vám o uši meno Haubitz?

- Ale áno, prirodzene. Konrad von Haubitz je dosť známa postava v istých nemeckých kruhoch. Je to funkcionár jednej zo strán presídlencov. Patria do nej tí Nemci, ktorí po prehratej vojne museli opustiť územie získané Poľskom. Konrad von Haubitz zaujíma medzi nimi dôležité miesto a je známy ako zanietený nepriateľ Poľska a Poliakov.

- Je to syn Johanna von Haubitz, ktorý mal rozsiahle majetky na našich západných územiach?

- Áno. Je to on. V Nemecku mu predpovedajú vynikajúcu politickú kariéru, ale v poslednom čase mal pán Haubitz veľké problémy. Chce, aby ho verejná mienka považovala za človeka „s čistými rukami“. Tvrdí, že vo vojne bol obyčajným dôstojníkom wehrmachtu a s nijakými vojnovými zločinmi nemal nič spoločné. Lenže z ničoho nič isté

frankfurtské noviny uverejnili list, ktorý ho obžalúva z vojnových zločinov. Haubitz zažaloval redakciu za hanobenie svojej dobrej povesti a nedávno sa vo Frankfurte nad Mohanom konal súdny proces. Pojednávane bolo odročené, lebo z neho vyplynuli isté nové okolnosti. Domnievam sa však, že Haubitz vyhrá proces, redakcia mu bude musieť zaplatiť veľké odškodné a on z toho dozaista bude chcieť vytĺcť politický kapitál. Lenže to je dlhá história. Ak vás to zaujíma, prídte ku mne do redakcie o štyri dni, lebo dnes večer odchádzam do Berlína. Vrátim sa až pozajtra.

„O štyri dni?“ pomyslel som si. „Nemôžem čakať toľký čas, keď tam, v Jasieni, dejú sa také podozrivé veci. Aj tak už meškám práve štyri dni.“

O polhodinu neskôr som na dvere svojho bytu dal lístok určený pre poštového doručovateľa. Poprosil som ho, aby mi listy posielal na poste restante v Jasieni, v štetínskom kraji. Vlečúc veľkú batožinu, prišiel som do garáže. Zakrátko môj čudácky vehikel už trielil po ceste smerom na Poznaň. Vyštartoval som o štvrtej popoludní, večer som minul Poznaň. Prenocoval som v lesoch medzi Pniewami a Skierzynou na rozložených sedadlách auta. Na úsvite som pokračoval ďalej na Gorzów Wielkopolski. O deviatej ráno som sa zastavil na benzínovej pumpe vzdialenej pätnásť kilometrov od Jasieňa. Zistil som, že treba doplniť palivovú nádrž.

Bol slnečný deň, na oblohe nebolo ani jedného obláčka, vyzeralo, že bude poriadne horúco. Bola sobota, čas pripraviť sa na nedeľné výlety. Na benzínovej stanici stáli v rade na palivo viaceré motorky. Pred zabočením na pumpu som musel silno pribrzdiť, aby som niektorú z nich nezrazil. Zrazu som začul hvízdanie pneumatík. Sivý taunus ma predbehol pri odbočovaní a strčil sa pred mňa. Zastal pred benzínovým stojanom, brzdiac tak prudko, že prednú časť mu takmer pritlačilo k zemi. Z taunusa vyskočil

muž s čiernou briadkou. Keď som zastal za ním, vyceril na mňa zuby a ironicky sa usmieval.

- Kto prv príde, prv melie, či nie? - zvolal a potom sa obrátil na pumpára: - Tridsať špeciálu, prosím vás.

Motocyklisti začali protestovať, lebo došli skôr a najprv mali tankovať oni. Pracovník stanice odpovedal, že predsa do motocykla berú mixovaný benzín z iného stojanu, ale ten pán chce čistý benzín. Bolo zrejmé, že najprv chce obslúžiť majiteľa taunusa, od ktorého hádam očakával prepitné, pretože auto malo zahraničnú poznávaciu značku.

Podišiel som k bradáčovi. Už dva roky som bol civilným inšpektorom cestnej služby, v aute som mal terčík, pásku na rukáv a vo vrecku som nosil zvláštny pliešok so svojim inšpekčným číslom. Mal som aj blok pokutových lístkov a bol som povinný trestať tých, čo nedodržiavali predpisy. Lenže toto bol cudzinec, aspoň podľa písmena „D“ pri poznávacej značke auta - Nemec. Voči cudzím štátnym príslušníkom som sa usiloval vždy vec vybaviť ústnym napomenutím.

- Vo vašej krajine, - spýtal som sa bradáča, - je dovolené predbiehať zľava, keď auto pred vami už bliká, že zabočuje doľava? Mohli ste zaviniť zrážku.

Bradáč mykol plecami.

- Nedoceňujete rýchlosť môjho auta. Kým ste vy zabočili, ja už som bol na pumpe. O zrážke nemohlo byť ani reči.

- Napriek všetkému ste porušili predpisy...

- Ach, nebud'te až taký puntičkár. Berte do úvahy, že sa ponáhľam, - dobre hovoril po poľsky, hoci s nemeckým prízvukom.

- Aj ja sa ponáhľam, - odvetil som.

Rozosmial sa.

- Keby ste sa náhlili, nejazdili by ste na takom vraku. Vaša kára nevytiahne viac než tridsať kilometrov za hodinu.

Niekoľko motocyklistov, ktorí počúvali náš rozhovor, vyprsklo do smiechu. Sympatizovali s bradáčom, hoci ich predbehol, keď v rade čakali na benzín. Ale už je to tak, že motoristom imponuje ten, kto má lepšie a rýchlejšie auto.

Vedel som, čo nastane teraz. Začnú sa vysmievat' z môjho vehikla. Nemohol som predsa každému osobne vykladať históriu svojho auta a rozprávať o Talianovi, ktorý rozbil auto ferrari 410 na ceste do Zakopaného. O mojom ujovi, známom vynálezcovi, ktorý odkúpil vrak motora ferrari, opravil ho, dorobil k nemu karosériu, obohatil vozidlo o niekoľko drobných zlepšení a pred smrťou mi daroval svoj vehikel, najrýchlejšie auto, aké jazdí po poľských cestách.

- Azda svoj voz veziete do nejakého múzea? - spýtal sa bradáč a usiloval sa dať svojmu hlasu čo najväčší tón, ale napriek tomu jeho slová zneli skôr výsmešne. - Som zvedavý, aký je to rok výroby? Hádam 1900. Domnievate sa, že s autami je to tak ako s vínom? Čím staršie, tým lepšie?

Motocyklisti sa zborovo zarehotali. Posmelení bradáčovým výsmechom, obklúčili môj vehikel, nazerali dovnútra, ťukali na karosériu, akoby sa chceli ubezpečiť, že nie je z papiera.

Vo mne narastala zlosť, ale bol som bezradný. Môj vehikel pripomínal obitý starý čln, na ktorom ktosi postavil stan z celtoviny. Pred rokom som auto natrel striebornou farbou, lenže lak nechcel držať a odpadávali z neho celé kúsky. A tie čudácke reflektory vpredu na maske vozidla, vyvalené ako oči nejakého chrobáka. Ujo postavil netvora na kolesách, čosi, čo sa podobalo na čudný hmyz so zalomeným zadkom. Mal som azda každému vykladať, že ten zalomený zadok musí byť, aby môj vehikel mohol plávať po vode?

- Nemenil by som ho za svoju javu, - vyhlásil nahlas je-

den z motocyklistov. - Iba keby ste mi poriadne doplatili, - obrátil sa na mňa.

- Mohli by ste mi ukázať motor? - navrhol druhý motorkár.

Už-už som chcel splniť túto žiadosť. Vedel som, že budú gúľať očami, keď uvidia čistý, lesknúci sa nádherný motor ferrari 410 super amerika, ktorý má dvanásť mohutných valcov a tristo päťdesiat konských síl, dva karburátory a vyvinie rýchlosť dvesto päťdesiat kilometrov za hodinu. Autá ferrari 410 sa nevyrábajú sériovo, iba na individuálne objednávky záujemcov, ako športovo-turistické vozy. Dokonca ani v Taliansku, kde sa vyrábajú, nestretnete ich veľa na cestách. Iba čudná zhoda okolností spôsobila, že majiteľ takého auta havaroval pri Zakopanom, celkom rozbil karosériu, ale nepoškodil motor. A potom môj ujo vynálezca za lacný groš odkúpil ten rozbitý vrak.

Ním opravený vehikel teraz mal všetky prednosti predchádzajúceho auta ferrari 410 a súčasne bol ešte zlepšený celkom novými prvkami. Ibaže bol strašne škaredý.

Nie, neukázal som motor. Pumpár začal tankovať benzín do taunusa a hneď potom strčil gumovú hadicu do mojej nádrže.

Bradáč vybral zo svojho auta tubu so špeciálnym krémom a natieral si ním ruky, ktoré si zašpinil, keď sa dotýkal uzáveru benzínovej nádrže. Natreté ruky potom utrel handrou a natiahol si semišové rukavičky.

- Koľko benzínu spáli vaše auto? - prihovoril sa mi opäť.

- Dvadsať litrov na sto kilometrov.

- Čo? - prekvapilo ho to.

Motocyklisti vykrikovali:

- Ide tridsiatkou a žerie dvadsať litrov? Pane, vy ste sa zbláznili? Do šrotu s takým autom!

Platil som za benzín, keď bradáč nasadol do taunusa.

Zrejme chcel motocyklistom zaimponovať nádherným odpichom svojho auta. Motor zareval a voz vyrazil, akoby ho vyhodila mohutná pružina. Prešla sekunda - a už bol na ceste. Súčasne sa motorka stojaca na príjazdovom pruhu po nepatrnom dotknutí predného nárazníka taunusa pomaly prevrátila na dlažbu. Zaškrípal plech motorky, zarinčalo svetlo reflektora.

- Zhodil mi motorku! Zhodil a ušiel! - zvraskol motocyklista. Ten istý, čo sa vysmieval z môjho vehikla.

Lenže bradáč si možno ani nevšimol, že jeho taunus zavádil o motorku. Už sa hnál obrovskou rýchlosťou a po chvíli zmizol za vyvýšeninou, na ktorú viedla cesta.

Dvaja motocyklisti, ktorí mali najsilnejšie motorky, naštartovali motor.

- Azda ho dolapíme, - usilovali sa potešiť majiteľa poškodeného motocykla.

O chvíľu sa už aj oni hnali po ceste. Podišiel som k nešťastníkovi a povedal som:

- Bude musieť uhradiť škodu.

Ani len nezareagoval na moju útechu. Iste ma považoval za blázna. Pracovník benzínovej stanice mykol plecami, niekoľko motocyklistov sa nahlas rozosmialo.

Nasadol som do vehikla, zvrtol som kľúčik v spínacej skrinke. Vychádzajúc na návršie, hodil som druhú rýchlosť, po chvíli tretiu. Keď som vyšiel na vršok - štvrtú, ktorú bolo treba použiť až vtedy, keď rýchlosť presahovala stovku. Auto malo aj piatu rýchlosť, ale tá sa používala veľmi zriedka, pretože ju bolo treba zapnúť až po prekročení rýchlosti sto päťdesiat kilometrov za hodinu a prakticky sa nedala použiť v našich podmienkach na úzkych a klukatých cestách s nerovným povrchom.

Dvanásť valcov ferrari 410 pracovalo naďalej potichu, hoci ručička na tachometri prekračovala stodvadsiatku. Ešte bolo ďaleko do maximálneho výkonu motora, ktorý

mohol ísť dvojnásobne vyššou rýchlosťou. Silnelo iba svišťanie pneumatík a nárazy vzduchu do vyklopených vetracích okienok. Zatvoril som teda okná a letel som čoraz rýchlejšie a rýchlejšie. Nepociťoval som vysokú rýchlosť, lebo môj vehikel bol nízky, široký, rozčapený ako žaba. Ale práve ten tvar mu dával stabilitu aj pri obrovskej rýchlosti.

Po niekoľkých minútach som dobehol motocyklistov. Hnali sa na maximálnych obrátkach motora, hučanie motoriek a prúd vzduchu ich ohlušoval. Musel som dva razy zatrúbiť, kým pochopili, že mi majú ustúpiť z cesty.

Tváre im zakrývali veľké okuliare, takže iba podľa napoly otvorených úst som zistil, ako veľmi sa začudovali, keď ich môj škaredý vehikel predbehol a šiel ďalej čoraz rýchlejšie a rýchlejšie. Po dvoch minútach som ich už nevidel v spätnom zrkadle.

Spomalil som na osemdesiatku, lebo dopravná značka označovala ostrú zákrutu. Potom však cesta znova bežala ďalej priamo, pričom tu bolo mierne stúpanie. Keď som vyšiel zo zákruty, zdalo sa mi, že na vrchole kopca som zazrel taunus.

Prišliapol som plynový pedál. Cesta bola prázdna, nijaký furmanský voz ani auto. Nadšene som sledoval, ako návršie obrovskou rýchlosťou podbieha pod masku vehikla a môj voz bez námahy zdoláva stúpanie.

Dostal som sa na vrchol, uvidel som taunus, ktorý sa šplhal na nasledujúci kopec. Bol už neďaleko, nanajvýš také dva kilometre, hnal sa rýchlosťou sto dvadsať kilometrov za hodinu. Ešte som pridal plyn a preradil som piatu rýchlosť. Dostihol som cudzinca priamo pred vrcholom stúpania a hlasno som zatrúbil, aby zastal.

Iste sa veľmi začudoval, keď videl hneď za sebou škaredú siluetu môjho vehikla. Ale tváril sa, že nerozumie, čo od neho chcem. Nezišiel na okraj cesty, lebo vedel, že pod vrcholom stúpania ho nebudem predbiehať.

Z vyvýšeniny sa otvorila široká panoráma veľkej roviny pri Odre. Keď začala cesta klesať, bradáč pridala plyn a zvýšila rýchlosť na sto štyridsať kilometrov. Ozval sa v ňom športový duch aj urazená pýcha, že ho chce predbehnúť také monštrum. Keďže šiel prostriedkom cesty, musel som zísť až ku krajnici a iba vtedy sa mi podarilo dostať sa pred neho, hoci mi hrozilo, že dostanem šmyk a narazím do stromov, ktoré rástli popri ceste.

O tri kilometre ďalej som mu zahatal cestu a prinútil som ho, aby zastavil. Vyskočil som z vehikla s terčíkom v ruke. Druhou rukou som siahol do vrečka po pliešok s inšpekčným číslom.

Brzdy zaškrípali a taunus zastal. Cudzinec vystúpil z auta a usmieval sa od ucha k uchu.

- Nedocenil som vás, - povedal. - A som pripravený ospravedlniť sa vám. Nie, nie vám, - vysvetľoval, - ale vášmu autu.

Nereagoval som na jeho žartovný tón.

- Prosím si doklady a váš vodičský preukaz. Som dobrovoľným inšpektorom dopravnej polície, - dodal som.

Strčil som mu pod nos svoj inšpekčný odznak.

- U vás je tajná cestná polícia? - znepokojil sa.

- Nie. Iba dobrovoľná poriadková služba, - odvetil som.

Podľa dokladov sa volal Heinrich Klaus a pracoval ako redaktor v západonemeckých novinách, orgáne vojnových vyslúžilcov, zvlášť populárnom medzi presídlencami. Tie to noviny sa špecializovali na útoky proti Poľsku a proti našim hraniciam na Odre a Nise.

Pán Heinrich Klaus, keďže pracoval v takom denníku, nemohol vzbudzovať moje sympatie. Ale medzinárodný vodičský preukaz mal celkom v poriadku, mohol som mu nanajvýš dať pokutu.

- O čo vlastne ide? - spýtal sa, keď som vytiahol blok s pokutovými potvrdenkami.

- Keď ste vychádzali z benzínovej pumpy, drgli ste do motocykla a poškodili ste ho. Za neopatrnú jazdu dostanete pokutu. S týmto potvrdením pôjdete na najbližší dopravný inšpektorát a tam zaplatíte príslušnú sumu v hotovosti. Po nasledujúcom priestupku budete mať vážnejšie problémy. Takisto sa rozumie samo sebou, že sa vrátite na benzínovú pumpu a dohodnete sa s majiteľom poškodeného motocykla. To je všetko, - povedal som a podal som mu potvrdenku.

Klaus rozložil ruky.

- Prirodzene, že sa hneď vrátim. Prosím, uverte mi, že neutekám z miesta havárie. Jednoducho som nespozoroval, že som zhodil motocykel.

- Verím vám. Preto ste dostali iba pokutu.

Vtom prišli dvaja motocyklisti.

- Budete mať eskortu, - zavtipkoval som.

- Veď sa tam vrátim aj sám. Eskorta nie je potrebná, - hneval sa Klaus.

Motocyklisti venovali Klausovi menšiu pozornosť než môjmu vehiklu.

- Pane, čo je toto? - spýtal sa ma jeden z nich a dotkol sa masky vozidla.

- Ako to myslíte: čo je toto? Auto.

- Ale aké?

- Vlastná výroba, - usmial som sa.

- Vy ste ho vyrobili?

- Nie. Môj ujo. On urobil karosériu, ale motor je z ferrari 410.

- No jasné, ferrari, - prikývol Klaus. - Teraz už všetko chápem.

Nasadol do taunusa a obrátil sa.

- A vám radím, páni, aby ste v budúcnosti neboli takí unáhlení vo svojich úsudkoch, - povedal som motocyklistom.

Pobrali sa za taunusom a eskortovali ho ako polícia.

Nazrel som do autoatlasu a zistil som, že cesta do Jasień je vzdialená iba kilometer odtiaľto. Je to prvá odbočka vpravo.

Prišiel som tam okolo jedenástej a zastavil som sa pri kostolíku, ktorý je kultúrnou pamiatkou. Cesta cez dedinu viedla do paláca Haubitzovcov, ale pochyboval som, že tam dostanem nejakú izbu. Bola predsa letná sezóna, jazero Jasień hádam prilákalo veľa turistov. Bolo treba skôr zamieriť pozdĺž jazera do kempingového centra turistickej agentúry „Gromada“. V najhoršom prípade som si mohol postaviť stan na tom istom mieste, kde nedávno stál skautský tábor.

Po ceste s výmoľmi som šiel cez les plný tienistých bukov, hrabov a jaseňov. Cesta sa raz blížila k trstinami zarastenému brehu jazera, raz sa od neho vzdälovala, pričom sa klúkatila medzi nízkymi kopčekmi. Konečne sa les skončil a nad jazerom sa ukázala trávnatá poľana. Pri brehu stálo asi tridsať farebných drevených chatiek a o niečo ďalej pozdĺžna budova, v ktorej bola klubovňa a jedáleň.

Ako neskôr vysvitlo, mal som trocha šťastia. Práve včera jednu chatku opustili dovolenkári. Bola to predposledná v druhom rade, najmenšia a najškaredšia. Iné chatky boli dvojizbové, mali veľké okná a dokonca aj menšie verandy. Moja chatka pripomínala tesný úľ s malilinkým okienkom.

Nemienil som tu však tráviť dlhý čas. Jednoducho som si chcel zabezpečiť nocľah a mať miesto, kam by som zložil svoje veci. Prenajal som si chatku a zaplatil som za ňu vopred na dva týždne, zabezpečil som si súčasne aj stravu v jedálni. Vedľa chatky som postavil vehikel a zakryl som ho nepremokavou plachtou.

Spočiatku sa mi rekreačné stredisko videlo takmer vyľudnené. Až po nejakom čase som si domyslel, že dovo-

lenkári sú v malej zátokke ukrytej trstím, kde je pláž s bielym pieskom.

Stihol som si vybalit' veci, keď sa pred otvorenými dverami mojej chatky objavil pes. Bronzový krátkosrstý jazvečík.

Aké to bolo smiešne stvorenie! Nikdy v živote som nevidel takého dlhého psa. Bol hádam pol metra dlhý a nožičky mal také krivé a krátke, že brucho sa mu takmer ťaľalo po zemi. K tomu ešte nezvyčajne predĺžená papuľka, obrovské uši až po zem a dlhý chvost, aký mávajú potkany. Zdalo sa, že ten pes nechodí, ale sa plazí, že je to dlhá líška alebo živý valček. Bronzové psie oči pozorovali svet s veľkým záujmom, čierny vlhký ňufák stále čosi vetril vo vzduchu.

Jazvečík prišiel smerom od pláže, chvíľku sa zdržal pri dverách mojej chatky a vrhol na mňa pozorný pohľad. Potom zamieril k autu prikrytému celtou, oňuchal mu kolesá, potom nadvihol zadnú nôžku a ocikal mi pneumatiku.

Vtedy sa mi zazdalo, že od pláže cez trávnik sa k nám blíži ohníček... Takéto prirovnanie mi skrslo v hlave, hoci som videl, že to pribieha trinásťročné dievča v žiarivých červených plavkách. Farba jej plaviek, ako aj červené, poriadne rozstrapatené vlasy, biela tvár posypaná množstvom pieh, to všetko z diaľky robilo dojem, že sa blíži pohyblivý ohníček.

- Sebastian, Sebastian! - kričalo dievča na psa. - Prečo ma nikdy neposlúchaš?

Pes priateľsky zavrtel chvostom, potom zívól, široko otvárajúc papuľu a vyplaziac dlhý červený jazyk. Dievča zastalo pri aute, trocha nadvihlo nepremokavú plachtu a hneď ju pustilo a zatváralo sa prekvapene.

- Je to lietajúci tanier, prosím vás? - obrátila sa na mňa.

Ukázal som na Sebastiana a spýtal som sa:

- Je to naozaj pes? Aj šteká?

Dievča myklo plecami.

- Jasné, že je to pes.

- Vôbec na to nevyzerá, - tvrdil som.

- Videla som vás z pláže, keď ste došli, a pomyslela som si: „Marťan," To auto ste si sám vyrobili, alebo vám pri tom niekto pomáhal?

Spýtal som sa:

- Je to pravda, že jazvečíky sa nekupujú na kusy, ale na metre?

Dupla bosou nohou.

- Vidí sa mi, že nemáte zmysel pre humor. Nemožno s vami vtipkovať.

- Veľmi neznášam, keď sa niekto vysmieva z môjho auta.

- A ja nemám rada, keď si niekto utáhuje zo Sebastiana.

Natiahol som k nej ruku.

- V takom prípade sa dohodnime. Ja sa nebudem vysmievať z tvojho psa a ty z môjho auta. Súhlasíš?

- Dobre, - stisla mi ruku. - Volám sa Katarzyna. Môžete ma volať Kasia.

- A ja sa volám Tomasz, - predstavil som sa.

Sebastian znova zavrtel chvostom, akoby ho naša dohoda potešila. Keď vyjadril svoje stanovisko k tejto veci, pobral sa k susednej chatke (poslednej v dlhom rade) a uložil sa na slamenej rohožke pred dverami.

- Sme susedia, - povedala Kasia, - A druhého suseda budete mať veľmi milého staršieho pána. Tak som sa bála, že túto chatku obsadí rodina s malým deckom, ktoré bude plakať od svitu do neskorej noci. Sebastian strašne neznáša malé deti. A vôbec nestrpí hluk.

- Sebastian nie je hlučný?

- On? - začudovala sa. - Je to veľmi čudný pes. Niekedy za celý deň ani raz neštekne. Neposlúcha ani mňa, ani

moju tetu, nikoho. Moja mama tvrdí, že ten pes je individualista. Vaše auto má podobnú povahu?

- To veru nie. Je to veľmi poslušný stroj. Iba k nemu treba mať správny prístup. Možno ty máš práve nesprávny prístup k Sebastianovi a z toho vyplývajú všetky tvoje ťažkosti.

- Možno, - vzdychla nepresvedčivo.

Sebastian nahlas zívol a zdvihol sa. Teraz sa začal naťahovať a bol to pohľad nesmierne zábavný. Ešte väčší sa predĺžil, keď natiahol predné labky a potom zadné. Znova zívol a potom pomalým, vážnym krokom vykročil k pláži, ani sa len nepozrel na Kasiu. Akoby týmto spôsobom chcel naznačiť, že úplne kašle na akékoľvek úsilie nájsť „správny prístup“.

- Vidíte to, - zvolala Kasia. - Odišiel si.

Zapískala na Sebastiana, ale ten sa ani neobzrel. Po chvíli zmizol v trstine pri brehu.

- Jednostaj sa bojím, že sa mi niekde stratí. A behám za ním ako šialená.

- Neobávaj sa. On sa vráti. Jednoducho sa vybral na prechádzku, - utešoval som ju.

Kasia ešte raz ťažko vzdychla. Zrazu si na niečo spomenula a až splašla rukami.

- Veď ja som vlastne pribehla k vám vo veľmi dôležitej veci. Máte vo svojom aute gumové plátky a lepidlo na opravu defektu?

- Mám. Hádám každý šofér vozí so sebou čosi také.

- Prederavil sa mi gumový kajak. Už niekoľko dní nemôžem vyplávať na jazero. Chcela som urobiť niekoľko výletov na kajaku a nevydarilo sa mi to.

- Nemohla si ísť do požičovne?

Pohrdavo našpúlila pery.

- Nemáte potuchy, ako to tu vyzerá. Naša požičovňa má iba desať kajakov, ktoré boli hneď rozpožičané na celú se-

zónu. A na druhej strane jazera, na móle pri paláci, takisto majú iba niekoľko kajakov. A navyše sú ešte rezervované pre zahraničných hostí. Ak mi opravíte kajak, budem vám ho požičiavať alebo vás vezmem na výlety po jazere.

Prikývol som, že súhlasím s týmto návrhom. Astronomické observatórium bolo na druhej strane jazera, v parku pri paláci. Peši to je asi tri kilometre, lebo sa musí ísť pozdĺž brehov jazera a cez dedinu. Predpokladal som, že dosť často, zvlášť v noci, budem musieť navštevovať miesto, kde Veverička zažil takú čudnú príhodu. Keby mi z času na čas Kasia požičala kajak, mohol by som sa dostať k observatóriu za pár minút.

- Tak čo, dáme sa do opravy? - vyhlásil som, potom som siahol do kufra auta a vybral som z neho tašku, v ktorej som mal náradie rôzneho druhu, aj plátky a lepidlo na deravé automobilové duše.

Lenže z jedálne sa ozvali údery kladiva na panvicu, čo bolo pozvaním na obed. A okolo kempingových chatiek sa hneď začali rojiť ľudia oblečení iba v plavkách. Všetci sa náhlili prezliecť, lebo do jedálne bol vstup v plavkách zakázaný, ako informoval nápis na dverách.

Kasia tiež odbehla prezliecť sa a po chvíli sa ku mne vrátila v bielych šatách. Zjavil sa aj Sebastian, ktorého Kasia chmatla za krk a zatvorila do chatky.

- Psov nepúšťajú do jedálne, - vysvetlila mi. - Teraz už poďme na obed. Budete sedieť pri našom stole, - rozhodla.

- A tvoj otec? A mama? Nepočkáš na nich? - spýtal som sa prekvapene.

Teraz sa zarazila ona.

- Nepovedala som vám, že som tu so svojou tetou Zenobiou? Moji rodičia pestujú alpinizmus a vždy si berú dovolenky v septembri, keď sa najlepšie lezie po horách. Tak ma na august zverili tete. Ona sa tomu síce veľmi

bránila a musela som jej sľúbiť, že si nebudeme navzájom prekážať.

- V takom prípade hádam počkáme na tetu a spolu pôjdeme na obed, - navrhol som. - Teta iste čoskoro príde z pláže.

Kasia mykla plecami.

- Vy nepoznáte tetu Zenobiu. To nie je obyčajná teta.

- Aká je teda? Tvoj pes nie je obyčajný pes, tvoja teta nie je obyčajná teta.

- Zle ste ma pochopili. Ona je moja najskutočnejšia teta. Lenže je to moderná teta.

- Čo to znamená: moderná?

- To znamená, že má moderné názory. Nefrfe stále ako iné tety, dovoľuje mi, aby som robila, čo chcem. Aj sama robí, čo sa jej len zapáči. Je to bigbítová teta. Tak ju nazval môj otec. Raz prišla k nám teta na návštevu. V televízii práve dávali prenos z hokejového zápasu. Teta sa pritom tak rozohnila, že päťou buchla do operadla fotela. A len si predstavte, jedným úderom zlomila celé operadlo. Môj otec vykrikol: „Zenobia má silnú ranu!“ Teta Zenobia rada tancuje, ovláda džudo. Keď chodila do školy, bola najlepšou plavkyňou medzi juniorkami. Doteraz sa nevydala, lebo vraví, že nemá chuť vyvádzať mužovi obedy, prax mu ponožky, počúvať mužské brblanie. Tvrdí, že sa vydá iba za ozajstného muža a najst' takého je veľmi ťažko.

„Je to nejaká harpya," - pomyslel som si s obavou.

- Som zvedavá, kto by bol silnejší: vy či ona? Lebo veľmi rada sa pretláča rukami...

- Ale ja to nemám rád, - povedal som s kyslým výrazom tváre.

- A vôbec je veľmi fajn. Pracuje vo Varšave ako úradníčka, ale podľa môjho názoru by mala byť pokladníčka. Ni-jaký bandita by sa neopovážil napadnúť jej pokladňu.

„Harpya. Hotová harpya," pomyslel som si znova.

Predstavil som si ženu obrovskú ako Horpyna zo Sienkiewiczovej knihy *Ohňom a mečom*, vyššiu odo mňa o dve hlavy, silácku so svalmi zápasníka medzinárodnej triedy, pod ktorou sa až zem trasie.

Akoby na potvrdenie týchto slov sme začuli silnejúci hrmot.

- Hohó, teta sa blíži, - potvrdila Kasia.

Ten rachot čoraz väčší silnel, mohutnel. Napokon sa na lesnej ceste, ktorá viedla z dediny k jazeru, objavila motorka - zetka s prívesom.

Zetky sú strašne hlučné motorky, a táto navyše mala zle nastavené zapalovanie a prasknutý tlmič, lebo z času na čas sa ozval strašný výbuch. Za sprievodu výbuchov a hrozného rachotu motorka s prívesom dorazila k poslednej kempingovej chatke. Sedela na nej osoba, ktorej pohlavie sa dalo ťažko určiť, pretože mala na sebe kožené nohavice, koženú bundu a na hlave bielu motocyklistickú prilbu. Tvár jej clonili obrovské okuliare. Čierny príves bol pomalovaný hadmi a jaštermi rôzneho druhu, všimol som si dokonca aj lebku so skríženými hnátmi. Ako u slávnych „rokerov“ v Anglicku.

Teta Zenobia vypla motor a šikovne zoskočila zo sedla.

Nastalo blažené ticho. Pomyslel som si, že ako dobrovoľný inšpektor cestnej služby musím dať pani Zenobii pokutu za hrozný rámus, ktorý robí jej motorka. Ale už len myšlienka na to ma naplnila obavou. Lebo čo sa stane, keď bude chcieť vyskúšať na mne známu „silnú ranu“?

Teta Zenobia si pomaly sťahovala obrovské motocyklistické rukavice.

- Ahoj! - zavolala na Kasiu. - Nevieš, či je už hotový obed? Som strašne hladná.

- Práve pred chvíľou zvonili na obed. Čakáme tu na teba.

- Načo? Toľko rász som ti hovorila, aby ťa kvôli mne hlava nebolela. Do jedálne potrafím aj sama.

- Toto je náš nový sused. Pán Tomasz, - predstavila ma Kasia.

- Haló! - radostne vykřikla teta a vykročila ku mne s natiahnutou rukou. - Som rada, že vás spoznávam.

- Podobne, - odvetil som.

Lenže sotva sa moja ruka ocitla v jej dlani, zrazu som cítil, že sa so mnou deje čosi nezvyčajné. Stačil jej jediný pohyb a už som letel na zem. Ale tesne nad zemou ma predsa zachytila a silným chmatom ma znova postavila na nohy.

- Ste mäkkýš, - usúdila. - Dúfala som, že prišiel nejaký pravý muž.

- Zaskočili ste ma, - ospravedlňoval som sa, celý červený od hanby.

- Naozajstný muž sa nikdy nenechá zaskočiť. A napokon, môžeme to skúsiť ešte raz.

Po týchto slovách opäť natiahla ruku ku mne. Podal som jej svoju a teraz som sa silnejšie zaprel nohami o zem a trup som nachýlil trocha dopredu. A znova neviem, ako sa to stalo, teta Zenobia sa zrazu ocitla za mojím chrbtom. Ruka, ktorú mi vykrútila dozadu, ma pekelné rozbolela, a aby som unikol bolesti, poslušne som sa dal položiť na trávú.

- Musíte sa učiť džudo, pane, - povedala Zenobia, keď ma dvíhala z trávy.

Nie je ťažké si predstaviť, ako som sa hanbil. Predovšetkým vzhľadom na Kasiu, ktorá túto scénu pozorovala a videla moju dvojnásobnú porážku. Ale Kasia sa nesmiala, hľadela na mňa so súcitom a jej pohľad akoby mi chcel povedať: „Nerobte si z toho nič. Moja teta je už taká. Nedá sa nič robiť.“

Po chvíli mi opäť až vyrazilo dych od prekvapenia. Teta

Zenobia si jediným pohybom zložila z tváre okuliare a z hlavy stiahla prilbu.

Uvidel som pred sebou pôvabnú dievčinu, ktorá mala niečo nad dvadsať rokov, jemné črty tváre a pekné gaštanové vlasy. Veľké modré oči hľadeli na mňa ironicky, ba možno až pohrdavo. Drobné červené ústa povedali:

- Chodte už na obed. Ja sa prezlečiem do šiat a o chvíľu prídem za vami.

Bol som taký ohromený, zahanbený, možno povedať, že celkove rozladený, až ma musela Kasia chytiť za ruku. Doviedla ma do jedálne, akoby som bol dieťa, ktorému ublížili.

- Netrápte sa, - utešovala ma cestou. - Ona rada každému mužovi imponuje. Viac ráz vás už nezhodí na zem. Mne sa to ani veľmi nepáči. Podľa mňa žena má imponovať mužovi vôbec nie fyzickou silou a chvatmi džuda. Žena musí byť milá, inteligentná a má vedieť šetriť.

- Máš pravdu, Kasia, - súhlasil som s ňou.

- Bolo by to strašné, keby všetky dievčiny boli také ako moja teta, - dodala.

- Máš pravdu, - vzdychol som.

A obzrel som sa za seba, na chatku, v ktorej zmizla teta Zenobia.

Zaťal som zuby a pomyslel som si: „Počkaj, milovaná tetička. Ešte sa porátame za toto zneváženie.”

ŠTVRTÁ KAPITOLA

Postrach vrocľavskej gastronómie • Chvíľa triumfu •
Kto chce rozlúštiť záhadu tajomnej šachovnice •
Výprava do mlyna Utopenec • Stretnutie v Jałowciach •
Kompromitácia

Obed bol pre mňa mučením. Sedel som oproti spanilej dievčine a stále som nemohol uveriť, že som sa prejavil ako také nemehlo. Veď predsa kedysi ako šestnásťročný chlapec som sa učil džudo a mal som v ňom aj isté úspechy. Lenže už dávno som netrénovaľ a zabudol som veľa chvatov.

Teta Zenobia si ma dokonca ani neráčila všimnúť. Počas obeda sa rozprávala iba s Kasiou a malým, lysým a špinavo pôsobiacim pánom, asi päťdesiatnikom, ktorý sedel s nami pri jednom stole. Ten pán mal maličké, ale veľmi bystré a nepokojné očká, malilinký ohrnutý nos, ako máva mopslík, na lícach a brade mu trčali chlpy, jasný znak, že sa holí nedbalo a svojmu vzhľadu neprikladá veľkú vážnosť. Takmer ma dorazili jeho špinavé nechty, ale pekná Zenobia akoby toto všetko nevidela a rozprávala sa s ním ako so starým a sympatickým známym.

- Pred obedom som zašla do kaviarne v paláci, - rozprávala, - a stretla som tam pána Klausa. Povedal mi, že zajtra alebo najneskôr pozajtra sa vracia domov do vlasti. Ej, škoda, že už odchádza, - vzdychla. - Je to stopercentný muž. Len si predstavte, že až po použití špeciálneho chvatu sa mi ho podarilo prevrátiť a prekonať.

- Ak odchádza, to znamená, že sa im nepodarilo vysvetliť záhadu šachovnice, - tvrdil špinavo vyzerajúci starší pán.

- Asi. Lebo odchádzajú všetci. Aj ten sympatický pán Weber z Frankfurtu, aj Hilda a ostatní. Celý týždeň skúmali okolie a hľadali šachovnice, ale vracajú sa s prázdnyimi rukami. Poľská skupina, ktorá im pomáhala pri hľadaní, už dnes odišla do Varšavy.

- Mali požiadať o pomoc mňa, Kurylla, - povedal starší pán. - Ja by som bol rozlúštil túto záhadu.

- Vy? Prečo práve vy? - mykla plecami Zenobia. - Najmúdrejšie mozgy húťali nad touto záhadou a museli si priznať porážku.

- Záhada tajomnej šachovnice, - pohrdavo vyšpúlil ústa pán Kuryllo. - Čo je to oproti záhade vrocľavskej gastronómie. Už som vám rozprával, že som kontrolórom v obchodnom oddelení vo Vrocľavi. Vykonávam kontroly účtovných kníh v gastronomických podnikoch. Ani si neviete predstaviť, s akými záhadami sa tam stretávam, ako v džungli rôznych čísiel nachádzam stopy sprenevery peňazí a manka. Hej veru, nejedného nepoctivého vedúceho reštaurácie alebo kuchára som už dostal za mreže. Kuryllo je postrachom vrocľavskej gastronómie. Verte mi, slečna, že jedna účtovná kniha a fascikel s potvrdenkami ukrývajú niekedy viac záhad než tunajšie šachovnice. A predsa som ich doteraz vždy vedel rozlúštiť.

- Mali ste im ponúknuť svoju pomoc, - povedala Zenobia.

- Prepáčte, že sa miešam do vášho rozhovoru, - prerušil som ich, - mohli by ste ma informovať, akú záhadu sa usilovali rozlúštiť tí Nemci?

Zenobia vyprskla ako nahnevaná mačka.

- Čo? Aj vám sa zdá, že by ste vedeli vysvetliť tajomstvo

šachovnice? Ak máte rozum rovnako vytrénovaný ako svaly, dala by sa očakávať poriadna zábava.

Jedol som s tvárou nachýlenou nad tanier, oči som mal zapichnuté do jedla a v duchu som sa modlil, aby Zenobia zmenila tému. Našťastie som na to nečakal dlho.

- Ech, škoda, že pán Klaus už odchádza, - opätovne vzdychla. - Trocha ovládal džudo, hoci veľmi málo trénoval. Dobre tancoval.

- A vôbec, je to veľmi švihácky muž, - dodal s dômyselným úsmevom pán Kuryllo.

Zenobia si zrazu na čosi spomenula a pobúrene povedala:

- Viete o tom, že Klaus dostal pokutu? Rozprával mi, že nejaký tajný ho zadržal na ceste a dal mu pokutu. Vraj za to, že Klaus prevrátil akýsi motocykel, keď vychádzal z benzínovej pumpy.

- A čo? Zaplatil pokutu? - vyzvedal Kuryllo.

- Zaplatil. Tak sa správame k zahraničným hosťom. Po cestách jazdia všelijakí tajní a iba poľujú na turistov. No, len keby som ja takého stretla! Nech by skúsil mne dať pokutu, - zlostila sa Zenobia.

Až som sa prihrbil nad tanierom. Čo by som dal za to, keby som sa mohol stať neviditeľným a vypariť sa od stola ako éter zo skúmavky.

Teta Zenobia fučala od zlosti.

- Klaus tvrdil, že ten tajný je akýsi blázon. Vraj mal nejaké čudesné auto, ktoré sa podobá na chrobáka...

Zrazu sa teta Zenobia rozkašľala a začervenala, potom vidličkou namierila na mňa.

- To vaše auto stojí tam prikryté nepremokavou plachtou?

- Áno, - šepol som.

- To vy ste ten bláznivý tajný? - prísne sa ma spýtala

a vidličku držala stále namierenú na moje prsia, akoby mala v úmysle o chvíľu ma prepichnúť.

- Je to tak, som to ja, - priznal som sa stíšeným hlasom.

Všimol som si, že Kasia ma očami obdivovala.

- Bravó, bravó! - zvolalo dievča. - Veľmi sa teším, že vy ste tajný a dávate pokuty cestným pirátom, lebo Klaus je pirát, všakže?

- Veru tak, - prikývol som. - Ale rád by som vysvetlil, že ja nie som nijaký tajný, ale dobrovoľný inšpektor cestnej služby.

- Dali ste mu príučku, však? - zachichotala sa Kasia.

- Keď vychádzal z benzínovej pumpy, zvalil motocykel, nevšimol si to a odišiel. Musel som ho dobehnúť a vrátiť ho, aby zaplatil za škodu, ktorú spôsobil. A vám, - obrátil som sa na tetu Zenobiu, asi tiež uložíť pokutu.

- Mne? - teta Zenobia odložila nôž a vidličku. Mohlo sa zdať, že o chvíľu použije proti mne niektorý zo svojich strašných chvatov džuda.

- Veru áno, - odvetil som rezignovane, pripravený na najhoršie. - Na motocykli máte prasknutý tlmič, zle nastavené zapalovanie. Jazdíte s veľkým rámusom.

Vrhla na mňa vražedný pohľad, modré oči jej stemneli od hnevu, ale iba pohrdavo mykla plecami.

- Myslíte si, že tu nablízku je nejaká opravovňa, v ktorej by mi mohli zvariť tlmič a nastaviť zapalovanie?

- Neviem, ale je vašou povinnosťou poobzerať sa za takou opravovňou.

Hotový zázrak! Zenobia prikývla, že súhlasí s mojou úvahou. Ibaže od tejto chvíle ma opäť začala ignorovať a rozprávala sa iba s pánom Kuryłom. Lenže ja som bol veľmi spokojný, keď som videl Kasinu radostnú tvár. Dievča uznalo, že som tete Zenobii vytrel kocúra, ako sa vraví. Kasi som tým zaimponoval. Ukázalo sa, že nie som

iba obyčajný babrák. Prinútil som Klausa zaplatiť pokutu za neopatrnú jazdu. V Kasinej predstave som sa stal postrachom „cestných pirátov“, a teda človekom, s ktorým sa hodno priateliť.

Aj ja som cítil, že som triumfoval nad hroznou Zenobiou. Zdvihol som hlavu od taniera, narovnal som sa a začal som sa pozeráť po tvárach dovolenkárov, sediacich v jedálni. Nikto z obedujúcich však nevzbudil vo mne väčší záujem. Ako obyčajne, v strediskách tohto druhu bolo vidieť matky s deťmi, statočných otcov rodín, dve staršie dámy, ktoré vyzerali na učiteľky, niekoľko mladých chichotajúcich sa dievčat a zopár chlapcov v džínsach a pestrých športových košeliach. Vyzerali na stopárov, ktorí sa zdržali v Jasieni na krátky čas. Dva či tri zaľúbené páry - spoznal som ich podľa toho, že na seba vrhali sladké pohľady a delili sa s každým zemiakom a s každým kúskom rezňa - dopĺňali obraz dovolenkujúcej spoločnosti.

Nie, zdalo sa, že ani jedna z týchto osôb nie je zapletená do Veveričkovej záhadnej príhody. Prirodzene, môj úsudok bol povrchný a mohol sa ukázať mylným. Ale nikto z týchto ľudí nevyzeral na to, že vlastní plynovú pištoľ a používa ju na podozrivé záležitosti. Ak moje domnienky boli správne a vec sa týkala pokladu Haubit-zovcov, potom záhadného emisára Haubitzovcov asi bude treba hľadať medzi hosťami, ktorí sú v paláci na druhej strane jazera.

Obed sa skončil. Vstali sme od stola a rozlúčili sme sa zdvorilými úklonmi hlavy. Každý pošiel svojou stranou, to znamená, že teta Zenobia sa vybrala na motorke smerom k dedine, pán Kuryllo zamieril na popoludňajšiu prechádzku do lesa, a ja s Kasiou sme vykročili k jazeru opraviť kajak.

Plávali ste niekedy na salamandre? Je to gumový kajak poľskej výroby pre dve osoby, zložený zo štyroch samo-

statných komôr nafúknutých vzduchom. Má veľa dobrých vlastností a výhod, napríklad, keď sa prederaví jedna komora, zvyšné udržia kajak na vode. Okrem toho sa pomerne ťažko prevráti, má dve pohodlné sedadlá s pohodlnými poduškami. Dá sa tiež rýchlo a ľahko nafúknuť. Jeho chyby - predovšetkým sa ťažko dá obrátiť a je dosť ťažký; pláva sa na ňom pomalšie než na kajaku z drevených dýh alebo na plastovom. Na ďaleké plavby sa nehodí, ale zasa keď z neho vypustíte vzduch, dá sa zložiť, vmestí sa do nevelkého vreca a môžete ho prevážať na motorke, skútri či v batožinovom priestore auta.

Prederavené miesto som starostlivo vyčistil šmirgľom, natrel ho lepidlom a prilepil som záplatu, potom som to stlačil špeciálnou skrutkou. Teraz bolo treba počkať najmenej hodinu, kým lep neuschne.

Bolo popoludnie, slnko páliło, voda jazera lákala na kúpanie. Stredisko opäť vyzeralo ako vymreté, lebo dovolenkári sa zahniezdili na maličknej pláži, odkiaľ doliehali výkriky a výskanie kúpajúcich sa.

Kasia rozťahla deku hneď pri brehu jazera a začali sme sa opaľovať.

Ľahol som si tvárou smerom k jazeru. Oprel som si bradu o ruky a ponad vodnú hladinu som pozeral na druhý breh, kde na tmavozelenom pozadí starých stromov bolo vidieť hnedastú siluetu Haubitzovského paláca. Z tejto vzdialenosti palác pripomínal sopotský Grand hotel. Vyzeral ako škaredá škatuľa vystavaná z hnedej tehly.

Potom som presunul pohľad doľava, na miesto, kde sa zeleň stromov dvíhala najvyššie. Iste to bola tá vyvýšenie zarastená stromami a húštinou. Práve tam sa nachádzali ruiny observatória.

„Večer si požičiam kajak od Kasie a preplávam jazero. Kajak schovám v trstine pri brehu, pôjdem k observatóriu a posedím si v ruinách do polnoci," rozhodol som sa.

Slnko príjemne pripekalo na holé plecia a uspávalo ma. Premáhajúc ospalosť, spýtal som sa Kasie:

- O akej záhadnej šachovnici to rozprával pán Kuryllo? Dievča podceňujúco odvetilo:

- V každom turistickom sprievodcovi píšu o tej záhade. Tu v okolí stojí niekoľko starých kostolov. Na kamenných rámoch dverí...

- Na portáli, - prerušil som ju.

- Správne, práve na portáli každého z tých starých kostolov vidieť znak šachovnice. Jednoducho na jednom kameni v portáli je vytesaná šachovnica.

- Možno je to znak staviteľa, - povedal som. - Jednoducho jeden a ten istý staviteľ postavil okolité kostoly. V dávnych časoch remeselníci, napríklad zlatníci, nechávali na svojich výrobkoch značku. Rovnako to bolo aj so staviteľmi. Ale zvyčajne ten symbol umiestňovali na miestach, ktoré neudierali do očí, nikdy nie na portáli.

- Vyznáte sa v týchto veciach?

- Som historik umenia, - priznal som sa, lebo som nevidel dôvod, aby som svoje povolanie pred ňou tajil.

- V tomto kraji je veľa všelijakých znakov šachovnice, - znova začala Kasia. - Na múroch kostolov sú šachovnice veľmi staré. Ale môžete nájsť aj také, ktoré boli vyryté pomerne nedávno. Lebo rod Haubitzovcov, ktorí boli majiteľmi tohto kraja, mal vo svojom erbe šachovnicu a práve erbom označovali všetko, čo im patrilo. Vraj šachovnice mali aj na porcelánovom stolovom servise.

- Si výborne informovaná, - poznamenal som.

- To áno. Pán Kuryllo a moja teta často o tejto záležitosti rozprávajú počas obedov a večeri v jedálni. Najviac o šachovnici vie moja teta, lebo sa zoznámila s pánom Klausom, pánom Weberom a ďalšími, ktorí sem prišli z Nemecka, aby vysvetlili túto záhadu.

- To prišli sem špeciálne preto? - spýtal som sa pochybovačne.

- Nepočuli ste príbeh starého Haubitza a o ukrytých pokladoch? - začudovala sa Kasia. A pretože som zavrtel hlavou, lebo som nechcel, aby vedela, že sa zaujímam o túto záležitosť, začala vykladať príhodu, ktorú som poznal z *Knihy strašidiel*.

Keď skončila, mykol som plecami.

- Priznám sa, Kasia, že sa neviem zorientovať v tejto historke. Chceš mi nahovoriť, že tí páni - Klaus, Weber a ďalší - prišli sem jedného krásneho dňa, aby našli tú „najcennejšiu vec"? Lebo poklady už tu nie sú, boli odovzdané do múzeí.

- Ich príchod zapríčinil súdny proces.

- Súdny proces?

- Veru tak. Obvinený je pán Weber a noviny, v ktorých pracuje. Ak pán Weber vysvetlí tajomstvo šachovnice a nájde tú „najcennejšiu vec", bude oslobodený spod žaloby. Pri vysvetľovaní záhady mu pomáhala poľská skupina aj Nemka, Hilda, ktorá sa narodila v Jasieni. Jej otec slúžil u Haubitza. Hilda dobre pozná celé okolie a vie o všetkých tunajších šachovniciach. Pán Klaus je zasa z redakcie iných novín ako pán Weber a prišiel sem iba ako pozorovateľ. Napokon, ako ste počuli pri obede, nepodarilo sa nič nájsť a nijaká záhada sa nevyjasnila. Pán Weber iste prehrá súdny spor. Je to škoda, lebo je veľmi sympatický, - vzdychla Kasia.

Chvíľu sme ležali mlčky. Po chvíli Kasia povedala:

- Záplata už iste prischla. Nevyberieme sa na výlet?

- Dobre, - súhlasil som a zdvihol som sa z deky. - Poplávame na tvojej salamandre.

Sebastian šibal chvostom ako prútikom, s veľkou radosťou pozoroval, ako sme nafukovali kajak pomocou gumovej pumpičky. Záplata silno držala, položili sme te-

da kajak hneď na vodu. Kasia pobehla do chatky po veslá. Sadli sme si na svoje miesta, dievča vpredu, ja vzadu, a Sebastian sa uložil na prove. Zdvihol hlavu ponad bok kajaku a rozhliadal sa dookola ako námorník na stráži pri plavbe.

- Vyrážame! - zvolal som a odpichol som sa veslom od brehu. - Ideme na návštevu do paláca.

- Ach, nie, - protestovala Kasia. - Nechcem ísť do paláca. Tam sa môžeme plaviť kedykoľvek. Ale nebola som ešte na konci jazera. Urobme si výlet k zrúcanine mlyna, ktorý sa nazýva Utopenec. Do večere je ešte dosť času. Stihneme sa vrátiť.

Mne bolo jedno, kam poplávame. Navštíviť ruinu starého mlyna som tiež mal v pláne.

- Dobre, ideme k Utopencovi, - súhlasil som.

- Rozpoviem vám povesť o tom starom mlyne, - povedala Kasia. - Teraz vy veslujte a ja budem rozprávať. Potom sa ja chytím vesel.

Riadne som zaberal veslami a ona rozprávala o skúpom mlynárovi. Poznal som aj túto povesť z *Knihy strašidiel*, ale prirodzene, nepovažoval som za múdre prezradiť to dievčaťu.

Po štvrťhodinke veslovania sa pred nami rozvinula široko rozliata hladina jazera, zo všetkých strán obkolesená zalesnenými kopcami. Čím bližšie k brehom, tým bolo jazero plytšie: videli sme dno plné bielych kamienkov a mušličiek. Brehy mali úzky pás piesčitej pláže, iba na samom konci jazera, kde bolo vidieť do dna vrazené koly prehnitého móla, trčali trsy vysokej zelenej trstiny a medzi kmeňmi stromov sa červeneli tehlové steny zboreného domu a sivé kamenné múry niekdajšieho mlyna.

Gumové dno kajaka zaškrípalo na piesku a štrku. Dorazili sme k brehu.

Sebastian vyskočil na piesok prvý a ňuchajúc, obzeral sa na všetky strany.

- Preboha, ako je tu ticho, - povedala Kasia a mimovoľne stíšila hlas.

Nebola to pravda. Vlny jazera, vybiehajúce na piesčitý breh, čľapotali, vrany, ktoré hniedzili na konároch starých topoľov, poriadne nahlas krákali. Lenže v krajinke, ktorá nás obkľučovala, bolo čosi nepríjemné, strašné a súčasne strašidelné. Toto miesto pôsobilo stiesňujúcim dojmom, preto Kasia, akoby v obave pred zakrádajúcou sa hrôzou, stíšila hlas.

Priviazali sme kajak k jednému kolu prehnutého móla a vyskočili sme na breh. Úzky chodník nás doviedol do zarasteného ovocného sadu. Pôda tu bola dobrá, pred rokmi hádam aj starostlivo obrábaná, preto sa tu všetko bujne rozrastalo. Šli sme cez žihľavu vysokú do pása, videli sme neobstrihané staré jablone a povyschýnané čerešne. Veru, hádam práve to veľké množstvo mŕtvych vyschnutých stromov, o ktoré sa nik nestaral, vytváralo ten nepríjemný dojem. Uprostred vysokej, bujnej zelene trčali holé pne a konáre bez lístia. Dokonca aj obrovské topole, ktoré kraľovali nad týmto miestom, mali poväčšine uschnuté veľké konáre, a na tých, čo ešte boli živé a obrastené lístím, bolo vidieť veľké vranie hniezda, podobajúce sa na odporné kýpte. Čierne vtáky jednostaj krúžili nad stromami a neprestajne krákali.

Chodník sa skrúcal k potoku, uvideli sme zvyšky niekdajšieho stavidla, cez ktoré sa voda prelievala s hlasitým hučaním. Hneď vedľa bol veľký rybník, pokrytý hrubou vrstvou rias. V zelenkavom kožuchu ležali pne prevrátené víchrom a hnili, vytvárajúc ostrý zápach. Ruiny mlyna vyzerali ako veľká sivá škatuľa, na ktorú došliapla noha nejakého obra. Strecha bola vpadnutá do mlynice, cez prázdne okná a dvere bolo vidieť rumovis-

ko a burinu. Rovnako vyzeral aj niekdajší mlynárov dom, ktorý bol hneď vedľa: čierne diery po oknách a dverách, zapadnutá strecha, rúcajúce sa tehlové steny a na dvore kopa trosiek, hrdzavejúce železo, zopár dera-vých plechových sudov.

- Prečo nikto neopraví ten mlyn a neobýva ho? - nahlas uvažovala Kasía.

- V Jasieni je nový mlyn. Parný. Videl som ho, keď som prechádzal cez dedinu, - poznamenal som. - Oprava tohto mlyna by nemala zmysel, keď sedliaci v Jasieni majú svoj a okolité štátne majetky chovajú iba dobytok a prasce. Opraviť ho len preto, aby potom neužitočne stál?

Počas tohto rozhovoru sme prešli okolo ruín a znova sme sa dostali na chodník, ktorý nás priviedol na cestu i na drevený most, po ktorom sme prešli cez potok. Domyslel som si, že táto cesta vedie okolo jazera a po nej sa môžeme dostať k palácu Haubitzovcov aj do dediny a keby sme sa vydali opačným smerom, tak aj do nášho kem-pingového strediska.

Po jednej strane cesty sa rozkladala divoko zarastená záhrada utopeného mlynára, a po druhej sa začínala sosnová borina s nízko rastúcou lieštinou a kríkmi ja-lovca.

Zrazu sa Sebastian s hlasným štekotom vrhol do krovia. Zvedaví, čo objavil, pobehli sme za ním, oddonili sme krovie, odkiaľ prichádzal k nám brechot. Tu sme uvideli čiernu motorku s prívesom a vedľa nej... tetu Zenobiu, ako zlostne odháňa Sebastiana, ktorý sa s ňou vítal veselým poskakovaním.

- Ten pes je príšerný, - vrčala Zenobia. - Vždy sa objaví nevhodne. Pozrite, ako ma vystopoval. Akoby bol policajný vlčiak.

- Ty si sa sem schovala? - spýtala sa prekvapená Kasía.

- Nie, - odpovedala nahnevane. - Prišla som sem

tak ako vy, na prechádzku. Ale vôbec nemám chuť na nejakú spoločnosť, - pri týchto slovách na mňa nevraživo zazrela.

- Nebudeme vám prekážať, - povedal som a obrátil som sa, aby som odišiel smerom k ruinám. Lenže v tom okamihu som spozoroval medzi stromami sivý taunus pána Klausa.

Auto stálo v lesnom prieseku, ktorý viedol od okružnej cesty okolo jazera.

- Nebudeme vám prekážať, - zopakoval som, - tým skôr, že ako sa zdá, ste tu s nejakou spoločnosťou.

Teta Zenobia pozrela v smere môjho pohľadu a pochopila, koho mám na mysli. Nesúhlasne zavrtela hlavou.

- Mýlite sa. Prišla som sem sama a s nikým som sa nedohovorila. Idúcky po ceste som si všimla auto pána Klausa, tak som zastavila. Lenže auto je prázdne, pán Klaus sa dozaista vybral na prechádzku hlbšie do lesa.

- A preto ste svoj motocykel schovali do krovia? - ironicky som sa spýtal.

Znova od zlosti dupla nohou.

- Čo vás do toho? Môžem robiť, čo sa mi páči.

Chytil som Kasiu za ruku.

- Poďme ku kajaku, - povedal som. - Naozaj ma to vôbec nezaujíma.

- Psst! - zasyčala Zenobia.

Chytila Sebastiana, rukami mu zatvorila papuľku, aby nezaštekal, a vtiahla sa do krovia, kde stál jej motocykel.

- Poďte sem. Rýchlo! - zašepkala z krovia. - Nevidíte, že prichádza tá Hilda?

Zatváril som sa pobúrene, ale tiež som sa schoval do krovia a ťahal som za sebou aj Kasiu. Šepol som Zenobii s predstieraným hnevom:

- Nezdá sa mi, že by bolo slušné schovávať sa do ja-

lovcového krovia a tajne špehovať blížnych. Považujem sa za džentlmena.

- Blablabla! V Utopenci je jedna zo záhadných šachovníc. A Klaus aj Hilda sú utajení nepriatelia, chápete to? Vôbec niet pochýb, že Hilda prišla sem sledovať Klauza.

- A my sledujeme ju, - odvrkol som. - Vôbec nič nechápem.

- No vidíte? - triumfujúco šepla Zenobia. - Aj rozum máte rovnako nevytrénovaný ako svaly.

Neozval som sa, lebo na začiatku prieseku som uvidel štíhlu brunetku, ktorá pomaly kráčala smerom k nám. Z úkrytu som videl, že je to veľmi pekná, nanajvýš tridsaťročná žena s hladko učesanými vlasmi vzadu zapnutými do drdolu. Mala oblečené sivé nohavice a bielu blúzu, na pleci sa jej hojdal fotografický aparát. Pri chôdzi sa pozorne obzerala na všetky strany. Keď sa priblížila k stojacemu autu, v prieseku sa ukázal Klaus. Prichádzal smerom od ruín starého mlyna.

- Ó, - prekvapil sa, keď ju uvidel. - Dobrý deň, - pozdravil ju po nemecky a v tom jazyku aj pokračoval v rozhovore: - Prišli ste sem na prechádzku, či na ešte jedno stretnutie s tajomnou šachovnicou?

- Neuhádli ste. Prišla som sem kvôli vám.

- No toto, - ešte väčšmi sa prekvapil Klaus. - Zdalo sa mi, že vám nie som veľmi sympatický.

- Práve preto som prišla sem. Sedela som na terase palácovej kaviarne a videla som, ako ste autom zamierili na lesnú cestu do mlyna. Pomyslela som si: načo tam pán Klaus ide? Je to predsa spustnuté miesto, ľudoprázdne, romantické, a pán Klaus, pokiaľ som to mohla zistiť, vôbec nie je romanticky naladený. A tak, hnaná zvedavosťou, som sa vybrala na prechádzku do týchto miest.

- A čo ste uvideli? - ironicky sa spýtal pán Klaus.

- Vy ste šli autom a ja peši. Niet divu, že som prišla neskoro. Ako sa mi vidí, chystáte sa už na návrat do paláca.

- Je to tak. A rád vás odveziem. Cítim sa do istej miery zaviazaný, že ste kvôli mojej skromnej osobe šliapali taký kus cesty. Nechcel by som, aby ste znova museli zopakovať takú vzdialenosť. A upokojím aj vašu zvedavosť. Prišiel som sem preto, aby som si ešte raz pozrel jednu z tých šachovníc, ktoré spôsobili toľko problémov.

- Neverím vám. Ani neprijmem vašu ponuku na zvezenie, - odmietla zamračená Hilda.

Klaus mykol plecami.

- Neviete prehrávať, slečna Hilda. A ten, kto nevie prijať porážku, nikdy nezvítazí. Nemôžete sa zmieriť s faktom, že po týždňovom hľadaní odchádzame s prázdnyimi rukami. Ako viete, ja som od počiatku neveril, že jestvujú tie pamäti. V tých časoch ste boli osemročné dievčatko a isté veci vyzerali vo vašich očiach celkom ináč. A keby aj tie pamäti naozaj boli existovali, tak už by po nich nezostala ani stopa. Tajomné slová starého Haubitza možno chápať vo viacerých významoch a ani jedna šachovnica, na ktorú sme natrafili, nevedie k úkrytu. Škoda, že ste si na všetky tieto veci nespomenuli skôr. Spôsobili ste človeku stratu dobrého mena, narobili ste problémy pánu Weberovi a jeho redakcii. Prehráte ten proces. Teraz sa s vami rozprávam naozaj úprimne, usilujem sa byť objektívny, hoci noviny, v ktorých pracujem, podporovali aj podporujú pána Haubitza. Tvrdím, že v takých prípadoch musí byť človek nezvyčajne opatrný. Aj čisto slovným obvinením možno narobiť viac škody než úžitku.

Otvoril dvere svojho auta.

- Prosím, azda predsa len nasadnete, - urobil pozývajúce gesto rukou.

- Nie, - tvrdo odmietla Hilda.

Klaus nasadol do svojho auta, spustil motor a po chvíli odišiel smerom k palácu.

A práve vtedy sa Sebastian vytrhol z rúk Zenobie. So štekotom sa rozbíhal po stopách auta.

- Preboha! - vystrašila sa Hilda, lebo Sebastian prudko vyskočil z krovu a takmer ju zrazil z nôh.

- Nebojte sa, nehryzie, - upozornil som ju po nemecky a vyšiel som zo skrýše v kroví.

Naničhodný Sebastian prezradil našu skrýšu, nemalo zmysel ďalej sa ukrývať. Začul som hlasnú Zenobiinu nádvku. Teta obdarila Sebastiana neúctivými epitetami a potom naštartovala svoj strašne hlučný motocykel. Kľučkujúc pomedzi stromy, vzdialila sa s veľkým rámu- som; neráčila nám ani povedať „do videnia“.

Kasia vyliezla z krovu a zapískala na psa. Priblížil som sa k Hilde, uklonil som sa jej a povedal:

- Prepáčte, že som bol mimovoľným svedkom vášho rozhovoru s pánom Klausom. Zdá sa mi, že by som vám mohol pomôcť.

Vrhla na mňa veľmi pohrdavý pohľad.

- Mimovoľným svedkom rozhovoru, - zopakovala výsmešne. - Povedzte priamo, že ste načúvali. Je to veľmi hnusné, pane.

Obrátila sa mi chrbtom a vykročila cez priesek, obišla Sebastiana, ktorý už prestal naháňať auto a vracal sa ku Kasi s vyplazeným dlhým, červeným jazykom.

Poškriabal som sa na hlave.

- Nie, to nie, - zahundral som.

Zdalo sa mi, že by som mohol povedať Hilde čosi, čo by ju dozaista veľmi zaujímalo. Lenže ona sa cítila dotknutá tým, že sme počúvali jej rozhovor s pánom Klausom. Domnievam sa, že celkom oprávnene mi prejavila svoje pohrdanie.

Cítil som sa preto veľmi nepríjemne. Vyčítal som si,

že som sa dal Zenobii naviesť, aby sme vypočuli rozhovor Hildy a Klausa. Žiaľ, už bolo neskoro na tom niečo zmeniť.

Ťažko som si vzdychol a povedal som Kasi:

- A teraz nájdime záhadnú šachovnicu, ktorá sa vraj nachádza v Utopenci.

Dlho sme hľadali, skúmali sme ruiny mlyna. Ale šachovnica sa nachádzala na brehu jazera, neďaleko miesta, kde sme pristáli na salamandre.

Bola vytesaná na veľkom ľadovcovom balvane, o ktorý sa s tichým čľapotom rozbíjali vlny jazera.

- Čo si myslíte, bude úkryt pod týmto balvanom? - naivne sa spýtala Kasia.

- Aký by to musel byť obor, aby zdvihol balvan a niečo pod ním ukryl. Na jednej strane je balvan vo vode, na druhej musí byť také vlhko, že každá vec, ktorú by tu zakopali, bola by ihneď zničená. Nie, moja milá. Táto šachovnica neskrýva nijaké tajomstvo.

- Tak načo ju sem vytesali?

- Pravdepodobne práve na tomto mieste sa končili pozemky majetku Haubitzovcov. Balvan so šachovnicou označuje hranicu. Od tohto miesta pozemok patrili mlynárovi, ktorý sa utopil, ale lesy z tejto strany jazera patrili panstvu.

Zamyslený som sa pozeral na šachovnicu vytesanú v kameni. Bola prvá, ktorú som našiel po príchode do Jasieňa. Súčasne mi v mysli vírila zmienka o kovovej nábojnici, ktorú chlapi našli v zručninách observatória. Rozmýšľal som o Klausovi, Hilde a o čudnom správaní peknej Zenobie.

Hilda úprimne vysvetlila dôvod, prečo prišla k Utopencovi. Jednoducho sledovala Klausa, ktorého považovala za svojho protivníka. Ale Zenobia? Čo tú priviedlo k Utopencovi?

Možno sem prišla na stretnutie s Klausom, ale keď som sa tu objavil aj s Kasiou, prerušilo alebo znemožnilo to ich stretnutie? Ale prečo sa chceli ukrývať, prečo si ako miesto stretnutia vybrali tento mlyn a nie napríklad kaviarenskú terasu? Prečo každý z nich sem prišiel osobitne?

Ešte jedna otázka ma veľmi zaujímala: prečo sa Zenobia ukryla v kroví, keď uvidela Hildu prichádzať, a potom ma prinútila počúvať celý rozhovor Hildy s Klausom?

Nenachádzal som odpoveď ani na jednu z týchto otázok. A nad hlavou v suchých konároch starých topoľov nevlúdne krákali krdle vrán. Ich krákanie ma vyrušovalo a znepokojovalo moju myseľ.

P I A T A K A P I T O L A

**Zenobiine ideály • Získava sa muž pomocou džuda? •
Nočná výprava • Záhadná osoba • Čo sa stalo v parku paláca**

Večer začalo pršať. Sedel som sám na terase palácovej kaviarne pod veľkým farebným dáždnikom a ten dážď ma prinútil, aby som rýchlo zaplatil účet. Pobyt v kaviarni sa napokon ukázal pre mňa celkom zbytočný, nik z hostí nezaujal moju pozornosť. Boli tam prevažne českí turisti, nevidel som ani Klauza, ani Hildu. Až celkom na konci môjho posedenia na terase prišiel k palácu obrovský modrý ford so švajčiarskou poznávacou značkou. Vystúpil z neho fešný blondín v mojom veku, pribehol vrátnik a začal z auta vynášať batožinu. Inými slovami, do paláca prišiel nový hosť, tentoraz až zo Švajčiarska.

A vtedy som si všimol Zenobiu, ktorá vychádzala z paláca. Na chvíľku sa zastavila a obzerala si nádherný ford, potom so záujmom vrhla pohľad na pekného Švajčiara. Napokon si všimla aj mňa, keď som zaplatil útratu a unikajúc pred dažďom, zbehol som po schodoch z terasy.

- Dovoľíte, na chvíľočku, - obrátila sa ku mne. - Počkajte ma, prosím, odveziem vás na svojej motorke. Prší a vy máte také chatrné zdravie.

- Prosím vás, slečna, neľutujte ma až tak veľmi, - odvrkol som nahnevane.

Iba ľahostajne mávla rukou, čo malo dozaista znamenať, že ani jej súcit veľmi nezmení moju situáciu.

Ukázala na belasý ford.

- Je pekný, však? Nie taký ako váš tragač. Som zvedavá, z ktorej časti Švajčiarska pochádza majiteľ auta. Ak z tej, kde hovoria po francúzsky, nebudem sa môcť s ním porozprávať. Ovládam iba nemčinu a angličtinu.

- Zaráža ma váš záujem o cudzincov...

- Možno sa chcem vydať za nejakého fešného cudzinca.

- No toto! Nádherné ideály, - zahundral som.

Znenazdajky ma chytila za lakeť, súčasne stúpila nohou za moju nohu. Ľahko ma postrčila a... už som ležal na trávke pri terase.

Ktorýsi hosť sa nahlas rozosmial, keď som sa nešikovne dvíhal zo zeme.

- Pomocou džudistických chvatov sa manžel nezískava,

- zavrčal som nazlostene.

A vykročil som na cestu, lebo som sa rozhodol, že radšej poriadne zmoknem, ako by som mal prijať jej ponuku na jazdu motocyklom. Lenže Zenobia vytiahla z ktoréhosi kúta svoju strašnú motorku a dobehla ma. Zastavila a ukázala mi na miesto v prívesnom vozíku.

- Vy ma tyranizujete, - povedal som.

- To nie. Mýlite sa. Jednoducho sa usilujem urobiť z vás muža. Mýlite sa aj pokiaľ ide o moje ideály. Stále v sebe živím nádej, že raz stretnem nejakého neobyčajného človeka. Pozdravím sa s ním a skúsím naňho použiť nejaký z najzradnejších džudistických chvatov. Ale on sa ani nezachveje. Zistí sa, že je lepším džudistom než ja. Do takého človeka by som sa vedela zamilovať.

- Ale to nie je nič ťažké. Poznám niekoľkých majstrov džuda.

Strašne na mňa zagánila.

- Ak sa mi neprestanete vysmievať, o chvíľku sa znova ocitnete na zemi.

Žalostne som pokýval hlavou.

- Som vám vydaný napospas. Lenže nikdy vám nezišlo na um, že v živote majú veľký význam aj také vlastnosti, ako sú inteligencia, vzdelanie, charakter človeka a podobne?

- Ale áno, - sklonila hlavu. - Lenže aj ovládať džudo má cenu. Jedno druhému neprekáža. No, sadnite si už. Neublížim vám, - upokojovala ma láskavo.

Pršalo čoraz hustejšie, takže namiesto toho, aby som odvoz so cťou odmietol, vliezol som do príviesného vozíka a nechal som sa odviezť do nášho kempingového strediska. Rozlúčili sme sa v poriadnom ležaku, chladne sme si povedali „do videnia“ a zmizli sme vo svojich chatkách.

Odsunul som záclonku na maličkom okienku a zistil som, že u pána Kurylla, ktorý bol mojím susedom po ľavej strane, svieti svetlo. „Postrach gastronómie“ sa dozaista chystal spať alebo čítal knižku.

Tejto noci som mal v úmysle navštíviť ruiny observatória, ale videlo sa mi ešte veľmi privčas. Bolo iba deväť hodín, na výpravu bolo treba vyraziť až po jedenástej, keď v stredisku už všetci budú spať. Nechcel som, aby si niekto všimol, že namiesto spánku sa po nociach túlam po okolí.

Dážď jednotaj bubnoval na strechu mojej chatky. Z batožiny som si vybral teplý sveter, natiahol som si priliehavé nohavice, nachystal som si pršiplášť. Ešte som vyskúšal, či mi svieti baterka.

Vtom sa ma zmocnili pochybnosti, či sa vyplatí za takejto sloty plávať na druhú stranu jazera. Lenže to bol už siedmy deň od Veveričkovej čudnej príhody. Tajomná osoba alebo osoby, ktoré tam vtedy vykonávali nejakú podozrivú činnosť, možno už skončili svoju úlohu a navždy

zmizli... Napokon, či by sa im v takej plúšti chcelo ňúrat' sa v ruinách observatória?

„Áno," odpovedal som na svoje pochybnosti. „Keby som bol zločincom, vybral by som si práve takúto noc na návštevu ruín, predpokladajúc, že tam budem môcť pokojne a bezpečne konať."

Pokojne som sa natiahol na svojom lôžku, prikryl som sa dekou a skúsil som si zdriemnuť, aby som počas nočnej výpravy bol dostatočne čerstvý.

Zobudil som sa krátko pred dvanástou. Po chvíli som otvoril dvere a vyšiel von. Okno chatky pána KuryĽa bolo tmavé, nesvietilo sa ani u Zenobie. Kasina salamandra ležala na tráve medzi jej chatkou a mojou, veslá boli opreté o stenu. Odniesol som kajak k vode a po chvíli som sa už plavil cez jazero čierne od noci a dažďa.

Hustá, nepreniknuteľná tma sťažovala orientáciu; za krátko mi z očí zmizol breh s kempingovým strediskom, ale protiľahlý bol neviditeľný. Plával som teda takmer podľa hmatu, rozhrňajúc vodu priamo, aby kajak smeroval rovno a doviezol ma do cieľa. Plavba v tme sa mi videla dlhá, akoby som nikdy nemal doraziť k opačnému brehu. Navôkol sa stále rozprestierala noc a šušťal dážď. Po nejakom čase som sa začal obávať, že kajak predsa len odbočil z kurzu a plávam pozdĺž brehu až na koniec jazera k mlynu Utopenec.

Neustále som zaberal veslom, ale druhý breh bol ešte stále neviditeľný. Bola taká hustá tma, že som sotva videl na špicu salamandry. Hladina jazera sa zdala byť priepasťou, mal som dojem, že o chvíľu sa z nej vynoria dlhé slizké chápadlá, ovinú sa mi okolo krku a stiahnu ma do hĺbočiny.

Opis takejto scény som nedávno čítal v jednej knižke anglického spisovateľa Iana Flemminga. Hrdina jeho románu, nebojácny James Bond, agent číslo 007 anglickej vý-

zvednej služby, bojoval s obrovskou pätnásťmetrovou chobotnicou. Ech, s kým ten Bond nebojoval a koho neporazil! Zlikvidoval strašného Číňana, ktorý menil dráhy amerických kozmických rakiet, zneškodnil bandu, ktorá chcela ožiarit' a zničiť americké zásoby zlata. Lebo - to treba uznať - neohrozený a neporaziteľný James Bond najčastejšie zneškodňoval strašidelné sprisahania, ktoré, podobne ako tá ozrutánska chobotnica, zrodili sa v literárnej fantázii lana Flemminga.

Filmom spopularizovaná postava Jamesa Bonda sa stala božstvom mnohých ľudí, vytvorila dokonca jav, ktorý sa nazýva „bondománia“. Mladí ľudia začali nosiť košele á la Bond, kravaty ä la Bond, vreckovky, pyžamá, náprsné tašky, všetko - á la Bond. Tento nezvyčajný hrdina mal obrovskú silu, šikovnosť a inteligenciu, vďaka ktorým vždy vyšiel bez ujmy zo všetkých nebezpečenstiev. Mal tiež nezvyčajné nepriestrelné auto s namontovanými baranidlami, ktoré mu umožňovali prevracať najväčšie prekážky.

„Bol by som zvedavý," pomyslel som si, „čo by James Bond povedal, keby uvidel môj príšerný vehikel?"

Prerušil som úvahy. Na pravej strane sa mi zazdala v temnote akási čierna stena, temnejšia než pozadie noci, ktorá ma obklopovala. Blížil som sa k druhému brehu jazera.

Vplával som do malej zátoky zarastenej vysokým trstím. Vyskočil som na breh a zatiahol som kajak do hustej trstiny. O niekoľko krokov ďalej som v kroví ukryl aj veslo.

Tma a dážď jednotaj sťažovali orientáciu, nemal som potuchy, kade treba ísť k observatóriu. Rozhodol som sa preto postupovať popri brehu až k parku paláca. Z *Knihy strašidiel* som si zapamätal, že tade - po parkovej aleji - bolo najľahšie dostať sa k ruinám.

Rýchlym krokom som prechádzal popri jazere. Krovie

sa preriedilo, natrafil som na aleju vysadenú starými hrabmi, ktorá sa končila na úpätí neveľkej vyvýšeniny. A tak napriek tme sa mi podarilo nájsť kľukatý chodník, ktorý pomedzi krovie a stromy viedol na kopec.

Teraz som spomalil krok. Keby som sa potkol o kameň alebo o koreň, a pod nohami ich bolo plno, ktosi by to mohol začuť napriek šušťaniu, ktoré spôsoboval dážď.

Musel som byť opatrný a ostražitý. Môj široký pršiplášť, po ktorom sa zlievali pramienky vody, podchvíľou sa otreľ o halúžky krovia. Preto som si ho vyzliekol, zvinul ho a strčil pod pazuchu.

Ako to bolo opísané v *Knihe strašidiel* - chodník mal niekoľko zákrut. Zrazu sa krovie rozostúpilo a nad hlavou som zazrel čierny oblúk, zvyšok klenby brány observatória. Šiel som ďalej a vkročil som na kamenné nádvorie. Stade sa dalo dostať do hlavnej časti observatória. Ale pochyboval som, či v tme, bez zažatej baterky, budem vedieť tam trafiť. Zatajil som sa teda pri múre a načúval som. Rozhodol som sa, že ak nespozorujem nič podozrivé, na chvíľu si posvietim baterkou.

Počul som iba monotónne šumenie dažďa na starých múroch. Už som chcel pritísnuť gombík na baterke, keď zrazu ku mne doľahlo akési buchnutie. Akoby z múra odpadol drobný kameň a pri dopade na zem buchol. Zadržal som dych a znova som načúval, lenže nijaký zvuk sa už nezopakoval.

Opäť som sa rozhodol stlačiť gombík na baterke, keď za bránou v kroví čosi nahlas zašuchotalo. Možno sa zobudil nejaký vták. Šuchot sa zopakoval, akoby sa čosi veľké predieralo cez lístie. Potom nastalo ticho...

Buchot spadnutého kameňa ku mne priletel spredu, šuchotame som počul za chrbtom. Uvedomil som si, že som prehnane obozretný. Noc v ruinách, v susedstve hustého krovia, vždy prináša podobné zvuky. Dážď rozmýva staré

múry, v kroví suchocú ježe. Ak budem stále načúvať nočné zvuky, neurobím ani krok, nepreskúmam ruiny.

Pretrel som si oči. Azda sa mi unavili od neustáleho pozorania do tmy? Na druhej strane nádvoría múry akoby zjasneli. Už som jasne videl otvor, ktorý viedol do susedných miestností, ale pred chvíľou predsa celá druhá strana bola temná. Azda sa noc zjasnila?

Otvor bol čoraz jasnejší a naberal žltý odtieň. Ktosi prichádzal a svietil si baterkou. Bol v bočných miestnostiach observatória, ale otvor vchodu už horel žltým svetlom baterky. Ešte chvíľku a ten ktosi sa ocitne na nádvorí. Prešmykol som sa za bránu a vošiel som do krovia. Trochu som vyklonil hlavu, cez bránu som mohol vidieť veľkú časť nádvoría. Cez otvor z bočných miestností vyšiel ktosi so silným reflektorom. Široký pruh svetla sa plazil po múroch, posúval sa od zeme po vrchol, akoby ten neznámy hľadal na tehlách nejaký nápis alebo znak. Nevidel som ho, lebo reflektor svietil tak, že ten, kto ho používal, zostával v tme, iba z ruky vypúšťal dlhý a ostrý lúč svetla.

„Preboha,“ horúčkovite som uvažoval, „čo to má znamenať?“

Od Veveričkovej príhody minul už týždeň. Azda sem každú noc ktosi prichádza a svietiac si, hľadá niečo na múroch? Prečo to nerobí za dňa? Prístup do ruín je voľný, každý ich môže navštevovať, koľko ráz chce, a tráviť v nich toľko času, koľko sa mu zapáči. Počas dňa je hádam ľahšie nájsť znak na múre a hľadanie nevzbudí nijaké podozrenie. Prečo teda opakuje svoje návštevy?

Zatajil som dych a stiahol som sa hlbšie medzi lístie. Svetlo na nádvorí zhaslo. Začul som blížiace sa kroky, tajomná osoba prešla popod oblúk brány a zamierila na chodník. Keď šiel popri mne, vzdialený hádam iba tri kroky, uvidel som čierny nepremokavý plášť s kapucňou. Tvár zostala neviditeľná, napokon, tma by neumožnila rozoznať črty.

Tajomná osoba šla dosť rýchlo, zakrátko sa ocitla za treťou zákrutou chodníka. Vtedy som opatrne vyšiel z krovia a začal som sa zakrádať za ňou. „Kam ide? Že by do paláca?“ uvažoval som.

Neznámy vošiel na parkovú aleju. Jasne som počul škripanie štrku pod jeho nohami.

Dážď a tma boli teraz mojimi spojencami. Šumenie dažďa prehlušovalo moje kroky a temnota ma robila neviditeľným. Mohutné hraby tvorili aleju parku, pobiehal som od kmeňa ku kmeňu, stále som sa držal dosť blízko tajomnej osoby. Šla dosť rýchlym krokom, nevediac, že sa zakrádam za ňou.

„Ide do paláca,“ skonštatoval som, keď sa pred nami vynorila obrovská čierna silueta. Okná paláca boli tmavé, svietila iba lampa nad hlavným vchodom. Zdalo sa mi, že neznáma osoba mieri priamo do dverí. Ale nie, zastavila sa, akoby váhala. Potom zrazu zahla do bočnej aleje a začala sa vzdďaľovať od paláca. Znova šla do hĺbky parku.

Aleja sa končila pred nízkym kamenným múrom, ktorý obkolesoval takmer celý park paláca. Na chvíľu blyslo svetlo. Tajomná osoba iste hľadala vhodný prechod cez múr. Potom zhasla baterku, vyšplhala sa na kamene a zmizla na druhej strane.

Urobil som to isté. Na rovnakom mieste som vyliezol na kamenný múr a preskočil som ho. Ale keď som sa postavil na druhej strane, zrazu mi silné ruky chytili hlavu a nejaká ruka mi pritlačila čosi na tvár. Zacítil som dusivý, strašný zápach, lapal som po dychu. Trhol som sa raz, aj druhý raz, ale zovretie nepovolilo. Dusil som sa, vdýchol som do pľúc ten mdlý zápach a zdalo sa mi, že padám niekam do priepasti, do čiernej hladiny jazera. Stratil som vedomie.

ŠIESTA KAPITOLA

Blúznenie a skutočnosť • Nezvyčajné stretnutie •
Vieme, že nič nevieme • Sebastianovo umenie odhalenia •
Návrhy pána KuryHa • Zlato, pamäti či drahokamy

N eviem, ako dlho som ležal v bezvedomí. Potom som začal blúzniť. Zdalo sa mi, že ktosi mi prehrabáva vrecká a svieti mi do očí baterkou.

Napokon, akoby spoza hrubej steny, začul som volanie Veveričku a Telia: „Pán Tomasz! Pán Tomasz! Preberte sa!" Lenže to bol asi len prelud, lebo znova som upadol do temnoty.

Po nejakom čase som začal pociťovať chlad a vlhkosť. A s týmto pocitom sa mi pomaly vracalo vedomie. Uvedomil som si, že ležím na zemi, prikrytý svojím pršiplášťom, na ktorý bubnujú kvapky dažďa. Dookola bola temnota, ale už to nebola tma bezvedomia, ale jednoducho daždivá noc. Zrazu som si všimol, že ktosi vedľa mňa sedí. Pohl som sa a vtedy sa ten ktosi ozval známym Veveričkovým hlasom:

- Chvalabohu, že ste sa prebudili, pán Tomasz.

Zažmúril som oči, lebo som sa vylakal, že opäť strácam vedomie. Ten hlas bol hádam halucináciou.

Lenže známy hlas sa ozval znova:

- Chvalabohu, že ste sa prebrali. Chlapci bežali po Tellovho otca. Je lekár a vyšetří vás.

Natiahol som ruku a dotkol som sa chlapcovho ramena.

- Si to ty? Naozaj ty? - zdvihol som hlavu a pozrel mu do tváre.

Rozosmial sa.

- Veru, som to ja. Nečakali ste, že sa tu objavím?

Vzdychol som a hlava mi opäť padla na trávnu. Mal som v nej veľký zmätok a nebol som schopný uvažovať, prečo sa chlapci objavili práve tu.

- Cítite sa zle? - starostlivo sa spýtal Veverička. - Ten ksicht vás strašne doriadil. Nechali ste sa vlákať do pasce.

Začuli sme zvuky rýchlych krokov.

- Tadeto. Treba preliezť múr. Pán Tragáčik leží na druhej strane, - hovoril Tell.

Zablýskali tri baterky. Uvidel som Sokolie oko, Telia i jeho otca - lekára, ktorého som mal možnosť spoznať vlni, keď sme sa s chlapcami vyberali hľadať poklad templárov. Doktor ma chytil za ruku, skúsil pulz, potom, svietiac si baterkou, pozrel mi na zrenice. Rozopol mi košeľu na prsiach a fonendoskopom mi počúval srdce.

- Zdá sa, že vám nič nie je, - povedal po chvíli.

Posadil som sa. Sokolie oko dvoma prstami opatrne zdvihol zo zeme čosi biele. Bol to vatový tampónik.

- Toto ležalo vedľa pána Tomasza, - upozornil.

Ovoňal to a poriadne nahlas kýchol.

- Fúj! To je akési strašné svinstvo, - odpľul si.

Doktor vzal od neho tampónik, tiež ho ovoňal a strčil do vrečka.

- Namočili ho do nejakej zmesi chloroformu, éteru a ešte niečoho, - oznámil. - Okamžite ste stratili vedomie. Niekoľko ráz sa zhlboka nadýchnite a vydýchnite, nech vám to svinstvo vyjde z pľúc.

Hlboko som vdychoval vlhký nočný vzduch. Mysel' sa mi vyjasnila. Zdvihol som sa zo zeme.

Doktor si radostne pošúchal ruky.

- Tak už sa to začalo, - povedal víťazoslávne. - Teším sa,

že som sa dal nahovoriť, aby sme prišli sem. Hádam konečne na staré kolená prežijem nejaké senzačné dobrodružstvo. Ako v kriminálnom románe.

- Bol by som rád, keby ste mi niečo vysvetlili, - ozval som sa. - Ako ste vedeli, že som odišiel do Jasieňa? A čo sa stalo, že nie ste pri mori?

Veverička sa zachichotal, ale Sokolie oko útrpne pokýval hlavou.

- Vy nás podceňujete, pán Tomasz.

- Veru tak, nedoceňujete nás, - pridala sa Tell. - Jednostaj si myslíte, že nerastieme a sme stále tí istí dvanásťroční chlapčekovia, ktorých ste stretli na Ostrove zločincov. Lenže odvtedy už prešli dva roky.

- A prežili sme spolu nejedno dobrodružstvo, - dodal tónom múdreho šedivého starca, ktorý rozpráva mladým ľuďom, ako sa za čias jeho mladosti bojovalo v rôznych krajinách.

- Aj my už máme detektívne schopnosti, - mudrlantsky tvrdil Sokolie oko. - Mysleli ste si, že som si nevšimol čudný záblesk vo vašich očiach, keď ste chytili do rúk záhadnú nábojnicu a potom ste požiadali, aby sme vám nechali *Knihu strašidiel*? Len čo sme vyšli z vášho bytu, hneď som chlapcom povedal: „Oho, niečo sa začína.“ Tak som to povedal, či nie?

- Tak si to povedal, - zborovo prisvedčili.

- Na druhý deň nás takmer oklamal ľahostajný výraz vašej tváre, keď ste nám vracali *Knihu strašidiel*, - pokračoval Sokolie oko. - Lenže na vašom pracovnom stole som si všimol rozloženú mapu Pojezierza Myśliborského. A táto skutočnosť upútala moju pozornosť. „Čo pán Tomasz hľadal na tejto mape?“ rozmýšľal som po návrate domov. Táto myšlienka ma tak sužovala, že som sa znova vrátil do vášho bytu. Ale ten už bol zamknutý, už ste odišli. Na dverách visel lístok pre poštára: *Prosím, posielajte mi listy na*

poste restante v Jasieni. Musel by som byť retardovaný, aby som nepochopil, čo sa stalo. V *Knihe strašidiel* ste naďabili na stopu nejakej senzačnej záležitosti a vybrali ste sa do Jasieňa.

- A vtedy prišli ku mne, - doplnil doktor. - Začali ma prosiť, aby som sa zriekol dovolenky pri mori a zaviezol ich do Jasieňa. Dokonca chceli sem prísť sami, lenže s tým ani jedna mama nesúhlasila. Sľúbili mi, že sa zúčastním nezvyčajného dobrodružstva.

- Neoklamali sme ťa, oco, - povedal Tell.

- Veru tak. Uznávam, že sa to začína veľmi zaujímavo, - súhlasil doktor. - Teda naložil som chlapcov do svojho wartburga, vzali sme stany, spacie vaky a ako vidíte, sme tu. Iba jedno nechápem: ako sa to stalo, že ja som spal vo svojom stane a v tom čase sa chlapci ocitli v parku.

- Teraz to vidíte! - zvolal som. - Sám ste sa presvedčili, akí sú to fifíkovia. Práve tak som na tom vždy bol i ja. Uložil som sa spať s hlbokým presvedčením, že aj oni urobia to isté, ale zatiaľ sa chlapci vybrali na nočnú výpravu.

- A našli sme vás vo veľmi chúlостivej situácii, - nablzostene dodal Sokolie oko.

- Jedno s druhým nemá nič spoločné, - povedal som. - Za to, že ste ma našli, vám ďakujem. Ale za nočnú výpravu bez otcovho vedomia vám patrí pokarhanie.

- Chalani! - vykrikol Veverička. - Pán Tragáčik ešte nie je celkom pri vedomí. Poďme preč, lebo tak blúzni, že sa to nedá počúvať. Pán Tomasz sa prejavil ako hrozný nevďačník.

- Veru, ako hrozný nevďačník, - pridupľoval Sokolie oko.

Veverička sa zlomyselne zachichotal.

- Nabudúce, ak vás nájdeme v bezvedomí, pravdepodobne vás necháme v chlade a daždi.

Doktor zdvihol obe ruky.

- Len pokojne, pokojne, páni. Prestaňme sa hádať. Je najvyšší čas zamyslieť sa nad situáciou. Navrhujem teda, páni, - tým oslovením „páni“ sa doktor obracal na chlapcov, - navrhujem pozvať pána Tomasza do nášho tábora, kde si s ním vypijem na zahriatie pohárik koňaku a vy si urobíte čaj.

Tellov otec bol veľmi milý človek. Bezprostredný, srdečný a priateľský. A na kamarátskej úrovni sa usiloval udržať aj svoj vzťah s chlapcami.

Prijal som pozvanie. Aj keď som sa vyhýbal alkoholu, mal som dojem, že práve dnes mi pohárik koňaku urobí veľmi dobre. Bola daždivá noc a ja som nejaký čas ležal na mokrej tráve.

Tábor mojich priateľov sa nachádzal v lese, hneď za vyvýšeninou s ruinami observatória. Stáli tam dva stany, jeden pre chlapcov a druhý pre doktora - veľký, s garážou alebo, ako kto chce, s verandou, kde pod natiahnutou strechou sa dalo vylihovať na ležadle aj v nečase. Sadli sme si na skladacie celtové stoličky. Doktor vytiahol z batožiny fľašu koňaku, chlapci uvarili čaj na turistickom plynovom variči.

Noc trocha zjasnela. Obloha nad lesom bola jasnejšia a súčasne s blížiacim sa úsvitom aj prestalo pršať. S radosťou som sa pozeral na tváre svojich priateľov, tešil som sa, že sú opäť so mnou a spoločne budeme vysvetľovať záhadu v Jasieni.

- Prečo ste sa vybrali sem? Chceme vedieť, aké tajomstvo ukrývala naša skautská *Kniha strašidiel* - začal rozhovor Viliam Tell.

- Máš pri sebe tú nábojnicu? - obrátil som sa otázkou na Veveričku.

Bez slova ju vybral z vrečka.

- Toto je nábojnica strely do plynovej pištole, - vysvetľoval som. - Na Veveričku niekto strieľal plynom. To bola ozajstná príčina, pre ktorú omdlel v ruinách.

- Fíha, - ťahavo zapískal Sokolie oko. - Že sme na to neprišli sami.

Veverička až otvoril ústa, tak ho to prekvapilo.

- Plynová pištoľ? Nikdy som o niečom takom nepočul. Je to nebezpečná zbraň?

- Nebezpečná. Sám si sa o tom presvedčil, - vysvetľoval som. - Bola skonštruovaná preto, aby sa ňou ľudia mohli brániť proti všelijakým útokom na ulici, proti lotrom, zlodjom, čo vytrhávajú ženám na uliciach tašky. Vyrábajú sa pištole so slzotvorným, omračujúcim, ba aj rozosmievajúcim plynom. Lenže nie je to až taká nevinná zbraň, ako by sa mohlo zdať. Špica náboja je z umelej hmoty alebo z kovu. V okamihu výstrelu ten kov alebo umelá hmota sa rozpráši a ak sa niekomu strelí do tváre, môže ho to nebezpečne zraniť, dokonca spôsobiť aj stratu oka.

Doktor prerušil moje vysvetľovanie:

- Vypime si, pán Tomasz. Na zahriatie. Aby ste nechytli zápal pľúc. Tak sa mi vidí, že sa tu chystá nezvyčajné dobrodružstvo. Budem mať čo rozprávať svojim kolegom v nemocnici.

Rozpovedal som im všetko, čo som zažil od svojho príchodu do Jasieňa. O príhode s Klausom na ceste, o Kasi, Sebastianovi, tete Zenobii, pánu Kuryľovi aj o záležitosti záhadnej šachovnice. Takisto o výlete na kajaku k mlynu Utopenec, o Hilde aj o nočnej výprave do ruín observatória, ktorá sa pre mňa skončila tak nešťastne.

- Osoba, ktorú som sledoval, - končil som svoje rozprávanie, - ma v istom okamihu spozorovala. Podľa všetkého mierila do paláca, ale keď si všimla, že ju sledujem, znova zahla do parku, aby ma oklamala. Idúcky si pripravila tampónik, namočila ho do nejakej tekutiny. Preskočila múr, ukryla sa na druhej strane a premohla ma. Domnievam sa, že mi prehľadala vrecká, lebo sa chcela dozvedieť, kto som. Možno povedať, že som sa ocitol

„mimo hru“, naši protivníci si budú dávať na mňa pozor. Celá moja nádej je vo vás, chlapci, aj vo vás, pán doktor. Vás si nikto nebude všímať, celkom iste nebudete vzbudzovať nijaké podozrenie.

- Nemajte obavy, pán Tomasz, - vystatovačne ma upokojoval Veverička. - My sa budeme zaoberať záhadnou osobou. Onedlho už nebude záhadná.

Teraz Viliam Tell porozprával, ako prišlo k tomu, že ma chlapci v noci našli v parku paláca. Do Jasieňa prišli až neskoro večer. Nevedeli, kde ma majú hľadať. Napokon sa rozhodli, že sa mi nebudú ukazovať na oči a budú sa držať v ústraní. Domnievali sa, že nebudem rád ich príchodu a budem sa hnevať.

Počas pobytu v tábore dôkladne spoznali celé okolie, a tak vedeli o dobrom mieste na táborenie. Postavili stany za kopcom s observatóriom, v lese pri potoku. Zakrátko sa uložili spať a poležiačky sa začali radiť a ešte raz rozoberali svoj príchod do Jasieňa. Dospeli k názoru, že môj záujem vzbudila Veveričkova príhoda opísaná v *Knihe strasidiel*. Vstali teda, vyšli zo stanu a pobrali sa v noci do ruín, lebo predpokladali, že ma tam nájdu.

V observatóriu spozorovali akéhosi človeka s baterkou. Ukryli sa do krovia pri chodníku. Videli ma, ako som prišiel k ruinám.

- Naozaj? - prerušil som ich pobúrený. - Celý ten čas, keď ja som bol v ruínach, vy ste sedeli hneď vedľa, v kroví?

- Jasné, - usmial sa Tell. - Dokonca veľmi blízko. Potom, keď ste vyšli z ruín a vliezli ste tiež do krovia, delil nás od seba sotva jeden krok.

- A nedali ste mi nijaký znak? Takí ste vy priatelia?

- Báli sme sa, že sa na nás budete hnevať, - ospravedlňoval sa Veverička.

- A veru by som sa bol hneval, - prikývol som. - Začul

som nejaký hlasitý šuchot, ale myslel som si, že to v kriakoch vystrájakú ježe.

- Potom, - pokračoval v rozprávaní Sokolie oko, - ste sa pobrali za tajomnou osobou a my za vami. S tým rozdielom, - dodal ironicky, - že tá osoba vás spozorovala, ale vy nás nie. Premohla vás, ale hádam vám nestačila prezrieť doklady, lebo hneď sme prišli my a ona ušla. Nanajvýš sa vám pozrela do tváre a zapamätala si vás. Neprenasledovali sme ju, lebo vy ste ležali ako mŕtvy a veľmi sme sa vystrašili.

Doktor položil zásadnú otázku:

- O čo vlastne ide v tejto záležitosti? Čo ten neznámy hľadal v observatóriu?

Bezradne som rozložil ruky.

- Vieme, že nič nevieme. A od toho asi treba začať.

Svitalo. Bolo treba ukončiť poradu. Bol som ospalý a cítil som sa unavený. Chlapci aj doktor sa tiež museli vyspať po tej noci plnej dobrodružstiev.

Zdvihol som sa z celtovej stoličky.

- Nemáte náhodou... - zajachtal som, lebo som pocítil hanbu. - Nemáte nejakú knižku o džude?

- O džude? - čudoval sa Tell. - Ach, chápem, nechcete, aby sa znova zopakovala dnešná príhoda.

Zrazu sa Veverička nasmelo ozval:

- Ja mám učebnicu džuda. Môžem ju vám požičať. Lebo... - začal sa ospravedlňovať chlapcom. - Som najslabší, najmenší, každý ma porazí. Tak som sa rozhodol naučiť sa džudo. Potajomky, aby to nik nevedel. Ale keď pán Tragáček potrebuje učebnicu...

Po týchto slovách odbehol do stanu a priniesol knižku.

- Ďakujem ti, - srdečne som ho objal. A pomyslel som si na strašnú tetu Zenobiu. Dozaista pokojne spí vo svojej chatke a vôbec nevie, že jej protivník práve dostal do rúk novú zbraň.

Rozlúčil som sa s chlapcami aj doktorom, hodil som na seba pršiplášť a vykročil som smerom k jazeru. Bez ťažkostí som našiel salamandru aj veslo.

Blížila sa piata hodina ranná, v našom kempingovom stredisku hádam ešte všetci poriadne spali.

Potichu som položil kajak vedľa Kasinej chatky, oprel som veslo o stenu.

A práve vtedy urobil poplach Sebastian.

Och, ako príšerne štekal, lebo ho zobudil zvuk, ktorý som spôsobil pri opretí vesla. „Pozrime sa, aký je ostražitý!“ zlostil som sa a utekal som do svojej chatky.

No pes len štekal a štekal, zobudil hádam celé stredisko. Cez škáru nedovretých dverí som videl, že teta Zenobia, znepokojená psím brechotom, vyšla v pyžame na prah chatky. Vyzivujúc, poobzerala sa na všetky strany a hľadala príčinu Sebastianovho brechotu. Pes takisto vybehol von.

To je potvora!

Prirodzene, pribehol k salamandre a ovoňal ju. Na gušenom kajaku bolo jasne vidieť stopu po vode, teta Zenobia si ľahko mohla domyslieť, že ešte pred chvíľou na ňom ktosi plával po jazere. Ihneď pristúpila k veslu a zistila, že je tiež mokré.

Znova sa ešte pozornejšie porozhliadala na všetky strany. Sebastian prestal štekať, lebo pachom zistil, že to ja som spôsobil ten zvuk. Ale akoby mu to bolo málo, pribehol k mojej chatke a keďže ma asi zacítil cez škáru v nedovretých dverách, celkom pri prahu sa zastavil a zamával chvostom.

Zenobii nebolo treba viac, aby si bola istá, že ja som plával po jazere. Mykla plecami a akoby si domyslela, že ju pozorujem, potiahla si pyžamo a potom útrpne pokývala hlavou, čím mi naznačila, že ma považuje za blázna, ktorý robí akési podozrivé výpravy.

Zaspal som raňajky a takmer by som bol zaspal aj obed. Zobudil som sa, keď sa jedáleň už vyprázdnila. Ako posledný hosť dostal som už studený obed a zjedol som ho osamotený. Čašníčky, ktoré upratovali stoly, ma súrili.

Znova bol slnečný deň, hoci nie taký horúci ako včera. Dovolenkári okupovali kúsok piesčitej pláže pri jazere, v blízkosti chatky tety Zenobie stála jej strašná motorka, ale ani jej, ani Kasie nebolo. A nebola tam ani salamandra, takže som si pomyslel, že obidve sa pobrali na vychádzku po jazere. Iba pán Kuryľo sedel na ležadle pri svojej chatke a lúštil krížovku.

- Ako sa nazýva v šachu taký ťah, keď stratíte pešiaka, ale súčasne získavate útočnú pozíciu? - spýtal sa ma, zdvihnúc oči od krížovky.

- Gambit, - odvetil som.

- G... a... m... b... i... t... Súhlasí, šesť písmen, ostatné „t“ - uspokojene pokýval hlavou. - Ste šachista?

- Nie. Ale poznám základné pravidlá hry aj názvy niekoľkých charakteristických ťahov.

- Ani ja nehrám šach. Je to škoda, lebo tá hra sa mi páči, je stará, kráľovská. Výborné cvičenie mysle.

- Máte pravdu, - diskretné som zívot a chcel som namieriť k svojmu vehiklu, aby som sa vybral do ruín observatória a obzrel si ich v dennom svetle. Zadržali ma však neočakávané slová pána Kuryľu:

- Nevyspali ste sa, však? Zaspali ste raňajky, oneskorili ste sa na obed. Komentovali sme so slečnou Zenobiou vašu neprítomnosť a dozvedel som sa, že ste celú noc plávali kajakom po jazere. Cha, cha, cha! - Kuryľo sa usmial pod fúzy.

- Rád plávam kajakom po jazere.

- Zvlášť za tmavej daždivej noci, cha, cha, cha...

Už som mu chcel neslušne odvrknúť: „Čo vás do toho!“, lenže on zrazu zmenil tón a vážne povedal:

- Ak aj vás zlákala záhada tajomnej šachovnice, mohli by sme uzavrieť spojenectvo. Alebo azda vaša neprítomnosť v noci bola spojená s nejakými srdcovými, romantickými, či románikovými záležitosťami? - urobil odpornú grimasu.

- Ako si predstavujete také spojenectvo? - odpovedal som otázkou, aby som unikol pred jednoznačnou odpoveďou.

- Máte auto, však? - ožil Kuryľo. - Ja nie. Ale mám zato detektívne schopnosti. Som postrachom vrocľavskej gastronómie.

- O tom ste mi už hovorili...

- Už som hovoril? To nič, vypočujete si to ešte raz. Lepšie si to zapamätáte. Poviem vám teda: vy máte auto, a ja ho nemám, preto vás potrebujem do spojenectva. Majetky Haubitzovcov ležia na rôznych miestach, a to dosť odľahlých, a iste všade tam sú šachovnice. Vidieť ich aj na múroch niekoľkých kostolov v rôznych dedinách. Nie je vôbec isté, že ten starý hlupák, čiže Johann von Haubitz, ukryl tú „najcennejšiu vec“ práve v Jasieni, a nie niekde inde. Mal predsa k dispozícii auto a iste obišiel svoje majetky a pobral z nich, čo sa len dalo. Bolo by dobre obísť všetky tie miesta. Vy ma budete voziť a ja sa poobzerám za šachovnicami. Ak nájdeme zlato alebo drahokamy, podelíme sa napoly. Tak čo, súhlasíte?

- Ak som dobre informovaný, táto záležitosť je spojená s akýmsi súdnym procesom, s nejakými pamäťami...

- To sú taľafatky, obyčajné taľafatky, - pobúrila sa pán Kuryľo. - Veríte na také táraniny? Kvôli nejakým idiotským pamätiam by sa pustili až do takého hľadania? Veď sa na ňom zúčastnil nielen špeciálny poľský tím, ale aj niekoľko Nemcov.

- Sú oveľa cennejšie veci ako zlato a drahokamy.

- Ech, taľafatky, - mávol rukou „postrach gastronómie“.

- Verte mne, staršiemu človeku. Nič nie je cennejšie ako

zlatu a brilianty. A my to zlato a brilianty nájdeme, ako že sa volám Kuryľo. Tak ako ste sa rozhodli? Uzavrieme spojenectvo? Vyberieme sa na vlastivednú vychádzku?

- V Jasieni asi tiež sú šachovnice. Na kostole, na ruinách observatória, v mlyne Utopenec...

- Tak predsa vás zaujala táto záležitosť, cha, cha, cha, - víťazoslávne sa rozosmial Kuryľo. - Ale vravím vám, že tu nič nie je. Tie šachovnice nemajú nijakú cenu a neskrývajú žiadnu záhadu. Pozorne som si ich prezrel a prisahám vám, ako že som Kuryľo, že nad nimi možno mávnuť rukou. Treba sa vybrať do Dolska, do Lubiechowa a ešte na niekoľko ďalších miest.

- No čože, pouvažujem, - povedal som.

- To je správne, veľmi správne. Pouvažujte, - spokojne pokýval hlavou. Bol presvedčený, že budem súhlasiť s jeho návrhom.

Mňa iritovalo sebavedomie pána Kuryľu, jeho namyslenosť a to, že ma tak podceňoval. Považoval ma za hlupáka. Mal som ho voziť a on bol rozhodnutý venovať sa rozlúšteniu záhady. Vôbec nebral do úvahy môj intelekt.

Vedel som teda, že mu poviem: „nie“. Ale nechával som si na neskôr príjemný pocit, keď uvidím jeho prekvapenú tvár.

Nasadol som do vehikla a po niekoľkých minútach jazdy cez les ocitol som sa pri kostole v Jasieni.

Kostol stál uprostred dediny, neďaleko neveľkého námestia, kde bol aj obecný úrad, pošta a obchod s potravinami. Bol to maličký románsky kostolík vystavaný zo žulových kvádrov.

Vchod do kostola bol orámovaný hladkým kamenným portálom a práve tu, na ľavej strane, na treťom kameni, rátajúc od zeme - bolo vidieť čosi, čo pripomínalo šachovnicu. Jeden z kameňov bol tak spracovaný, že sa na ňom pravidelne opakovali tmavé a svetlé štvorčeky.

Nad portálom a hlavným vchodom sa vypínala kostolná veža, obranná, v neskorších storočiach prikrytá barokovou prilbicou, ktorá pôsobila prekvapujúco v spojení s prísnosťou a jednoduchosťou románskej stavby kostola. Vnútro sa ukázalo úbohé, uvidel som hladké vybielené steny, niekoľko obrazov v pozlátených rámoch, zástavy pripivnené k dreveným laviciam. Jednoduchý, nedávno postavený oltár dopĺňal vybavenie kostola.

Zbežne som si kostolík prezrel. Podľa usporiadania stien sa mi nezdalo, že by tu bolo nejaké podzemie alebo tajné východy.

Takže Kuryľo mal hádam pravdu. Podobne ako šachovnica na balvane v mlyne Utopenec, ani táto neukrývala nijaké tajomstvo.

Znova som nasadol do auta a namieril som na cestu, ktorá obiehala jazero zo strany Haubitzovho paláca. Chvíľu som šiel po okraji palácového parku, až kým som nevidel vyvýšeninu zarastenú hustými stromami a krovínami. Tam sa nachádzali ruiny observatória. Nechal som auto na ceste a do ruín som sa vybral pešo.

V parku veselo štebotali vtáky, medzi stromami bol príjemný chládok. Opanovala ma dobrá nálada. Takmer som zabudol, že ešte pred niekoľkými hodinami ma našli v bezvedomí, zneškodneného tajomným útočníkom, práve kdesi na tomto mieste, vedľa múra parku. A bolo takmer isté, že naše cesty sa opäť skrížia vo chvíli, keď to budem najmenej očakávať. Lebo, ako sa zdalo, teraz šlo o hru s veľmi vysokou stávkou.

Napriek tomu som na to nemyslel. Kráčal som po parku a bezstarostne som si hvízdal.

S I E D M A K A P I T O L A

V ruinách observatória • Kachličky na kozube •

Kto bol ten barbar • Rozmýšľanie o pánovi Kuryłovi •

Boj s pánom Nikým • Tajfún nad Jasieňom • Nebezpečenstvo

Blížila sa tretia hodina popoludní. Vystupoval som po kľukatom chodníku na kopček a zastavil som sa pred oblúkovou kamennou bránou do observatória. Na oblúku brány som uvidel haubitzovský erb a v erbe veľkú šachovnicu. Erb bol vytesaný do kameňa. Nijaký detail nepoukázal na to, že by tento kameň bolo možné otočiť alebo presunúť a takto objaviť nejaký úkryt.

Teda som iba mykol plecami a prešiel som cez bránu, ktorá viedla na veľké nádvorie. Dost' pozorne som si prezeral kamenné steny, ale nikde som šachovnicu nezazrel. S nádvorím susedila okrúhla sála, ktorá mala polkruhovitý strop s veľkou dierou uprostred. Pod ňou sa nachádzal kamenný stôl. Domyslel som si, že kedysi bol podstavcom ďalekohľadu, ktorý mieril na nebo cez otvor v strope.

Pozorne som si prezrel steny observatória, aj ten kamenný stôl, ale šachovnicu som nenašiel. Podarilo sa mi však asi nájsť miesto, kde starý Haubitz ukryl svoje poklady, ktoré potom vybral starý lokaj a tomu ich zasa vzali vojaci. Zo sály observatória sa schádzalo po niekoľkých schodoch do plytkej pivnice bez okien. Možno pred rokmi boli dvere tejto pivnice nejako zamaskované a starý Haubitz ju považoval za veľmi vhodný podzemný úkryt. Teraz už piv-

nica nemala ani dvere, vnútri sa váľala sutina a zoschnuté lístie, ktoré sem navial vietor. Šachovnica tu nebola.

Z okruhlej sály observatória sa prechádzalo do poslednej miestnosti, do pracovne Haubitza-astronóma. Veľké okná vpúšťali veľa svetla, Haubitz tu iste mal svoj pracovný stôl a knižnicu. Na jednej stene som si všimol zvyšky ozdobného kozuba vyloženého glazúrovanými kachličkami. Črepy rozbitých kachličiek ležali na dlážke, potkýnal som sa na nich a len-len že som nevrazil hlavou do ostrej hrany kozuba. Nevyletela mi z úst nadávka, toto potknutie sa ukázalo ako spásonosné. Vďaka nemu som upriamil svoju pozornosť na zvyšky kachličiek a až mi dych vyrazilo.

Kozub bol kedysi obložený glazúrovými čiernymi a bielymi kachličkami, ktoré vytvárali vzor šachovnice. Lenže postupne odpadli zo steny a váľali sa pred kozubom.

Opadli? Pozorne som si ich poobzeral. Praskliny boli čerstvé, akoby vznikli iba včera. Vyzeralo to tak, že tu bol ktosi s kladivom alebo iným náradím a systematicky podbíjal kachličky z kozuba. Prirodzene, všetky kachličky pritom popraskali.

„Barbar akýsi," pomyslel som si pobúrene.

Dôvod tohto barbarského činu bol pre mňa jasný: urobil ho ktosi, kto predpokladal, že šachovnica z kachličiek maskuje úkryt v stenách kozuba. Teda urobil to hľadač záhady tajomnej šachovnice. A sklamal sa. Pretože kachličky boli jednoducho prilepené k stenám kozuba.

Výše týždňa sa záhadu tajomnej šachovnice usilovala rozlúštiť skupina Nemcov aj špeciálny poľský tím. Celkom iste sa dostali do ruín observatória aj ku kozubu, ale ich som vylúčil ako pôvodcov tohto barbarstva. Mali dosť času a dostatočný výber spôsobov, aby jemne uvoľnili jednotlivé kachličky, nemuseli ich surovo rozbíjať. To urobil ktosi, kto nemal čas opatrne ich odlepovať. „Možno to ro-

bil v ťažkých podmienkach, bez vhodného náradia, v noci," pomyslel som si.

Nevyrušil ho pri tejto činnosti práve Veverička, keď prišiel v noci do ruín observatória?

Keď som sa pozeral na roztlčené kachličky pred kozubom, hneď bola pre mňa chlapcova príhoda vysvetliteľná. V Jasieni, hneď vedľa ruín observatória, bol ubytovaný poľský tím aj skupina Nemcov, ktorí sa oficiálne zaoberali vysvetľovaním záhady šachovnice. Záhadná osoba sa vystavovala vážnym problémom, keď sa rozhodla hľadať na vlastnú päsť. Robila to v noci a bála sa, že ju odhalia, hoci len chlapec zo skautského tábora. Preto doňho strelila z plynovej pištole a potom vzala nohy na plecia.

Kachličky na kozube však neukrývali skrýšu pokladu, preto záhadná osoba každú noc opakovala svoje návštevy observatória a hľadala nejakú inú šachovnicu. Pri tejto činnosti som ju pristihol, začal ju sledovať, a tak ma zneškodnila chloroformom.

Kto bola tá tajomná osoba?

Mal som jednoduchú a okamžitú odpoveď: Kuryľo. S akou obrovskou istotou tvrdil, že ruiny observatória, šachovnica na kostole ani na balvane pri Utopenci neskrývajú nijaké tajomstvo. Tá istota mohla vychádzať zo skutočnosti, že tu bol veľa rás a očami aj hmatom sa o tom presvedčil. Okrem toho mi povedal, že nič nie je cennejšie ako zlato a drahokamy, priznal sa aj k veľkému záujmu o túto záhadu a navyše mi navrhol aj spojenectvo.

Ale niekoľko iných faktov mi nesesedelo do obrazu pána Kuryľu, ktorý by v noci rozbíjal kachličky na kozube. „Postrach vrocavskej gastronómie" mi nepripadal ako človek, ktorý by používal také rekvizity ako plynová pištoľ a chloroform, skôr bol hľadačom-amatérom. Okrem toho priveľmi otvorene sa priznával k svojmu záujmu o poklady. Člo-

vek, ktorý používa plynovú pištoľ a chloroform, by sa celkom iste správal ináč. Navyše tajomný neznámy jasne prišiel k palácu a až keď si všimol, že ho sledujem, znova sa pobral do parku. Inými slovami, bol to ktosi z hostí, ktorí boli ubytovaní v paláci.

„Pán Kuryłło by namiesto chloroformu použil tehlu," pomyslel som si pobavene. A hneď som zavrhol aj túto možnosť.

Bol som presvedčený, že Kuryłło by nepoužil ani chloroform, ani tehlu. Jeho mudrlantstvo a sebavedomie naznačovali, že je strašne zbabelý a neveľmi prefíkaný.

Zo známych osôb prichádzala do úvahy iba jedna: Klaus, Hildin protivník, človek, ktorý sa tešil, že záhada šachovnice ostáva nevysvetlená.

Veru tak, on mohol mať aj plynovú pištoľ, aj chloroform. A mohol aj v noci vystrájať v ruinách observatória; sám sa pokúšal rozlúštiť záhadu, a pritom nechcel, aby ho spozorovala Hilda ani ľudia z poľského tímu.

S týmto presvedčením som opustil ruiny a vrátil som sa k autu, ktoré som nechal na ceste.

Bolo už päť hodín popoludní, v observatóriu som stratil dve hodiny, a nosil som v hlave istú tajnú myšlienku, ktorá vyžadovala veľa času a úkryt na mieste, kde by ma nezazrelo ľudské oko.

Obišiel som teda miesto, kde pri potoku táborili moji priatelia, a šiel som smerom k mlynu Utopenec. Nedošiel som až celkom k mlynu, ale našiel som bočnú cestu, ktorá mierila k jazeru. Ocitol som sa pri brehu na polianke, zarostenej dookola vrbinovým krovím.

Vystúpil som z auta a vytiahol som z vrečka knižku, ktorú som si požičal od Veveričku. Pohrúžil som sa do čítania a zabudol som na celý svet. Ak som sa z času na čas vrátil do skutočnosti, tak iba v tých chvíľach, keď som si spomenul na peknú tetu Zenobiu a ubezpečoval som sa v roz-

hodnutí: „Počkej, drahá teta. Zakrátko sa uvidí. Pán Tragáček nepatrí k ľuďom, ktorí sa dajú ponižovať.“

Učebnica bola vynikajúca, boli v nej fotografie zápasíacich. Každý pohyb napadnutého aj útočníka bol v nej podrobne opísaný.

Kedysi som sa učil džudo. Na začiatku som si teda pripomenul základné pokyny pre napadnutého. Autor knihy upozorňoval svojich žiakov, že v zápase významnú rolu hrajú psychologické činitele, teda dobrá orientácia, ktorá v okamihu vie ohodnotiť situáciu, rýchle rozhodnutie, dôvera vo vlastné sily a sebaovládanie. Pri zápase bolo treba pamätať na základné postavenie, trup držať priamo a postaviť sa mierne rozkročmo. Ruky musia byť v pästiarskej póze, neslobodno sa k protivníkovi obracať chrbtom. Vynaložením minimálnej sily treba získať maximálny efekt, a to vďaka použitiu zásad páky. Treba mať na mysli pokyn Akyamu: „Uхни sa, aby si zvíťazil," čiže využi silu protivníka na svoj úžitok, zbav ho rovnováhy vďaka preneseniu jeho ťažiska pod opornú rovinu.

Keď som sa zoznámil so všeobecnými zásadami, pristúpil som ku konkrétnym cvičeniam. Začal som od ťažkého umenia padať. Padnúť tak, aby padajúci neutrpel, ale naopak, aby sa tým útočník pomýlil a mohol tak nasledovať protiútok.

Teda šikovnosť správneho pádu dopredu, umenie pádu dozadu. Zručnosť uvoľniť si ruku zo zovretia pomocou skrútenia, uvoľnenie ruky zo zovretia stiskom na laktový nerv protivníka. Umenie uvoľnenia zápästia, umenie uvoľnenia oboch zápästí z obojručného zovretia. Umenie uvoľnenia predlaktia, uvoľnenia šije zo zovretia dvojitém chvatom spredu, zboka, zozadu...

Potom prišli ťažšie cvičenia: obrana pred takzvanou kravatou, čiže chvatom krku, umenie uvoľniť sa z chvatu za golier, obrana pred dusením.

Nemyslite si, že moje učenie sa bolo obmedzené iba na čítanie, prezeranie obrázkov a listovanie strán knižky! Keď som sa oboznámil s opisom a fotografiou jednotlivého chvatu, odložil som knižku nabok a pustil som sa do nácviku. Na neveľkej polianke medzi vrbinou som zvädzal strašné boje s imaginárnym protivníkom, prehadzoval som sa na tráve, robil som kotúle, zhadzoval som na zem svojich nepriateľov.

Predstavoval som si, že ten záhadný neznámy z ruín observatória sa pokúša zozadu ma premôcť ručným chvatom. Ako sa uvoľniť zo zovretia?

Alebo som si predstavoval, že tajomný neznámy z ruín sa pokúša chytiť ma odzadu oboma rukami za hrdlo, podobne ako počas minulej noci, keď mi priložil k ústam tampón s chloroformom. Teraz by som už vedel, ako sa uvoľniť zo zovretia protivníka.

Bolo treba iba nakloniť trup dopredu a hlavu zohnúť vľavo pod ramená útočníka. Pokračovaním v obraze by som sa mohol uvoľniť z jeho chmatu.

Malá polianka pri jazere sa teda stala javiskom mojich nezvyčajných zápasov s nepriateľmi. Boli ich hádam stovky, lebo po dvoch hodinách nácviku som bol celý spotený a cítil som sa strašne unavený. V istej chvíli, keď som sa uvoľnil zo zradnej „kravaty“, som tak zoslabol, že som padol na trávnu a chvíľu som nemal síl postaviť sa na nohy.

A práve vtedy sa z krovia vrbiny ozval hlasný chichot. Potom som uvidel veľký raťafák Sokolieho oka a chalan vyšiel z úkrytu.

- No toto, pán Tomasz, - povedal a neprestával sa smiať, - tak sa mi vidí, že tentoraz ste boli porazený. Zložil vás na lopatky.

- Kto? - zahundral som.

- Ako to: kto? - Sokolie oko predstieral prekvapenie. - No ten, čo vás zhodil.

- Vidiš predsa, že tu niet nikoho.

- Nikoho? - znova sa čudoval chalan. - Chcete mi nahovoriť, že ste celý čas zápasili s Nikým? A tak ste sa zadychčali?

- Dávno už sedíš v tom kroví?

- Najprv som počul strašné dychčanie a pribehol som na pomoc. Zakrátko som však pochopil, že si s tými svojimi protivníkmi poradíte sám, a zostal som v kroví. Pekne ste bojovali. Iba škoda, že na konci ste sa nechali poraziť.

Prikyvujúc som sa ťažko zdvihol z trávy.

- Čo keby si prestal si zo mňa utáľovať? - navrhol som.

- Nevidíš, že sotva žijem?

- Nestrácajte odvahu, pán Tomasz. Nabudúce už budete víťazom.

Rezignovane som mávol rukou a pozrel som na hodinky.

- Panebože, - vzdychol som si. - To už dve hodiny trénujem? A ty si celý čas pozoroval môj nácvik?

- Veru tak, - drzo sa priznal Sokolie oko. - Takéto napínavé predstavenie som ešte jakživ nevidel.

- Ruiny observatória ste dozaista nechali ich osudu, - poznamenal som vyčítavo.

- Nevzrušujte sa, pán Tomasz. Veverička sedí na strome a pozoruje každého, kto sa objaví v ruinách. Má pri sebe notes a zaznamenáva čas príchodu a odchodu z observatória. Lenže o ruiny sa nezaujíma veľa ľudí. V ranných hodinách tam bola dlhšie na návšteve Nemka Hilda. Potom tam bol nejaký Švajčiar...

- Ako viete, že to bol Švajčiar?

- Za koho nás máte? - pobúrila sa Sokolie oko. - Čo sme my nejaké céčka? Potom ruiny navštívil akýsi pán Tragáčik a zdržal sa tam presne dve hodiny. Ten človek potom odišiel k jazeru, kde ukrytý pred zrakom ľudí prekonal dve tisícky nepriateľov, ale dvetisíci prvý ho porazil.

- Môžeš mi prezradiť, prečo si šiel za mnou?

- Rozhodli sme sa, že budeme pozorovať každého, kto prichádza do ruín. A keďže ste prišli aj vy, museli sme sledovať aj vás. Napokon, nespustiť vás z očí mi rozkázal William Tell. Povedal mi: „Choď, brat Sokolie oko, za pánom Tragáčikom. Ten má veľa nepriateľov a ešte nestihol zvládnuť džudo. Keby niečo, zavolaj nás na pomoc." Teda ja iba plním rozkaz nadriadeného. Priznám sa, že keď vás ten nejestvujúci protivník napokon položil na lopatky, už som mal chuť zavolať chalanov na pomoc. Lenže som si pomyslel, že nebudete mať z toho veľkú radosť. A veru som urobil dobre, že som nevolal pomoc, však?

Urobil som dva kroky smerom k Sokoliemu oku.

- Poznám istý vynikajúci chvat na posmievačov.

- Čo? To hádam nie! - vykrikol chalan a ufrngol na bezpečnú vzdialenosť. Zdvihol ruku a ukázal na oblohu: - Pozrite sa, pán Tomasz. Hneď bude búrka a dážď. Utekajme do nášho tábora!

Rozhliadol som sa po oblohe. Mal pravdu, každú chvíľu sa mohla spustiť hrmavica. Zaujatý tréningom, ani som si nevšimol, že na obzore obloha zhnedla, približovali sa obrovské nízke mraky, na okrajoch ktorých sa odrážala žiara zapadajúceho slnka, čím sa vytváral dojem, že oblaky zachvátil požiar.

V prírode nastalo ohromné ticho. Mohlo sa zdať, že všetko živé akoby zamrelo a znehybnelo zo strachu. Vrany na starých topoľoch zrazu prestali krákať, na kroví vrbiny sa nepohol ani lístok. Trstie a tráva stáli meravo, vždy zvlnená voda jazera sa zmenila na hladké zrkadlo. Veľké čierne búrkové chmáry, vyzerajúce ako chápadlá, presunuli sa nad naše hlavy. Ešte chvíľku a tie chápadlá akoby sa rozovreli a vysunuli dopredu niekoľko dlhých prstov. Hneď hlava sa zväčšovala, zdalo sa, že podchvíľou sa spoza obzoru ukáže akási strašidelná tvár, ktorú predišli vysunuté ruky a spletené ryšavé vlasy.

- Utekajme! Hneď sa strhne víchor a začne liať! - vykrikoval Sokolie oko.

Vtom som zazrel červený kajak, ktorý plával smerom k mlynu Utopenec. Spoznal som v ňom Hildu. Veslovala rýchlo, čo jej sily stačili. Ale bolo to očividné, že sa pred búrkou nestihne schovať na brehu.

Zrazu sme začuli hlasité, narastajúce šumenie. Ešte sekundu a spolu s mohutnejúcim hučaním som uvidel, že na druhej strane jazera sa pod náporom víchra začínajú ohýbať stromy. Z ničoho nič vyskočil z lesa na hladinu jazera obrovský veterný vír. Krútili sa v ňom drobné halúzky aj lístie. Krútnava vzduchu sa sunula po jazere a nasávala vodu. Rozvírila ju ako v obrovskej centrifúge a rozprašovala okolo seba rosu a chumáče peny.

- Panebože! - zjačal Sokolie oko.

Pochopil som dôvod jeho strachu. Trúba víriaceho vzduchu a vody letela priamo na červený kajak. Videli sme, že dievčina sa usilovala uniknúť krútnave z cesty, ale všetko jej úsilie bolo márne. Kým stihla vykriknúť, trúba víriacej vody sa vrhla na kajak a hneď ho pochytila do svojho strašného tanca. Kajak sa vzniesol dohora, akoby ho zdola strkala obrovská sila. Vzduchový vír ho ihneď prevrátil aj s Hildou a hnal sa ďalej, lenže vtedy sa na jazero zvalil obrovský úder vetra. Voda sa vzbúrila, vznikli veľké vlny. Drobné kvapôčky vody unášané vetrom zahmlili jazero. Víchor sa hnal na mňa a keby som nebol padol na zem, hodil by ma o kmene stromov v lese. Sokolie oko sa zachytil krovia vrbiny a tak zostal, držiak sa konárov, kým neprešiel prvý, vždy najsilnejší poryv vetra. Nepočuli sme vlastné hlasy, prúd vzduchu nám udieral do otvorených úst a dusil nás. Do očí nám bili kvapky vody, oslepli sme. Za naším chrbtom sa s treskotom lámali vrcholce stromov v lese.

A potom sa začal valiť lejak. Prúd vody sa na nás lial ako

z obrovského vedra, vietor narážal na vodu a šľahal nás ňou ako bičom. Zohnutý od náporu vetra, takmer štvornožky som došiel k vehiklu. Vliezol som dovnútra a spustil som motor.

O chvíľočku sa moje auto obrátilo k vzbúrenému jazeru.

Vlny jazera so silným hukotom narážali na breh a rozstrekovali vodu. Bolo vidieť iba niekoľko metrov, lebo lejak vytvoril hustú záclonu. Vehikel sa zrazil s obrovskou vlnou, ktorá zdvihla jeho prednú časť ľahko ako pierko. Auto sa zakolísalo. Preľakol som sa, že silná vlna vyhodí vehikel na breh, ale už pracovala vrtuľa, ktorá bola silnejšia než nápor vlny. Vehikel sa hojdal na vode a prebýjal sa vpred, rýchlo pracujúce stierače na prednom okne dovoľovali rozhliadnuť sa po vzbúrenej hladine.

Červený kajak sa prevrátil uprostred jazera, na úrovni miesta, kde som nacvičoval džudo. Tam som plával celou silou motora ferrari 410, ale keď som sa ocitol uprostred jazera, červený kajak som nevidel. Azda sa potopil spolu s Hildou?

Urobil som veľký kruh, stále hojdaný vlnami. Konečne som zazrel Hildu, či skôr červený kajak, ktorý bol prevrátený hore dnom. Ležal na vode trochu vpravo odo mňa, bližšie k Utopencu. Celkom iste ho ta zanesol víchor.

Pridal som plyn, motor strašne zavyl, za autom voda zovrela ako v kotle čarodejníc. To vrtuľa nabrala vyššie obrátky a rozstrekovala vodu na drobný prach.

Po niekoľkých sekundách som už bol v tesnej blízkosti červeného kajaka. Hilda sa jednou rukou pridŕžiavala prevráteného plavidla, ale druhú naťahovala smerom ku mne.

Skrútil som volantom a priplával som k nej pravou stranou vehikla. Na chvíľu som pustil kormidlo a nastavil som motor na voľnobeh. Otvoril som dvere, kľakol som si v nich a zachytil som ruku dievčiny. Po chvíli -

mokrú, unavenú, ťažko lapajúcu dych - napoly ležala vo vnútri vehikla. A ja som zamieril tam, kde bol breh najbližšie, teda k ruinám mlyna Utopenec. V krovinách na brehu zostal Sokolie oko, lenže o neho som sa nebál, nehrozilo mu nijaké nebezpečenstvo, nanajvýš poriadne zmokol. Napokon, aj ja som mal premočené šaty. Predpokladal som, že chlapec buď sa už náhli do neďalekého tábora, alebo si všimol, že smerujem k mlynu, a pribehne tam po brehu jazera.

- Bol to ozajstný tajfún, - po nemecky sa ozvala Hilda.
- Považujem sa za dobrú plavkyňu, ale radšej som sa držala prevráteného kajaka. Ten strašný prúd vetra ma hrozne dusil a vlny ma sústavne zalievali. Ďakujem za pomoc. Zjavili ste sa práve včas.

Usilovala sa usmiať, ale asi bola ešte veľmi zarazená a unavená. Ten úsmev dopadol veľmi bledo, vyzeral skôr ako plačlivá grimasa.

- Zastavíme sa v ruinách mlyna. Musím počkať svojho priateľa, ktorý zostal na brehu, - odpovedal som jej tiež po nemecky. - Potom vás odveziem do paláca.

Zapol som kúrenie v aute a vyšiel som na piesčitý breh pri Utopenci, potom cez vysokú žihľavu som sa vehiklom prebýjal k mostu na ceste, ktorá obiehala okolo jazera.

Nachádzali sme sa vedľa zrúcaného mlynárovho domu, keď sme zrazu uvideli auto. Sivý Klausov taunus sa práve obracal na ceste za mostom. Neviem, či nás Klaus spozoroval, či si všimol, že v mojom vehikli je Hilda. Keď sa obrátil, pustil sa po lesnej ceste smerom k palácu a hneď nám zmizol z očí.

Zastavil som, nechal som bežať motor voľnobehom, aby ďalej fungovalo kúrenie.

- Viem si už domyslieť, - povedal som, - prečo ste plávali k mlynu. Znova ste si všimli, že Klaus sem zamieril svojím autom.

- Je to tak, - prisvedčila a súčasne na mňa zvedavo pozrela. - Kto ste? - spýtala sa. - A prečo sa tak veľmi zaujímate o túto záležitosť?

- Vzdelaním som historik umenia a pracujem v múzeu, - odvetil som úprimne.

- Áno? Inventarizujete pamiatky, sprevádzate školské výpravy a upozorňujete: „Prosím, nedotýkajte sa exponátov,“ - vysmievala sa Hilda. Neverila mojim slovám.

- A predsa je to pravda. Zaoberám sa umeleckými pamiatkami, inventarizujem ich a niekedy aj sprevádzam skupiny výletníkov, - odvetil som vážne.

- Vaše auto, ktoré pláva po vode ako najlepší motorový čln, tiež patrí do inventáru múzea? - spýtala sa ironicky.

- Nie, to je môj súkromný majetok. Príbeh tohto vehikla je veľmi zaujímavý, ale ubezpečujem vás, že v ňom nie je nič podozrivé. Aby som sa ešte vrátil k svojej osobe, musím vysvetliť, že nejaký čas som sa venoval hľadaniu a vymáhaniu vrátenia múzejných zbierok a cenných umeleckých pamiatok, ktoré sa stratili počas vojny. Počas tejto práce sa vo mne prebudila túžba vyhladávať dobrodružstvá, ako aj detektívny talent. Napokon, nech sa páči, tu je môj preukaz z múzea, - siahol som do vrecka. Veľmi som chcel, aby mi dôverovala.

- Nie, ďakujem, nie som oprávnená na to, aby som prezerala čiesi doklady. Začínam vám veriť, - usmiala sa. - Okrem toho, aj keby som vás poctila dôverou na úver, nič na tom nestratím. Pokiaľ ide o mňa, nemám čo stratiť a táto záležitosť nie je tajomstvom.

- Prišiel som do Jasieňa iba včera, - vysvetľoval som, - a prirodzene, hneď som sa zaujímal o vaše hľadanie. Tu sa tým zaoberajú všetci dovolenkári. Je pochopiteľné, že záhada šachovnice vzbudila aj moju zvedavosť. Čo ak vám môžem pomôcť v tejto záležitosti?

- Tu predsa nejde o nijakú umeleckú pamiatku, ale o vec veľmi súčasnú: pamäti.

- Som tu na dovolenke. A počas dovolenky hádam môžem zanechať svoje profesionálne záujmy. Prosím, rozpo-vedzte mi ten príbeh.

- Teraz? Tu? - čudovala sa. - V týchto premočených ša-
tách?

- Beztak musíme čakať na môjho priateľa, - pripome-
nul som. - A môžete sa prezliecť. Na zadnom sedadle
mám sveter aj kombinézu, v ktorej opravujem auto. Napo-
kon, vykurovanie auta funguje výborne.

Nečakal som na jej odpoveď, vystúpil som z auta, aby sa
mohla pokojne prezliecť.

Búrka sa utíšila tak rýchlo, ako sa aj začala. Čierne okra-
je mrakov sa stratili za lesnatými kopcami, vietor stíchol
a nad nami presvitalo priezračné nebo.

Prešiel som sa okolo ruín mlyna a jeho stavieb. Okolitá
príroda vyzerala krásne. Zeleň umytá dažďom získala
svoju pôvodnú intenzívnu farbu. Na tráve a kriakoch sa li-
gotali obrovské kvapky.

Ozvali sa vrany. Azda vietor a búrka im zručali hniezda,
lebo zrazu spustili strašný škrek, krákali tak prenikavo
a ohlušujúco, akoby oplakávali akúsi obrovskú stratu.

Sokolie oko sa neobjavoval. Iste odbehol do tábora, kde
sa prezliekol do suchých šiat. Čakať ho dlhšie nemalo
zmysel, ale chcel som, aby mi Hilda porozprávala o týchto
pamätiach. Je jasné, že sa to dalo urobiť aj oveľa neskôr,
v príjemnejších podmienkach, napríklad v zákutí kaviar-
ne v paláci. Pre každý prípad som však radšej chcel, aby
nás nevideli spolu. Mal som pre Hildu jeden návrh a ten
vyžadoval veľkú opatrnosť a ostražitosť.

Keď som sa vrátil do auta, Hilda sa už hriala v mojej tro-
cha zašpinenej kombinéze.

- Sveter som nechala vám, - oznámila mi.

Podľakoval som sa jej, rýchlo som si vyzliekol košeľu a natiahol som si sveter. V aute bolo až tak teplo, že páky kúrenia som mohol stiahnuť na polovicu výkonu.

- Rozpoviem vám príbeh pamätí, - začala Hilda, - ale na pomoc je už neskoro. Zajtra ráno sa vraciame domov. Hľadanie je ukončené, a žiaľ, prinieslo negatívny výsledok. To ja som zavinila, že sa celá záležitosť rozbehla. A ja som príčinou, že redakcia známych novín vo Frankfurte nad Mohanom prehrá súdny spor a bude musieť zaplatiť veľké odškodné a ktovie, či zodpovedný redakčný tajomník pán Weber neponesie dokonca trestnú zodpovednosť. Veľmi ma to zhrýza, ale začnime od začiatku.

- Dobre, prosím vás o to, - povzbudil som ju.

- Všetko sa začalo článkom o Konradovi von Haubitz, ktorý pán Klaus publikoval v našich novinách pre bývalých vojakov. Napísal v ňom, že Haubitz je „vychádzajúca hviezda“ strany presídlencov a mal by byť v budúcnosti ministrom vlády Spolkovej republiky. Odvolával sa na Haubitzove zásluhy, na jeho pekný životopis, v ktorom ho vykreslil ako človeka bezúhonného, nepoškvrneného nijakými špinavými zločinmi, človeka s čistými rukami. „Práve takým ľuďom musia Nemci zveriť svoje záujmy,“ písal Klaus. Ale ten článok vyvolal vo mne veľké pobúrenie. Pretože dobre poznám Haubitzovcov a viem, že všetko, čo Klaus napísal, bola nehanebná lož. Narodila som sa v Tasieni, moja matka slúžila v Haubitzovskom paláci a otec pracoval ako komorník, hoci nepožíval takú dôveru ako ten Platzek, ktorý neskôr zošalel. Poznáte Platzkov príbeh?

- Áno, počul som o ňom.

- Môj otec sa nezaujímal o politiku, ale myslel si, že vojna, ktorú začal Hitler, zapríčiňuje obrovské zlo. Bez dôvodu ne sa komusi zveril so svojimi názormi, gestapo ho zatklo a zomrel v koncentračnom tábore. Vtedy som mala osem rokov. Až o rok neskôr sme sa s matkou dozvedeli, že prá-

ve Konrad von Haubitz, keď prišiel z frontu na dovolenku, udal môjho otca a tak vlastne zavinil jeho smrť. Hádám chápete, že nemám dôvod považovať Haubitza za budúceho Spasiteľa nemeckého národa. Lenže Klausov článok ma nepobúrila iba z tohto dôvodu. Už po vojne, keď nás presídlili do Nemecka, často sme s matkou spomínali na minulé roky. Matka mi rozprávala o Haubitзовcoch a prirodzene, že v našich rozhovoroch sa znova vracala ku Konradovi, ktorý zavinil smrť môjho otca. Matka mi rozprávala, že Konrad von Haubitz narukoval do armády nielen s veľkým odhodlaním získať epolety plukovníka a početné vyznamenania, ale vzal so sebou aj hrubý notes v koženom obale, do ktorého chcel zapisovať svoje vynikajúce a bohatierske činy. Po troch rokoch sa tento zápisník zaplnil jeho zážitkami a fotografiami. Konrad von Haubitz ho nechal v rodnom dome a s novým, prázdny m sa znova vybral do sveta. Odvtedy starý Johann von Haubitz takmer každý večer zvolával všetko služobníctvo a čítal im pamäti svojho syna, aby spoznali Konradove hrdinské činy a tak posilňovali svoje vlastenectvo. Na tom hlasnom čítaní pamätí sa musela zúčastňovať aj moja matka. Ako vyzerali vynikajúce a hrdinské činy Konrada von Haubitz? Bol veliteľom skupiny, ktorá sa istý čas venovala likvidácii židovských obyvateľov v Bielorusku, potom masakroval partizánov, ktorých zajali, zúčastnil sa vyvážania poľských detí z oblasti okolo Zamosča. Zápisky boli doplnené fotografiami, na ktorých Konrad von Haubitz pózoval na pozadí šibenice a obesených. Jedným slovom, boli to pamäti zločínca. Potom sa k Jasieňu začal blížir front. Starý Haubitz sa rozhodol ukryť všetky svoje cennosti. Veľa som počula o Haubitзовi, o jeho fanatickom obdive Hitlera, o jeho veľkej hrdosti na syna. Myslím, že bol predovšetkým pyšný na Konradove vojnové výčiny a pamäti, kde boli zapísané, si cenil nad všetky majetky. Ak potom povedal Platzkovi,

že najcennejšiu vec stráži ich rodový znak šachovnica, tak som si istá, že pritom mal na mysli pamäti svojho syna, ktoré schoval, aby ich zachránil pre budúce pokolenia. Ale to je už iná vec...

Chvíľu sa odmlčala, ale potom pokračovala:

- Keď sa objavil článok o Haubitzovi, napísala som list do redakcie jedných frankfurtských novín, v ktorom som jednoznačne napísala, že Haubitzov životopis, ako ho podáva Klaus, považujem za lživý, že Haubitz je vojnový zločinec a mala by sa ním zaoberať prokuratúra. Redakcia uverejnila môj list. A na to sa spustila búrka. Haubitz žaloval redakciu z hanobenia dobrého mena a žiadal vysoké odškodné, ako aj ospravedlnenie a odvolanie obvinenia. Proces vzbudil veľký záujem, na pojednávanie prišlo množstvo novinárov z rôznych krajín. Na procese som vypovedala o pamätiach. Odvolávala som sa na slová svojej matky, ktorá však už niekoľko rokov nežije. Súd požiadal o dôkaz: pamäti. V tejto situácii bol proces už vopred prehratý. Ale náš obhajca požiadal súd o odročenie pojednávania, a tým sme dostali čas na dodanie pamätí. Chytili sme sa tejto možnosti a spolu s pánom Weberom som prišla do Jasieňa. Poľské úrady nám poskytli významnú pomoc. Žiaľ, celá akcia sa skončila fiaskom a zajtra sa vraciame s prázdnyimi rukami. Veď čože, ja som iba obyčajná úradníčka na pošte vo Frankfurte, nemienim robiť nijakú kariéru, v ktorej by mi mohol Haubitz zabrániť. Ale zapríčinila som vážne problémy redakcii, ona zodpovedá pred súdom za môj list. A toto ma veľmi znepokojuje a trápi. Navarila som kašu, ako mi to už povedal Klaus.

- Veď práve: Klaus. Čo ten tu hľadá?

- Prišiel ako pozorovateľ. Z poverenia svojich novín. Záležitosť s hľadaním pamätí nie je tajná, nahlas sa o nej hovorilo na procese. Je očividné, že Klaus je spojený s Haubitzom a prišiel sem nie preto, aby nám pomáhal hľadať,

ale aby nám prekážal. Preto sme ho od samého počiatku usilovne pozorovali a hľadeli mu na prsty. Treba však priznať, že sa správal bezchybne, nevzbudil nijaké podozrenie. Až v poslednom čase som si všimla jeho osamelé výjazdy k mlynu Utopenec. Načo sem chodí? Čo tu hľadá? Čo si o tom myslíte?

- Neviem. Mám však ešte jednu otázku: skúmali ste kozub v observatóriu?

- Áno.

- Ako vyzeral? Boli už kachličky obtlčené?

- Áno. Prečo sa pýtate?

- Nebolo vám to čudné? - unikal som pred odpoveďou na jej otázku.

- Tajomstvo šachovnice je v Jasieni široko známe. Prichádza sem množstvo turistov. Pripustili sme mienku, že kachličky poobtlkal Platzek alebo nejaký iný hľadač pokladov.

- Podľa mojej mienky sa to stalo iba nedávno. Azda iba pred týždňom.

- Viete hádam, aj kto to urobil?

- Nie. Mám iba isté podozrenie. A ešte by som chcel čosi vedieť: aké máte ďalšie plány?

- Nemám nijaký plán, - vzdychla. - Zajtra ráno odchádzam spolu s Weberom a Klausom. Poľská skupina sa už včera vrátila do Varšavy. Ďalšie hľadanie pamätí už naozaj nemá zmysel. Urobili sme všetko, čo bolo v našich silách. Prezreli sme si všetky šachovnice v Jasieni aj na majetkoch Haubitzovcov. Aj ja, aj pán Weber máme ešte voľno, ale oveľa rozumnejšie sa zdá, aby sme sa dôkladne pripravili na obhajobu v procese, než podaromnici strácať čas v Jasieni.

- Kedy má proces pokračovať?

- O tri týždne.

Chvíľu som premýšľal, rozvažoval som v mysli niekoľko vecí.

- Zdá sa mi, že sa vyplatí skúsiť ešte raz. Ak mi dôverujete, zdržte sa v Jasieni ešte týždeň. Nemáte predsa čo stratiť, ale môžete veľa získať.

- Pán Weber nebude súhlasiť s tým, aby sme tu zostali.

- To bude dokonca aj lepšie, ak on odíde, lebo s ním sa bude musieť vrátiť aj Klaus. Vaše rozhodnutie by ich malo zaskočiť zajtra ráno. Obaja odídu a vy zostanete. A obnovíme hľadanie.

- Máte aspoň najmenšiu nádej, že nájdete pamäti?

- Nepochybne, - prikývol som.

Porozprával som jej o príhode Veveričku a mojom vlastnom zážitku počas minulej noci v ruinách observatória.

- Čo má znamenať toto všetko? - čudovala sa Hilda. - A prečo si myslíte, že v tom je nádej pre mňa?

- To je predsa prirodzené, prosím vás! - zvolal som. - Znamená to, že súčasne s vašou expedíciou tu hľadal a hádam aj hľadá akýsi rafinovaný a všetkého schopný človek, ktorý chce rozlúštiť túto záhadu. Skutočnosť, že to robí v rovnakom čase ako vy, ma posilňuje v presvedčení, že ho sem priviedla tá istá záležitosť. Teda súdny proces. Som si absolútne istý, že máte pravdu v tom, že starý Haubitz „najcennejšou vecou“ myslel pamäti svojho syna, a nie napríklad česť svojho rodu. A ak je to tak, myslíte si, že váš príchod sem neznepokojil Konrada von Haubitz? Dám za to hlavu, že Haubitz sem vyslal niekoho, kto mal za úlohu nielen sledovať každý váš krok, ale takisto nájsť pamäti a priniesť mu ich, aby nad jeho hlavou už neviselo nijaké nebezpečenstvo. Živo si predstavujem, s akou úľavou prijal správu, že odchádzate s prázdnyimi rukami. Teraz prichádza vhodná chvíľa pre neho, aby pamäti našiel a priviezol ich Haubitzovi.

- Domnievate sa, že tou osobou je Klaus?

- Áno.

- Som zvedavá, ako sa zachová, keď zajtra ráno oznámim, že zostávam v Jasieni, - povedala Hilda.

- Takže ste sa rozhodli zostať?

- Áno. Musím to urobiť, hoci by bola iba štipka nádeje. Aké sú vaše ďalšie plány? - spýtala sa vecne.

- Ešte raz sa pokúsime navštíviť všetky miesta, kde je šachovnica. Možno ste prehliadli nejaký detail alebo ste vynechali niektorú šachovnicu.

- S tým nerátajte. Poľská skupina sa vypytovala tunajších obyvateľov na všetky majetky Haubitzovcov. Nevynikli sme ani jednu šachovnicu.

- No čože, uvidíme. Ak nevysvetlíme záhadu šachovnice, budete mať čisté svedomie, že ste naozaj urobili všetko, aby ste pamäti našli. Je však ešte jedna osoba, s ktorou veľmi rátam.

- Kto je to?

- Ten človek, ktorého poslal Konrad von Haubitz. On možno má presnejší register šachovníc v tomto okolí. Keď tu bol poľský tím, nemohol sa slobodne pohybovať. Ale teraz začne hľadať bez obáv. Predpokladám, že sa nám podarí dostať sa mu na stopu a potom by nás on priviedol k cieľu.

- Ste fantasta, - rozosmiala sa Hilda. - Lenže možno práve fantázia nám chýbala pri hľadaní. Súhlasím, prijímam váš návrh aj váš plán.

Po týchto slovách mi podala ruku, ktorú som silne stisol.

A vtedy sme zazreli mohutný ford so švajčiarskou poznávacou značkou.

Ô S M A K A P I T O L A

Výrobca zapaľovačov • Sebastian sa správa čudne •
Koho sme našli v Utopenci • Špehománia • Zväz tajomnej
šachovnice • Volíme predsedu • Zväz začína činnosť

Veľký ford sa majestátne hojdal na nerovnostiach cesty, prešiel cez mostík a zastal o niekoľko krokov ďalej. Z auta vystúpila teta Zenobia a zo zadných sedadiel vyskočili Kasia a Sebastian. Po chvíli som uvidel aj Švajčiara. Starostlivo zatvoril dvere a celá trojica, či skôr štvorica, cez žihľavu zamierila na chodník. Kráčali k miestu, kde sa nachádzal balvan so šachovnicou.

Prirodzene, že ako prvý si nás všimol Sebastian. Radosne vrtel zadkom a šibal chvostom, pribehol k vehiklu a poskakoval ako veselý zajačik. Hneď za ním sa objavila Kasia. Teta Zenobia povedala čosi Švajčiarovi, zastali a potom zahli z cesty a podišli k nám. Hilda i ja sme vystúpili z auta.

- Prišli sme sem ešte raz si pozrieť šachovnice, - stihla mi pošepnúť Kasia. - Pán Friedrich sa chce zaoberať touto záležitosťou.

Medzitým došli k nám Zenobia so Švajčiarom.

- Aké milé stretnutie, - povedala Zenobia s výrazným výsmechom v hlase. - Ach, zdá sa mi, že ste mali nejaké problémy, - všimla si môj mokrý odev a kombinézu na Hilde.

- Chytila nás búrka, - vysvetľoval som.

Do tejto chvíle Zenobia hovorila po poľsky, teraz prešla na nemčinu. V tomto jazyku nás začala predstavovať Švajčiarovi, ktorý - ako som už napokon naznačil - správal sa veľmi sympaticky. Bol to štíhly asi tridsaťpäťročný blondín, vyzeral ako športovec a sebavedomý človek, ktorý nemá nejaké vážne problémy a voči svojmu okoliu vyzeral dobroprajný. Keď sa k nám približovali, už z diaľky sa priateľsky usmieval. Zato Zenobia hneď prejavila svoju odpornú povahu. Najlepšie to dokazoval spôsob, akým nás zoznamovala:

- Toto je slečna Hilda, Nemka, ktorú, ako tvrdí všeobecne miestna klebeta, do Jasieňa priviedol záujem rozlúštiť záhadu tajomnej šachovnice a nájsť pamäti grófa von Haubitz.

- Ach, áno, áno, čítal som v novinách o tom procese s Haubitzom, - prikývol Švajčiar. - Po príchode do Jasieňa som sa o ňu pýtal na pamäť. Je to nepríjemné, lebo celou dušou i srdcom som na vašej strane. Nemohol by som vám niečím pomôcť?

- Och, dnes mám akýsi výnimočne milý deň. Už druhý človek mi ponúka svoju pomoc.

- Ten prvý je celkom iste tento pán, - domýšľala sa Zenobia a ukazovala na mňa prstom. Potom ma tiež predstavila: - Toto je pán Tomasz, ktorý prišiel do Jasieňa, aby načerpал sily. Prepáčte, aké je vaše povolanie? - spýtala sa.

- Pracujem v múzeu.

- Ach, áno, - sklonila hlavu Zenobia. - Hneď som si to mohla domyslieť. Mohli by sme sa tiež dozvedieť, akým historickým obdobiam sa venujete? Až teraz chápem, ako veľmi nevhodne som sa správala, keď som vás trikrát hodila o zem. To sa predsa nepatrí tak narábať s múzejnými exponátmi. Musíte nosiť na sebe aj na

svojom aute tabuľku: *Pozor, sklo!*, ako je to na poštových zásielkach.

Hilda ma začala brániť.

- Pán Tomasz má vynikajúce auto, - vysvetľovala.

Pohl'adom som jej naznačil, aby nevyzradila tajomstvo môjho vehikla. Pochopila to, lebo týmto tvrdením skončila prejavy svojho nadšenia nad mojím autom.

Švajčiar sa prejavil ako džentlmen.

- Také čudné a staromódne vyzerajúce autá, - povedal, keď pozrel na vehikel, - sú teraz na západe veľmi v móde. Chcel som tiež mať podobné vozidlo, ale, priznám sa, ich cena je vyššia než cena najluxusnejšej limuzíny.

Zenobiu rozhnevala obhajoba mojej osoby a hádam najväčšmi sa jej dotkla skutočnosť, že Hildu podporil Švajčiar. A tak rovnako zlostne nám predstavil cudzinca.

- Mali by ste teda vedieť, - hovorila, ukazujúc na Švajčiara, - že pán Friedrich Braun, švajčiarsky občan, nie je nijakým finančným žralokom, ale iba skromným majiteľom továrne na zapaľovače. Vyrába vreckové i stolné zapaľovače, takisto do áut a iné. Zapaľovače benzínové aj plynové. Zapaľovače v tvare pištolí, vodometrov, Eiffelovej veže aj Mont Blanku, ako aj v tvaroch bližšie neopísaných. Pán Friedrich sa vyberá na výlet k Jadranu, ale cestou sa rozhodol navštíviť Poľsko, Čechy, Slovensko, Maďarsko a na nejaký čas sa zdrží v Jasieni. Pán Friedrich prečítal množstvo kriminálnych románov a napriek tomu, že je výrobcom zapaľovačov, živí v sebe hlboké presvedčenie o vlastných utajených detektívnych schopnostiach. Po príchode do Jasieňa sa od pána Klausa a pána Webera dozvedel, že práve Jasieň je miestom, kde sa hľadajú pamäti. A v duchu zatúžil zúčastniť sa takého vzrušujúceho príbehu. Zveril sa mi so svojím skrytým zámerom, ale ja som sa usilovala odradiť ho od toho, lebo si

myslím, že muž tohto druhu sa má venovať plávaniu, veslovaniu, moderným tancom. Napriek tomu som sa ponúkla, že mu ukážem šachovnice v Jasieni, a priviedla som ho k Utopencu.

- Ach, milá slečna Zenobia, - oponoval jej Friedrich. - Na všetko budeme mať dosť času. Na rozlúštenie vzrušujúcej záhady aj na moderné tance.

- Prepáčte, ale vy sa nám nepredstavíte? - obrátil som sa na Zenobiu.

- Tak sa mi vidí, že už sme sa spoznali. Vďaka Kasi, - odvrkla.

- Lenže my sme nemali to šťastie podať si ruky, - tvrdila Hilda. - Poznáme sa iba z videnia, či skôr zo vzájomného sledovania, - dodala nazlostene.

- V takom prípade predstavovanie dokončím ja, - zamiešal som sa. - Toto je slečna Zenobia, teta tu prítomnej veľmi milej Kasi. Slečna Zenobia je majiteľkou príšerného motocykla a rada rozdáva silné údery. Ale jej základnou náruživosťou sú rozhovory s cudzincami a chvaty džuda. Je pripravená zamilovať sa do každého, kto ju prekoná v džude.

- Aká škoda, že nemám ani potuchy o džude, - s predstieraným zúfalstvom povedal Friedrich.

Ozvala sa Kasia:

- Želáte si, aby sa vám predstavil aj Sebastian?

- Prirodzene, - prikývol som. - Ale kde je Sebastian?

Porozhliadali sme sa. Do tejto chvíle sa pes preháňal medzi žihľavou, ale teraz kamsi zmizol. Kasia naňho niekoľko ráz zapískala, lenže mohutné krákanie vrán prehlušilo jej hvizd, alebo Sebastian znova prejavil svoju neposlušnosť, lebo sa neobjavil na výzvu.

- Čo sa mu len stalo? - znepokojovala sa dievčina.

Medzitým na ceste pri moste hneď za Švajčiarskym fordcom zastal doktorov wartburg. Z neho sa vysypali tra-

ja chlapci a za nimi vystúpil doktor s malou lekárskou taškou v ruke.

- Chvalabohu, že vás vidím celých a zdravých, - vyhlásil a náhlil sa smerom k nám. - Ako sa cítite, slečna? - po nemecky sa spýtal Hildy.

- Vynikajúco, - odvetila a trocha sa čudovala.

Až po chvíli sa vysvetlila celá záležitosť. Keďže Sokolie oko videl, ako na rozbúrenom jazere vyťahujem Hildu z vody, ihneď bežal do tábora pre doktora, lebo sa domnieval, že bude potrebná lekárska pomoc. Doktor i chlapci nasadli do auta a ponáhľali sa do paláca, mysliac si, že celkom iste Hildu odveziem tam. V paláci však Hilda nebola, a tak sa vybrali do rekreačného centra, do mojej chatky, lebo predpokladali, že tam som sa dostal na vehikli. Napokon si domysleli, že som plával najkratším smerom od miesta nehody k brehu, a teda k Utopencu. A tak sa objavili tu.

Našťastie sa mi podarilo vysvetliť situáciu tak, že ani Zenobia, ani Friedrich sa nedozvedeli, akým spôsobom som zachránil Hildu. Mysleli si, že som to urobil vrhnutím sa do vody.

- Nepredpokladala som, že ste taký vynikajúci plavec, - čudovala sa Zenobia.

Hilda to chcela vysvetliť, ale znova som ju varoval pohľadom.

- No, neplávam najhoršie, - odvetil som so štipkou namyslenosti v hlase.

Predstavil som doktora aj chlapcov ako svojich priateľov, ktorí sa vybrali na poznávací výlet po krajine.

- Ak sa ešte dozviem, že pán doktor aj títo traja mladíci sa tiež rozhodli rozlúštiť šachovnicovú hádanku, tak to už neuverím, - rozosmiala sa Hilda.

- Ale je to pravda, Naozaj, - potvrdil doktor. - Máme to v úmysle. Je to predsa príbeh ako zo senzačného románu.

- Nepochybne, - súhlasil Friedrich, - vyplatí sa venovať tejto záležitosti trocha času.

- Nie, to je skutočne neuveriteľné. Bolo by to dokonca zábavné, keby v nej nebolo toľko vážnych prvkov, - so smútkom povedala Hilda.

Vrany jednoducho prenikavo krákali. Preto som takmer nezačul Kasin výkrik.

Dievčina opatrne kráčala cez vysokú žihľavu a mávala na mňa rukou, čosi volajúc. Vzdialil som sa preto od spoločnosti a začal som sa predierať cez žihľavu.

Po pár krokoch som pochopil, prečo ma dievčina volá. Uvidel som Sebastiana, ktorý bol dopoly strčený v úzkej diere napoly zbúranej steny starého mlyna. Trčal mu iba zadok a chvost, ktorým radostne šibal na všetky strany.

Pridal som do kroku, preliezol som cez kopu rozvalín, ktoré bránili vstupu do ruín. V druhej miestnosti bez strechy rástli kríky, ba aj mladé stromčeky. Roztiahol som kríky a uvidel som hlbokú jamu, dozaista zvyšok zavalenej pivnice. Na dne jamy stál pán Kuryľo. Bol to dosť smiešny pohľad, ale veľmi zúfalá tvár pána Kuryľu ma nútila zachovať vážnosť.

- Podajte mi ruku! - prosebne zvolal z hĺbky jamy. - Nemôžem stať sa vyliezť. Volal som o pomoc, ale nikto ma nepočul.

Kľakol som si na okraj jamy a podal som mu ruku. Vzdychajúc, vyhrabal sa dohora. Potom si zhlboka a veľmi uľavene vydýchol. Tackajúc sa, preliezol cez rozvaliny a zrazu stál zoči-voči celej našej spoločnosti.

- Panebože! - zalomila rukami teta Zenobia. - Čo sa vám stalo, pán Kuryľo?

Roztržito pozeral na naše tváre. Zdalo sa, že ešte stále neverí svojmu šťastiu. Starostlivo si ohmatal nohy, rukami sa dotkol ramien i hrude a konečne povedal:

- Bol som v lese na prechádzke. Zaskočila ma búrka, stihol som však dobehnúť do ruín. V nich som sa chcel schovať pred dažďom. Lenže zrazu sa veľmi zotmelo, strhol sa strašný vetrisko a liali sa prúdy dažďa. Vliezol som do ruín a hľadal som nejaký zvyšok strechy, ale pre tmu som si nevšimol pod nohami jamu. Spadol som do nej. Ale vyliezť z nej som už nevedel. Volal som o pomoc, no iste to prekliate krákanie vrán prehlušilo moje volanie.

- Krákajú, akoby ich niekto dral z kože, - prisvedčila Zenobia.

Vrátil som sa do ruín mlyna, ešte raz som nazrel do pivnice. Zistil som, že keby som ja spadol do tej jamy, dostal by som sa z nej aj bez cudzej pomoci. Pán Kuryľo bol však starší než ja. Ale predsa vyzeral na muža plného síl, chodil na dlhé prechádzky. Pomyslel som si teda: „Čo ak nechcel vyjsť z jamy?“ Bola to absurdná myšlienka, ale predsa mi vrtala v hlave. Prirodzene, nebolo možné vylúčiť, že krákanie vrán prehlušilo jeho volanie o pomoc a začul ho iba Sebastian, ktorý sa motal v žihľave.

- V tej jame ste trčali asi hodinu, - tvrdil som. - Čo by sa s vami stalo, keby vás neobjavil Sebastian?

- Neviem, neviem, - Kuryľo rozložil ruky. - Možno by som tu zahynul od hladu a chladu. Spočiatku som kričal o pomoc veľmi hlasne a často, ale potom som zachrípol a už som volal pomoc iba z času na čas.

- Neusilovali ste sa vyliezť?

- Pokúšal som sa, ale bezvýsledne. Žiaľ, nie som vytrénovaný.

Kamsi sa stratila jeho pýcha a sebavedomie. Jeho bystré oči teraz mali výraz strachu.

Friedrich, doktor i chlapci vošli do ruín a tiež nazreli do pivnice, v ktorej som objavil pána Kuryľu. Keď sa vrátili, na tvárach som im videl podozrenie.

- Z tejto jamy by predsa vlastnými silami vyliezlo aj dieťa, - usúdil Friedrich.

Malý pán Kuryľo sa až začervenal od hnevu. Zrazu sa nadurdil ako moriak.

- Ach, tak je to, vy mi neveríte? Neveríte? - opakoval. - Dobre. Poviem vám pravdu: správne, že mi neveríte. Do tej jamy som vliezol úmyselne a mohol by som z nej vyjsť, keby som chcel. Lenže nechcel som. A prečo som nechcel? Pretože som vás sledoval, vidíte sa mi veľmi podozriví. Prišli ste sem v rôznom čase až na troch autách, určili ste si stretnutie na tomto ľudoprázdnom mieste. A celý čas sa rozprávate po nemecky. Kto vie, či nie ste špióni.

- Fuj, také čosi, pán Kuryľo! Aj mňa upodozrievate z takých strašných vecí? - čudovala sa Zenobia.

- Vy, pane, tiež výborne hovoríte po nemecky, - rozosmiala sa Hilda, ktorú pobavilo Kuryľovo podozrenie.

- Slečnu Zenobiu upodozrievam najväčšmi, - oznámil Kuryľo. - Veď či normálna, obyčajná žena môže ovládať džudo? To sa vyučuje Iba v špiónskych školách. Videl som filmy o špiónoch, čítal som knihy o činnosti rozviedky. Za špiónky sa vyberajú zvlášť pekné ženy. A slečna Zenobia... je pekná.

- Ďakujem vám, - kývla hlavou Zenobia.

- Vášmu peknému vzhľadu tiež nemožno nič vyčítať, - Kuryľo ukázal na Hildu.

- Ďakujem za poklonu, - usmiala sa Hilda.

Výborne sme sa zabávali na Kuryľovom podozrení. Chlapci, ktorým som občas preložil do poľštiny obsah rozhovoru, išli sa pováľať od smiechu, čo Kuryľu ešte väčšmi poburovalo. Iba na Friedrichovej tvári sa nerozhostil úsmev, zdalo sa, že je urazený obvineniami starého pána. Konečne sa Zenobia podujala vyjasniť zachmúrenú Friedrichovu tvár.

- Dovoľte, pán Braun, aby som vám predstavila nášho prenasledovateľa špiónov. Pán Kuryľo - kontrolór účtovných kníh gastronomických podnikov, známy ako „postrach gastronómie“. Nijaké nedopatrenie neujde jeho pozorností a nejedného páchatela sprenevery peňazí už strčil za mreže.

Teraz sa Zenobia obrátila k Hilde:

- Pán Kuryľo vyjadril hlboké presvedčenie, že keby ste sa v správnom čase boli obrátili naňho o pomoc vo veci tajomnej šachovnice, záhada by bola už dávno vyriešená.

- Aká škoda, že som o tom nevedela, - odvetila Hilda.

- Celkom iste by som bola tú pomoc využila.

- No, veď nič nie je stratené, - ozval sa Friedrich. - Veď hádam sa nemienite vzdať celej záležitosti?

- Bezpochyby by som vám bol pomohol, - prikývol Kuryľo. U ktorého sa mu už medzitým opäť vrátilo. Zenobiino vtipkovanie pokladal za bernú mincu.

- Niet nádeje na rozlúštenie záhady, - vzdychla Hilda.

- Pán Weber i pán Klaus sa rozhodli už zajtra odísť. Pokiaľ ide o mňa... - zaváhala a pozrela na mňa, lebo nevedela, či smie povedať pravdu o našej dohode.

Kývol som jej hlavou, aby povedala.

- Pokiaľ ide o mňa, - nadviazala, - rozhodla som sa zostať ešte niekoľko dní v Jasieni. Budem sa naďalej usilovať pokračovať v hľadaní. Pán Tomasz sľúbil, že mi pomôže.

Friedrich pristúpil k Hilde, uklonil sa a pobožkal jej ruku.

- Prijmete pomoc aj odo mňa?

Hilda znova zaváhala a pozrela na mňa, lebo nevedela, či sa do mojich plánov vmestí aj pomoc tretích osôb. A ja som musel vyhlásiť to, čo vyplynulo zo situácie.

- Nemám monopol na pomoc slečne Hilde. Zdá sa mi,

že neslobodno odmietnuť radu od nikoho v takej komplikovanej a ťažkej záležitosti.

- V takom prípade vám ďakujem. Prijímam vašu pomoc, - Hilda stisla ruku Friedrichovi.

A tak rad-radom ponúkali svoju pomoc Hilde doktor, chlapci a napokon aj Zenobia s Kasiou. Zenobia zreteľne váhala a urobila to iba s ohľadom na Friedrichovo rozhodnutie.

- No a čo vy? - obrátila sa Hilda na pána Kuryľu, ktorý zamračený stál bokom, akoby bol urazený, že si ho nikto nevšíma. - V tejto situácii, keď nás považujete za špiónov, iste nebudete trvať na svojom návrhu, že mi chcete pomôcť?

Kuryľo až očervenel od nadšenia.

- Teda predsa! - vykrikol. - Počuli ste to? Teda predsa sa slečna Hilda obracia na Kuryľu so žiadosťou o pomoc. Prisahám, - vyhlásil, - že ja vás nesklamem!

Po týchto slovách sa Kuryľo vrhol k slečne Hilde a s hlasitým cmuknutím jej pobožkal ruku.

- Pokiaľ ide o to podozrenie zo špiónstva, - vysvetľoval po chvíli, - neberte si to, prosím, veľmi k srdcu. Ja som upodozrievavý už z prirodzenosti, ak sa to tak dá povedať.

- Počuli ste to? - obrátila sa Zenobia k Friedrichovi. - Záhada je len jedna, ale detektívov tisíce. Nepošliapeme sa navzájom v tom dave?

Friedrich s humorom odvetil:

- V takom prípade azda založíme medzinárodnú spoločnosť na rozlúštenie záhady tajomnej šachovnice?

- Ach áno, áno, to je výborný nápad, - nadchýnal sa doktor. Keď som preložil chlapcom a Kasi Švajčiarov návrh, Tell, Veverička aj Sokolie oko sa začali predbiehať vo vymýšľaní najlepších názvov pre našu organizáciu.

Zvíťazila Kasia.

- Zorganizujeme Zväz tajomnej šachovnice, - rozhodla.

Prijali sme tento názov. Za predsedu Zväzu Zenobia navrhla Friedricha, Hilda zasa navrhla svoju kandidatúru s vysvetlením, že hostia majú prednosť.

Pán Kuryľo s kyslou tvárou oznámil:

- Nemám nič proti kandidatúre pána Friedricha, lenže sa mi vidí, že predsedom nášho Zväzu sa musí stať niekto s detektívnymi skúsenosťami a súčasne musí ovládať vzťahy v našej krajine. To nám veľmi uľahčí činnosť.

Friedrich sa vzdal svojej kandidatúry. V boji o funkciu predsedu zostal iba Kuryľo, ktorého sme napokon jednoducho zvolili.

Priznám sa, že táto voľba ma rozosmiala. Vedel som, že pán Kuryľo neverí v jestvovanie pamätí a bude hľadať zlato a drahokamy. Lenže napokon, nie je dôležité, čo hľadá. Dôležité bolo, aby sa nám podarilo rozlúštiť záhadu tajomnej šachovnice a nájsť tú „najvzácnejšiu vec“. A vtedy sa ukáže, či sú tou vecou pamäti, či zlato a brilianty.

Na ukončenie nášho stretnutia predseda Kuryľo ohlásil plán činnosti Zväzu tajomnej šachovnice. Všetkých presvedčil, že v Jasieni nemáme čo robiť, šachovnice treba hľadať niekde inde. Podľa Hildiných vedomostí, potvrdzoval to aj predseda Kuryľo, šachovnice sa nachádzali aj na starých kostoloch v Dolsku a Lubiechowe, ako aj na mauzóleu Hermanna von Haubitz, ktoré bolo na vršku zvanom Poľana. Hilda nám prezradila, že spolu s Weberom, Klausom a poľským tímom navštívila všetky tie miesta, ale skrýšu s pamätami sa nájsť nepodarilo. To neodradilo ani Kuryľu, ani Friedricha. Aj ja som takisto podporil ich mienku, že ak môžeme využiť až štyri naše dopravné prostriedky: ford, wartburg, môj vehikel a strašný motocykel, musíme navštíviť už spomenuté miesta so šachovnicami.

Odísť sme mali zajtra o desiatej hodine dopoludnia
spred starého kostola v Jasieni.

Tým sa skončila prvá schôdza Zväzu tajomnej šachov-
nice.

Keď som viedol Hildu do paláca, povedala mi:

- Obávam sa, že pre nich všetkých je záhada šachovni-
ce iba obyčajnou dovolenkovou hrou. Ale pre mňa je to
veľmi vážna záležitosť.

Po dlhšej chvíli zamyslenia som jej odpovedal:

- Obávam sa, že pre nich táto vec je rovnako vážna ale-
bo ešte vážnejšia než pre vás.

Začudovane na mňa pozrela. Ale nepožiadala ma, aby
som jej to vysvetlil. Napokon, nebol by som to ani vedel,
pretože tieto slová mi našepkala iba intuícia.

D E V I A T A K A P I T O L A

Odchádzame hľadať šachovnice • V Myśliborze •
V Chojne • Šachovnica v Dolsku • Výstup na vežu •
Osy a čo z toho vzniklo • Vie Sebastian po nemecky? •
Kam zmizol predseda

V tú noc som na salamandre preplával jazero Jasień a navštívil som ruiny observatória. Na svahu kopca som natrafil na chlapcov a doktora. Spolu sme sa ukryli v kroví a pozorovali sme chodník. Lenže záhadná osoba nedala o sebe vedieť. O tretej nadržanom sme nevyspatí a uziemení opustili našu skrýšu.

Spal som iba pár hodín, lebo už o siedmej ráno som sa pobral do lesa a opäť som sa učil džudistické chvaty. Najprv som si zopakoval všetky, ktoré som nacvičoval včera, potom som začal trénovať nové. Predovšetkým ako sa brániť pred úderom jednou rukou do prs.

Naučil som sa aj uvoľniť z jednoručného chvatu za vlasy spredu, ako aj jednoručného chvatu za vlasy zozadu. Spoznával som tajomstvá boja s protivníkom, ktorý sa usiluje o takzvaný nožnicový chvat v páse a nezvyčajne ťažký spôsob uvoľniť sa od dusenia, keď napadnutý už leží na zemi.

Uvedomoval som si, prirodzene, že tento nácvik by bol oveľa efektívnejší, keby som mohol trénovať nie iba s pomyselným protivníkom, ale s nejakou živou osobou, ktorá by vedela chvaty, teda hoci aj s tetou Zenobiou. Lenže ani za svet by som sa Zenobii nepriznal, že nacvičujem tajomstvá džuda.

Po rannom tréningu som sa vrátil do kempingového strediska, kde som zistil, že Zenobiina a Kasina chatka je zamknutá na všetky západy. Obidve už odišli na miesto nášho stretnutia, ku kostolu v Jasieni.

Nebol tu už ani pán Kuryľo, lebo on ako predseda nášho Zväzu celkom iste prvý prišiel na stretnutie a organizoval prípravu na odchod, rozdeľoval miesta v autách, overoval si, či máme zodpovedajúci turistický výstroj. Tak som si totiž predstavoval povinnosti predsedu.

Na svoje prekvapenie som po príchode na miesto zrazu našiel iba doktora s chlapcami, Zenobiu s Kasiou a Friedricha. Chýbala Hilda a náš predseda. Pustil som sa do toho, čo mal urobiť pán Kuryľo. Spolu s doktorom sme sa rozhodli, že vo wartburgu pôjdu dvaja chlapci, Tell a Sokolie oko, do forda Friedrich vezme pána Kuryľu a Zenobiu, a do vehikla nasadne Hilda, Kasia so Sebastianom a Veverička. Dohodli sme sa totiž, že Zenobiin motocykel musí zostať v Jasieni a tu ho niekto musí postrážiť, lebo každú chvíľu sa mohlo zmeniť počasie a počas lejaku jazda na motorke nie je nijaká slasť.

Takisto som sa rozhodol, že svoj stan požičiam Hilde a sám budem spať v aute. Rovnako sa rozhodol urobiť aj Friedrich, ktorý svoj stan dal Zenobii a Kasi, ako aj doktor, ktorý svoj stan určil pánu Kuryľovi. Takto sme vyriešili problém prípadného prenocovania na jednotlivých táboriskách.

Počas tohto organizovania nás v Jasieni minuli dve autá: jedno z nich bol taunus, v ktorom som videl sedieť Klausa. V druhom šiel hádam ten pán Weber z Frankfurtu. Obaja sa dozaista vracali do Nemecka.

Po nejakom čase prišla Hilda s batožinou v ruke.

- Som hotová, - vyhlásila. - Presvedčila som Webera, že tu musím zostať. Neverí, že nájdeme pamäti, ale nemal námietky proti môjmu rozhodnutiu.

Vzal som Hildu bokom a spýtal som sa, ako Klaus prijal správu o tom, že ona chce zostať.

- Rozosmial sa, mykol plecami a vyslovil poľutovanie nad mojimi planými nádejami, - vykladala. - Ale všimla som si, že potom na nejaký čas kamsi zmizol. Pred odchodom mi zaželel úspech a povedal: „Uvidíme sa na procese.“

Klausova reakcia ma znepokojila. Predstavoval som si, že ak sa dozvie o Hildinom predsavzatí, takisto sa rozhodne zostať pod akoukoľvek zámienkou.

- Nie je vylúčené, že Klaus sa sem predsa len vráti, - povedal som. - Pôjde s Weberom na hranicu, potom si zrazu spomenie, že niečo v Jasieni nechal, rozlúči sa s ním a objaví sa tu znova. Prezradili ste mu naše plány?

- Musela som to urobiť, lebo bol pri našom rozhovore s Weberom. Povedala som, že musím ešte raz navštíviť miesta, kde je šachovnica, a teda pôjdeme do Dolska, Lubiechowa aj na Poľanu.

Konečne sa objavil aj predseda Kuryłło s ťažkým batohom na chrbte. Prišiel nie od kempingového strediska, ale z opačnej strany, po dedinskej uličke.

- Bol som na obecnom úrade, - spustil hrdo, - a získal som nezvyčajne cenné informácie. Upozornili ma na človeka, ktorý poznal Haubitzovcov, a predovšetkým vie, ktoré majetky im kedysi patrili. Získal som súpis všetkých Haubitzovských budov, lebo nie je vylúčené, že okrem tých štyroch miest, o ktorých vieme, nachádzajú sa šachovnice aj niekde inde. Vidíte, akého máte predsedu? - zamával nám pred nosom hárkom papiera a pyšne nasadol do Friedrichovho forda.

Hilda mykla plecami. Keď nasadala do vehikla, povedala mi:

- Keby sa bol spýtal na Haubitzovcov mňa, bola by som mu dala všetky potrebné informácie. Poľský výskumný

tým už v tomto kraji prezrel každé miesto, ktoré bolo spojené s Haubitzovcami. Zistilo sa, že okrem troch šachovní v Jasieni jestvujú už iba ďalšie tri, ku ktorým práve ideme. Treba vedieť, že ani Dolsko, ani Lubiechow nepatrili Haubitzovcom, tam sú šachovnice na starých kostoloch z trinásteho storočia, tak ako v Jasieni. Ale haubitzovské majetky - to bola pôda v okolí Poľany. V zásade cesta do Dolska a Lubiechowa je iba stratou času. Johann von Haubitz tam celkom iste pamäti neschoval.

- Veru áno, - súhlasil som s ňou, - lenže mohol tam nechať nejaký návod, ktorý by nás mohol priviesť k úkrytu. Predsa nikde nie je uvedené, že jedna zo šachovní stráži pamäti. Azda každá z nich je iba časťou tajničky a len celkový obraz všetkých šachovní nás môže priviesť na správnu myšlienku.

Začul som signál klaksónu wartburga. Doktor vyrazil na cestu. Za ním sa pohol Friedrichov ford. Aj ja som spustil motor vehikla a pobral som sa za nimi.

Za mojím chrptom Veverička vrazil Kaške:

- Nemám rád dievčatá. Ale ty si hádam iná než ostatné. Máš fajn psa. A iste, tak ako tvoja teta, dobre ovládaš džudo. Lebo ja, ako vidíš, učím sa džudo.

- Neovládam džudo, - odvetila Kaška.

- Nie? - čudoval sa rozčarovaný Veverička. - A po stromoch vieš liezť? Ja som majster v lezení na stromy, veď preto ma prezývajú Veverička.

- Nevieť loziť po stromoch. Ani to nemám rada, - tvrdila Kaška.

- Nie?

- A vôbec, som taká ako iné dievčatá.

Veverička sa poškrabal za uchom.

- To znamená, že mi budeš iba zavádzať pri riešení záhady tajomnej šachovnice. Mala by si vedieť, maličká, - v jeho hlase zaznelo podceňovanie aj pýcha, - že práve ja,

spolu s pánom Tomaszom, čiže s pánom Tragáčikom, som našiel ukryté zbierky starých zbraní na Ostrove zločincov. V novinách sa o tom obšírne písalo. Čítala si to?

- Nie.

- Nečítaš noviny? Nepočula si ani o tom, ako som s pánom Tragáčikom hľadal poklad rádu templárov?

- Nepočula.

- Nedopadneš dobre, maličká. Máš veľmi vážne mezdery vo vzdelaní. Ale vieš aspoň, kto boli templári?

- Niečo som o nich čítala. Bola to rehoľa.

- Správne. A mali nesmierne poklady. Vlni v lete sa mi časť tých pokladov podarilo nájsť.

- Tebe? - neverila mu Kasia.

- Pomáhal mi pán Tragáčik. Aj moji dvaja priatelia, - dodal. - Ak sa teda chceš zúčastniť na našich nových dobrodružstvách, musíš ma vo všetkom poslúchať a vykonávať moje rozkazy.

Z Veveričku sa stal namyslenec. Kasia brala jeho reči vážne. Malý Veverička jej očividne imponoval.

Zakrátko sme prišli do Myšliborza, kde sme sa chvíľu zdržali. Domyslel som si, že doktor chcel pri príležitosti výletu ukázať chlapcom, takisto aj Hilde a Friedrichovi, ako tento kraj bol zviazaný s Poľskom. Vedel som, že mu musím pomôcť v tomto predsavzatí a poslúžiť svojimi vedomosťami o dejinách Poľska.

V Myšliborze, ako som už spomenul, sme sa zdržali iba krátko. V okolí tohto malého, ale pekného mestečka sa nachádza najväčšie zoskupenie jazier na celom západnom Pomorzu. Je tu pláž aj vodácky tábor, dovolenkári si tu organizujú príjemné výlety po Myšliborskom jazere.

Myšlibórz - založený legendárnym vojvodcom Myšliborzom - bol pred storočiami slovanskou osadou vybudovanom pri jazere na mieste, kde z neho vyteká rieka Myšia a potom sa náhli do Odry. Z pamiatok sa podnes zachovali

gotický farský kostol, dominikánsky kostol a kláštor postavený na prelome trinásteho a štrnásteho storočia, stará sýpka, kaplnka a radnica. Prezreli sme si aj zvyšky stredovekých obranných valov s mestskými bránami: Pyrzyckou a Nowogardzkou.

Ani na jednom myšliborskom kostole - a obzreli sme ich dôkladne - sme neobjavili šachovnicu. Pobrli sme sa teda ďalej po ceste, ktorá viedla do Chojny a Cedyne.

Obloha sa zamračila, ale nepršalo a bolo teplo. Slnko na nás v autách nepražilo a cesta plynula veľmi príjemne.

V Chojne sme sa zdržali o niečo dlhšie. Lebo aj tu bolo čo pozerat' a obdivovať.

Chojna tvorí akúsi rezerváciu stredovekých pamiatok. Mestské obranné múry, valy, priekopy aj obrovské brány sa zachovali v dobrom stave.

Prezreli sme si aj ruiny mariánskeho kostola, bohato ozdobeného glazúrovanou tehloú. Ani tu sme neobjavili záhadnú šachovnicu. Vošli sme ešte do mestského parku, aby sme si pozreli starý platan, jeden z najväčších v Poľsku. Sokolie oko, Tell aj Veverička sa poklonili hrubému stromu s opukanou kôrou, lebo, ako tvrdili, „ten strom bol celkom iste praslovanským božstvom“.

V Chojne sme sa naobedovali a pokračovali sme po ceste do Mętna, a potom sme zahli na bočnú cestu do Dolska. Práve tam totiž bol starý kostol s tajomnou šachovnicou.

Slnko sa predralo cez mračná a hneď bolo horúco, dokonca sparno. Po niekoľkých kilometroch za zákrutou cesty sme uvideli zelenú skupinu niekoľkých stromov. To už bolo Dolsko. Na ľavej strane na kopčeku stál medzi starými stromami románsky kostolík z trinásteho storočia.

Zastavili sme autá na blatistej ceste vedľa cintorína. Sám kostolík bol veľmi maličký, mal však veľkú, štvorbo-

kú románsku vežu. Vchod do veže bol orámovaný portálom. Zboka bolo trochu vidieť dvere do kruhovej chodby so strmými schodmi, ktoré viedli do hornej časti veže. Vrchol veže sa zdal akoby uťatý a práve tam - bolo to veselé a doteraz som to nikde nevidel - uvil si hniezdo párik bocianov. Ich veselý klepot nás privítal, keď sme podišli k portálu.

Kostol bol zatvorený. Zo susednej záhrady nás domáci informovali, že sa otvára iba v nedeľu. Z neďalekej dediny, kde sa nachádza farský kostol, vtedy prichádza do Dolska kaplán a slúži omšu pre veriacich. Lenže bočný vchod na vežu nebol zamknutý.

Prvý si šachovnicu všimol Sokolie oko. Nenadarmo mal svoju prezývku. Bolo treba odstúpiť od portálu zopár krokov a z istého uhla pozrieť na kamenné orámovanie. Z tejto vzdialenosti boli vidieť na ľavej strane, na treťom kameni zdola - zreteľnú šachovnicu.

- Šachovnicu máme. No a čo? - povedal a mykol plecami.

Ovládlo ma rozčarovanie. Prezeranie kostolov, na ktorých ktosi vytesal ten záhadný znak, mi pripadalo nezmyselné. Pomyslel som si, že možno nájdeme ešte desať starých kostolov a nebudeme ani o mak múdrejší.

Veverička skákal pred portálom ako šachový kôň. Vyzeralo to zábavne a celá záležitosť s tajomnou šachovnicou mi zrazu pripadala smiešna.

- Na konci minulého a na začiatku tohto storočia, - povedal zamyslený Friedrich, - boli vo veľkej móde šachové úlohy a dôležitú rolu v nich hrala figúrka jazdca. Ich podstatou bolo, že do štvorcov šachovnice sa vpisovali písmená alebo slabiky. Pohybujúc sa po šachovnici na spôsob jazdca bolo treba tieto písmená a slabiky pospájať tak, aby vytvorili slovo alebo dokonca vetu.

- Predsa na tej šachovnici nie sú ani písmená, ani sla-

biky. Napokon, šachovnice sú také staré ako múry týchto kostolov, teda pochádzajú z trinásteho storočia.

- Veď šachová hra je veľmi stará, - odvetil Friedrich. - Možno rovnako staré sú aj úlohy pre šachového jazdca.

Hilda sa ironicky pousmiala. Zenobiina tvár prezrádzala nadšenie nad Friedrichovou bystrosťou.

- Pokiaľ ide o mňa, - vravel doktor, - nezáleží mi natoľko na vysvetlení záhady šachovnice, ako na absolvovaní príjemného výletu a prežití dobrodružstiev, ktoré by som mohol porozprávať kolegom v nemocnici. Až do konca dovolenky môžem teda jazdiť od jedného kostola k druhému a hľadať tajomné šachovnice.

Svoju pozornosť som sústredil na hlasité meditovanie Telia a Sokolieho oka. Stáli pred portálom a nahlas uvažovali.

- Mohli by sme použiť typické úlohy jazdca, - tvrdil Tell. - Pamätáš sa, Sokolie oko, na čom sa zakladá Eulerova metóda?

- Treba jazdcom obehnúť všetky polia šachovnice. Nie je to ľahké. A pre nás hádam aj celkom nevhodné.

- Jestvuje aj Moonova rámcová metóda rozdelenia šachovnice na dve časti, vnútornú a vonkajšiu. Poznám aj rámcovú metódu Moivre, podobnú ako predchádzajúca. Takisto jestvuje aj Rogetova metóda, rozdeľuje šachovnicu na štyri časti.

- A čo tak skúsiť urobiť diagram pohybu jazdca na šachovnici? - uvažoval Sokolie oko. - Možno ten diagram nás privedie na čosi, čo uniká našej pozornosti?

- Vieš si predstaviť, koľko rôznych diagramov pohybu jazdca na šachovnici môže byť? Podľa výpočtov špecialistu v tejto oblasti Jaenisch počet riešení takej úlohy prevyšuje tridsaťjeden miliónov. Chápeš, koľko to je? Tridsaťjeden miliónov! - zvolal Sokolie oko.

Chytil som sa za hlavu.

- Veď vy sa rozprávate ako odborníci. Prepáčte, mohol by som sa dozvedieť, aký je váš vedný odbor, vážení páni? Skokmi šachového jazdca sa priblížil Veverička.

- Pán Tomasz, - povedal mi, - aj vy sa môžete stať takým profesorom, ak si prečítate *Lilavati*.

Hneď nato Veverička od nás odskočil ako šachový kôň.

- Héj, Veverička! - zakričal za ním Sokolie oko. - Ty už budeš navždy takto skákať?

- Celkom iste! - kričal späť Veverička. - Veľmi fajn sa mi takto skáče. Skúste to, chalani. Možno, že keď budeme tak skákať, v hlave nám svitne nejaká myšlienka na rozlúštenie záhady.

Tell aj Sokolie oko začali skákať podľa vzoru Veveričku. Trojica chlapcov poskakovala pred kostolom ako lúčne koníky. Pridala sa k nim aj Kasia, a vedľa nej skokmi pobiehal Sebastian, ktorému sa táto hra veľmi zapáčila.

- Čo to vystrájajú? - čudovala sa Zenobia.

- Pokúšajú sa vysvediť záhadu šachovnice, - odpovedal som vážne.. - Tak čo, slečna Zenobia, skúsime to aj my?

Začal som skákať, dva skoky dopredu a jeden nabok.

- Zošaleli! - skonštatovala Zenobia.

- Pán doktor, pozývame vás do skoku, - kývol som rukou na Tellovho otca.

Doktor si pričupol a poskakujúc, dva kroky vpred a jeden nabok, usiloval sa priblížiť ku mne. Lenže ja som, podobne poskakujúc, ušiel za Zenobiou, potom za Friedrichom, za Hildou a napokon za pánom Kuryłom.

- Ja som čierny kôň! - zvolal doktor. - Hneď vás vyhodím zo šachovnice. Pozor: útočím! - a smiešnymi skokmi sa hnal za mnou.

Tell aj Sokolie oko narobili vresk, lebo jeden druhého sa usiloval vystrčiť cez bránu cintorína, čiže vyhodiť zo šachovnice. Veverička chytil za krk Sebastiana a tvrdil, že Sebastian je kráľovná, ktorú on, jazdec na koni, práve „vyho-

dil". Kasia vytrhla Veveričkovi Sebastiana z rúk a vyhlásila, že je „kráľovná" a teda má právo pohybovať sa „na všetky strany". Ja som naďalej utekal a doktor ma naháňal.

Zenobia nám pohrozila prstom.

- Majte úctu k historickým pamiatkam! Čo si ľudia v dedine pomyslia? Že sem prišli nejakí blázni.

Hilda ukázala rukou na vežu.

- Nevystúpime hore? Dvere sú otvorené...

Prestali sme poskakovať.

- To je dobrá myšlienka, - usúdil som. - Len sa mi vidí, že tam hore hniezdia osy.

- Vojdeme veľmi opatrne. Azda nás nedopichajú, - utešoval nás Friedrich.

Zhromaždili sme sa pred otvorenými dvermi. Boli úzke, rovnako úzka bola aj chodba so schodmi dohora.

Vytvorili sme dlhý rad a vedení Zenobiou sme vykročili do tmy.

- Bojím sa, - šepkala Kasia a chytila ma za predlaktie.

- Čoho sa bojíš?

- Ôs. Raz ma už jedna poštipala. Opuchla som vtedy ako dyňa, - vysvetľovala dievčina.

Chodba sa dvakrát zalomila a hneď sme sa našli na osvetlenej plošine prvého poschodia. Vyššie už schody neboli. V povale sa černel tmavý otvor. Dostať sa k nemu bolo možné iba po rebríku, ktorý stál trochu bokom, opretý o stenu.

Na plošine bolo veľké okno bez rámu. Práve tade prilietali zvonka osy a strácali sa v čiernom otvore. Mali hniezdo o poschodie vyššie.

- Tak čo? Ideme tam? - spýtala sa Zenobia.

Chlapci pristavili rebrík k otvoru a začali vyliezať po správnych šteblíkoch.

- Ja tam nevleziem za nič na svete, - rozhodne tvrdila Kasia. - Tam je hádam milión ôs. Počujete, ako bzučia?

Nastražili sme uši. Naozaj, z tmavého otvoru v stropě znelo hlasité bzučanie množstva toho odporného hmyzu. Chlapci zaváhali, ale Sokolie oko prvý prekonal pocit zbabelosti a strčil hlavu do otvoru. Zľakla sa aj Zenobia. Iste si predstavila, ako strašne bude vyzerat' jej jemná tvárička, keď sa do nej zapichnú osie žihadlá.

- Som si istá, že tam hore je iba prach a smeti, - ozvala sa a mykla plecami.

Ani Hilda nemala v úmysle vyliezt' hore.

- Bola som tam s Weberom a Klausom. Nie je tam nič zaujímavé. Kamenná miestnosť bez okien a takisto otvor v stropě, ktorý vedie na pôjd veže.

Chlapci sa stratili v otvore, za nimi vyliezli dohora Friedrich aj doktor.

Akási osa s podozrivo zlostným bzučaním nám začala lietat' okolo tváří.

- Ujdime! - zapíšťala Kasia a zmizla v tme chodby. Za ňou sa rozbehli Zenobia s Hildou.

- Je to hádam prirodzené, že ten starý trubiroh neukryl hore debničky so zlatom a drahokamami, - povedal Kuryľo a tváril sa, že nepočuje bzučanie.

- Lenže dolu na portáli je šachovnica, - odvetil som a donil som si laktom tvár.

- Sprostosť! - odvrkol Kuryľo. Nahnevane sa chytil spráchniveného šteblíka a dychčiac, predsa len sa vydriapal dohora. A ja som sa pobral za ním.

Hore, v neveľkej tmavej miestnosti, chlapci aj Friedrich svietili baterkami. Ich žiara olizovala dlážku aj steny. V pravom rohu stropu bolo vidieť štvorcový otvor, ktorý viedol na pôjd, ale nedalo sa tam dostať bez toho, aby sme zdola vytiahli rebrík. V druhom rohu sme zazreli strapcovité osie hniezdo. Svetlom vyrušené osy sa vyrojili z hniezda a zlovestne bzučiac, krúžili pod stropom.

Tell sa priblížil ku mne a šepol mi do ucha:

- Všimnite si, pán Tomasz, že táto miestnosť na veži má steny zo svetlejšieho a tmavšieho kameňa na spôsob šachovnice.

- Hneď som si to všimol, - odvetil som tiež pošepky, - Lenže podľa mňa to nemá nijaký význam. Tam, kde majú osy hniezdo, je stena iba zo samých tmavých kameňov. Tá šachovnica vznikla celkom náhodne a iba na niekoľkých miestach.

Zrazu doktor skríkol a začal sa oháňať rukami:

- Pomoc, utekajme! Začali útočiť! - zvraskol smerom k nám a zmizol v otvore s rebríkom.

Sokolie oko aj Veverička sa pred útokmi ôs tiež oháňali rukami a nasledovali v úteku doktora. Po chvíli sme sa všetci zišli na poschodí, kde bolo okno.

- Tam hore nebolo nič zaujímavé, - s rozčarovaním v hlase potvrdil Friedrich a vykročil do tmavej chodby.

Sokolie oko odstavil rebrík na miesto, kde bol predtým, a jeden po druhom sme znova schádzali po schodoch dolu, kde nás čakali Hilda, Kasia i Zenobia.

- Teraz nastúpme do áut, - súril som celú spoločnosť. - Ešte dnes musíme navštíviť Haubitzovo mauzóleum na Poľane.

- A potom prenocujeme v Moryni pri peknom jazere, - ohlásil sa doktor.

Celá spoločnosť sa pobrala k autám. Spozoroval som, že Zenobia sa nežne prizerala Friedrichovi.

- Tak som sa bála, že vás poštipu osy, - povedala veľmi smutným hlasom.

Friedrich jej z vďačnosti pobožkal ruku.

- Ach, aká škoda, že neovládáte džudo, - vzdychla si.

- To nič, prosím vás. Pousilujem sa natrénovať ho, - sľu- boval.

Len-len že som nevypraskol smiechom. Hilda sa ma spý- tala:

- Čo sa tak usmievate? Stalo sa niečo?

- Friedrich sľúbil Zenobii, že sa naučí džudo, - žmurkol som na ňu sprisahanecky.

- To je od neho pekné.

- Pekné? Ja to považujem za choromyselné. Táto dáma chce dosiahnuť, aby všetci muži na jej počesť robili kotrmelce.

A zrazu som si spomenul, že ja som tiež trénoval džudo. „Lenže ja som to nerobil preto, aby som sa jej zapáčil," utešoval som sa v duchu. „Mne ide o triumf nad Zenobiou. nebude ma už viac ponižovať."

Sokolie oko, Veverička a Kasia si presadli do Friedrichovho forda. Chceli sa presvedčiť, ako sa jazdí v takom peknom a obrovskom „krížniku ciest". Kasia mi vo vehikli nechala Sebastiana.

- Sebastian zostane s vami, aby vám nebolo smutno, - utešovala ma.

- Ach, to sa nemusíš báť, - odvetil som jej; - So mnou pôjde slečna Hilda. Obávam sa, že Sebastian sa s nami bude nudiť, lebo so slečnou Hildou sa rozprávame po nemecky, a on asi neovláda tento jazyk.

- Myslíte si, že Sebastian nerozumie po nemecky? - pobúrila sa Kasia.

Kasine slová som preložil Hilde. Nato Sebastiana zavolala Hilda po nemecky:

- Sebastian, komm hier!

A Sebastian napodiv zavrtel chvostom a pribehol k Hilde.

- No vidíte, - víťazoslávne poznamenala Kasia.

Chlapci začal vážne rozoberať otázku, či psi rozumejú cudzím jazykom. Sokolie oko sa domnieval, že obsah rozkazu Sebastian pochopil podľa intonácie hlasu. Vidí sa mi, že táto téma na diskusiu im vydržala počas celej ďalšej cesty.

Nasadli sme do áut, doktor zatrúbil a wartburg viedol kolónu smerom na Poľanu.

- Už ste boli na Poľane, - ozval som sa k Hilde, - ale poznáte historku o mauzóleu, ktoré sa tam nachádza?

- Prirodzene. Poľana je jeden z najvyšších vrškov na Myśliborskom Pojezerzu. Na jednom svahu je už niekoľko rokov opustený starý kameňolom. Ten kopec, ako aj okolité lesy pred rokmi kúpil Hermann von Haubitz, ten istý, o ktorom povest' hovorí, že bol v spojení s čertom a vďaka diablom rozmnožoval svoj majetok. Hermannovi von Haubitz sa Poľana zapáčila a ešte počas svojho života vybudoval mauzóleum a synom prikázal, aby ho tam po smrti pochovali. Poľana sa vypína nad celým okolím. Hermann von Haubitz chcel aj po smrti panovať nad celým krajom. Podľa jeho želania rakvu s jeho telesnými pozostatkami pochovali v mauzóleu na Poľane, a nie na cintoríne v Jasieni. Zrejme na tomto základe vznikla povest', že Hermanna von Haubitz vzal čert zaživa a odviekol ho do pekla. Ľudia v Jasieni videli na cintoríne hrobky Haubitzovcov, ale nikde nebol hrob Hermanna von Haubitz. O mauzóleu buď nevedeli, alebo sa naň nepamätali, nachádzalo sa totiž dosť ďaleko od Jasieňa. A tak vznikla povest', že ho uniesol diabol.

Zrazu som pridal plyn a začal som predbiehať Friedrichov voz aj doktorov wartburg. S pištiacimi brzdami a s ostrým trúbením som im prehradil cestu.

- Čo sa stalo? - volal doktor a vyskočil zo svojho auta.

Z forda vykúkali zvedavé hlavičky chlapcov aj Kasie.

- Prosím vás, kde je pán Kurylio? - spýtal som sa.

Začudovane sme sa poobzerali po sebe aj po vnútrach automobilov. Kuryľo nebol medzi nami. Aj ja som si iba pred chvíľou uvedomil, že som nevidel pána Kuryľu nastupovať do niektorého auta. Bolo nám celkom jasné, že zostal vo veži kostola v Dolsku.

Otočili sme autá a vyrazili sme späť. Zastavili sme sa pri kostolnom cintoríne a vybehli sme dohora na vežu.

- Pomoc!... Pomoc! - začuli sme Kuryłkov zúfalý hlas, a potom z otvoru na druhom poschodí sa vystrčila jeho hlava.

Pristavili sme rebrík a pán Kuryłło sa náhlil dolu. Za ním vyletel celý roj útočiacich ôs.

- Panebože! - jačal „postrach gastronómie“. - Ešte chvíľu, a boli by ma zaživa zožrali. Našťastie som si prehodil sako cez hlavu i tvár.

Ale aj tak niekoľko ôs poriadne dopíchalo pána Kuryłła. Poštípali ho na líci, ktoré mu opuchlo tak veľmi, že mu takmer zmizlo jedno oko. Zato druhé na nás pozeralo veľmi podozrievavo.

- Zostal som hore, lebo ma zaujali kamene, vytvárajúce šachovnicu, - vykladal. - Ani som si nevšimol, kedy ste poschádzali dolu. A neskôr, keď som chcel zísť, rebrík už bol odstavený.

- Nevedel som, že ste zostali hore, a preto som rebrík odstavil na miesto, - ospravedlňoval sa Sokolie oko.

Kuryłło mu pohrozil.

- Neurobil si to naschvál, čo? Azda si ma chcel vylúčiť z ďalšieho hľadania?

- Vôbec nie. Bol to omyl, - s ľútosťou vysvetľoval chlapec.

„Postrach gastronómie“ sa pozrel do zrkadielka a chytil sa za hlavu.

- Preboha, ako to len vyzerám? Vy ste lekár, však? - obrátil sa k Tellovmu otcovi.

Doktor pozrel na jeho opuchnuté líce.

- Osí jed je strašný, ale poštípali vás iba dvakrát. Opuchlina vám do rána iste zmizne.

Kuryłlova tvár pripomínala cesto, ktoré vykypelo z misy na jednu stranu. Ešte väčšmi zmraštil tvár a gánil na nás svojím jedným okom.

- Neľutujete svojho predsedu, - hovoril a pritom sa vy-
pol, ako sa patrilo na jeho postavenie. Teraz vyzeral ako
malá prášnica, ktorej hlávka vyrástla nakrivo. - Vravím
vám, ak to pôjde takto ďalej, nerozlúštíme záhadu tajom-
nej šachovnice.

Hrdo narovnaný zamieril do Friedrichovho forda, roz-
valil sa na prednom sedadle a zavelil:

- A teraz na Poľanu!

DESÍATA KAPITOLA

Mauzóleum Hermanna von Haubitz • S čou pomocou rátam •
Vráti sa Klaus? • Stará hrobka • Šachovnica bez tajomstva •
Čo obsahuje sarkofág

Obrovské červené slnko viselo nízko nad obzorom, keď sme po kamenistej ceste dochádzali do blízkosti vršku, ktorý sa volá Poľana. Cesta nás zaviedla do starého kameňolomu, ktorý vytváral obrovský výmol' vo svahu. Kedysi sem viedla aj úzkokoľajná železnica, slúžiaca na odvoz vytážených žulových balvanov. V kameňolome však prestali ťažiť už pred vyše štyridsiatimi rokmi a už iba slabo viditeľné stopy koľajníc a násyp ukazovali trasu železničky.

V červenej žiare zapadajúceho slnka bol na kameňolom strašný pohľad, ale súčasne aj očarujúci. Strmé, takmer kolmé steny zo žuly boli hrdzavej farby, nad priepasťou rástol bukový zelený les a ešte vyššie bola tmavobelasá večerná obloha.

Haubitzovo mauzóleum sa vypínalo na vrcholku kopca v bukovom lese. Autá sme teda nechali pri vjazde do kameňolomu a sami sme pochodovali peši po úzkom, ledva viditeľnom chodníku, ktorý pokračoval hneď nad okrajom lomu. Šli sme v husom rade, vpredu ja a Hilda, ktorá nás viedla, za nami doktor, chlapci s Kasiou, potom Friedrich so Zenobiou. Pochod uzatváral pán Kuryľo, stále ešte veľmi nahneváný, že sme ho nechali napospas rozzúreným osám.

- Prestávam veriť v úspech vášho hľadania, - povedala mi Hilda. - Robíte to isté, čo sme už robili my a čo nepri-
nieslo nijaký výsledok. Obzrieme si mauzóleum, potom
šachovnice na kostole v Lubiechowe, a tak sa presvedčí-
te, že sme sa ani o krok nepriblížili k rozlúšteniu záhady.
S čím vlastne rátate, pán Tomasz?

- S Klausom, - úprimne som odpovedal. - Rátam s po-
mocou záhadnej osoby, ktorá strieľala v observatóriu
z plynovej pištole a v parku paláca ma zneškodnila chlo-
roformom. Rátam aj s Konradom von Haubitz. Ako po-
čujete, - usmial som sa, - svoje nádeje vkladám až do
troch osôb.

- Vôbec nič nechápem, - vzdychla si.

- Svoje predpoklady staviam na základe, že vaše tvrde-
nia o jestvovaní pamätí Konrada von Haubitz sú pravi-
vé a nepochybné. Johann von Haubitz schoval tie zapísa-
né spomienky, aby ich zachoval pre potomstvo. Ak je
tento predpoklad správny...

- On je správny, pán Tomasz, - rozhodne tvrdila Hil-
da. - Moja matka nemala dôvod mi klamať alebo si vy-
mýšľať.

- Teda ak je tento predpoklad správny, tak sa musia
potvrdiť moje ďalšie očakávania. Súdny proces zverejnil
existenciu pamätí. Haubitz sa musel cítiť znepokojený.
Niet pochyb, že Klaus prišiel spolu s vami na jeho príkaz,
aby vám pozeral na prsty. Hľadanie však nepri-
nieslo očakávaný výsledok. Haubitz aj jeho poverenec si mohli
s úľavou vydýchnuť. Lenže vy ste sa rozhodli hľadať ďa-
lej. V Haubitzovi, či skôr v jeho poverencovi, ste znova
prebudili nepokoj. Som hlboko presvedčený, že Klaus sa
z hranice vráti. A príde späť nielen preto, aby nás pozo-
roval a poprípade nám sťažil hľadanie. Ale predovšetkým
chce navždy ukončiť túto záležitosť, teda nájsť pamätník
a odniesť ho Haubitzovi, ktorý si dozaista neželá žiť

v ustavičnom strachu, že azda niekto niekedy tie pamäti nájde. Haubitzovi sa otvára skvelá politická kariéra. Musí sa zabezpečiť, aby mu ju nič neohrozilo. Nejde tu iba o nás. Je nad slnko jasnejšie, že naša výprava nebude posledná. Aj iní sa takisto podujmú rozlúštiť záhadu šachovnice - ide o hľadačov pokladov rôzneho druhu. Možno sa niektorému z nich podarí objasniť záhadu, ale namiesto pokladu nájde pamäti. Ak by našiel poklad, nešiel by s tým na bubon, ale s pamätami sa iste obráti na úrady. A vtedy Haubitz bude znova ohrozený. Preto sa domnievam, že Haubitz musí raz navždy odstrániť Damoklov meč, ktorý nad ním visí, musí dostať pamäti do svojich rúk. Toto moje presvedčenie potvrdzuje fakt, že súčasne s vami v ruinách observatória hľadal pamäti aj ktosi tretí. Rozbil kachličky na kozube, omráčil Veveričku, mňa zneškodnil chloroformom. Rátam aj s tým, že Konrad von Haubitz ako bývalý dedič týchto majetkov vie viac než vy a ktokoľvek z nás o počte šachovníc a ich rozmiestnení. Tieto informácie dal svojmu poverencovi, a preto, aspoň sa domnievam, jeho človek nás môže priviesť na stopu rozlúštenia záhady. Napokon, hovoril som vám to už v mlyne Utopenec.

- Záhadná osoba ňúrila v ruinách observatória. Možno sme sa nemali vybrať na tento výlet. Hádám bolo treba zostať v Jasieni a sledovať ruiny.

- Všetko robím na základe predpokladu, že tajomná osoba je Klaus. A ten odišiel s Weberom. Som však presvedčený, že sa vráti, ale poskytol nám trocha času, práve na tento výlet. Keď sa vráti do Jasieňa a zistí, že sme odišli, iste sa pustí po našej stope, aby zistil, kam sme sa dostali pri našom hľadaní. Kým sa nepresvedčí, že sme nenašli pamätník, sám nezačne hľadať. Ale od tej chvíle ho už budem sledovať. Jedným slovom, čakám na Klausov návrat. On by sa vrátil do Jasieňa aj v prípade,

že vy by ste odišli do Nemecka spolu s Weberom. Rozlúčil by sa s vami po prekročení hranice, alebo by zostal v Poľsku pod akoukoľvek zámienkou. Napríklad kvôli oprave auta. Teraz musel odísť, lebo oznámil svoj odchod. Keby nepredvídane zostal, vzbudilo by to Weberovo podozrenie.

- A čo ak to nebude tak? - spýtala sa.

- V takom prípade všetky moje predpoklady, s ktorými som rátal, vyjdú navivoč. Pamäti nenájdeme, - vyhlásil som.

Prerušili sme rozhovor, lebo sme vošli do lesa, chodník sa stratil medzi stromami a húštinou, svah vrchu bol strmý.

- Haubitzovo mauzóleum je na temene kopca. Musíme ísť krížom cez les, - povedala Hilda.

Cesta dohora bola unavujúca. Bolo treba stúpať hore strmým úbočím, nohy sa nám zabárali a šmýkali v hrubej vrstve suchého lístia. Tváre nám driapali halúžky, ktoré sťažovali postup a zachytávali sa nám na šatách. A na dôvažok všetkého zlého cez Poľanu asi prešla tá istá búrka, ktorá prevrátila Hildin kajak. Tu i tam nám prehradili cestu zvalené kmene bukov, ktoré mali ešte stále zelené listy - jednoznačný dôkaz, že vietor ich zvalil sotva včera. Obchádzanie prevrátených stromov nám zaberalo dosť veľa času. Iba Sebastian, hoci je taký malý a má krátke nohy, neúnavne stúpал dohora a radostne vrtel chvostom. Neobchádzal kmene stromov, jednoducho prechádzal pod nimi ako pod obrovskými mostmi.

Vrchol kopca sa pred nami objavil takmer nečakane. Zrazu sa les preriedil a na polianke sme uvideli štvorcovú siluetu mauzólea Hermanna von Haubitz.

Hrobka bola vystavaná z materiálu, ktorého tu všade bolo plno, teda zo žuly. Iba rohy a lemovanie maličkých okien boli vymurované z červených tehál. Mauzóleum

malo tvar štvorcovej škatule so strmou sivou strechou s niekoľkými pseudogotickými vežičkami. Železné dvere zabezpečovala obrovská visacia zámka.

Kľúč sme dostali od starostu neďalekej obce. Keď nám ho dával, zdôraznil, že to robí iba kvôli Hilde, ktorá tu už bola predtým so špeciálnou skupinou z Varšavy, teda ju pozná a dôveruje jej. Vie totiž, že ide o akési veľmi dôležité pátranie po vojnových zločinoch. Páni z poľského tímu prikázali, aby mauzóleum bolo stále zavreté. A keby niekomu požičal kľúč, musí si zapísať meno i adresu.

Z vrcholu kopca sa ponúkal krásny výhľad na údolie Odry, na zelené lúky s čiernymi skupinami jelší, na obrobené polia, ktoré sa tiahli až sem k okraju lesa. Tu i tam bolo vidieť okrúhle jazierka, dolinou viedla kľukatá cesta, ktorá prechádzala po kamenných mostoch. A toto všetko, trocha priprášené sivosťou letného súmraku, vytváralo krásny obraz. Pocítil som sympatie k tomuto miestu zohavenému škaredým mauzóleom.

- No a tu je šachovnica, - nahlas oznámila Hilda, keď stojac pred železnými dverami, zaklonila hlavu a hľadela nahor. Nad dverami bolo vidieť erb Haubitzovcov vytesaný do žuly. Erb so šachovnicou.

- Nazrieme dovnútra, však? - spýtal sa ma Tell a nečakajúc na odpoveď, pustil sa do otvárania visacej zámky, čo však nebola ľahká vec.

A my sme mlčky stáli pred mauzóleom s hlavami dohora, každý z nás sa sám usiloval vysvetliť záhadu tohto znaku. Náš maličký predseda, pán Kuryľo, musel väčšmi než ostatní zakloniť hlavu. Prísna vráska na jeho čele svedčila o tom, že rozmýšľa sústredenejšie než ostatní, a tá jeho na jednej strane opuchnutá tvár spolu s prísnou vráskou tvorila komický dojem. Musel som sa

zdržiavať, aby som nevyprskol smiechom. Kuryľlo fľochol na mňa svojím jedným okom ako strašný kyklop a prísne sa spýtal:

- Čo sa smejete, ha?

- Smejem sa nad svojimi myšlienkami, - odvetil som vyhýbavo.

- Treba vážne rozmýšľať, pane môj. Nijaké chichotanie tu nepomôže. Ináč záhadu nevyjasníme.

Doktor sa otvorene priznal:

- Pozerám a pozerám na tú šachovnicu, až ma z toho oči bolia. Ale ani o mak nie som múdrejší.

Friedrich mykol plecami.

- Stavím sa o tisíc dolárov proti jednému, že nie túto šachovnicu mal na mysli starý Haubitz.

Zenobia pošepkala Friedrichovi:

- Keby sme boli v Jasieni, dnes večer by sme si mohli zatancovať v paláci. Majú tam magnetofón a nové nahrávky. Tancujete hully-gully?

- Nie.

Zamiešal som sa do rozhovoru a spýtal som sa:

- A letkis tancujete?

- Ani letkis, - zavrtel hlavou Friedrich.

Zatváril som sa prekvapene. Zenobia odstúpila od Friedricha, priblížila sa ku mne a zašepkala:

- Pán Friedrich celkom iste vynikajúco tancuje a popiera to iba preto, že je skromný.

- Ani džudo neovláda, - rozložil som ruky.

Zenobia mykla plecami.

- A vy tomu veríte? Myslíte si, že taký muž ako Friedrich naozaj neovláda džudo?

- Prečo ho nevyskúšate? Použite voči nemu jeden zo svojich strašných chvatov.

- Načo? Veď sám ste mi povedali, že pomocou džudistických chvatov sa manžel nezískava.

- Ach tak? - konečne som pochopil. - Teda vy máte celkom vážne úmysly.

- Nie som blázon, aby som jazdila s vami a zúčastňovala sa na nezmyselnom hľadaní. Pamäti nenájdete. Ale ja nájdem to, čo hľadám.

- Viem. Manžela. Majiteľa továrne na zapalovače.

- Do sarkofágu pamäti neschoval. Je to jednoliaty kamenný balvan. Bolo by treba päť ľudí so sochormi, aby ho nadvihli a premiestnili. Ale on pravdepodobne pamäti schovával sám, nikoho nepripustil k tajomstvu.

Súhlasil som s Friedrichom.

- Nedávno som sa spolu s lodžskými archeológmi zúčastnil na otvorení náhrobnej platne Fritza von Raweneck, ktorý zahynul v poľsko-križiackej bitke pri Świecine a bol pochovaný v kostole v Żarnowci, v gdanskom kraji. Na zdvihnutie a presun náhrobného kameňa v podlahe kostola vyzvali skupinu niekoľkých špecialistov, kamenárov z Gdanska. A veľmi sa všetci nadreli pri tejto činnosti. Lenže tento sarkofág je prinajmenšom trikrát ťažší než Raweneckova náhrobná platňa.

Hilda prikývla.

- Veď som vravela, že niet nijakej nádeje nájsť pamäti. Boli sme tu už s Weberom, Klausom aj s poľskou výskumnou skupinou. Odišli sme stadeto s prázdnyimi rukami.

- Poďme teda, - navrhol doktor a pozrel na hodinky. - Už nastáva súmrak a do Morynia, kde sme si zaplánovali prenocovať, máme ešte kus cesty.

- A čo keby sme prenocovali niekde tuto? - navrhla Zenobia.

- V Moryni na nás čaká nádherné jazero. Tu niet vody ani na umytie, ani na uvarenie čaju, - odvetil doktor.

Po jednom sme opúšťali mauzóleum a pobádani doktorom na rýchly návrat, strácali sme sa v bukovom lese.

- Ale predsa je to vynikajúce miesto na úkryt pamätí,
- prihovoral som sa Hilde a posledný raz som sa obzrel na škaredú budovu hrobky. Tell práve zatvoril dvere a zamkol ich visacou zámkou.

V lese sa rozštekali Sebastian, lebo Sokolie oko a Veverička sa schovali za stromy a húkali na seba ako sovy. Kasia pišťala a tvárila sa, že sa strašne bojí. Pes naháňal chlapcov. Po chvíli sa k nim pridali aj Tell a utekal dolu strmým úbočím, kľučkujúc pomedzi stromy.

Cesta dolu k autám nám trvala iba štvrt'hodinku, hoci hore sme sa driapali vyše pol hodiny.

- Mám už dosť toho výletu, - pobúrene zahlásila Zenobia. - Som hladná a túžim po dobrej večeri.

- V Moryni si nachystáme večeru, - uistil ju doktor.

- Otvoríme si konzervu-prekvapko! - zvolal Tell.

- Konzerva-prekvapko? - zaujímala sa Kasia.

Aj ja som bol zvedavý, čo je to za čudná konzerva. Ale nebolo nám súdené, aby sme ukojili svoju zvedavosť. Doktor skontroloval celú spoločnosť, ktorá sa zišla pri autách, a panicky zvolal:

- Prosím vás, znova tu nie je pán Kuryľo!

- No toto? Zasa tu nie je! - pobúril sa Friedrich.

- Veru tak, niet medzi nami predsedu, - prisvedčil som.

Zenobia zalomila rukami.

- Budeme ho hľadať a večera sa odsunie...

Hilda vyjadrila znepokojenie:

- Čo sa s ním stalo? Azda nepadol do kameňolomu? Bola už tma, keď sme sa vracali...

- Psík, psíček, hľadaj predsedu. Hľadaj predsedu...

Sebastian nechcel hľadať a možno ani nerozumel, čo od neho chceme, lebo namiesto toho, aby sa pustil do hľadania predsedu, začal štekať na chlapcov, presvedčený, že sa začína nejaká nová, výborná hra.

Zaťukal som si prstom na čelo.

- Tell! Kým si zamkol dvere hrobky, presvedčil si sa, že tam už nik nezostal?

Chlapec sa začervenal.

- Nie, pán Tomasz. Predpokladal som, že už všetci odišli...

- Teda on tam sedí, úbožiačik. A znova si bude myslieť, že sme to urobili naschvál, aby sme mu sťažili rozlúštenie záhady.

Zenobia nazlostene dupla nohou.

- Domnievam sa, že pána Kurylla treba odvolať z funkcie predsedu. Na jeho miesto zvolíme pána Friedricha.

- Ach nie, nie! V žiadnom prípade. Nezaslúžim si také vyznamenanie, - bránil sa Friedrich.

Doktor zdvihol ruku, ako keby očakával pomoc z neba.

- Čo si teraz počneme? My tu trkoceme a ten chudák sedí v tmavej hrobke. Treba ísť poňho, hoci je to strašný kus cesty.

- Nech tam sedí do rána, - zavrčala Zenobia.

- Nie, to nesmieme urobiť. Pôjdem ho vyslobodiť, - veľkodušne sa ponúkol Friedrich.

- Je to moja vina. Aj ja pôjdem pustiť pána Kurylla, - obetoval sa Tell. Aj zvyšní dvaja chlapci ihneď solidárne vyhlásili, že sa tiež pripoja k priateľovi.

- Teraz? Keď sa už zotmelo? - znepokojil sa doktor. - Nepustím vás samých, lebo ešte padnete do kameňolomu. Idem s vami.

Vyrazili vo štvorici. Friedrich sa rozosmial.

- Náš predseda sa už po tretí raz dostal do šlamastiky. V ruinách mlyna padol do diery, na kostolnej veži ho poštípali osy a teraz mu hrozí nocľah v hrobke. Dal by som za to hocičo, keby som mohol vidieť jeho výraz tváre, keď mu otvorila dvere. Ech, - mávol rukou, - nemusím za to dať nič. Stačí, ak pôjdem s nimi.

Tiež sa pobral za chlapcami.

- Ja tiež! Aj ja idem! - vykrikla Zenobia a pustila sa za Friedrichom.

Zostal som dolu s Hildou, Kasiou a Sebastianom. Večer bol výnimočne teplý, ľahol som si na trávnu vedľa vjazdu do kameňolomu a mlčky som pozoroval, ako sa zakráda noc. Hilda si sadla vedľa mňa, Kasia naháňala Sebastiana okolo áut, ale po chvíli sa unavila a prisadla si k nám. Pes sa jej usalašil na kolenách.

- Máme si pozrieť už iba jednu šachovnicu, - prerušila mlčanie Hilda. - Zajtra pôjdeme do Lubiechowa. A čo potom?

- Na ďalšiu cestu nás povedie Klaus, - odvetil som.

- Obdivujem vašu sebadôveru. Bojím sa však, že vaše predpoklady môžu zlyhať. Čo ak sa Klaus vôbec nevráti?

- Predsa musí jestvovať akási logika udalostí. Klaus sa musí vrátiť do Jasieňa, lebo v opačnom prípade by vôbec nemal zmysel jeho príchod do Poľska.

- Prišiel sem ako pozorovateľ poverený redakciou novín, v ktorej pracuje.

- Veľmi pochybujem, či tie noviny majú na taký drahý pobyt korešpondentov. Vyslanie pána Klausa musel zaplatiť ktosi iný. Prirodzene, že Haubitz. A platí mu cestu vôbec nie preto, aby Klaus tu bol pozorovateľom. Určil mu úlohu nájsť pamäti a priniesť ich do Nemecka.

- Možno Klaus splnil svoju misiu a odišiel s pamäťami.

- Mám dôvod myslieť si, že zameral svoju pozornosť iba na ruiny observatória. Ešte počas noci pred odchodom sa motal po ruinách s baterkou a hľadal šachovnicu. Videl som ho predsa, sledoval som ho.

- Čo ak to nebol Klaus?

- A kto iný by použil chloroform? Všimli ste si, či sa Klaus od vás nevzdďaľoval, či nezmizol na deň či na dva

v tom čase, keď ste jazdili po okolí a hľadali ste šachovnice?

- Ani na hodinku od nás neodišiel. Až keď padlo rozhodnutie, že sa vraciame do Nemecka, vybral sa osamotený do Utopenca. A to dva razy, ako viete.

- Práve o to opieram svoje presvedčenie, že Klaus sa sem vráti.

- Veľmi by som chcela, aby sa splnili vaše predpoklady.

Znova nastalo mlčanie, ktoré som prerušil otázkou:

- Klaus dobre hovorí po poľsky. Nerozprával, kde sa naučil tak dobre poľštinu?

- Klaus je Nemec z Lodže. Počas vojny pracoval v nemeckej kriminálnej polícii na poľskom území. Netajil sa tým, tvrdil, že za svoju činnosť vo vojne sa nemusí hanbiť: stíhal banditov, zlodejov a vrahov.

- Teda Klaus bol detektívom? - potešil som sa. - Ani si neviete predstaviť, ako veľmi táto informácia potvrdzuje moje dohady. Práve takému človeku mohol Haubitz zveriť úlohu nájsť pamäti.

Zamyslel som sa. V hlave sa mi rojili hypotézy a podozrenia rôzneho druhu.

Medzitým z kopca už schádzal mlčiaci pochod. Na čele kráčal pán Kuryľo. Tváril sa zamračene, hlboká vráska mu pretínala čelo a oko vrhalo nepriateľský pohľad. Dozaista počas otvárania dverí na mauzóleu strašne vynadal chlapcom, lebo trojica mojich priateľov okamžite vliezla do doktorovho wartburga. Friedrich tiež stratil svoju dobrú náladu a Zenobia pripomínala rozzúrenú osu.

- A čo vy? Ani ste neráčili prísť, aby ste ma vyslobodili! - zahučal na mňa predseda.

Bezočivo sa usadil v aute na miesto, na ktorom dovtedy sedela Hilda. Nemka si teda sadla dozadu, spolu s Kasiou a Sebastianom.

Odo mňa nedostal odpoveď, čo ho ešte väčšmi nasrdilo.

- Už mám plné zuby tejto cesty, - zahučal nahnevane.
- Vzdávam sa funkcie predsedu. Zajtra sa vraciam do Jasieňa a začnem hľadať na vlastnú päsť. Nielenže mi neposkytujete pomoc, ale ešte mi hádžete pod nohy polená.

- To predsa nie je naša vina, že ustavične sa niekde strácate, - usiloval som sa zmierniť jeho hnev.

- To je sprostosť! - kričal na mňa Kuryľo. - Chcete rozlúštiť záhadu šachovnice, ale na každé miesto, kde tie šachovnice sú, prídete ako na pivo. Ja tú vec beriem vážne. Každé takéto miesto musím poriadne preskúmať. Lenže vy namiesto toho, aby ste na mňa trpezlivo čakali, odstavíte rebrík alebo zamknete dvere a bez problémov odídete.

- Mali ste upozorniť chlapcov, že zostanete v hrobke ešte chvíľu...

- Dôkladne som prehľadával všetky výklenky, ale vy iba dnu a naspäť von, vchádzali ste a vychádzali z hrobky. Ani som si nevšimol, kedy ste zatvorili dvere. Pričom vašou povinnosťou bolo s úctou ma pozorovať. A učiť sa.

- Aký výsledok prinieslo prehľadávanie výklenkov?

- Nijaký. Ale mohlo priniesť. A preto to bolo treba urobiť. Lenže už mám dosť spolupráce s vami, Vzdávam sa predsedníctva. Ďalej si hľadajte sami, - hneval sa „postrach gastronómie“.

Hilda sa do toho zamiešala:

- Niet dôvodu, aby ste sa hnevali, lebo v mauzóleu sa neskrýva tajomstvo. Zdá sa mi, že jediným miestom, ktoré sa hodilo na úkryt pamätí, sú ruiny observatória.

- Hlúposť! - ďalej sa čertil Kuryľo. - Observatórium treba vylúčiť z miest hľadania, lebo starý Haubitz tam schoval poklady, ktoré sa potom Platzek usiloval vykrad-

núť. Neverím, že by na jedno miesto dal obe cennosti. Vravím vám, že druhým vhodným miestom na ukrytie „najcennejšej veci“ bolo mauzóleum. Táto myšlienka mi svitla hneď, keď som hrobku uvidel.

- Lenže nijaký úkryt ste neobjavili.

- No a čo? Smer mojich úvah bol jednako logický. Vy ste sa však nezmohli ani na logické úvahy. Tak je to, - ukončil diskusiu Kuryľo.

Mne bolo celkom jasné, že Kuryľo chcel zostať v hrobke sám. Pomyslel som si: „Je nečestný, uzavrel s nami spojenectvo, ale hľadá na vlastnú päsť, A navyše ešte hrá komédiu.“

JEDENÁSTA KAPITOLA

V Moryni • Povešť o veľkom rakovi • Čo bude jesť Sebastian •
Smútočný sprievod • Nočná výprava na zámocký vrch •
Kto strieľal?

Moryń je mestečko, ktoré si podnes zachovalo svoj stredoveký charakter. Toto nevelké mesto obkolesujú mestské hradby vybudované na prelome trinásteho a štrnásteho storočia. Celkom blízko mestečka sa rozlieva najväčšie hlboké jazero na okolí Morzycko.

Tá hĺbka jazera vždy pôsobila na ľudskú fantáziu a iste preto vznikli početné povesti o obludách, ktoré žijú na dne jazera, medzi nimi aj povesť o veľkom rakovi. Vraj za mesačnej noci možno z veže starej baziliky v Moryni vidieť, ako sa po dne prechádza obrovský rak, ktorý je dlhý takmer dvadsať metrov a klepetá má mohutné ako ramená buldozéra.

Pred mnohými storočiami sa na kopcovitom polostrove, ktorý sa zarezával do jazera, nachádzal slovanský obranný hrad, na mieste dnešného Moryňa bola rybárska vieska a stála tam svätyňa boha Svantovíta. Nebolo to veľmi pokojné územie, na domáce slovanské obyvateľstvo tohto kraja neustále dorážali spoza blízkej Odry útočiace oddiely nemeckých agresorov. Vo chvíľach pre Slovanov kritických - ako vraví povesť - socha Svantovíta v moryňskom chráme vyzývala na pomoc obrovského raka z jazera. Rak poslúchol výzvu bôžika a vynoril sa z hĺbky a vo

svojom hrubom pancieri udrel na nemeckých rytierov odetých v oceľovom brnení, vyvolával v ich radoch poplach a kynožil ich.

V desiatom storočí tento priestor pripojil k Poľsku Mieško Prvý. Na mieste pohanského chrámu vtedy vystavali kostolík a neskôr ho prestavali na neskororománsku žulovú baziliku s mohutnou prejazdnou bránou, ktorá pretrvala až do súčasnosti. A tam, kde kedysi bol slovanský hrad, vznikol obranný zámok - a podnes na zámockej vyvýšenine na polostrove vidieť v tieni starých stromov zvyšky hradieb a dávnych stavieb.

Až v trinástom storočí tento kraj ovládli Nemci. V prvej polovici pätnásteho storočia tu prechodne panovali aj križiaci. Ale stopy po poľskom obyvateľstve tu pretrvávali mnohé stáročia spolu so slovanskými názvami miest, riek a jazier, ako aj s pozostatkami dávnych budov, s povestami, ktoré hovoria o pravých dedičoch tohto územia - Poliakoch. Napokon tu a tam, najmä v blízkom Lubuskom kraji, dočkalo sa návratu na materské územia aj staré pôvodné poľské obyvateľstvo.

Žiaľ, k jazeru Morzycko sme prišli až za tmy a prehliadku Moryňa bolo treba odložiť na ďalší deň. Rozhodli sme sa postaviť tábor na druhej strane zámockého vrchu, na lúčke pri jazere vzdialenej dva kilometre od mestečka. Toto miesto sa nám videlo malebné a v ústraní; na jednej strane bola hladina Morzycka a na druhej - v skupine stromov na vrchole kopca - ukrývali sa ruiny starého zámku.

Vybrali sme z áut stany, spacie vaky, deky, matrace, plynové sporáky, konzervy s potravinami. Prirodzene, nie všetci mali zodpovedajúce turistické vybavenie, a tak podľa raňajšieho rozhodnutia ja som mal spať v aute, Friedrich vo svojom forde, a doktor vo wartburtgu. Svoj stan som požičal Hilde, v stane pána Friedricha mali prenoco-

vať Zenobia a Kasia so Sebastianom, pán Kuryľo zasa v doktorovom stane, chlapci vo svojom starom malom skautskom stane. Vyšiel mesiac a bolo pomaly tak jasno ako počas zamračeného dňa. Noc bola teplá, nikomu sa nechcelo spať. Mužská časť výletu sa zapodievala staváním stanov, ženská zasa pripravovala večeru. Pracovali sme rýchlo a šikovne, zakrátko pri brehu jazera stál rad stanov a v tom istom čase bola hotová aj večera. Najdlhšie trvalo postavenie Friedrichovho stanu, bol to totiž ozajstný palác s dvoma krídlami, spojenými čímsi ako verandou. Naše stany boli akoby popolušky v porovnaní s tým „kráľom stanov“, ako ho nazvali chlapci.

Konečne sme si zasadli k večeri.

- Myslím si, že zajtra by bolo vhodné prezrieť si Moryń a potom by sa dalo nakrátko ísť do Cedyne, - navrhoval doktor, keď sme sa zišli pri skladačom stole, ktorý so sebou vozil Friedrich. - V sprievodcovi som si prečítal, že za Cedyňou možno vyliezť na kopec, z ktorého brat Mieszka Prvého zaútočil na vojsko markgrófa Hodona a zvíťazil nad ním.

- A ja navrhujem pri tejto príležitosti navštíviť Siekierky, - dodal som. - V Siekierkach poľské vojsko prekonalo Odru v ceste na Berlín. Možno tam navštíviť veľmi pekný vojenský cintorín.

- Ale čo šachovnice? - zahundral náš predseda. - Správate sa ako na vlastivednej vychádzke, ale tu ide o vážnu vec. Vidí sa mi, že urobím najlepšie, ak sa od vás oddelím a budem hľadať na vlastnú päsť.

- Zo Siekieriek je neďaleko do Lubiechowa, k šachovnici, - poznamenal doktor a rozložil autoatlas. - Stihneme si prezrieť Cedyňu aj Siekierky, skočíme do Lubiechowa a prenocujeme pri Žabom jazere. Súhlasíte so mnou?

- Súhlasíme, - náhlivo sme mu prisvedčili, lebo vtom Zenobia s Hildou priniesli na stôl večeru.

Jedli sme chlieb s maslom, praženicu, rajčiny, zapíjali sme to čajom.

- Vynikajúca večera, - jednostaj vychvaľoval Friedrich, ktorý sa správal ako naozajstný džentlmen.

Iba Sebastian bol inej mienky. Oňuchal mištičku s praženicou a odišiel od nej s veľmi pohrdavým výrazom.

- Z toho psa raz zošaliem, - nazlostila sa Zenobia a vyhrážala sa Sebastianovi prázdnu panvicou. - Na dovolenke s ním máme neustále problémy. Je strašne vyberačný.

- Doma zje iba surové hovädzie mäso, - sťažovala sa Kasia. - A keď ho nedostane, je schopný hladovať aj niekoľko dní. Bude mu treba dať trocha údeného bôčika, - otvorila zo svojich zásob konzervu a odkrojila Sebastianovi kúsok bôčika.

- Ja viem, čo Sebastianovi veľmi chutí. - vyhlásil Tell. - Veveričkovo prekvapenie.

- Aké prekvapenie? - vyzvedala Kasia.

- To je tajomstvo... - odvetil Veverička.

- Nie je tu priveľa tajomstiev? - vyjadril pochybnosť doktor.

- Veverička nechce otvoriť svoju plechovú škatuľu, - vyzradil jeho tajomstvo Sokolie oko. - Drží v nej akési lahôdky. Tvrdí, že keď prežijeme najfantastickejšie dobrodružstvo, vtedy svoje prekvapko poskytne a usporiada lukulské hody.

- A čo má v tej škatuli? - zaujímal som sa.

- Práve, že sa nevie, - povedal Tell. - Preto sme ju nazvali prekvapením. Mne sa vidí, že Sebastian chce do nej nazrieť. Vidiš, Veverička, odišiel smerom k nášmu stanu.

Ešte hodnú chvíľu sme žartovali o škatuli-prekvapku a potom sa chlapci pustili do umývania riadu v jazere. Ostatní členovia našej spoločnosti sa začali zaoberať vlastnými vecami. Noc bola nezvyčajne teplá a jasná. Kasia navrhla chlapcom nočnú vychádzku na vežu kostola v Mory-

ni, z ktorej vraj možno uvidieť legendárneho raka. Ale doktor aj Zenobia im zabránili v tomto úmysle. Doktor odporúčal chlapcom, aby si oddýchli, ale oni sa radšej hrali na indiánov, ktorí napadli náš tábor. Kasia hrala rolu bielej squaw a jej jediným obrancom bol Sebastian. Zakrátko ich tá hra zunovala a kamsi odbehli, pričom Kasiu nechali v tábore.

Hilda a ja sme sa šli kúpať do jazera, a keď sme po chvíli vyšli na breh, v našom tábore nebolo ani živého duše. Ani Kasia so Sebastianom. Napriek tomu, že bolo už jedenásť preč, celá spoločnosť sa vybrala niekam na prechádzku, iste na zámocký vrch, ktorý sa v mesačnom svete malebne rysoval na tmavomodrom pozadí nočnej oblohy.

Prezliekol som sa do pyžamy a pustil som sa do úpravy sedadiel vo vehikli. Hilda si obliekla župan a pozorovala, ako sa mesačný svit trbliece na sotva viditeľných vlnkách veľkého jazera.

Zrazu som začul dupot krokov a do tábora vletel zadychčaný Tell. Uvidel ma a zastal. S námahou chytal dych a oznamoval mi:

- Stalo sa nešťastie, pán Tomasz. Vezmite baterku a utekajte na zámocký vrch!

Siahol som na zadné sedadlo a chytil som baterku. Tell skočil do svojho stanu a takisto vybehol s baterkou.

- Vrav, prosím ťa, vrav, čo sa stalo! - chytil som ho za ramená, lebo tak bol vzrušený tým, čo sa kdesi tam prihodilo, že mi ani nič nepovedal.

- Sebastian, - hlesol Tell. - Sebastian... zdochol!

- Čo?

- Veru tak. Zdochol. Dozaista ten prekliaty bôčik.

- Preboha! - chytil som sa za hlavu. - Úbohá Kasia!

Ako som len vládol, bežal som za Tellom, ktorý upaloval hore zámockým vrchom.

Ako sme bežali, stretli sme Zenobiu, ktorá sa vracala z prechádzky.

- Nevideli ste Friedricha? - spýtala sa, kým sme jej stihli vysvetliť, kam a prečo bežíme. - Zdalo sa mi, že Friedrich šiel na zámocký vrch, ale tam som ho nestretla.

- Sebastian zdochol! - zvraskol Tell namiesto odpovede a utekal ďalej.

Po pár desiatkach krokov sme natrafili na pána KuryĽa. Bolo to už v skupinke stromov, ktoré rástli na zámockom vrchu. Vbehli sme na chodník medzi stromami a vtedy sa spoza krovia objavil náš predseda. Rozbehnutý Tell ho buchol hlavou do prs a spolu s pánom KuryĽom urobil veľký kotrmelec.

- Ježišmária, bijú! - vykrikol predseda. - Pomoc, bijú ma!

Zdvihol som ho zo zeme, ospravedlnil som sa za Telia i za seba.

- Stalo sa nešťastie. Sebastian zdochol, - vysvetľoval som našu neopatrnosť pri behu.

- Zdochol? Otrávený? Azda ho niekto otrávil praženicou? - v predsedovom jednom oku som zazrel údes.

Dotkol sa rukou svojho brucha a vystrašene povedal:

- Veru tak. Tá praženica bola otrávená. Cítim v žalúdku čosi ako kameň.

- Pes nejedol praženicu, ale bôčik! - zvolal chlapec.

KuryĽovo oko radostne blysko.

- Tak teda on jedol bôčik? To je dobré. To je veľmi dobré. Lebo už sa mi zdalo...

Nemali sme čas vypočuť si jeho vyznanie. Tell sa pustil po chodníku a ja som sa rozbehol za ním. Náš predseda zamieril do tábora.

Nebežali sme ďaleko. Z nepreniknuteľnej tmy sa vynoril smútočný sprievod. Vpredu kráčal Sokolie oko, na rukách niesol mŕtveho Sebastiana a za ním šla plačúca Ka-

sia. Sprievod uzatváral fňukajúci Veverička, ktorý ronil slzy a neuvedomoval si, že sa má správať ako dospelý muž.

Objal som dievčinu ramenom a usiloval som sa utešiť ju. A tak sme sa vrátili do tábora, potichu a v smútku. Dostihol nás doktor, lebo - ako sa ukázalo - aj on sa vybral na prechádzku na zámocký vrch. Chcel prezrieť Sebastiana, ale Kasia nedovolila a hystericky pišťala: „Nedotýkajte sa môjho Sebastiana! Nedotknite sa môjho psíka!" a vzala psa z rúk Sokolieho oka. S hlasným kvílením ho niesla sama do tábora a opatrne ho položila pred svoj stan. Chlapci prikryli Sebastiana dekou.

Friedrich už bol v tábore, zapálil kempingovú lampu a postavil ju vedľa psíka prikrytého dekou. Zasadli sme si do kruhu. Kasia stále plakala a jej nárek nám stískal hrdlá.

Chlapci sa schovali mimo dosahu svetla lampy, aby im nebolo vidieť oči. Mal som dojem, že aj oni mali veľkú chuť rozplakať sa. Dokonca aj Zenobia niekoľko ráz dojato potiahla nosom.

Bol som zvedavý, ako vyzerali okolnosti Sebastianovej smrti, lebo ak sa otrávil bôčikom, bolo čudné, že zdochol tak náhle.

Chcel som sa o tie pochybnosti podeliť s Kasiou, lenže ona jednoducho plakala a nesmel som ju dráždiť otázkami.

- Bolo to veľmi sympatické psíča, - ozval sa doktor.
- Veru tak, - nadviazal Friedrich. - Nielen milé, ale aj veľmi pekné psíča.

Kuryľto si vzdychol a zafilozofoval:

- Nikto, ani človek, ani pes nepozná svoj deň ani hodinu. Veď takéto stvorenie behá po svete, skáče, šteká, raduje sa zo života, a zrazu akoby utáľ. Márnosť, všetko je márnosť.

- Ach, aký to bol odvážny pes, - tvrdil Sokolie oko.
- A ako usilovne ňuchal, - pridala Veverička.

Zenobia dodala:

- Bol vyberavý. Hocičo nezožral. Praženicou pohrdol a bôčik mu asi uškodil.

Kasia zafňukala:

- Prečo len som mu dala ten bôčik? Keby som bola vedela, že sa to takto skončí, nikdy by som to nebola urobila...

- Žiaľ, nie som veterinár, - ospravedlňoval sa doktor, - a ťažko mi je vysvetliť túto smutnú udalosť...

- Sebastiana som mala veľmi rada, - zašepkala Hilda.

Takto sme sa rozprávali a pred nami dekou prikrytý ležal na tráve úbohý psík. Pod dekou sa rysovalo jeho dlhé telo a vytrčal chvost dlhý ako tyčka. Kasia neustále nariekala, raz tichšie, potom znova hlasnejšie. A pre ten jej nárek sme sa cítili ešte horšie.

- Azda mi predsa dovolíš, Kasia, aby som prezrel tvojho psíka? - nesmelo navrhol doktor.

- Ach, nie! Nie! Nedotýkajte sa ho! - zúfalo vykrikla Kasia.

- Veru, veru, nech pokojne odpočíva, - prisvedčil Kuryľo.

Vtom sa spod deky vytrčajúci chvost pohol. Doľava, a neskôr doprava. Sebastian zavrtel chvostom, zachvel sa pod dekou a po chvíli začal spod nej vyliezať ako dlhá líška.

Boli sme takí prekvapení, že nikto z nás nepovedal ani slovka.

Napäto a bez slova sme hľadeli na toto zmŕtvychvstanie.

Pes vyliezol spod deky, pretiahol sa, zazíval, vyplazil z papule červený jazyk a oblízal si ním svoj čierny nos.

- Veď ten pes žije! - napokon vykrikol doktor.

Tell nesúhlasne zavrtel hlavou.

- Ech, otec, otec. Veď to vidíme, že žije. Myslel som si, že ako lekár si to mal potvrdiť skôr než my...

- Nie som veterinár, - pobúrili sa doktor. - A napokon, všetci ste mi nahovorili, že pes zdochol a hotovo. Nedovolili ste mi ani sa ho dotknúť.

Bolo to jasné, nechali sme si nahovoriť, že pes nežije. Nikto z nás si ho ani len dobre nepozrel. Bola tma, Sokolie oko niesol psíka, Kasia plakala tak zúfalo, že Sebastiana smrť sa zdala potvrdená. Potom ho chlapci prikryli dekou...

- Za to všetko môže Kasia, - nahnevane zahundral Veverička. - Uvidíte, že toto dievčisko nám raz narobí poriadnu šarapatu.

- Tralala, trhni si nohou, - Kasia chytila Sebastiana do náručia a skákala s ním po tábore.

- No to je ale fór, - rozosmial sa Friedrich.

Hilda nahlas uvažovala:

- No dobre, ale čo mu bolo? Omdlel? Azda to bol kolaps?

- Nie som veterinár, - začal doktor. - Zdá sa mi však, že psy tak ako ľudia tiež môžu dostať srdcový infarkt a na chvíľu stratiť vedomie...

Doktor pokračoval vo výklade o chorobách srdca. Zdvihol som sa z trávy a podišiel som ku Kasi. Poprosil som ju, aby prerušila svoj radostný tanec v náručí so Sebastianom.

- Zaved' ma na miesto, kde si ho našla, - šepol som jej.

Nepozorovane sme sa vytratili z tábora a rýchlym krokom sme sa vybrali na zámocký vrch. Po chvíli ako spod zeme vedľa nás vyrástli traja chlapci.

- Pán Tomasz, - vyhlásil Sokolie oko, - sľúbili ste nám, že budeme spolupracovať, a zatiaľ sa pokúšate konať na vlastnú päsť. Domnievate sa, že sme si nedomysleli, čo máte v úmysle?

- A čo máte v úmysle? - spýtala sa Kasia.

- Ech, ty ničomu nerozumieš, - pohrdavo mávol rukou Veverička.

- Ved' hádam neveríš tomu, že tvoj pes je chorý na srdce? - zachechtal sa Tell.

- Ej, ej, Tell, čo sa vysmievaš zo svojho otca? - predstieral som pobúrenie.

- Nevysmievam. Otec je dobrý lekár, - vysvetľoval Tell.
- Ale žiaľ, nie je dobrý detektív. A v tejto veci je potrebný nie lekár, ale detektív.

Zastavili sme sa na mieste, kde stromy a krovie na zámockom vrchu začalo hustnúť.

- Vyrozprávaj nám všetko po poriadku, čo sa stalo, - poprosil som Kasiu. - Vybrala si sa so Sebastianom na prechádzku. Bolo to tak?

- Áno, pán Tomasz, - začala rozprávať dievčina. - Bola tma, takže som nechcela ísť priveľmi ďaleko od tábora. Našla som však chodník medzi krovím, ktorým som sa dostala do úvozu, čo obkolesuje zámocké zrúcaniny.

- To nie je úvoz, ale stará priekopa, - opravil ju Sokolie oko.

- To je jedno, neprerušuj ma. Po dne úvozu...

- Priekopy!

- No dobre: priekopy. Teda po jej dne priamo viedol chodník. Pomyslela som si, že prejdem po ňom zopár krokov a hneď sa vrátim.

- A nebála si sa? - pochyboval Veverička. - Tam je veľká húština. Je noc...

- Trocha som mala strach. Lenže Sebastian tak veselo pobiehal po chodníku, že som si pomyslela: tu nie je nikto, veď on zavčas zavetrí nebezpečenstvo...

- Jasné, - súhlasil Sokolie oko, - zavetrí nebezpečenstvo. Ibaže stiahne chvost a prvý vezme nohy na plecيا. Je to strašný zbabelec.

- Ešte pred chvíľou si hovoril čosi iné, - pripomenula mu Kasia. - Všetci ste sa nadchýnali, aký je to múdry, odvážny psík.

- Lebo vtedy nežil, - vysvetľoval Tell. - A o mŕtvych treba hovoriť iba v dobrom, alebo vôbec nič.

- K veci! Prosím vás, k veci, - zamiešal som sa do ich hádky.

- Oni si totiž myslia, že aj ja som veľmi bojazlivá, - posťažovala sa Kasia.

- Si mierne odvážna, - povedal som, aby som ich uchlácholil. - Úprimne si povedzme, nebála si sa ísť tam v tme, pretože si vedela, že chvíľu predtým sa na zámocký vrch vybrala na prechádzku teta Zenobia, ktorá hľadala pána Friedricha. A tam sa pobrali aj chlapci.

- Áno, je to tak, - priznala sa Kasia. - Vedela som, že sú niekde nablízku. Predpokladala som, že Sebastian ich zavetrí a stretnem sa s nimi. Tak som šla po tom chodníku, kráčala som po ňom a vôbec som sa nebála. V istej chvíli som začula, že ktosi hovorí po nemecky...

- Nespoznala si hlas?

- Bol to mužský hlas. Sebastian hneď začal štekať a vrhol sa tým smerom. Hlas prichádzal zhora, spoza zvyškov múra. Pes rýchlo prenikol cez kriaky a ja som sa za ním predierala oveľa pomalšie. Ešte chvíľu som počula štekot psa. A zrazu Sebastian prestal brechať. Keď som vyšla hore, Sebastian už nehybne ležal vedľa zámockého múra. Ak chcete, môžem vás tam doviest'...

- Muža si nevidela?

- Zmizol. Napokon, keď som uvidela mŕtveho Sebastiana, rozplakala som sa. Vzala som psíka na ruky a zišla som na chodník. A tu ma stretli chlapci...

Na zámockom vrchu sa ozvala sova. Až sme sa zachveli, tak nás zaskočilo to zlovestné húkanie. Sova hluchozraká, raz a potom druhý raz. V kroví čosi buchlo, rozľahlo sa pišťanie. Akýsi veľký vták, možno tá strašidelne húkajúca sova, chytila myš alebo nejaké iné zvieratko.

A znova nastalo ticho.

- Veď nás ďalej, Kasia, - rozhodol som sa.

Vnorili sme sa do krovia. Chodník nás zaviedol na dno strmého úvozu, ktorý kedysi celkom iste bol priekopou spojenou s jazerom,

- Bolo to asi tu, - Kasia zastala.

Svetelný lúč mojej baterky sa presunul doľava, tam, kde nad strmým svahom trčali zvyšky zámockého múru.

- Pán Tomasz, pozrite na Sebastiana, - šepla tlmeným hlasom Kasia.

Do tejto chvíle sa nám pes motal popod nohy, dva razy som takmer prepadol cez neho. Ale teraz stál na chodníku so stiahnutým chvostom, na krku mal zježenú srst' a vrčiac hľadel na svah.

- Celkom iste tam niekto je, - polohlasom povedal Sokolie oko.

- Pochybujem. Sebastian si len spomenul, že sa mu hore prihodilo čosi nepríjemné.

Pustil som Kasinu ruku a vliezol som do krovia. Svah bol prudký, niekoľko ráz som sa zošmykol po tráve vlhkej od nočnej rosy. Napokon som sa chytil koreňa, trčiaceho zo zeme, a ocitol som sa hore. Podo mnou šuchotalo krovie, to Kasia aj chlapci liezli nahor za mnou.

Na vrchole rástlo menej krovia a redšie stáli aj stromy. Hneď vedľa zvyškov múru sa nachádzala nevelká trávnatá polianka. Osvietil som toto miesto rozptýleným lúčom svetla. Nahol som sa a začal som prehliadať zem.

- Viem, čo tu hľadáte, pán Tomasz, - ozval sa Tell.

Chlapci sa tiež naklonili k zemi. Meter po metri nenáhľivo a pozorne sme prezerali trávnu v blízkosti zvyškov múra.

- Tu je! - zrazu vykrikol Sokolie oko. Takmer súčasne sme spozorovali na tráve malý predmet, ktorý sa blysol vo svetle baterky.

Kľakol som si a zdvihol som z trávy kovovú nábojnicu.

- Áno, - povedal som. - Dobre som predpokladal, že práve toto tu nájdeme.

- My sme si tiež domysleli, čo sa tu stalo, - pochválil sa pred Kasiou Viliam Tell.

Kovová nábojnica šla z ruky do ruky a napokon sa dostala aj ku Kasi.

- Čo je to? - čudovala sa. - Vôbec nič nechápem. Ako ste vedeli, že toto bude tu ležať na zemi?

Veverička sa hrdo vypol a vyhlásil s pohrdavou zhovievavosťou:

- Je to jasné, že ty tomu nemôžeš rozumieť. Lenže netráp sa: ja ti to vysvetlím. Do tvojho Sebastiana ktosi strieľal z plynovej pištole. Aj na mňa tak vystrelili. Nie tu. V ruinách observatória.

- Prečo? Jestvujú vôbec plynové pištole? - nedôverovala dievčina.

Vysvetlil som Kasi, ako vyzerá taká pištoľ a ako účinkuje náboj z nej.

- Nevieme, kto strieľal, - trpezlivo som jej vysvetľoval. - Ale zdá sa mi, že vieme, prečo strieľal. Sebastian prejavil veľkú zvedavosť. Tí, čo sa tu rozprávali, nechceli mať svedkov, obávali sa, že za psom prídeš ty, Kasia. Vedeli, že pohľad na mŕtveho psíka ťa zadrží a oni sa budú môcť pokojne vzdialiť.

Kovovú nábojnicu som strčil do vrečka.

- Myslím, že dobre urobíme, ak túto vec zatiaľ utajíme. Prosím ťa, Kasia, nehovor o tejto záležitosti ani svojej tete Zenobii.

- Prečo? - čudovala sa dievčina. - Veď to hádam neurobil nikto z nás. Z nášho tábora, - opravila sa.

- Môžeš si tým byť istá? - spýtal sa Sokolie oko.

Odpoveď neprišla. Kasia prikývla:

- Dobre. Nepoviem nič, ani muk. Prisahám.

Počas návratu do tábora som rozmýšľal: „Kasia počula

mužský hlas hovoriť po nemecky. Ten ktosi hádam nerozprával sám so sebou, teda bola tu aj druhá osoba. Mohla ňou byť rovnako žena ako muž. Keď sme utekali na zámocký vrch, stretli sme Zenobiu aj pána Kuryľu. A na prechádzku sa vybrali aj Friedrich a doktor."

Iba doktora som vyčiarkol zo zoznamu podozrivých.

Kým som sa uložil spať vo vehikli, nazrel som do Hil-dinho stanu a mlčky som jej podal kovovú nábojnicu.

- Čo je to? Prečo mi to dávate? - spýtala sa.

Porozprával som jej, čo sa stalo na zámockom vrchu.

- Moje predpoklady sa splnili, skôr než som čakal, - víťazoslávne som vyhlásil. - Klaus sa vrátil a strelil do psa zo svojej pištole, lebo nechcel, aby ho Kasia uvidela. Iba jedno som nepredvídal: že má medzi nami spoločníka, ktorý ho poinformoval o našich doterajších počinoch.

- Koho upodozrievate?

- V zozname podozrivých mám tri osoby: Friedricha, Kuriľu a Zenobiu. Tým trom odteraz musíme venovať väčšiu pozornosť.

DVANÁSTA KAPITOLA

Každý deň riskuješ život • Naháňačka na jazere •

Pán Kuryľo prosí o pomoc • Džentlmen či gangster •

Vyhlasenie predsedu • Počet podozrivých neprechádza do kvality

• Podozrenia a hypotézy

Ráno pri jazere Morzycko bolo chladné, ale príjemné. Najskôr sa zobudila Hilda, lebo keď som o siedmej vyliezol zo svojho vehikla, zívajúc a naťahujúc sa, ona sa už kúpala v jazere. Aj ja som chcel ísť podľa jej vzoru, ale najprv som sa rozhodol, že sa oholím. Vybral som si z neceséru britvu, remeň na brúsenie, zrkadielko a holiace mydlo.

- Ste ranné vtáča, - privítal som Hildu, ktorá prichádzala od jazera.

- Ach, pán Kuryľo vstal ešte včasnšie, - odvetila a zmizla v stane, aby si vyzliekla mokré plavky a natiahla šaty.

Z „paláca“ sa vystrčila rozstrapatená hlava Zenobie. Chvíľu pozorovala, ako si na remeni ostrím britvu, potom v pyžame podišla k vehiklu a sadla si naň.

- Už od rána rád vzbudzujete silné dojmy, - poznamenala na blýskajúce ostrie britvy. - Vraj iba naozajstní muži sa holia britvou. Iní používajú žiletky a elektrické holiace strojčeky. Lenže pokiaľ ide o vás, táto zásada sa nepotvrďuje. Vy nie ste pravý muž, neovládate džudo.

Podstrčil som Zenobii zrkadielko.

- Pozrite sa a hádam dostanete chuť učesať sa. Budem veľmi rád, ak pôjdete niekam ďalej. Potrebujem chvíľočku pokoja. Táto britva sa nazýva: „Každý deň riskuješ život.“

- Veď práve som chcela vidieť, ako sa porežete. V tábo-re máme lekára. Ja tiež viem ošetrovať rany. Ach, Friedrich sa zobudil! - zvolala radostne.

Z forda vyšiel Friedrich. V ruke mal pekný elektrický strojček na holenie a zapojil ho do špeciálnej zásuvky v aute. Strojček zabzučal ako mucha.

- Ani Friedrich sa neholí britvou, - skonštatoval som, - ale on je cudzinec a majiteľ továrne na zapalovače.

Zenobia mykla plecami. Zoskočila z masky môjho voza a išla sa učesať.

Prestal som si všímať, čo sa deje v tábo-re. Zaujalo ma holenie. Bola to činnosť, ktorá si vyžaduje pevné nervy a pre mňa bola čímsi ako ranným dobrodružstvom plným nebezpečenstva.

Už som sa takmer dostal k šťastnému koncu, keď som začul prenikavý Friedrichov výkrik:

- No, pozrite! Tam je, tam je!... Uteká! Uteká! Darebák! Mykol som sa a ostrie britvy mi vniklo do líca.

- Ukradol čln a uteká! - volal Friedrich a prstom ukazoval na kohosi na hladine jazera.

Pozrel som tým smerom a uvidel som, že k druhému brehu mieril čln, v ktorom vesloval človek s batohom na chrbte. Často sa obzeral za seba, akoby sa obával prenasledovania. Ešte raz sa obzrel na náš tábor a vtedy som ho spoznal. Bol to pán Kuryľo.

- Ušiel... Ušiel... - nazlostene opakoval Friedrich. - Ušiel ten lotor...

Doteraz som nikdy nevidel Friedricha takého nazlosteneho. Povedal by som: nikdy doteraz som ho nevidel ani nahnevaného. Vždy sa správal ako džentlmen, bol milý, zdvorilý, príjemný, často sa usmieval, Ale teraz - v tomto jedinom okamihu - ukázal sa mi celkom zmenený. Za plávajúcim Kuryľom vykrikoval jedovaté slová, zvieral päsť v bezmocnej zlosti.

Zrazu skočil k svojmu autu. Prudkým pohybom trhol dvere. Začuli sme šum motora a ford sa rozbehol pozdĺž brehu.

- Pán Friedrich! Pán Friedrich! - zvolala Zenobia a bežala za autom. Ale Friedrich nepočul, alebo azda nechcel počuť jej volanie. Auto ešte zrýchlilo.

Prekvapený som stál pri svojom vehikli. V jednej ruke som držal britvu a v druhej som mal uterák. Neuvedomoval som si, že po zranenom líci mi tečie krv a steká mi na krk. Vyzeral som, akoby mi niekto podrezal hrdlo.

- Panebože! - zjačala Hilda, keď ma uvidela.

- Obväz! Obväz! Dajte obväz! - kričal doktor a zmizol v stane, kde bola uložená lekárnička.

Medzitým pán Kuryľo už takmer doplával k opačnému brehu. Od kraja lesa ho delilo nanajvýš dvadsať metrov. Zrazu mohutný Friedrichov ford v prudkej jazde zišiel zo svahu priamo do vody. Ťažký stroj mocne padol do jazera a takmer celkom sa potopil pod vodu, pričom dookola špliechali veľké vlny.

- Ježišmária! - zúfalo pišťala Zenobia.

Lenže ford sa už vynoril ako gumová lopta. Vrtuľa ukrytá v ňom začala pracovať a auto plávalo cez jazero. Nechávalo za sebou biely pruh peny.

Zenobia skákala na brehu a tleskala rukami.

Odhodil som uterák aj britvu. A tak, ako som bol, v pyžame, v papučiach, so zakrvaveným krkom - skočil som na sedadlo svojho vehikla. Spustil som motor a zamieril som k jazeru. Keď som prechádzal okolo Zenobie, prestala tleskať a trhla dverami z druhej strany auta. Šiel som pomaly, takže sa jej podarilo naskočiť na miesto vedľa mňa.

- Choďte pozdĺž brehu! Tam ďalej je cesta, - rozkazovala. - Obídeme jazero a dobehneme ich v lese.

Vôbec som neodpovedal, iba som pridal rýchlosť. Blíži-

li sme sa k svahu a vtedy Zenobia zistila, že mienim urobiť to isté čo Friedrich.

- Nerobte hlúposti! - vykrikla vystrašene.

Viac povedať nestihla. Vehikel sa spustil na hladinu jazera. Podobne ako Friedrichovo auto na krátku chvíľu sa takmer celkom ponoril pod vodu. Vzbúrené jazero nás prikrylo, vo vnútri auta nastala tma. Bleskove som dal do pohybu vrtuľu. Po pár sekundách sa okolo nás vyjasnilo, rozbúrené vlny sa hojdali poniže okien. Vehikel plával po jazere.

Zenobia precitla z prekvapenia.

- Vy ste ale číslo! - povedala a iba horko-tažko lapala dych.

Zapol som stierače a očistil som si predné okno od vody. Uvideli sme, že Kuryľo už vyšiel na breh. Obzrel sa, všimol si plávajúci ford aj môj vehikel. Vtedy sa ihneď rozbehol do krovia pri brehu a stratil sa nám z očí.

Friedrich už bol v strede jazera a iste robil všetko, aby sa čo najrýchlejšie dostal na druhý breh. Lenže jeho auto bolo široké a ťažké, predok kládol veľký odpor vlnám. Ináč to vyzeralo s mojím vehiklom, ktorý mal tvar člna. Keď jazdil na kolesách, zdal sa preto smiešny a škaredý, na vode však vyvinul väčšiu rýchlosť.

Pridačil som plynový pedál, vrtuľa sa začala krútiť takou rýchlosťou, že rozprášená voda tvorila za autom hmlu z drobných kvapiek. A so svojím vehiklom som pomaly dobiehal Friedrichov mohutný ford.

Friedrich otočil hlavu smerom k nám. Nevidel som mu do tváre, ale viem si predstaviť, aký bol prekvapený. Počudovanie sa zračilo aj na Zenobiinej tvári.

- Odkiaľ máte to auto? - spýtala sa.

- Zo zberných surovín, - odvetil som bez rozmýšľania.

Mykla plecami.

- Vaše auto dokáže to isté, čo Friedrichov ford, ale nie je moderné, - tvrdila.

- Nevymenil by som ho s Friedrichom. Vidíte, dobíhame ho...

Takmer súčasne sme dorazili k brehu a vyšli sme na piesčitú pláž.

Ford vošiel do krovia na brehu a lámal kríky ako mohutný tank. Prešiel cez húštinu a zastal na piesčitej ceste, ktorá sa na tomto mieste blížila k jazeru a znova sa strácala v lese.

Šiel som za ffordom cez polámané krovie a zastal som na ceste vedľa neho. Friedrich spustil okno a rozkazovačne na mňa zvolal:

- Chod'te doľava a ja pôjdem vpravo! Nevieme predsa, kade ušiel ten lotor!

Ani som sa nestihol spýtať: „A vlastne prečo ho naháňame?" Zenobia otvorila dvere vehikla a v behu skočila do forda. Odišli po ceste doprava a stratili sa medzi stromami.

Otočil som volantom a vyrazil som doľava, obzerajúc sa na všetky strany.

Ocitol som sa v riedkom sosnovom lese, nikto sa tu nemohol skryť pred mojím zrakom. Neprešlo ani niekoľko minút, keď som pred sebou zazrel idúceho pána Kuryľla s plecniakom. Uvedomoval si, že sa predom mnou nemôže ukryť. V každej chvíli som ho mohol dosiahnuť na vehikli.

Na jeho mieste by som hádam bol skúsil utiecť. O štyridsať metrov ďalej les pretínala železničná trať, na ktorej skupina robotníkov vymieňala koľajový podklad. Práve tamde prechádzal vlak, spomalil a opatrne prechádzal cez miesto opravy. Keby bol pán Kuryöo naskočil na schodík vozňa, nestihol by som ho dolapiť. Lenže Kuryľlo sa iste bál riskovať. Napokon, možno ani nepotreboval ujst'.

Zastal na ceste, ja som došiel k nemu a vystúpil som z vehikla.

- Pán Kuryöo, - ozval som sa, - čo sa stalo?

Pozrel na mňa prekvapene.

- Ved' to, čo sa stalo? Nieкто vás zranil?

Uvedomil som si, že ma vidí v pyžame a so zakrvaveným hrdlom. Nie on, ale ja som vyzeral, akoby som utekal po strašnej bitke.

- Holil som sa britvou. Zrazu Friedrich vykrikol, že utekáte, a začal vás naháňať po jazere. Chcel som objasniť túto vec a plával som za ním. Čo sa stalo, pán predseda? Prečo utekáte?

Kuryľo si utrel pot z čela. Tvár mal červenú od únavy, opuchlina sa o niečo zmenšila a v maličkšej škáre sa ukázalo druhé oko.

- Neutekám, - tvrdil. - Totiž v istom zmysle utekám.

- V akom zmysle utekáte? - spýtal som sa nechápavo.

- V akom zmysle? V nijakom zmysle. Jednoducho sa vraciam do Jasieňa.

- Ale prečo ste utekali?

- Ja som utekal? - zrazu sa pobúril Kuryľo a zaujal svoju hrdú podobu. Vzpriamil hlavu a vypol hrud'. - Som slobodný človek. Neoženil som sa s vami. Môžem od vás odísť, kedykoľvek sa mi zapáči. Kvôli vám ma doštípali osy, zatvorili ste ma v hrobke, mám vás plné zuby.

- Pán Friedrich si myslel... - začal som. A zrazu som si všimol, že pán Kuryľo sa rýchlo zmenil. Spustil hlavu, zhrbil sa a zošúveril, zohol sa.

- Práve kvôli nemu utekám. Je to strašný človek. Všetkých nás chce dobehnúť.

- No toto! Máte nejaké dôvody, že takto rozprávate?

- A vy ste slepý? Nevidíte, že to nie je nijaký majiteľ továrne na zapalovače, ale najobyčajnejší gangster? Vymyslel si takú hlúposť, že ja jediný som objavil kľúč k záhade starého Haubitza - a včera večer mi priložil pištoľ k hlave. Veru, prosím vás. Ozajstnú pištoľ. Povedal mi: „Tá banda idiotov nechápe nič z celej záhady, ale vy vyzeráte na člo-

veka, ktorý už tú záhadu rozšifroval. A vy mi to tajomstvo prezradíte."

- „Tá banda idiotov", tak to povedal? - cítil som sa dotknutý.

- Presne tak, a nie ináč, - potvrdil Kuryľo. - Som pyšný, že ma správne ocenil. Ale na druhej strane sa ho boším, lebo záhadu som nerozlúštil a on je schopný zastreliť ma. Teda radšej zmiznem z jeho zorného uhla.

Mykol som plecami. Kuryľova výpoveď sa mi videla nezmyselná a plná protirečení. Ale jedno bolo isté: Kuryľo sa z nejakého dôvodu bál Friedricha a utekal pred ním. Moje predpoklady sa splnili. Kuryľo je strašný zbabelec. To však v nijakom prípade nevysvetlilo, prečo ho Friedrich vydieral.

Medzi kmeňmi stromov sme zazreli prichádzajúci ford. Kuryľo zbledol, potom bez váhania otvoril dvere vehikla, schoval sa za predné sedadlo a prikryl sa dekou.

- Povedzte mu, že som ušiel, - vystrčil hlavu spod deky a zašepkal. - Povedzte mu, že som naskočil do vlaku, ktorý prechádzal cez les.

Znova som mykol plecami. Nemal som potuchy, čo mám urobiť. Ale prišlo mi ho ľúto. Jeho strach vyzeral úprimne.

Dorazil Friedrich a zastal hneď za vehiklom.

- Kde je Kuryľo? - zvolal, vyskakujúc z auta.

Z druhých dverí vystúpila aj Zenobia.

Prstom som ukázal na vlak, ktorý míňal opravovaný úsek koľají a prenikavo hvízdajúc, pridol rýchlosť. Ešte chvíľku a stratil sa nám z očí. V lese hučalo ťažké a slabnúce dunenie železničných kolies.

Friedrich zaťal päste.

- A dovolili ste mu ujsť?

Rozložil som ruky.

- Je to slobodný človek, prosím vás. Povedal, že už má

dost' našej spoločnosti, rozhodol sa opustiť nás a odísť vlakom do Jasieňa.

- Tak bez rozlúčky? - hodila hlúpu poznámku Zenobia.

- Iste neprikladá dôležitosť konvenciám, - odvetil som.

- Teda ste s ním rozprávali? - vybuchol hnevom Friedrich. - Hovorili ste s ním, mali ste ho v rukách a dovolili ste mu odísť? Ste hlupák. Počujete? Ste hlupák. Nechápete, že ten človek ukrýva nejaké tajomstvo? Načúval a pozoroval nás v Utopenci, dovolil, aby sme ho nechali na kostolnej veži, úmyselne sa dal zatvoriť v hrobke. Bolo treba ho prinútiť, aby zostal a povedal nám pravdu.

- Nie, vážený pane, - nesúhlasne som zavrtil hlavou. - Možno správanie pána KuryĽa bolo čudné. Možno pozná nejaké tajomstvo. Ale ak nám ho nechcel prezradiť, nemáme právo ho násilím zadržiavať. To je všetko, čo vám chcem povedať.

Po týchto slovách som otvoril dvere vehikla a jasne som mu dal najavo, že mám dost' tohto rozhovoru a mienim sa vrátiť do tábora.

- Ale ja ho dostihnem, - zavrčal Friedrich.

Zaťal pery a sadol si za volant forda.

- Slečna Zenobia, - požiadal spôsodne, - prosím vás, postarajte sa o môj stan. Dali ste mi svoju adresu. Pri návrate od Jadranu vás navštívim vo Varšave a vezmem si stan. Aj ja mám dost' spoločnosti ľudí, ktorí preukazujú takú nesmiernu sprostosť. Myslel som si, že rozlúštíme zaujímavú kriminálnu záhadu. Ale keď mi nechcete pomôcť v tejto veci, nemám tu už čo hľadať.

Zenobia naňho hľadela očami plnými zúfalstva.

- Teda už... už naozaj odchádzate? - jachtala.

- Som šťastný, že som vás spoznal. Celkom iste vás navštívim vo Varšave. Ale zatiaľ do videnia!

Dvakrát jej pobozkal ruku. Znova bol zdvorilý. Lenže stihol som sa presvedčiť, že keď je zlostný a niečo nejde

podľa jeho predstáv, vtedy z neho spadne maska dobrej výchovy.

Po minúte ford prešiel cez železničnú trať. Napokon ho zadonili stromy. Vtedy som otvoril dvere svojho auta. Spod deky vyliezol pán Kuryľo.

Zenobia až zjačala, keď ho uvidela.

- Teda... tak je to? Oklamali ste Friedricha?

- Áno, - drzo som odvetil. - Oklamal som Friedricha. Vedome som ho uviedol do omylu.

- Tak je to? Tak je to? - opakovala Zenobia. - Ste jasným spolupáchateľom, - zakričala na mňa.

Pán Kuryľo vystúpil z auta a odpovedal Zenobii veľmi úctivo:

- Rád by som vás upozornil, že nie som nijaký páchatel'. Lebo nie je zločin mať plné zuby niečej spoločnosti a odísť bez rozlúčky. Lenže ja, milá slečna, som sa nechcel dlhšie zdržiavať v spoločnosti toho falošného Švajčiara, ktorý, neviem prečo, vo mne videl podozrivú osobu. Som rád v spoločnosti pána Tomasza, a preto som sa na neho obrátil s prosbou, aby mi poskytol azyl v jeho aute. Som mu za to neobyčajne zaviazaný.

- Prečo ste povedali: falošný Švajčiara? - pobúrila sa Zenobia. - Urazili ste Friedricha. Ja vám to nedovolím.

Zdalo sa mi, že jeden z jej strašných chvatov džuda položí pána Kuryľu na zem. Zenobia si však nedovolila niečo také voči staršiemu pánovi.

- Švajčiari, - tvrdil dôstojne pán Kuryľo, - sú známi tým, že si cenia vlastnú slobodu a vedia si čtiť slobodu iných. Ale tento postupoval ako gangster. Preto si myslím, že je falošným Švajčiárom. Chcel ma prinútiť k tomu, aby som proti svojej vôli zostal v jeho spoločnosti.

- Obidvaja ste sa dohovorili, - zahundrala Zenobia. Podceňujúco som mávol rukou.

- Ideme do tábora. Prosím, nasadnite a zatvorte dvere.

- S vami som ochotný ísť hoci aj na kraj sveta, - vyhlásil Kuryľo a šuchol sa na zadné sedadlo.

Rada-nerada takisto aj Zenobia nastúpila do auta. Friedrich už bol ďaleko, a ona nemohla v pyžame chodiť po lese.

Pozrel som sa na seba v spätnom zrkadle. S tým zakrvaveným krkom som vyzeral strašne. Keby ma uvidel nejaký okoloidúci v tejto chvíli, iste by si pomyslel, že na mne niekto spáchal zločin.

- Je to tak, - Zenobia potvrdila moje myšlienky. - Vyzeráte ako kurča, ktoré ušlo kuchárke spod noža. Začínam chápať Friedrichovo čudné rozhodnutie. Jednoducho vidieť na prvý pohľad, že patríte do nejakého nebezpečného gangu. Spolu s pánom Kuryľom.

- Teda prepáčte, - rozhneval sa Kuryľo. - Azda chcete sedieť na lavici obžalovaných obvinená z ohovárania?

- Slečna Zenobia, - ozval som sa milo, - priznám sa k všetkému. Som celkom ohromený vašou úžasnou bystrosťou. Priznám sa k mnohým priestupkom. Spočívajú v tom, že som sa porezal britvou, nasadol som v pyžame do vlastného vehikla, dovolil som ukryť sa pánu Kuryľovi v mojom aute, a tiež že som oklamal Friedricha. Prekvapuje ma však, že vaša bystrosť je nespoľahlivá, pokiaľ ide o pána Friedricha.

- Čo by ste mu mohli vyčítať?

- Friedrich, ako tvrdí, je turista, ktorý cestou k Jadranu prišiel do Jasieňa. Nezarazilo vás, že ten turista sa tak ochotne podujal na hľadanie tajomnej šachovnice? Pre vysvetlenie záhady bol pripravený takmer zrieť sa cesty k moru, či prinajmenšom značne odložiť jej termín.

- Nevidím v tom nič podozrivé. Chcel sa zahrať na detektíva. Okrem toho, - začervenala sa, - zabúdate na to, že sa mu páčim.

Ironicky som zakašľal.

- Stihol som si všimnúť, že to on sa páči vám. Lebo pokiaľ ide o neho, nevšimol som si, že by mu rozlúčka s vami bola nejako nepríjemná.

- Vy ste... vy ste... odporný!

- Dovolíte, aby som pokračoval? Neuvažujete o tom, že tento obyčajný turista, majiteľ továrne na zapaľovače, vlastní obdivuhodné auto?

- Aj vy máte rovnaký voz, - odrazila môj útok.

- Spomínate si, že keď vyšiel z vody na breh a vošiel do krovia, prerazil ho svojím vozom ako tankom? Predné nárazníky jeho forda sú naozajstné baranidlá na hrubých pružinách. Som presvedčený, že s rovnakou ľahkosťou, ako lámal kríky na brehu, môže svojím vozidlom rozbiť aj hrubý múr. To nie je vozidlo turistu, ale gangstra.

- V takom prípade aj vy ste gangster.

- Súhlasím. Lenže prosím, aby ste rovnako posudzovali jeho aj mňa. Ak sa vám ja vidím podozrivý, tak Friedrich musí byť podozrivý sto ráz.

Za naším chrbtom sa ozval Kuryľo:

- Pán Tomasz má pravdu. Friedrich je gangster. Poviem vám celú pravdu. Priznám sa, prečo som ušiel z tábora. Veru, poviem vám celú pravdu. Včera večer ma pozval na prechádzku na zámocký vrch. Zaviedol ma do najodľahlejšieho kúta a zrazu z vrecka vytiahol pištoľ...

- Pištoľ? - prekvapila sa Zenobia.

- Povedal mi: „Vrav celú pravdu, mňa neoklameš. Iných môžeš ťahať za nos, ale mňa nie. Hovor, čo vieš o tajomnej šachovnici.“ Začal som mu vysvetľovať, že neviem nič o tejto záhade. Lenže bol neúprosný, vyhrážal sa mi pištoľou a stále opakoval, že on je zvyknutý kráčať presne k cieľu, nebude sa so mnou hrať a robiť nijaké okolky. Ak mu dozajtra neprezeradím všetko, čo viem o záhadnej šachovnici, tak sa so mnou poráta.

- Neverím vám, - vyhlásila Zenobia. - Friedrich je džentl-

men. Túto historku ste si vymysleli teraz, na počkanie. Pri vašom rozhovore neboli svedkovia.

- Nechýbalo veľa a boli by sme mali svedkov, - pokračoval Kuryľo. - Sebastian nás vyňuchal. Friedrich sa obával, že pes privedie k nám Kasiu a ďalších, čo by mu znemožnilo vyhrážať sa pištoľou. Zavrčal: „Mám dosť toho bastarda! Pozerajte sa! S vami urobím to isté." A strelil do Sebastiana.

- Strelil? - ironicky sa zasmiala Zenobia. - Nepočuli sme výstrel. Iste ho netrafil, lebo Sebastian žije.

- Strielal doňho z plynovej pištole, milá slečna. Sebastian padol ako mŕtvy. Kasia ho našla, pustila sa do plaču a my sme ušli. Keď sa so mnou Friedrich lúčil, vyhrážal sa mi: „Dozajtra, pán Kuryľo. Zajtra sa porozprávame trochu ináč." A tak som dnes ráno radšej potichu ušiel z tábora.

- A vy nám túto rozprávku hovoríte vážne? - posmievala sa Zenobia. - Nikdy som nepočula o plynových pištoľoch. Sebastian sa nažral bôčika alebo mal srdcový infarkt.

Vybral som z vrecka mosadznú nábojnicu.

- Našiel som ju na mieste, kde padol Sebastian. Je z náboja do plynovej pištole.

- Hádám musím to všetko oznámiť polícii, - povedal pán Kuryľo.

- Polícii? - pochyboval som. - To skôr Spoločnosti pre ochranu zvierat. Niet svedkov, že sa vám Friedrich vyhrážal pištoľou, a tak môže bez ťažkostí poprieť obvinenie. Po druhé: vlastniť plynovú pištoľ nie je u nás zakázané. Jediné, čo by sme mu vedeli dokázať, je fakt, že strelil do Sebastiana. Ale touto záležitosťou, ako som už naznačil, musí sa zaoberať Spoločnosť pre ochranu zvierat.

Ešte raz som vybral z vrecka nábojnicu do plynovej pištole.

- Je to už druhá, ktorá sa mi v ostatnom čase dostala do rúk, - vysvetlil som a pozorne som hľadel na tvár Zenobie

i pána Kuryłła. - Prvá sa našla v ruinách starého observatória. Bolo to pred necelými dvoma týždňami. Čo by som dal za to, keby som vedel, kedy Friedrich naozaj prišiel do Poľska.

- Viem, na čo myslíte. Môžem vám dať správnu informáciu, - neočakávane sa ozvala Zenobia. - Bola som zvedavá, ako vyzerá švajčiarsky pas, a Friedrich mi ho ukázal. Všimla som si v ňom dátum aj hodinu Friedrichovho príchodu do Poľska. Prekročil hranice v ten istý deň, keď aj vy ste prišli do Jasieňa. Friedrich je čestný človek.

Takto sa hádajúc, došli sme do tábora, kde nás už znepokojene čakali. Obdiv Zenobie k Friedrichovi, ktorý neustal ani vtedy, keď sa ukázalo, že Friedrich je gangstrom, ma poriadne rozčúľil. Tak ma to nazlostilo, že som nechcel nikomu nič vysvetliť a nechal som to na Zenobiu a pána Kuryłła. Vystúpil som z vehikla, umyl som si zakrvavený krk, dokončil som holenie a pripravil som sa na cestu.

Medzitým už boli zložené stany aj Friedrichov „palác“.

Pretože chýbal ford a ďalšiu cestu sme museli zvládnuť iba dvoma autami, doktor sa rozhodol, že jeho wartburgom sa povezie pán Kuryłło, Zenobia a Kasia so Sebastianom. Do môjho sa museli vmestiť Hilda a traja chlapci.

Ešte kým sme opustili breh Morzycka, pán Kuryłło nám predniesol nasledujúce vyhlásenie:

- Je pravda, že som vás mienil opustiť bez rozlúčky. K takémuto postupu som mal veľa príčin. Pre vašu nepozornosť ma doštípali osy, zatvorili ste ma do Haubitzovej hrobky, kde by som bol zahynul od hladu a vysilenia. Napriek týmto všetkým nepríjemnostiam som stále chcel byť s vami a predsedieť vašej organizácii. Som totiž presvedčený, že bezo mňa nevysvetlíte záhadu tajomnej šachovnice. Mieru všetkého zlého však prekročil Friedrich Braun, ktorý sa ukázal ako obyčajný gangster. Nasilu odo mňa chcel, aby som mu prezradil tajomstvo, ktoré nepoznám. Ne-

viem, možno je to blázon. Preto som sa rozhodol odísť bez slova na rozlúčku, lenže došlo k tomu, že pán Tomasz ma zadržal na ceste a zachránil pred Friedrichovou pomstou. Ten sa urazil a odišiel. V tejto situácii môžem s vami zostať a byť naďalej predsedom. Súhlasíte s tým?

- Áno! - zborovo sme zvolali. Iba Zenobia protestovala:

- Prosím, aby ste Friedricha nenazývali ani gangstrom, ani bláznom.

Jej poznámku sme prijali s odmietavým mlčaním.

Navštívili sme Moryń, a potom sme vyrazili do Cedyne. Cestou som porozprával Hilde o Friedrichovom čudnom správaní a neuveriteľných vysvetleniach nášho predsedu.

- V tejto udalosti, - vravel som Hilde, - jedno je nepochybné, ako sa zdá: na zámockom vrchu padol výstrel z plynovej pištole a svedkom toho činu bol pán Kuryłło. Strela z plynovej pištole ukazuje, že okrem Kuryłła tam bol aj Klaus, ale náš predseda hovoril o Friedrichovi. Nie je vylúčené, že tam boli v trojici: Kuryłło, Friedrich a Klaus. Azda po svojom návrate Klaus pritlačil na Kuryłła a túto požiadavku mal vysloviť Friedrich. Preto aj napokon ušiel.

- Neustále rátate s istotou, že Klaus sa musí vrátiť, ba že už sa vrátil. A čo ak zajtra zatelefonujem do Frankfurtu, spojím sa s Weberom a od neho sa dozviem, že Klaus je na svojom mieste? K tejto jednej hypotéze teraz dodávate ešte druhú: Friedrich je spoločníkom Klausa a súčasne Kuryłła. Len keď sme sa rozhodli vrátiť.

- Klaus oznámil Haubitzovi, že nevie nájsť pamäti, a Haubitz sem poslal niekoho schopnejšieho, práve Friedricha, skúseného gangstra, - vysvetlil som.

- A čo Kuryłło? - spýtala sa Hilda. - Aká je jeho úloha? A Zenobia? Nehovoríte o nej, ale viem si domyslieť, že aj ju upodozrievate z toho, že je v spolku s Friedrichom. Zdá sa mi, že v tejto záležitosti vidíte priveľa podozrivých. Ich

množstvo sa nemení na kvalitu, lebo ešte stále nie sme bližšie k rozlúšteniu záhady. Uznávam, že Kuryľko rozpráva čudné historky. Ale to nie je dôvod, aby ste z neho urobili tajného spoločníka Zenobie aj Friedricha, alebo ho spájali s osobou Klausa.

- Zabúdate na plynovú pištoľ. Strieľalo sa z nej v observatóriu aj na zámockom vrchu.

- Ale znamená to, že strieľala jedna a tá istá osoba? V Nemecku si možno v stovkách obchodov kúpiť plynovú pištoľ aj s nábojmi. Prečo vylučujete možnosť, že Kuryľko vravel pravdu: na zámockom vrchu strieľal Friedrich. Nazývate ho gangstrom. Ak naozaj je gangstrom, tak pravdepodobne má takú pištoľ a mohol z nej streliť. Prečo sa domnievate, že vás Friedrich chcel oklamať a je dohodnutý s Kuryľkom aj Klausom? Možno podobne ako každý z nás vycítil v Kuryľkovom postupe niečo nejasné a pokúšal sa vysvetliť tú záležitosť. Správal sa ako gangster, ale to je už celkom iná vec. Treba odsúdiť jeho postup, ale nevidím dôvod na také ďalekosiahle podozrenia.

Hildina argumentácia bola veľmi presvedčivá. Rozdrvila na prach všetky moje hypotézy.

Do Cedyne som prišiel v pochmúrnej nálade.

TRINÁSTA KAPITOLA

Hrad nad úvozom • Znova Friedrich • Načo sa zíde ovládanie
džuda • Nepokoj pri Žabom jazere • Bojíte sa strašnej žaby? •
Bojová porada • Kuryľto prezrádza tajomstvo

V okolí Pojezerza Myśliborského sa rozprestierajú rozľahlé niekoľkokilometrové mokré lúky, kedysi obrovské trsoviská. Sú to Żuławy Cedyńskie.

Veľkú misu Żuław uzatvára reťaz kopcov, takzvané Karpaty Cedyńskie. Je to vysoká terasa s veľmi strmými úbočiami, ktoré tu i tam prudko klesajú k lúkam.

Na niekoľkých miestach je toto pohorie prerušené úvozmi, ktoré vytvárajú jedinú prístupovú cestu k Oдре. Kto by uzavrel taký úvoz alebo by zabránil prechodu cezeň, znemožnil by tým prístup na územie Poľska. Toto si hádam uvedomovali pradávni obyvatelia tohto kraja, keď v siedmom alebo v šiestom storočí pred naším letopočtom využili prírodnú vyvýšeninu nad jedným úvozom a vybudovali tam obranné hradisko. O tisíc päťsto rokov neskôr si toto miesto všimol knieža Mieško Prvý.

Tento dômyselný budovateľ poľského štátu hneď po porážke Veletov a Volyňanov, a predovšetkým po zdaní najväčšieho dobrodruha tých čias, saského grófa Wichmana, rozhodol sa obranným hradom nad priesmykom zatvoriť nepriateľom cestu do svojej krajiny. A tak vznikol hrad, ktorý sa kedysi nazýval Cedzyna.

Pri jeho stavbe využili prírodnú vyvýšeninu - hrad situovali na trojuholníkovom útese, ktorý sa týčil nad údolím Odry. K tomu trojuholníku vykopali hlbokú priekopu. Hrad bol obkolesený valmi vybudovanými z dreva a zemi-ny. Korunu valu dodatočne zosilnili hrubými drevenými kladami a balvanmi a iba na samom vrchu postavili drevené obranné palisády.

Vedci tvrdia, že cedyňský hrad svedčí o nezvyčajných schopnostiach v budovaní vojenských stavieb Poliakov v čase Mieška Prvého a o vynikajúcom politickom uvažovaní toho vládcu. Tento hrad totiž zohral významnú úlohu v dejinách Poľska, pomohol Mieškovi v jeho boji o trvalé poľské ovládnutie Pomorza a kraja pri Odre.

Cedzyna sa teraz nazýva Cedynia. Je to pohraničné mestečko s vyše tisíc obyvateľmi. Miestne regionálne múzeum prezentuje početné pamiatky nájdené na mieste starého hradu. Okrem pozostatkov hradu možno v Cedyni vidieť aj ruiny kláštora cisterciánok, starý kostol z trinásteho storočia, ako aj radnicu z devätnásteho storočia. Na vyvýšení, kde kedysi stál obranný hrad, vedú maličké, úzke uličky starého mesta. Niektoré z nich sú malebné a tvoria ich dlhé schody bez konca.

O dejinách a kráse Cedyne som sa rozprával s Hildou, schádzajúc po schodoch úzkej uličky vyzdobenej lampami pripevnenými vysoko na múroch domov. Za nami v skupinke šli ostatní účastníci výletu vrátane Sebastiana, ktorý veselo zoskakoval zo schodu na schod.

Dolu na maličkom námestí sme sa zhŕkli pri stánku so zmrzlinou. Bolo horúce popoludnie, a tak hoci cedynská zmrzlina nebola mimoriadne chutná, predsa každý z nás poprosil o veľkú porciu.

Sebastian, ktorý mal zmrzlinu veľmi rád, sadol si pred Kasiou na zadné labky a predné zdvihol dohora, naklonil hlavu a takto prosil o svoju porciu. Potom sme sa prizera-

li, ako pes líže zmrzlinu, a preto sme si nevšimli, že po hlavnej ulici dorazil nám dobre známy ford.

Friedrich nezastavil, ba ani hlavou nepohol. Minul nás a zahol do uličky, ktorá viedla na cestu do Siekieriek. Pán Kuryľo až v poslednej chvíli skočil za zmrzlinový stánok, lenže bolo očividné, že ak si nás Friedrich všimol, tak musel vidieť aj jeho.

- Vrael, že sa vracia do Jasieňa, - poznamenal som nahlas. - Ale medzitým sa objavil v Cedyni. Po našich stopách.

- Ach, vôbec nie po našich stopách, - dôrazne sa ohradila Zenobia. - Nepamätám sa, že by bol hovoril niečo o Jasieni. On si prezerá okolie, tak ako my.

- Bolo by treba zastaviť ho a odovzdať mu stan, - navrhovala Kasia.

- Pripúšťam, že nás videl. Ale asi sa cíti urazený a preto nezastavil, - doložila Hilda.

Diskusiu zakončil doktor:

- Prosím, nasadajte, odchádzame, - zavelil. - Nelámte si hlavy s Friedrichom. Má právo cestovať, kam sa mu zapáči.

Vyšli sme z Cedyne. Vo vehikli chlapci zaspievali našu pesničku s refrénom:

Dobrodružstvo, kde si?

Daj o sebe znáť!

Dobrodružstvo, zjav sa!

Svoje meno zrad!

Privolávali dobrodružstvo, lenže ja, hoci som tú pesničku mal rád, nepridal som sa k ich spevu. Napriek doktorovým radám som sa v duchu zaoberal Friedrichom. Bol som si istý, že vtedy vrael o návrate do Jasieňa. Tak prečo sa objavil v Cedyni a kam teraz šiel?

Tušil som, že naše cesty sa ešte skrížia. Friedrich nevyzeral na človeka, ktorý rýchlo rezignuje a vzdá sa svojho cieľa. Vedel som, že nás čaká ešte veľa príhod. Len som si nedomyslel, že budú až také nebezpečné.

Ale zatiaľ na to nič nepoukazovalo. Boli sme na vlastivednom výlete, asfaltová cesta viedla úpäťm Karpát Cedyńských, ktoré sa na tomto mieste začali približovať k Odre. Na ľavej strane sme mali úbočia vrchov zarastených trávou a vresom, na pravej strane sa rozprestierali lúky. V diaľke sa klúkatila strieborná riť Odry...

Wartburg zišiel na pravý okraj cesty a zastal. Aj ja som zastavil. Hneď pri ceste sa vypínal vrch s kuželovitou skalou na vrchole.

- Je to tam! - doktor vystúpil z voza a rukou ukazoval na vrchol. - Z tohto vrchu Mieškov brat Czcibor udrel na Hodonovo vojsko. Nemci prešli Odru cez brod v Osinowe a napredovali do Cedyne. Mieško, ktorý naoko predstieral útek a ukryl sa za múrmi Cedyne, ich vlákal do pasce. Hodonovi rytieri sa náhlili, aby dobyli cedyńský hrad, a práve z tohto vrchu na nich udreli ukrytí Czciborovi bojovníci.

- Teda hore sa! Na vrchol! - zakričal Viliam Tell.

Vrch bol strmý, topánky chlapcov sa šmýkali po chodníku. Ale po pár minútach sa vydriapali tak vysoko, že zdola vyzerali ako malé muchy, ktoré sa prechádzajú po šikmej stene.

- My sa hádam tiež poberieme na vrchol, - povedal doktor. - Zo štítu je určite pekný výhľad.

Pán Kuryľo s obavou vyriekol:

- A čo ak niekto z nás dostane infarkt? Veď je to veľmi vysoko. Nie sme zvyknutí na takéto lezenie.

Zenobia si vzdychla:

- Ach, keby tu bol Friedrich...

- Myslíte si, že by vás tam vyniesol na rukách? - zavtipkovala Hilda.

V hlave som si dal dokopy žartovné verše. Čosi mi hovorilo, že ich mám zarecitovať:

*Zenobii zachcelo sa raz
chytiť muža poriadne za pás.
Bola totiž vyznávačkou džuda,
kto ho nevie, s tým je veľká nuda.
Tým sa končí naša krátka básnička,
Zenobia má drsného koníčka.*

Doktor sa zasmial, pán Kuryľo sa tiež ráčil usmiať. Iba Zenobia neprejavila zmysel pre žart. Začala pery a s hroziacim výrazom tváre sa blížila ku mne.

- Zabudli ste, že dobre ovládam džudo? - povedala a obchádzala ma zozadu.

Predpokladal som útok. Ako prikazovala učebnica, usiloval som sa zachovať dobrý postoj. Trup som mal vzpriamený a nohy sa nachádzali mierne rozkročmo. Tváril som sa však, že som nespozoroval Zenobiin manéver. Zrazu ma chytila zozadu a skúsila urobiť „zadný pás“, ktorý ma mal zvaliť na zem.

Zenobia nosila nohavice. Ľavou rukou som ju teda chytil za nohavicu vo výške kolena a urobil som obrat doľava, súčasne som položil svoju ľavú nohu za jej ľavú nohu. Potom mi už stačilo iba podačiť kolenom na jej nohu a ramenom na rameno...

Neočakávala protiútok. Doteraz to bolo také ľahké zvaliť ma na zem. A teraz stačil okamih a... aká bola dlhá, ležala na mäkkej lúčke.

Chcel som dodať ešte niečo zlostné, ale všimol som si, že keď padla, z vrecka jej vyletel nejaký čierny predmet. Bola to pištoľ TT, takzvaná tetetka, ktorú som poznal podľa charakteristického tvaru.

Zenobia si tiež všimla, čo jej vypadlo. Prevrátila sa na

tráve takým spôsobom, že prikryla telom pištoľ a vložila si ju do vrecka.

- Oklamali ste ma, - povedala, bledá od zlosti, keď vstávala zo zeme. - Ovládate džudo. Nenávidím vás, - zasýčala.

Zalomil som rukami v predstieranom zúfalstve.

- Ako je to možné? Dokázal som, že som stopercentný muž, ale namiesto úžasu vzbudzujem nenávisť?

- Lebo mňa neslobodno oklamať! - zvolala. Do tváre sa jej vrátila červeň. Všimol som si, že rukou sa dotkla vrecka, akoby sa ubezpečovala, že v ňom má pištoľ.

Zhora sa ozval radostný krik chlapcov, ktorí z vrcholu štítu videli moje víťazstvo nad Zenobiou. Ich víťazoslávny vresk ma veľmi potešil. Teda moje tréningy v kroví pri jazere neboli márne.

Doktor sa usiloval zahovoriť moju hádku so Zenobiou:

- Navrhujem, aby sme dobyli Czciborov vrch. Ukážme mladej generácii, že nie sme horší. Za mnou, hore sa!

A prvý začal liezť po strmom úbočí. Šli sme podľa jeho príkladu. Keď sme vychádzali na vrchol, ukradomky som si všimal Zenobiine pohľady.

Pozorovala ma, dozaista chcela aspoň z mojej tváre vyčítať, či som si všimol, že jej vypadla pištoľ.

Usiloval som sa tváriť ľahostajne, ale ešte stále som sa nevedel prebrať z prekvapenia. Pištoľ. Ozajstná pištoľ v Zenobiinom vrečku?

Keď som liezol dohora, uvažoval som:

„Friedrich sa prejavil ako gangster. Zenobia sa správa ako najhlúpejšie dievča na svete, ktorému imponujú bohatí cudzinci s nádhernými autami. Lenže tá istá dievčina nosí vo vrečku pištoľ...”

Doktor sa postavil na vrchol, vedľa kameňa s vytesaným pamätným textom o víťazstve nad Hodonom. Ostatný vyliezol na vrchol pán Kuryľo. Nahlas dychčal, akoby

mal každú chvíľu vypustiť dušu. Podchvíľou sa rukou chytil za srdce, ale keď sa naňho nik nepozeral, dal si ruku preč zo srdca a prestal dychčať.

„Aj on sa pretvaruje," pomyslel som si. „Je silný a zdravý."

Iba Hilda, doktor, chlapci a Kasia sa správali normálne a boli sami sebou.

Doktor vykladal s obrovský zápalom:

- Vidíte tú dedinku pri brehu rieky? Je to Osinów. Tadeo, cez brod na Odre, prišli nemeckí útočníci, ktorým sa nepáčila vzrastajúca sila poľského kniežaťa. Pravdepodobne pri prechode Odry napadli Mieška. Ten sa dal na útek a zatvoril sa v hrade v Cedyni. Nemci opojení víťazstvom sa smelo vydali po ceste, ktorá sa kľukatí na úpätí pohoria. A tu bolo schované Czciborovo vojsko. V istej chvíli sa spustili zhora a odzadu napadli Hodonovo vojsko a vtedy z Cedyne pribehol na pomoc aj Mieško. Nemci, ktorí sa dostali do pasce, boli zabití. Poľsko si upevnilo panstvo pri Odre. Stalo sa to v roku 972.

Zišli sme k autám, ktoré zostali na ceste. Teraz sme šli niekoľko kilometrov ďalej a zastali sme pri veľkom tanku, ktorý stál na križovatke ciest. Tento tank prešiel s poľskou armádou celú bojovú cestu od mesta Lenino až do Berlína, teraz ako pomník strážil cestu na cintorín poľských vojakov, ktorí padli na jar roku 1945 pri prekonávaní Odry.

Dlho sme si prezerali vojenský cintorín v Siekierkach. Čítali sme mená vytesané na náhrobkoch.

Nad cintorínom sa vypínal pomník veľmi moderného tvaru. Pripomínal veľkého orla, ktorý sa chystá vzlietnuť. Pre každého z nás bolo čosi symbolické vo fakte, že neďaleko miesta, kde Mieško Prvý porazil markgrófa Hodona, o tisíc rokov neskôr poľskí vojaci znova vo víťaznej bitke prekonali Odru a vyrazili na Berlín, aby sa zúčastnili rozhodujúcej bitky a porážky hitlerovského Nemecka.

Keď sme opúšťali vojenský cintorín, ozvala sa Hilda:

- Konrad von Haubitz sníva o novej vojne, novom pochode za Odru. Môj otec zomrel kvôli nemu, pretože sa nevedel zmieriť s myšlienkou, že vojna si vyžiadala milióny obetí. Nepatrím k žiadnej strane, ale predsa hoci len z úcty k pamiatke svojho otca som musela vytiahnuť proti Haubitzovi tieto špinavosti z minulosti. Keby sa našli pamäti, Haubitzova politická kariéra by sa skončila. Jeho zločinná minulosť by od neho odstrašila čestných ľudí, ktorých teraz klame. Lenže ak vyhrá tento proces, ešte väčšmi upevní svoju pozíciu.

- Budeme hľadať tak dlho, kým pamäti nenájdeme, - vyhlásil som rozhodne.

Moje slová prijala s prikývnutím. Lenže domyslel som si, že ona už stratila nádej...

Popoludní okolo štvrtej hodiny nás kamenistá cesta priviedla do Lubiechowa. Medzi starými stromami tam stál románsky kostol z trinásteho storočia. Na jeho portáli, na ľavej strane - bolo vidieť šachovnicu tak zreteľne ako doteraz nikde. Pozreli sme si ju, a potom sme sa vrátili k autám. Ukázalo sa, že všetci sme už znechutení lúštením záhady, ktorá - ako sa zdalo - nemá nijaké rozlúštenie. Predpokladal som, že v Lubiechowe pri treťom zobrazení šachovnice sa pán Kuryľo azda rozhodne poodhaliť aspoň časť svojho tajomstva. Lenže podobne ako my hľadel na šachovnicu bez väčšieho záujmu a potom bez slova odišiel k autu.

Všimol som si, že chlapci sa stále zdržiavali v blízkosti predsedu. Aj on to spozoroval a nahneval sa:

- Prečo chodíte za mnou ako tiene? - spýtal sa.

- Bojíme sa, aby ste sa opäť niekde nestratili, lebo potom celá vina padá iba na nás.

Kuryľo sa uspokojil. Prezrel si v zrkadielku tvár a zistil, že opuchlinu už takmer vôbec nevidieť. A tak láskavo povedal:

- Už sa na vás nehnevám. Myslel som si, že ma strážite, lebo ma upodozrievate z niečoho zlého, ako ten falošný Švajčiar. Teraz však viem, že je to zo starostlivosti, - a usadil sa v aute.

Odviedol som Hildu bokom a spýtal som sa:

- Prezreli sme si poslednú šachovnicu. Ste si istá, že nikde inde tu v okolí už nie sú nijaké šachovnice?

Mykla plecami.

- Nemôžem mať istotu. A nemali ju ani páni z pátracieho tímu, ktorí mi pomáhali. Prešli krížom-krážom celé okolie, navštívili všetky miesta spojené s Haubitzovcami, viedli množstvo rozhovorov a prieskumov na túto tému. Lenže treba vziať do úvahy, že poväčšine tu bývajú prisťahovalci, ktorí nepoznajú históriu Haubitzovského rodu a nejaké znaky na starých múroch či kameňoch iste unikajú ich pozornosti. Jediná osoba, ktorá celkom iste vie o všetkých šachovniciach, je sám Konrad von Haubitz.

- Teda znova nám nezostáva nič iné, iba počkať, kým nás Klaus nevedomky nezavedie na správnu stopu. Lenže ako natrafiť na Klausovu stopu?

Vydali sme sa k Žabiemu jazeru, do Pieskového pralesa pri Odre. Cesta tam bola veľmi ťažká, v každej chvíli sme riskovali, že sa nám zlomí tlmič alebo si odtrhneme výfuk na koreňoch, ktoré vytrčali zo zeme. A predsa podchvíľou som na piesčitých úsekoch cesty nachádzal stopy nejakého auta, ktoré asi nedávno šlo tadeto pred nami.

Keď sme zastali pri jazere, na polostrove zarastenom trstím, ktorý sa vrezával do hladiny jazera, navrhol som doktorovi, aby zmenil rozhodnutie a odviezol nás prenocovať niekam celkom inde.

- Prečo? - čudoval sa doktor. - Toto je pekné a pokojné miesto.

Chlapci, Kasia, Hilda aj Zenobia takisto na mňa začudovane hľadeli. Iba pán Kuryľo súhlasne prikyvoval hlavou.

- Áno, áno. Azda bude lepšie prenocovať niekde inde. Je tu veľmi pochmúrne.

Nemal pravdu. Okolie nevyzeralo pochmúrne. Jazero obklopoval zmiešaný les, tu i tam sa zlátil piesok nad vodou. Na tmavej hladine plávali krdle divých kačiek, dookola ani človečika. Polostrov sa výborne hodil na stanovanie, lebo na ňom rástla vysoká tráva a stena trstiny ho chránila od vetra. Stačilo dvoma autami uzavrieť polostrov a vytvorilo sa oddelené táborisko.

- Vám sa tu nepáči? - stále sa pypytoval doktor.

Nevedel som veľmi vysvetliť, prečo chcem ísť niekam inam. Azda ma jednoducho znepokojilo, že som videl stopy kolies auta?

Skúsil som svoje znepokojenie obrátiť na žart.

- Ozajstný zálesák sa vždy usiluje zahľadiť svoju stopu, - vykladal som. - Rozhlásili sme, že prenocujeme pri Žabom jazere. Teda bolo by treba uchýliť sa na iné miesto.

- Pán Tragáčik prečítal veľa kníh Karola Maya, - rozosmial sa Veverička.

- Povedali ste: rozhlásili sme. Koho tým máte na mysli? - čudoval sa doktor. - Okrem nás o mieste nášho nocľahu vie iba Friedrich. Hádám nepredpokladáte, že by chcel sem prísť? A napokon, od neho nám hádam nehrozí nijaké nebezpečenstvo?

- Tu nie je préria, - pohrdavo dodala Zenobia, - a vy, žiaľ, nie ste zálesák, iba...

- Iba? - spýtal som sa.

- Iba... pán Tragáčik, - nestihla vymyslieť inú prezývku.

- Áno, áno, je tu veľmi pekne, - zvolali chlapci.

Ich mienka rozhodla. Pustili sme sa do práce. Začali sme organizovať táborisko, rozostavili sme stany, chystali jedlo.

Stmievalo sa. Hilda navrhla, aby sme si rozložili oheň na polostrove, a chlapci to prijali s veľkým nadšením.

Hned' sa rozbehli, aby nanosili suché haluzie. Kasia, Veverička a Sokolie oko sa vybrali do lesa po raždie a Tell zbieral na polostrove suché stebľa trstiny, ktoré sú výborné ako zapaľovač vatry.

Zrazu pribehol k nám a na tvári sa mu zračilo veľké znepokojenie,

- Na polostrove ktosi bol. Nejaký človek, - rozprával. - Sedel ukrytý v trstine a iste pozoroval náš tábor. Keď som zbieral suché stebľa a priblížil som sa k nemu, zrazu vyskočil zo zeme a skočil do jazera.

- Odplával na druhý breh? - spýtal som sa.

- Prepadol sa v jazere, - odvetil Tell.

- Ako to: prepadol? Myslíš, že sa utopil? - čudoval sa doktor.

- Stratil sa vo vode. Ponoril sa a stratil sa, - vysvetlil Tell. Zenobia mykla plecami.

- Iste vyplával kdesi ďalej, ale ty si si to nevšimol. Je už tma.

- Možno, - súhlasil chlapec. - Nevidel som ho poriadne, lebo už je tma. Napokon, bol odo mňa dosť ďaleko. Spozoroval som iba, že čosi obrovské zrazu skočilo do vody a stratilo sa mi z očí. Som si však istý, že to bol človek.

Prišiel Veverička so Sokolím okom. Niesli suché konáre. Začuli, čo hovoril Tell, a významne na seba žmurkli a drgli sa laktami.

- Je to Žabie jazero, - zdôraznil Sokolie oko. - V sprievodcovi pána doktora som si prečítal, že s týmto jazerom sa spája povest' o obrovskej, strašnej žabe.

- A Tell videl práve tú strašnú žabu, - dokončil Veverička a smerom ku Kasi urobil veľmi strašidelnú grimasu.

- Ach, to nie je pravda, - protestoval doktor. - V mojom sprievodcovi nie je nič také.

- Tak som to zrejme čítali v sprievodcovi pána Tomasza, - vykrúcal sa Sokolie oko.

- Ani v mojom sprievodcovi nie je podobná povesť, - tvrdil som.

- Nie je? - predstieral prekvapenie Sokolie oko. - V takom prípade som o tom čítal asi niekde celkom inde.

Tell bol pobúrený zo svojich priateľov.

- Prestaňte vymýšľať sprostosti! Ja som naozaj videl nejakého človeka, ktorý skočil do jazera.

- My sme takisto videli, - prisvedčil Veverička. - Lenže to nebol človek, ale veľká, strašná žaba. A tá hneď vyjde z jazera a zožerie Sebastiana.

Po týchto slovách Veverička skočil smerom k nič netušiacemu psovi, ktorý ihneď pochopil, že sa začína hra, a začal behať okolo môjho auta.

- Pán Tomasz, oni iba žartujú, však? - spýtala sa ma Kasia.

- Jasné, - prisvedčil som.

Chlapci prestali naháňať Sebastiana. Obklopili Kasiu a chodiac okolo nej, skandovali verše, ktoré zložili na počkanie:

*V tomto jazere žije žaba.
Veľká žaba, ako pol drába,
ľudské telo, žabia hlava,
keď vyjde z vody, strach nastáva.
Pokým prejde noc, do rána,
chytí Kasiu aj Sebastiana.
Kto sa jej vzoprie? Každý je slabý,
všetci sa boja tej strašnej žaby.*

Medzitým nastala noc. Zapálili sme kempingovú lampu a išli sme si umyť ruky do jazera, lebo Zenobia s Hildou už nachystali večeru. Keď som niesol uterák do auta, nad'abil som na Veveričku, ktorý prelepoval leukoplastom plechovú škatuľu s prekvapkom.

- Čo robíš? - spýtal som sa. - Chystáš návnadu na strašidelnú žabu? Obuvník Dratvička vypchal barana smolou a takto chytil draka. A čo ty?

- Pán Kuryĥo tiež má plechovú škatuľu oblepenú leukoplastom. Vzal som z našej lekárničky trocha flajstru a takýmto spôsobom zabezpečujem plechovicu pred zvedavosťou Sokolieho oka. Lebo on ju neustále poklopkáva a ovoniava. Vzrušuje ho moje prekvapenie. Som si istý, že nevydrží a otvorí ju. Teraz už nebude môcť do nej nazrieť.

Zasadli sme k večeri. Noc bola tmavá, dusná. Lenže po chvíli začal pofukovať ľahký vánok a priniesol chladnú vôňu jazera. Trstiny na brehu zašelestili. Sebastian z času na čas vybiehal na koniec polostrova a nahlas štekal. Správanie znepokojeného psa chlapci využili, aby strašili Kasiu.

- Počuješ? Ten tvoj Sebastian čosi cíti. V trstinách striehne veľká žaba. Strašidelná žaba. Žaba ako pol drába.

Aj my sme sa pripojili k tým žartíkom a večera prebiehala vo veselom ovzduší, ktoré pokazil pán Kuryĥo.

Predseda vyhlásil pochmúrnym hlasom:

- Žarty sú žarty, ale predsa akýsi človek sedel v trstine na konci polostrova a pozoroval náš tábor. Pán Tomasz mal pravdu. Mali sme rozložiť stany na inom mieste.

Doktor mykol plecami.

- Ktosi sedel v trstine? No Boh s ním. Nie sme predsa na opustenom ostrove. Dozaista nejaký miestny chlapec bol zvedavý, kto to sem prišiel, a schoval sa v trstí, aby nás pozoroval.

- Lenže je to predsa znepokojujúce, - tvrdil svoje Kuryöo.
- Myslím si, že sme mali prenocovať niekde inde.

Diskusia o tejto téme sa mi videla jalová, bolo predsa prirodzené, že teraz sa už neprenesieme na iné miesto. Zobral som si teda slovo a navrhol som:

- Rozložme oheň. V knižkách o Indiánoch som čítal, že pri ohnisku sa najlepšie rozpráva a rozoberajú sa rôzne

problémy. Zdá sa mi, že je najvyšší čas usporiadať bojovú poradu. Urobili sme si dlhý výlet, pozreli sme si všetky šachovnice a zatiaľ sme sa nedostali ani o piad' bližšie k rozlúšteniu záhady tajomnej šachovnice. Musíme prijať dôležité rozhodnutie: čo robiť ďalej?

Veverička priložil zápalku pod nahromadené raždie. Ohnisko vybuchlo vysokým, jasným plameňom.

Hilda povedala:

- Neviem, čo by sme mali robiť ďalej. Stratila som všetku nádej, že pamäti nájdeme.

Zenobia dodala:

- A nevravela som, že ste zbytočne urazili Friedricha? On by vedel, ako pokračovať.

Doktor sa ozval:

- Odo mňa radu nečakajte. Nikdy v živote som nelúštil kriminálne záhady, v tejto oblasti nie som skúsený. Ale veď sme si zvolili predsedu. On musí urobiť potrebné rozhodnutie.

Kuryľko si vážne odkašľal a povedal:

- Dovoľte, milá spoločnosť, aby som sa ujal slova až celkom na konci. Najprv by som chcel vypočúť mienku všetkých členov nášho Zväzu.

Ak všetkých, tak všetkých. Dali sme slovo Kasi.

- Mne sa toto hľadanie veľmi páči. Radšej jazdím s vami, ako by som mala sedieť v Jasieni. Ale urobím, ako mi teta povie.

Nasledoval Tell:

- Poviem pravdu: nič múdre mi neskrsló v hlave.

- Ani mne, - priznal sa Veverička.

- Takisto ani mne, - dodal Sokolie oko.

A všetci traja pozreli na mňa s takým napätím, ako keby očakávali, že vyskočím s myšlienkou, ktorá zablyсне ako raketa v tmavej noci.

- Zdá sa mi, že sme urobili jednu chybu. A to, že sme

takmer doslovne chápali slová starého Haubitza o tom, že šachovnica stráži „najcennejšiu vec“. Šli sme si oči vyočiť na šachovnice, hľadali sme v nich úkryt, ale slová starého Haubitza možno chápať všeobecnejšie. Šachovnica stráži úkryt, ale to neznamená, že sama je úkrytom. Podľa mojej mienky treba zopakovať naše putovanie od začiatku, prestať venovať pozornosť iba samým šachovniciam a pozeráť sa na okolité prostredie, v ktorom sa nachádzajú. A sú dve také miesta, v ktorých mal Haubitz najväčšiu možnosť ukryť pamäti. Ruiny observatória a mauzóleum.

- Je to hlúposť! Hlúposť! - rýchlo ma prerušil Kuryľko. - Hovoril som vám, že v observatóriu nemá zmysel hľadať. Haubitz tam neschoval všetky svoje poklady. Bol by hlupák, keby to bol urobil.

- Pán predseda, obávate sa vrátiť do Jasieňa vzhľadom na Friedricha, - domýšľal sa doktor.

- Nie, nie! - odporoval predseda. - Chcem sa strániť stretnutia s tým gangstrom, ale hádam ma len nezavraždí?

- Prosím, aby ste Friedricha nenazývali gangstrom, - zahundrala Zenobia.

- Všetko jedno, ako ho nazveme. Tak sa správa, že lepšie mu neskrížiť cestu, - rozhneval sa Kuryľko. - Napokon, nevidím dôvod, aby sme sa vrátili do Jasieňa.

- V takom prípade treba ešte raz ísť do mauzólea na Poľane, - navrhol som.

- Nie, nie, nie! - predseda prudko zamával rukami. - Ani to nemá zmysel. Nadarmo tratíme čas. Zdržal som sa v hrobke presne hodinu a klopal som na jej steny. Tam nie je nijaký úkryt.

- Tak čo navrhujete?

Kuryľko sa rozhliadol po našich tvárach. Na ústach sa mu objavil víťazoslávny úsmev. Pyšne sa vzpriamil a vyhlásil:

- Prezradím vám isté tajomstvo...

Urobil prestávku, aby to bolo ešte efektnejšie. Vedel, že jeho slová očakávame s najväčšou pozornosťou. A nemohol sa ovládnuť, aby sa neprejavil ako povýšenec.

- Konečne ste pochopili, že bez KuryĽa si nedáte rady. Bez KuryĽa nenájdete „najcennejšiu vec“. Bez KuryĽa sú mŕtve vaše nádeje, - rečnil pateticky a my sme mlčky prehítali jeho vychvaľovačné slová, lebo sme boli zvedaví, kam mieri. - Friedrich je gangster, - pokračoval náš predseda. - Ale jedna vec svedčí v jeho prospech. Pochopil, že KuryĽo sa nachádza na stope rozlúštenia záhady, a preto chcel odo mňa vyrvať tajomstvo. Lebo ja... - KuryĽo sa na chvíľu odmlčal, - viem ešte o jednej šachovnici.

- To nie je možné! - zvolala Hilda. - Veď prehľadali celé okolie, všetky Haubitzovské majetky.

- A predsa je to pravda. Obľúbil som si vás, a preto vás zavediem na stopu záhade. Ešte jedna šachovnica sa nachádza v lesoch za Myšliborzom, v blízkosti horárne Czarne. Šachovnicu tam možno vraj vidieť na hraničnom kameni, podobne ako v Utopenci.

- Lenže lesy za Myšliborzom neboli vlastníctvom Haubitzovcov - odporovala Hilda.

- Práve že boli. Ešte pred prvou svetovou vojnou patrili Haubitzovcom, a preto je tam šachovnica na kameni, ktorý označuje hranicu ich majetku. Po prvej vojne ich však predali a iste preto málokto vie o tej šachovnici.

- Odkiaľ máte také presné informácie? - podozrievalo sa spýtala Hilda.

KuryĽo sa ťukol prstom do čela.

- Hlava pracuje. Trpezlivo som sa vypytoval rôznych ľudí.

Doktor sa k tejto správe postavil skepticky.

- Keď tie lesy okolo horárne boli predané tak dávno, pochybujem, že starý Johann sa rozhodol tam ukryť vec, ktorú považoval za najcennejšiu.

- Ak mal trocha fifika v hlave, tak to ukryl tam a nikde inde, - tvrdil Kuryłło. - Musel si uvedomovať, že ak sa jeho slová dostanú do uší nepovolaných osôb, začnú sa prehliadať šachovnice predovšetkým na jeho majetkoch v najbližšom susedstve paláca. A zatiaľ on „najcennejšiu vec“ schoval do nejakej skrýše v lesoch okolo horárne Czarne. Bolo to múdre rozhodnutie hoci aj preto, že málokto okrem ľudí z rodu Haubitzovcov vedel o šachovnici v lesoch za Myśliborzom.

- Lenže vy ste sa dozvedeli, - tvrdila Hilda.

- Nie každý je Kuryłłom, - pyšne odvetil predseda. - Najlepší dôkaz je, že ani vy, ani Weber s Klausom, ani špecialisti z poľského tímu nezistili túto stopu ešte jednej šachovnice.

- No čože, - Hilda sklonila hlavu, a tým Kuryłłovi poďakovala za informácie. - Musím vám vyjadriť slová uznania. Zdá sa mi, že už zajtra sa tam musíme vybrať, však? - obrátila sa ku mne.

A ja som prisvedčil. Lenže v hlave mi vírili čudné myšlienky, nepokoj i obavy.

Vatra dohorievala. Sebastian znova pobehol na koniec polostrova a začal prudko štekať smerom k jazeru.

ŠTRNÁSTA KAPITOLA

**„Radosti" stanovania • Kto je kto • Pred hlavnou pištole •
Boj o život • Neočakávaný list • Kto je žabí muž •
Vyrážame pozrieť dodatočnú šachovnicu**

V dobrodružných románoch sa píše o táborení v lese a pri jazerách, o čare večerných táborákov. Skutočnosť je však taká, že do väčšiny našich lesov majú turisti vstup zakázaný alebo veľmi obmedzený, kladenie ohňa je priestupkom prísne stíhaným podľa zákona, stanovať možno iba na vyznačených miestach, a nie je ich veľmi veľa.

Našťastie na ceste k Žabiemu jazeru nebola nijaká značka, ktorá by zakazovala vjazd, polostrov vyčnieval hlboko do jazera, a tak náš tábor delilo od steny lesa vyše sto metrov. Mohlo sa tu stanovať aj klásť oheň, ktorý šľahal vysokým, červenožltým plameňom.

Súčasní turisti dnes už len zriedka rozkladajú oheň, najvyšš to robia len pre náladu alebo aby sa ochránili pred komármi. Plynový varič, turistický benzínový alebo aj liehový varič - úspešne nahrádzajú vatru, na ktorej sa kedyś varila strava.

Ťažkosti s komármi sa nezmenili ani od dávnych čias. Ich príčinou sa stráca krása táborenia pri jazere alebo lesnom potôčiku. Zabúda sa na to, keď sa o turistických dobrodružných zážitkoch rozpráva po návrate domov v kruhu priateľov alebo kolegov. Lenže každý predsa vie, že turistu, ktorý sa chce v podvečer kochať pohľadom na zapadajúce

slnko, napadnú milióny bzučiacich, zlostných a krvilačných komárov.

Beda mu, ak má ešte alergiu na ich poštípanie. Na druhé ráno je opuchnutý ako dyňa. Takisto mu beda, ak ešte pred večerom nezašnuroval stan.

V noci začuje okolo tváre neustále bzučanie a namiesto spánku bude odháňať komáre, až napokon unavený nezmyselným lovom ukryje hlavu pod deku alebo do spacieho vreca.

A čo mravce? Netreba im venovať niekoľko slov? Zle je s vami, ak ste si na miesto pod stan vybrali piesčitý kopček pri vode. Takmer iste je obývaný malými čiernymi mravcami, ktoré majú svoje hniezda vyhlbené v piesku. A tam, kde rastie pekná šťavnatá tráva, prechádzajú sa hordy veľkých červených mravcov. Zakrátko prídu za tebou, prilákané niekoľkými odrobinkami chleba, ktoré padli do trávy počas obeda alebo večere. Ach, ako bolestiavo hryzú tie malé potvory! Ako rýchlo vlezú do stanu, do spacieho vaku, pod deku... Mravce vraj v noci tiež spia. Verím prírodovedcom, keďže sa v tom vyznajú. Lenže pokiaľ ide o mňa, neraz ma v noci zobudilo strašné uštipnutie mravca, ktorý mi vliezol do spacieho vaku.

Počul som, že ohnisko, dym z cigarety alebo z fajky - to všetko vraj odháňa komáre. Zistil som však, že je to naopak. Dym ich dráždi a potom útočia s väčšou zlosťou. Píšem o tom, aby som vysvetlil, prečo som v istej chvíli zrazu vstal od vaty a pobral sa do lesa. Už ma unavilo odháňať od seba komáre, pomyslel som si, že trocha ďalej od jazera, v suchom borovicovom lese, mi azda dajú trocha oddýchnuť. Okrem toho ma sužoval nepokoj. Rozhodol som sa obzrieť si najbližšie okolie nášho tábora.

V lese som natrafil na nepreniknuteľnú noc. Jednako po chvíli si môj zrak zvykol na tmu a začal som rozoznávať kmene stromov, ako aj chodník, ktorý viedol rovnobežne

s brehom jazera. Kráčal som po ňom niekoľko sto krokov a vrátil som sa. Nič podozrivé som nespozoroval.

„Mám rozrušené nervy," pomyslel som si. „Všetky udalosti, ktoré som zažil od príchodu do Jasieňa, sú pre mňa nepochopiteľné, tajomné, čudné. Neviem, kto je protivník, nemôžem vedieť, z ktorej strany zaútočí, nie som schopný predvídať, čo bude nasledovať, a tým sa pripraviť na obranu."

Uvažoval som o Kuryľovi:

„Prečo sme boli predsedovi zrazu takí sympatickí, že nám prezradil informáciu o ďalšej šachovnici? Prečo doteraz o tom mlčal? Nevyzradil to dokonca ani Friedrichovi pod hrozbou pištole, hoci, ako som mal možnosť pozorovať, je hrozný zbabelec. Čo sa skrýva za jeho nečakanou zmenou správania? Azda naozaj chce, aby sme našli pamäti?"

Pociťoval som v sebe veľkú nedôveru, lebo predseda mi pripadal ako človek, ktorý nás považoval za hlupákov a hádam iba pod hrozbou pištole bol schopný sa s nami podeliť o výsledky svojho hľadania. Jeho šľachetnosť bola pri najmenšom podozrivá.

„Kuryľo sa rozhodol prezradiť nám, že existuje ešte jedna šachovnica," uvažoval som, „vtedy, keď som ja radil, aby sme sa znova venovali ruinám observatória a mauzóleu. Ak nás teda posielajú do horárne, to znamená, že tam najcennejšia vec' nie je. Inými slovami: alebo už tam bol, alebo vie, kde je úkryt."

Prirodzene, nemuseli sme poslúchnuť Kuryľovu radu a namiesto do horárne Czarne sme sa mohli vrátiť do Jasieňa alebo podobne ako Kuryľo som sa domnieval, že Haubitz neschoval pamäti na tom istom mieste, kde ukryl poklady. Zostávalo teda iba mauzóleum...

A znova sa vo mne zobudilo podozrenie. Informáciu

o ešte jednej šachovnici nám Kuryľo vyzradil s takým ľahkým srdcom, že sa zdalo nepravdepodobné, aby to nebol urobil pod hrozbou Friedrichovej pištole.

„Dočerta, čo Friedrich naozaj chcel od Kuryľa?“ - lámala som si hlavu. „A kto je vlastne Friedrich, majiteľ gangsterského auta, ktorý je schopný rozvaliť ním dokonca hrubý múr?“

- A čo Zenobia? Akú úlohu hrá Zenobia? - spýtal som sa polohlasne sám seba.

Akoby odpoveďou na moje slová oslepilo ma prudké svetlo baterky. Známý hlas ironicky prehovoril:

- Veru tak, Zenobia. Že až teraz, v tejto chvíli vám zišla na um Zenobia!

To ona ma oslepila baterkou.

- Zhasnite baterku, prosím vás! - zvolal som. - Ved' nič nevidím.

- Práve o to ide, - odvetila.

Lúč elektrického sveda zišiel z mojej tváre, ale aj naďalej som zostal v ostrom svetle jej baterky.

- Ruky hore! - vykrikla hrozivo.

V ľavej ruke držala baterku a v pravej... pištoľ, ktorou mierila na moju hrud'.

- Ruky hore! - zopakovala rozkaz.

Nevedel som, či žartuje, alebo to myslí vážne. Nezostávalo mi nič iné, iba zdvihnúť ruky nad hlavu. Tvrdý Zenobiin hlas mi skôr nahováral, že je rozhodnutá použiť pištoľ, ak nesplním jej rozkaz. Nie som zbabelec, ale videl som na vlastné oči, ako jej z vrecka vypadla pištoľ TT.

- Tak, presne tak, pán Tragáčik. Držte ruky pekne nad hlavou. Jediný ich pohyb, a už nikdy neuvidíte svetlo nijakej baterky. Sme dosť ďaleko od nášho tábora. Výstrel síce začujú, ale kým sem dobehnú, nájdu iba vaše mŕtve telo. A ja sa cez les nepozorovane stihnem vrátiť do tábora, kde podľa ich mienky už spím vo svojom stane.

Pripojím sa k nim a budeme spolu rozmýšľať, kto vás zastrelil.

- Hádam len žartujete...

- Mohol to byť žart dovtedy, kým ste si nevšimli pištoľ, ktorá mi vypadla z vrečka. Lenže teraz mi už prekážate. Znemožnili ste, aby sa pán Friedrich poráтал s Kuryľom, a to spôsobilo, že som sa rozhodla vylúčiť vás z hry. Máte pred sebou ešte minútu života. Spyťujte si svedomie.

- Prosím vás, - ozval som sa, aby som získal čas a premyslel si, akým spôsobom sa zachrániť. - Možno sa zaobídeme bez streľby? Azda sa nejako dohodovoríme?

- Čo? Mám sa s vami dať do spolku? Stačí, že som Friedricha pripustila k svojim záujmom. A on sa ukázal chytrejší, než ste vy.

„Musím získať čas," rozmýšľal som zúfalo. „Musím ju prinútiť k dlhšiemu rozhovoru. Nečakane sa potom dám na útek do lesa, možno sa mi podarí stratiť sa v tme, kým ma dostihne guľka."

- Slečna Zenobia, - povedal som pokorne, - uvedomujem si, že som prehral. Odsúdili ste ma na smrť...

- Veru tak, zostáva vám ešte pol minúty života.

- Odsúdenec má vždy právo vysloviť jedno želanie...

- Aké želanie máte? - spýtala sa nedôverčivo.

- Kým umriem, chcel by som sa dozvedieť pravdu. Prosím, aby ste mi vysvetlili, kto je Friedrich? A čo naozaj chcel od Kuryľka?

Zenobia sa potichu zasmiala.

- Žiaľ, nemôžem splniť vašu prosbu. O chvíľu stisnem kohútik a budete mŕtvy. Nesplním vašu prosbu, pretože...

- znova sa zasmiala, - sama neviem, o čo ide v tejto čudnej záležitosti.

Po týchto slovách stisla kohútik pištole. Blysol modrý plamienok, ktorým si pripálila cigaretu. Pištoľou bol vlastne zapalovač.

Spustil som ruky a dlaňou som si pretrel čelo. Bolo mokré od potu. Naozaj som veril, že ma zastrelí.

- Dobešla som vás, však? - triumfovala Zenobia. - Mali ste poriadny strach. To bol pre mňa pôžitok, keď ste sa pred hlavnou zapaľovača triasli ako osika. Pomstila som sa vám za tú prehru na lúke. Ponížili ste ma, ale teraz som vám to vrátila aj s úrokmi.

Podišiel som bližšie a pozrel som na zapaľovač.

- Je to dar od Friedricha, - vysvetlila. - Zastrášla som pána Tragáčika, detektíva-amatéra, hľadača dobrodružstiev, Dúfam, že odo dneška sa vám nebude chcieť vyhl'adávať silné dojmy.

- A čo vy? Budete naďalej hľadať dobrodružstvá?

- Prečo si myslíte, že hľadám dobrodružstvá?

Mykol som plecami. Mal som už na jazyku slová: „Váš pištoľový zapaľovač nie je tá istá pištoľ, ktorá vám vypadla z vrecka na lúke. Len nočná tma a oslepenie baterkou spôsobilo, že sa mi zapaľovač zdal ozajstnou pištoľou. Túto scénu v lese ste na mňa zahrli nie preto, aby ste sa mi pomstili. Len ste ma chceli presvedčiť, že tamtá pištoľ nebola ozajstná.”

Lenže nič som nepovedal. Mlčky sme sa vrátili do tábora, kde sa už ostatní ukladali na spánok.

Zenobia, aký div, nikomu sa nepochválila, ako ma zastrášila zapaľovačom. Jednoducho vošla do stanu a ľahla si spať.

V tábore Tell zalieval dohárajúci oheň vodou, ktorú pri niesol vo vedre z jazera.

- Čo je so žabou? Neprejavila známky života? - spýtal som sa ho žartom.

Vážne zavrtel hlavou.

- Nie. Doteraz tu vládol úplný pokoj.

Pribehol Sokolie oko.

- Odniesol som. Podstrčil som mu plechovú škatuľu tak opatrne, že nič nespozoroval.

- To je veľmi dobre, - potvrdil Tell. - Lebo, - začal mi vysvetľovať, - Sokoliemu oku sa zachcelo zrazu robiť poriadok v našich potravinových zásobách. Rozhodol sa, že všetky zásoby dáme dokopy. Aj vaše potraviny zobral z auta, aj škatuľu s jedlom pána Kurylla. Lenže viete, aký podozrievavý je náš predseda. Znova povie, že sme mu chceli niečo vystrojiť. Preto som prikázal vrátiť mu ju.

- Správne, veľmi správne, - prisvedčil som.

Zaželal som chlapcom dobrú noc a začal som vo vehikli rozkladať sedadlá na spanie. Noc bola tmavá, mesiac sa schoval za mračná. Pomyslel som si, že v takú noc by bolo ľahké pre kohokoľvek cudzieho prísť do nášho tábora so zlým úmyslom. Zapudil som však túto myšlienku, v ktorej som našiel zvyšky nedávneho nepokoja. Okolie predsa vyzeralo veľmi pokojne a opustené.

Zakrátko už celý tábor spal. Pootvoril som okno vo vehikli a ležiac pod dekou, hľadel som cez panoramatické okno na jazero pohrúžené do tmy. Spánok neprichádzal, a tak som si zapálil cigaretu. Práve som ju uhasil v popolníku, ktorý bol prisatý na okno, keď sa spustil vietor, trstina na polostrove hlasno zaševalila a voda začala špliechať. A tie zvuky - šum vetra, šelest trstiny a špliechanie vody - ma konečne uspali.

Zobudil som sa uprostred noci. Neviem, čo ma prebudilo. Azda nejaký podozrivý zvuk? Alebo zaštekание Sebastiana v Zenobiinom stane?

Posadil som sa a vyzrel som cez odchýlené okno. Do okola sa stále rozliehala hustá tma, iba svetlé striešky stanov sa beleli v temnote. Od jazera sa ozývalo čľupkanie vody a šelest vetrom rozhojdaných trstín.

Už som sa chcel pohodlne natiahnuť na sedadlá vehikla, lenže zrazu sa mi videlo, že som postrehol nejasný pohyb medzi stanmi. Akoby sa tade presúval nejaký tieň. Ten tieň sa blížil ku mne a zakrátko vedľa vehikla stála Kasia.

Spozorovala moju tvár v okne auta, pristúpila bližšie a zašepkala mi do ucha:

- Aj vy ste počuli?

- Nie, nič som nezačul...

- Tak prečo nespíte?

- Sám neviem, prečo som sa prebudil.

- Mňa zobudilo šteknutie Sebastiana. A potom som začula tlmený výkrik. Teta spala ako drevo, nechcela som ju budiť. Rozšnurovala som dvere stanu a myslela som, že azda Sebastian vybehne pozrieť, čo ho znepokojilo. Ale viete, aký je Sebastian. Využil príležitosť a hneď sa strčil do môjho spacieho vaku. Veľmi má rád teplo. Tak som prišla sem, aby som vás zobudila. Viem, že pri táborení treba byť ostrážitý.

- Ech, s tou ostrážitosťou to netreba preháňať, - zazíval som. - Veď toto je pokojné prostredie.

V tom okamihu sme začuli hlasné čľapnutie, akoby sa z vody vyhodila nejaká veľikánska ryba.

- Počuli ste? - zjaskla zarazená dievčina.

Siahol som za baterkou a vyskočil som z auta. Kasi som rukou naznačil, aby zostala na mieste, ale sám som sa rozbehol na koniec polostrova. Kasia si nevšimla moje gesto a utekala za mnou, ako len vládala.

Už sme boli na konci polostrova. Prístupu k vode bránila stena trstia. Práve tu Tell včera stretol akéhosi človeka.

Presunul som gombík na baterke. Na polámané trstiny padol široký pruh svetla.

- Preboha! - piskľavo zvreskla Kasia.

Hneď pri brehu čupelo akési strašidelné stvorenie. Sedelo na zadných nohách ako žaba a prednými sa opieralo o zem. Jeho lesklé zelenkavé telo sa ligotalo vo svetle baterky, obrovské oči na škaredej papuli hrozne na mňa zí-zali. Mal som pred sebou človeka v potápačskom výstroji.

- Pomoc! Pomoc! - prenikavo vrieskala Kasia a utekala preč, čo jej sily stačili.

V okamihu som zazrel akýsi pozdĺžny tvar v trstine. Bol to gumový člnok, v ktorom bezvládne ležalo ľudské telo.

Urobil som krok k člnku a vtedy žabí muž skočil na mňa. Rukami ma objal, silne stisol a usiloval sa zhodiť ma na zem.

Výborne ovládal džudo. Ani neviem, aký chvat použil, aby ma zvalil. Zrazu som sa ocitol na zemi a nado mňa sa naklonila desivá maska so sklami, cez ktoré na mňa hľadeli čiesi nepriateľské oči. Pritlačil ma k zemi celou svojou váhou, ľavou rukou ma chytil za hrdlo a snažil sa ma dušiť. Pravú päť zdvihol dohora, aby ma úderom omráčil.

V ostatnej chvíli sa mi podarilo chytiť ho ľavou rukou za pravé zápästie, čím som zoslabil jeho úder. Napol som všetky sily a podarilo sa mi odhodiť ho nabok. Lenže znova sa ocitol na mne a kolenami mi pritlačil brucho. Jeho prsty mi tlačili hrtan, začal mi chýbať dych.

Ako cez hrubú stenu som začul nejaké hlasy. Hádam z tábora pribiehala pomoc, zalarmovaná Kasiným prenikavým vreskom.

Dusenie prestalo. Žabí muž pochopil, že s pribiehajúcimi si nedá rady. Skočil z brehu medzi trstinu a so šplechotom sa stratil v jazere. Člnok s ľudským telom zostal pri brehu.

Vyskočil som zo zeme a pobehol som k člnku. Práve vtedy sa pri brehu jazera objavili doktor, traja chlapci, Kasia, Zenobia aj Hilda.

V člnku osvetlenom baterkami sme našli pána Kuryľľa. Ležal v ňom s malým vatovým tampónom na ústach a v nose.

- Uspal ho, - potvrdil doktor. - Je to taký istý tampónik, akým zneškodnili vás v Jasieni.

- Teda žabí muž je tá istá osoba, ktorú som vtedy sledoval. Je to čudné, že ten človek prišiel až sem po našich stopách. A prečo uspal pána Kuryľľa?

- Nielenže ho uspal, ale zdá sa, že mal v úmysle aj ho uniesť, - pripomenula Hilda.

- Treba ho naháňať, stíhať a dolapiť! - volala Zenobia. - Musíte skočiť do svojho auta a chytiť ho na jazere.

Pomyslel som si, že stíhanie žabieho muža je nezmysel.

- Je tma. On pláva pod vodou, nenájdem ho, ani keby som krúžil po jazere až do rána. Nebudem schopný vyjsť z vody, lebo druhý breh je priveľmi strmý a zarastený stromami. Po suchej zemi je cesta veľmi ďaleká. A možno aj on má auto, dostane sa k nemu a ujde mi.

Začali sme sa venovať pánu Kuryľovi, ktorý bol v bezvedomí. Vyniesli sme ho z činka, doktor mu dal umelé dýchanie.

Dost' dlho sme nešťastníka kriesili. Prostriedok, ktorý použil žabí muž, naňho veľmi záúčinkoval. Keď sa konečne prebral, niekoľko ráz zvracal a strašne ho rozbolela hlava.

Pre tieto ťažkosti sme nemohli od neho získať nijaké vysvetlenie.

- Prisahám, že neviem, prečo ma tá obluda chcela uniesť, - jajkal Kuryľo. - Azda aj on, tak ako Friedrich, si myslí, že ukrývam nejaké tajomstvo? Možno sa chce dozvedieť, kde je ešte jedna šachovnica?

Prirodzene, nikto z nás neveril tomuto vysvetleniu. Bolo nám jasné, že Kuryľo predsa len nejaké tajomstvo pozná.

- A čo ak žabím mužom je Friedrich? - spýtal som sa nahlas. - Nikto okrem neho nevedel, že sa na prenocovanie presunieme k Žabiemu jazeru.

- Vy vždy chcete očierniť Friedricha, - hundrala Zenobia.

Po jej slovách ma pochytila taká zlosť, že som sa na ňu takmer rozkričal.

- Vy už prestaňte robiť zo seba hlúpu hus! Nedarí sa

vám to! Veď predsa nikto neverí, že ste zamilovaná do Friedricha. Tak ako my, aj vy dobre viete, že je to obyčajný gangster.

Na môj výbuch hnevu Zenobia zareagovala veľmi čudne. Namiesto toho, aby sa urazila, mykla plecami a mierne odvetila:

- Prečo na mňa tak kričíte?

- Lebo zle hráte svoju rolu, - hodil som jej do tváre, tlmiac svoj hnev.

Doktor bol úprimne prekvapený.

- Prepáčte, ale akú rolu hrá slečna Zenobia?

- Akú? Tvári sa, že je hus zamilovaná do gangstra.

- Teta, ach, teta, - nesúhlasne zašepkala Kasia. Teraz však Zenobia zareagovala ináč. Dupla nohou.

- Ticho, sopl'aña! Ešte aj ty do toho strkáš nos?

A potom neočakávane pre nás všetkých sa otočila na päte a odbehla k stanu.

- Nepekne sa správate, pán Tomasz, - zavrteľ hlavou doktor. - Je to taká krásna žena a vy ju trápите...

Bezradne som mávol rukou a podišiel som k autu. Ľahol som si na rozťahnuté sedadlá. Bola predsa hlboká noc, museli sme sa vyspať.

Aj ostatní sa pobrali podľa môjho príkladu. Pán Kuryľo, ktorý sa už cítil celkom dobre, užil prášok proti bolesti hlavy a strčil sa do stanu. Po niekoľkých minútach v tábo-re opäť zavládlo nočné ticho. Nezдало sa pravdepodobné, že by sa žabí muž ešte raz pokúsil o útok. Dozaista teraz hľadal cestu, ako stadeto ujst'.

Po udalostiach, ktoré nám zabrali hodný kus noci, zobudili sme sa veľmi neskoro.

Doktor išiel do stanu pána Kuryľa, aby zistil, ako sa pred-seda cíti po nepríjemnej príhode, a zistil, že pacient... zmizol. To neznamená, že iba zmizol, ale jednoducho si vzal všetky veci a odišiel. Nechal list nasledujúceho znenia:

Moji milí!

Prepácte mi, že som odišiel bez rozlúčky, ale musel som tak urobiť, pretože som presvedčený, že netvor, ktorý ma napadol, sleduje náš tábor a pozoruje každý náš krok. Rozhodol som sa zmiznúť potichu a využiť nočnú tmu. Ušiel som, pretože po tom, čo urobil dnešnej nocí, je schopný nasledujúcu noc ma zavraždiť, a mne je ešte život milý. Neviem, čo odo mňa chce, jeho konanie je pre mňa rovnakým tajomstvom, ako aj pre Vás. Ale jedno viem: musím pred ním utekať. Preto sa zriekam rozlúštenia záhady a vraciam sa domov. S tou dodatočnou šachovnicou som Vás neklamal, choďte tam a presvedčíte sa, že som vravel pravdu. Prosím Vás, nedajte na sebe poznať, že už nie som medzi Vami, lebo ten blázon Vás celkom iste pozoruje. Jedinou mojou nádejou je, že sa vyberie do Czarneho za Vami a vďaka tomu budem môcť pokojne odísť domov, lebo takto stratí moju stopu. Želám Vám všetko najlepšie, vzdávam sa funkcie predsedu.

Jan Kuryłło

- A čo urobíme teraz? - posmešne sa spýtala Zenpbia.
 - Boh s ním, - zahundral doktor, - nech si pokojne ide. Obávam sa však, že žabí muž sa nenechá vodiť za nos. Bu-
 de vedieť nájsť Kuryłła a potom ktovie, či náš bývalý pred-
 seda nebude ľutovať, že nie je s nami.

- Súhlasím s vami, - povedal som a prezeral som auto-
 atlas, lebo som v ňom hľadal horáreň s názvom Czarne. -
 Nám zasa nezostáva nič iné, ako si predsa len pozrieť do-
 datočnú šachovnicu. Predvídam, že nám zaberie čas do
 poludnia. Potom vyrazíme na Poľanu, do mauzólea.

- Ja sa chcem vrátiť do Jasieňa, - oznámila Zenobia. -
 Mám už vyše hlavy nezmyselných ciest. Na výpravu som
 sa vybrala iba vzhľadom na Friedricha, a teraz sa chcem
 vrátiť do svojej chatky pri jazere.

Chvíľu som uvažoval.

- Ak pán doktor bude súhlasiť, mohli by sme splniť vaše želanie. Pán doktor, - obrátil som sa na Tellovho otca, - nechceli by ste zaviezť do Jasieňa slečnu Zenobiu, Kasiu aj slečnu Hildu?

- A prečo aj mňa? - začudovala sa Hilda. - Ja si chcem prezrieť tú šachovnicu v Czarnom.

Odviedol som ju nabok a začal som jej vysvetľovať:

- Musím zistiť, kto je žabí muž: Friedrich alebo Klaus. Doktor vás odvezie do paláca v Jasieni, objednáte si telefonický rozhovor s redakciou, v ktorej pracuje Klaus, akože sa s ním chcete rozprávať. Ak Klaus príde k telefónu, zložíte, zrušíte hovor. A my budeme vedieť, že je v Nemecku, a teda žabím mužom je Friedrich. Doktor na vás počká a potom vás privezie na Poľanu, kde na vás budeme čakať. Hádám máte ku mne takú dôveru, aby ste mi zverili prehliadku tejto šachovnice.

- Celkom vám dôverujem a urobím to, čo považujete za potrebné, - rozhodne ma ubezpečila Hilda.

Doktor súhlasil s tým, že odvezie Zenobiu, Kasiu aj Hildu, chlapci zasa mali ísť so mnou ku Kuryłkovej šachovnici. Lenže zrazu vznikol ďalší problém: Kasia sa pustila do plaču a oznámila Zenobii, že je nadšená našou výpravou, lebo stále prežívame nejaké nové dobrodružstvo a v Jasieni ju čaká iba nuda. Teta stále chodí do kaviarne a ona zostáva sama so Sebastianom.

Dojatí plačom dievčaťa, poprosili sme Zenobiu, aby nám nechala Kasiu aj Sebastiana. Chlapci sa prejavili ako veľkí džentlmeni a sľúbili Zenobii, že sa o Kasiu budú starať. Jasná vec, že som sa za starostlivosť o ňu zaručil aj ja.

Oznámil som Zenobii, že nasledujúcu noc prenocujeme na Poľane neďaleko mauzólea, a keď naše skúmanie hrobky neprinesie nijaký výsledok, vrátíme sa do Jasieňa.

V každom prípade Zenobia vedela, kde nás hľadať. Keby bolo treba, mohla prísť k nám na svojej motorke.

S doktorom a s Hildou sme sa dohodli, že sa stretneme o piatej popoludní na ceste pri kameňolome. Rozlúčili sme sa a vydali sme sa na rôzne strany.

Ak záhadná osoba - ako vo svojom liste napísal pán KuryĽo - sleduje každý náš krok, tak sme mu teraz narobili ťažkosti. Musel si vybrať, či sa pustí za vehiklom, alebo pôjde za wartburgom, lebo nemohol predsa vedieť, že pán KuryĽo zmizol ešte pred úsvitom a nesedí ani v jednom z tých áut.

Budúcnosť mala ukázať, čo si tajomný prenasledovateľ vybral.

PÄTNÁSTA KAPITOLA

Ešte jedna šachovnica • Zopakovaná návšteva v hrobke •
Záhada je rozlúštená • Kto ukradol pamäti •
Bleskový hovor s Varšavou • Noc na Poľane

Boli dve hodiny popoludní, keď sme sa konečne v hĺbke lesa dostali k budovám horárne Czarne. Prijemný horár nám dovolil, aby sme nechali vehikel na dvore pod ochranu dvoch obrovských psov, a ukázal nám lesný chodník, ktorý vedie ku kameňu so šachovnicou. Po nejakých sedemsto metroch sme sa mali dostať na staré rúbanisko a práve tam, na jeho okraji, stál veľký žulový balvan a na ňom bola vytesaná šachovnica.

- Som tu horárom už dvadsať rokov, - zveril sa nám, - ale doteraz sa nikto nezaujímal o tú šachovnicu. Iba ja som občas rozmýšľal, na čo je vytesaný tento znak na skale. Nespytoval som sa však na to nikoho, lebo v okolitých dedinách za lesom žije obyvateľstvo, ktoré sa sem presťahovalo z východu Poľska, spoza Bugu a z Rzeszowského kraja, teda nikto by mi to nevedel vysvetliť.

- Teda okrem vás vlastne nik nevie o tejto šachovnici, - konštatoval som.

- Áno, tak to vyzerá, - prisvedčil horár. Ľudia z okolitých dedín chodia do lesa po raždie a na huby, ale nepočul som, že by sa niekto zaujímal o tento znak. Veď by sa predovšetkým mňa spýtal na šachovnicu. Som tu hospodárom a zodpovedám za terén.

- Vysvetlím vám, skade sa tu vzal tento znak na kameni, - povedal som. - Pred prvou svetovou vojnou časť tohto lesa patrila Haubitzovcom, ktorí svoj najväčší majetok aj palác mali v Jasieni pri jazere. Hranice svojich majetkov označili šachovnicami na kameni, lebo šachovnicu mali aj vo svojom erbe. Po prvej svetovej vojne tieto lesy predali, lenže nikomu z nich, ani novému majiteľovi, nezišlo na um odstrániť šachovnice z hraničných kameňov. A tak to zostalo podnes.

Rozlúčili sme sa s horárom a vykročili sme po chodníku cez les.

- Nečudujem sa, - ozval som sa k svojim mladým priateľom, - že ani k slečne Hilde, ani k nikomu z poľského výskumného tímu sa nedostala správa o šachovnici. Czarne leží riadny kus cesty od Jasieňa, a tie lesy Haubitzovci predali pred vyše päťdesiatimi rokmi.

- A predsa pán Kuryľo sa dostal na túto stopu, - poznamenal Sokolie oko.

- Práve toto ho podľa mojej mienky odhaľuje. Pán Kuryľo, ktorému sa nepodarilo získať ani špeciálnemu výskumnému tímu, pohyblivému a s veľkými možnosťami. V tomto prípade neverím na náhodu. Neverím, že by pán Kuryľo, idúc na prechádzku k Utopencu alebo na pivo do krčmy v Jasieni, získal informáciu o šachovnici vzdialenej presne šesťdesiat kilometrov, keď súčasne v Jasieni pracovala výskumná expedícia, ktorá hľadala informácie o tejto veci.

- Ale kto mu mohol povedať o šachovnici?

- Haubitz, - odvetil som bez rozmýšľania, - alebo jeho posol, čiže Klaus. Iba Haubitz mohol mať až také dokonalé informácie o všetkých dávnych aj súčasných rodových majetkoch, a taktiež o všetkých šachovniciach. Je väčšmi než isté, že keď sem vysielal svojho človeka, povedal mu: „Neviem, kde môj otec schoval pamäť. Ak však naozaj ide

o šachovnice, tak tie sú na nasledujúcich miestach a tam hľadajte skrýšu s pamätami." Haubitzov posol, a všetko nasvedčuje tomu, že ním bol Klaus, nemohol sám hľadať, lebo ho jednotaj sledovala Hilda, Weber a ľudia z poľskej skupiny. Spojil sa teda s niekým, koho možno spoznal až tu, alebo ho poznal už včásšie, z obdobia svojej okupačnej činnosti v kriminálnej polícii.

Chvíľu sme kráčali mlčky.

- Už viem! - radostne som vykrikol. - Viem, načo Klaus chodil k Utopencu. Stretával sa tam so svojím spolupracovníkom, rozprávali sa o situácii, radil mu a dával mu pokyny. Stalo sa to obzvlášť dôležitým, keď sa rozhodlo o jeho návrate a Klaus, aby odstránil podozrenie, rozhodol sa vrátiť s Weberom. A s kým sa stretával v Utopenci?

- S pánom Kuryľom, - ozvala sa Kasia. - Sebastian ho predsa tam našiel ukrytého v ruinách mlyna.

- Správne, Kasia. Kuryľo tvrdil, že sa ukryl v ruinách, aby sledoval nás, lebo sa obával, že sme nemeckí špióni. Pravda je však taká, že sa tam schoval pred nami, aby si nik nedomyslel, že sa v Utopenci stretával s Klausom.

- Ale prečo sa začlenil do nášho Zväzu? - spýtal sa Tell.
- Prečo nehľadal na vlastnú päsť.

- Veď robil aj to. Spolu s Klausom v noci prehľadal ruiny observatória, zničil kachličky na kozube, prezeral hraničný kameň v Utopenci. Lenže pamäti nenašiel. Ale ďalšie hľadanie bolo oveľa ťažšie, lebo mohlo vzbudiť podozrenie. Pamätáte sa, aké ťažkosti sú napríklad so získaním kľúča do Haubitzovej hrobky? Richtár obce by bol žiadal od Kuryľu osobný preukaz, zapísal by si meno, priezvisko, adresu a ktovie, či by mu vôbec dal ten kľúč.

Prirodzene, že Kuryľo by sa mohol vlámať do hrobky, ale je to strašný zbabelec. A takéto vlámanie by napokon vzbudilo pozornosť polície. Jedným slovom, náš predseda predvídal rad ťažkostí spojených s hľadaním. A tu sa zra-

zu vynorila myšlienka nášho Zväzu a zavážilo Hildino rozhodnutie pokračovať v hľadaní. Kuryľo sa ochotne pridala k nám, stal sa naším predsedom, lebo mu to dávalo dve možnosti: pozorovať svojich protivníkov bez toho, aby vzbudil podozrenie, ako aj oficiálne sa zúčastniť hľadania spolu s Hildou. Viem si predstaviť, ako radostne si Klaus súchal ruky, keď sa od Kuryľu dozvedel o našom Zväze. Odišiel domov so spokojným srdcom. A Kuryľo? Treba brať do úvahy, že náš predseda je veľký nafúkanec, a to má istý význam v tejto záležitosti. Považuje sám seba za najbystrejšieho človeka na svete. Bol si istý, že keď natrafí na stopu záhady, vytrie nám kocúra. Čo sa hádam aj stalo.

- Teda vy si myslíte, že Kuryľo už našiel pamäti? - prekvapil sa Tell.

- To som nepovedal. Ale pripúšťam, že vie, kde tie pamäti sú. Ináč by nám nebol prezradil o šachovnici v Czar-nom. On totiž vie, že tu pamäti nie sú. Lebo vie, že sú kde-si inde. Nás poslal sem a sám sa vybral po pamäti.

- Tak prečo my ideme sem a nie za ním? - naivne zvolala Kasia.

- A kam máme ísť, Kasia? Azda vieš, kam šiel Kuryľo? - spýtal som sa.

- Útechou nám je, - dodal som po chvíli, - že nám ešte zostal Friedrich a tajomný prenasledovateľ Kuryľu. Všetko naznačuje, že je to jedna a tá istá osoba. Teraz si už môžeme domyslieť, prečo Kuryľu prenasledovali. Záhadný útočník chcel z neho dostať nie informáciu o ďalšej šachovnici, ale chcel sa dozvedieť, kde sú pamäti. V tejto súvislosti ma prekvapuje ešte jedno: ak je tajomným prenasledovateľom Friedrich, tak v ktorej chvíli a kedy nadobudol istotu, že Kuryľo vie, kde sú ukryté pamäti? Veď v opačnom prípade by sa mu nevyhrážal pištoľou a neusiloval by sa uniesť ho.

Lenže na túto otázku nik z nás nenašiel odpoveď.

- Napokon, nie je vylúčené, - dodal som, - že Kuryľko odišiel od nás nie preto, aby šiel po pamäti, ale ako to napísal vo svojom liste, aby sa zbavil prenasledovateľa a zaviedol ho na falošnú stopu, čiže pustil ho po našich stopách.

Ocitli sme sa na okraji rúbaniska zarasteného černicovými krikmi. Chlapci sa rozbehli na všetky strany a po chvíli Sokolie oko nás privolal k sebe a ukazoval na veľký, do zeme zapadnutý ľadovcový balvan. Na jeho severnej strane bolo vidieť čiastočne machom zarastenú, ale výraznú šachovnicu.

Bolo pre nás očividné, že taký nevelký predmet ako pamäti, zabezpečený v nejakom železnom alebo drevenom puzdre, mohol byť zakopaný celkom blízko kameňa.

Preto bolo treba starostlivo preskúmať celý terén, lenže takáto činnosť by nám zabrala prinajmenšom celý deň alebo aj dva.

Takmer som si bol istý, že Kuryľko koná podľa dohody s poslom Konrada von Haubitz. Keď nám prezradil miesto, kde sa nachádzala ešte jedna šachovnica, postupoval ako šachista, ktorý podstrčí figúru, aby sa dostal do výhodnejšej pozície. Stratí, aby získal. Možno Kuryľko chcel získať čas? Keby sme sa rozhodli kopať okolo balvanu, pre neho užitočný čas by sa mnohonásobne predĺžil.

- Ideme do mauzólea, - oznámil som chlapcom a Kasi.

Vrátili sme sa k vehiklu a vyrazili sme smerom na Myšliborz. Tam sme sa naobedovali a o trištvrte na päť som zastal s vehiklom na dohodnutom mieste pri úpätí Poľany.

Doktor s Hildou prišli s polhodinovým meškaním. Hilda mi podala stručnú správu zo svojho pobytu v Jasieni.

- Na telefonické spojenie som čakala presne päť hodín. Napokon som sa predsa dovolala do Klausovej redakcie. Sekretárka mi oznámila, že pán Klaus práve pred chvíľou

odišiel. Spýtala som sa, kedy sa vráti, a dostala som odpoveď, že vycestoval na niekoľko dní za hranice. Nechcela prezradiť kam.

- Herr Klaus je na ceste do Poľska, - vyhlásil som. - Môj predpoklad sa predsa len potvrdzuje, hoci dosť oneskorene.

Doktor chcel porozprávať ešte niečo.

- Slečna Hilda čakala na telefonický hovor a ja som odviezol Zenobiu do kempingového strediska. Od vedúceho strediska som sa dozvedel, že Kuryľo sa ešte nevrátil, ale musí prísť, lebo v chatke nechal veľa svojich vecí. Potom som šiel k palácovej kaviarni. Na terase sedel Friedrich a popíjal citrónádu. Ja som sa s ním nepohádal, mne ani nevynadal ako vám, pán Tomasz, teda ako keby sa nič nebolo stalo, prisadol som si k nemu a dlhší čas sme sa rozprávali o rôznych všeobecných veciach, o cenách, ťažkostiach turistov v rôznych krajinách. Informoval som ho, že jeho stan je už v chatke slečny Zenobie a môže si ho hneď zobrať. Zakrátko prišla aj Zenobia. Veľmi sa potešila, keď uvidela Friedricha a prirodzene, prisadla si k nám. Ach, ako s ním koketovala, ako štebotala.

- Vyštebotala mu, že Kuryľo ušiel?

- Nie. Ale zato mu porozprávala o objave ešte jednej šachovnice. Nahovárala Friedricha, aby nebol urazený a pripojil sa k našej výprave. Lákala ho, aby ešte dnes večer išiel s ňou na Poľanu, kde sa chystáme prenocovať a kam ona musí prísť, lebo tam bude Kasia. Povedala mu aj to, že chceme znova prehliadať hrobku.

- A čo na to Friedrich?

- Túto správu prijal ľahostajne. Odvetil jej, že záležitosť tajomnej šachovnice ho prestala zaujímať. Rozhodol sa zajtra odcestovať k Jadranu. Zenobia mu navrhla, aby spoločne strávili večer pri tanci v sále paláca, lebo tam mal byť takzvaný zoznamovací večierok pre nových hostí. Fried-

rich to odmietol, vyhovoril sa na únavu. Zenobia sa tvárilala, akoby bola zúfalá.

- Na únavu? - mykol som plecami. - Veď je to muž silný ako tur. Som presvedčený, že Friedrich čaká v Jasieni na Kuryľľa. Striehne tam naňho ako pavúk v sieti na tučnú muchu. Má v úmysle vytĺcť z neho tajomstvo, na ktorom mieste je skrýša s pamäťami. Toto tajomstvo si však Kuryľlo necháva pre Klausa, ktorý je už na ceste do Poľska.

- Domnievate sa, že Kuryľlo pozná to miesto? - začudovala sa Hilda.

Vtedy som jej i doktorovi porozprával o svojom podozrení, pokiaľ ide o úlohu aj postup nášho bývalého predsedu. Moje závery sa im videli logické a správne.

- Teda čo máme urobiť v tejto situácii? - uvažovala Hilda.

- Nič, - odvetil som na ich prekvapenie. - Veď to sú iba predpoklady. Nemáme v rukách nijaké dôkazy proti Kuryľlovi. Nezostáva nám nič iné, iba podľa plánu zajtra znova preskúmať mauzóleum. A keby to neprinieslo očakávaný výsledok, ráno pôjdeme do Jasieňa a vy, slečna Hilda, skúsate sa telefonicky spojiť s niekým z výskumného tímu. Oznámite im naše podozrenie voči Kuryľlovi, ako aj to, že Klaus sa vracia. Tí už budú vedieť, čo majú robiť ďalej. A teraz poďme hore, k hrobke.

Autá sme dobre zamkli a rozhodli sme sa nechať ich na noc v kameňolome, a sami so stanmi, spacími vrecami a poľnou kuchyňou sme sa rozhodli vyliezť na Poľanu a prenocovať v blízkosti hrobky, aby sme získali čas na dôkladnú prehliadku jej vnútra.

Obťažkaní kempingovým výstrojom sme vykročili po úzkom chodníku na okraji kameňolomu, potom sme vošli do bukového lesa. Došli sme k mauzóleu a tu sme si rozdelili úlohy. Chlapci, doktor a Kasia sa pustili stavať stany, a ja s Hildou sme sa podujali prehľadať hrobku.

Hodnú chvíľu som sa trápil so zhrdzavenou visacou zámkou na dverách. Konečne sa mi podarilo otvoriť mauzóleum. Stál som na prahu a napriek polotme, ktorá panovala v hrobke, hneď som uvidel čosi, čo ma rozhnevalo, naplnilo smútkom a zlosťou.

- Nech to všetci čerti berú! - zvolal som nahlas.

Pribehli doktor, chlapci aj Kasia.

- Čo sa stalo? - spýtala sa Hilda.

- Ešte sa spytujete, čo sa stalo? - odvrkol som zlostne.

Zažal som baterku, aby v hrobke bolo vidieť.

- Pozrite sa na tú stenu, - vysvetlil som dôvod svojho pobúrenia. - Sú tam štyri diery po skrutkách, ktoré na tomto mieste kedysi pridržiavali nejakú tabuľu. Práve tu iste visela náhrobná platňa s menom a priezviskom, dátami narodenia a skonu, ako aj... No, s čím ešte? - spýtal som sa.

- S erbom, - odvetil Tell.

- Áno, s Haubitzovským erbom, teda so šachovnicou. A teraz sa pozrite nižšie, na podlahu. Na tomto mieste chýbajú štyri kachličky. Namiesto nich vidieť stopy sadry. Poriadne sa pozrite. Nedávno ktosi tú sadru vyšpáral vreckovým nožikom. Vidíte v dolnej vrstve sadry odtlačenú stopu? Tu boli pamäti, moji milí, v kovovej kazete. Tu ležali pamäti Konrada von Haubitz, ktoré našiel a zobral náš predseda Kuryľlo.

Hilda, doktor, Kasia aj chlapci počúvali bez slova, akoby onemeli.

Urobil som niekoľko krokov po vnútri hrobky a nohou som rozhrnul kôpku starého machu. Ukázala sa nám železná kazeta biela od sadry. Zdvihol som ju a otvoril. Bola prázdna.

- Ako sa to stalo? Kedy? - opakovala zúfalá Hilda.

Buchol som sa do prs.

- Je to moja vina. Bol som tuším slepý a mal som za-

temnený rozum, keď som si nevšimol tie diery po náhrobnej tabuli. Ach, prečo som nedomyslel, že na tej tabuli musel byť zobrazený aj Haubitzovský erb a v ňom šachovnica. Kuryľo mal predsa len výhodu pred nami, že dostal od Klausa, čiže priamo od Haubitza, dodatočné informácie. Povedali mu, že v observatóriu sú dve šachovnice, po jednej - na kostole v Jasieni, na balvane v Utopenci, na skale v Czarnom, na kostoloch v Dolsku a v Lubiechowe. A tri šachovnice sa nachádzajú v hrobke Hermanna von Haubitz. A keď Kuryľo vošiel sem spolu s nami, ihneď zistil, že v mauzóleu vidí iba dve, a nie tri šachovnice. Kde je tretia? - prirodzene si domyslel, že bola na náhrobnej tabuli, ktorú ktosi ukradol. Pozrel na dlážku pod miestom, kde visela tabuľa, a všimol si, že namiesto štyroch kachličiek je sadra, ktorá zosivela a nelíšila sa od farby dlážky. Johannovi von Haubitz bolo ľahké vybrať kachličky, vydlabať pod nimi dieru, vložiť kazetu s pamäťami, a potom to zaliť sadrou. Stačilo, aby sem doniesol nevelkú tašku so sadrou a trocha vody. Za polhodinku mohol pripraviť celú skrýšu. A nie viac než štvrt'hodinku potreboval Kuryľo na to, aby pamäti vybral zo skrýše. Spomeňte si, že tu bol sám vyše trištvрте hodiny. Kazetu ukryl pod mach a pamäti schoval pod pazuchu a hnevajúc sa na nás, že sme ho nechali v hrobke, nasadol do môjho auta. Kuryľo je génus! - zvolal som. - Ale nie horším od neho sa ukázal aj Friedrich. Začal Kuryľu upodozrievať už hádam po tom, keď sme ho našli v mlyne Utopenec, a jeho podozrenie zosilnelo, keď Kuryľo zostal na kostolnej veži. Potom sa Kuryľo znova akože stratil a vtedy sa Friedrich rozhodol overiť si príčinu. Pamätáte sa, ako sa sám ponúkol, že pôjde k hrobke a oslobodí Kuryľu. Lenže vybrali ste sa celá skupina: chlapci, doktor, Friedrich aj Zenobia...

- Bolo to tak, - potvrdil doktor. - Tell otvoril dvere, Kuryľo vyšiel

mu ospravedlňovali. Jediný, kto ešte raz vošiel do mauzólea potom, keď ho Kuryľko opustil, bol práve Friedrich. Nevenovali sme tomu pozornosť, lebo sme boli zaujatí odprosovaním Kuryľka. Teraz si spomínam, že Friedrich sa v hrobke zdržal dokonca niekoľko minút, ja som ho odtiaľ vyvolal. Tell zamkol visaciu zámku a spolu sme sa vracali do auta. Pamätám si, že Friedrich zamyslený šiel za nami mlčky.

- Áno, máte pravdu, - prisvedčil som. - Kuryľko iste zvyškami machu zamaskoval vydľabanú sadru a ukryl v machu prázdnu kazetu. Lenže Friedrichovi stačilo zopár ráz rozhrnúť mach na dlážke, aby objavil dieru a našiel kazetu. Čo však mohol urobiť v tejto situácii? Keby bol vyvolal poplach, vzali by sme Kuryľkovi pamäti a odovzdali by sme ich slečne Hilde. Friedrich sa zachoval ináč, a to je korunný dôkaz, že nikdy nebol naším spoločníkom, ale hľadal pamäti na vlastnú päť.

- Zaujímalo by ma, z čieho poverenia? - rozmýšľala Hilda.

- Nemám potuchy, - priznal som sa, - Viem iba toľko, že zamlčal to, čo zistil, a rozhodol sa vyčkať na najbližšiu príležitosť, aby Kuryľkovi zobral pamäti. Na zámockom vrchu v Moryni sa konečne ocitol s predsedom medzi štyrmi očami a pod hrozbou pištole ho požiadal, aby mu pamäti odovzdal. Azda prekvapený predseda súhlasil, lenže potom si to rozmyslel a zavčas rána ušiel z tábora? Ja som zavínil, že jeho prenasledovanie sa Friedrichovi nevydarilo, a preto rozzúrený odišiel do Jasieňa, aby sa tam poráтал s Kuryľkom. Zakrátko sa však presvedčil, že bol oklamáný, a vtedy sa pokúsil Kuryľka uniesť z nášho tábora, aby ho prinútil vydať mu pamäti. Nevedel totiž, kde ich Kuryľko ukrýva. Ani únos sa však Friedrichovi nepodaril. Rozhodol sa teda, že na predsedu počká v Jasieni. A čo Kuryľko? Medzi nami sa cítil bezpečný, kým sa

nedopočul, že sa chcem vrátiť do mauzólea a ešte raz ho preskúmať. Domyslel si, že v hrobke objavíme stopy jeho činnosti, nájdeme kazetu a odhalíme jeho úlohu. Chcel oddialiť tú chvíľu a prezradil nám, že existuje ešte jedna šachovnica. A sám sa ukradomky vzdialil z nášho tábora, iste aj preto, aby pomýlil Friedricha, ktorý ho prenasledoval. Som si istý, že v tejto chvíli Kuryľo sedí kdesi v úkryte a čaká na príchod Klausa, s ktorým sa už vopred dohodovoril.

Doktor začal nervózne prešľapovať na mieste, akoby bol znepokojený a netrpezlivý.

- Prosím vás, - zvolal. - V takej situácii je každá minúta vzácna. Musíme dolapiť Kuryľu a vziať mu pamäti. Každá minúta je nesmieme cenná. Robme čosi, konajme! Klaus príde najneskôr zajtra ráno. Kuryľo mu odovzdá pamäti, a vtedy už bude všetko stratené.

- Náhlivosť je zlý radca, - upokojoval som doktora. - Azda si myslíte, pán doktor, že Kuryľo nosí pamäti vo vrecku alebo pod pazuchou? Čo sa stane, ak ho chytíme, ale on všetko zaprie a bude tvrdiť, že pamäti nenašiel? Vyplašíme vtáčkov a Klaus sa vráti domov s prázdnyimi rukami. Ale keď celá záležitosť stíchne, znova sa spojí s Kuryľom a príde do Poľska tretí raz. Náš predseda potom vyberie pamäti z úkrytu a získa odmenu.

- Tak čo radíte vy?

- Nič. To znamená celkom nič. Predovšetkým, nesmieme sa prezradiť, že poznáme pravdu. Doktor, chlapci a Kasia zostanú v tábore pri mauzóleu a ja so slečnou Hildou pôjdeme ihneď do Jasieňa. Slečna Hilda sa telefonicky spojí s vedúcim poľskej skupiny, vysvetlí mu situáciu a oni už budú vedieť, ako postupovať voči Kuryľovi. Treba umožniť, aby sa Klaus a Kuryľo stretli, a až vtedy vstúpiť do akcie. Treba ich prichytiť na mieste činu, keď si budú odovzdávať pamäti, lebo to je jediná šanca, ako dostať pa-

mäti do našich rúk. Teda ja odveziem slečnu Hildu do Jasieňa a potom sa vrátíme na Poľanu. Súhlasíte?

- Áno, - prisvedčila Hilda.

Po niekoľkých minútach sme už sedeli vo voze.

Bol večer, čas, keď padá súmrak. Zažal som svetlá reflektorov a plnou parou som vyrazil po ceste do Jasieňa. Klaus vycestoval do Poľska popoludní a mal pred sebou poriadny kus cesty. Bolo jasné, že cestou musí niekde prenocovať, a teda nemohol prejsť cez poľské hranice skôr než zajtra ráno. Uvedomoval som si, že poľským orgánom nezostane veľa času, aby nastražili pascu, do ktorej sa chytia Klaus aj Kuryľo. Preto mal pravdu doktor, keď povedal, že každá minúta je vzácna.

- Odkiaľ bol ten poľský tím? Z Varšavy? - spýtal som sa Hildy.

- Áno. Vedúci skupiny mi nechal svoje varšavské číslo služobného telefónu s tým, že ak nastanú nejaké nové okolnosti vo veci pamätí, môžem sa s ním kedykoľvek telefonicky skontaktovať. Priznám sa, že mám voči nim nejaké výhrady: aj oni si mohli domyslieť, že Klaus tu nadviazal nejaký kontakt, našiel si pomocníka a poveril ho ďalším hľadaním. Prečo súhlasili s tým, aby sme prestali hľadať a odišli do Nemecka?

- Iste im prišla na um tá istá myšlienka, čo aj mne, ale možno im vaša rezignácia vyhovovala, odchod a upokojenie okolo celej veci práve mohlo Haubitzovho posla podnietiť, aby začal konať. Som presvedčený, že vedia o každom našom kroku, pozorujú aj našich protivníkov a zasiahnu vo vhodnej chvíli. Ale napriek tomu ich treba oboznámiť s nebezpečnou situáciou.

- A čo Friedrich? Čo si myslíte, kto je to?

- Proces vo Frankfurte vzbudil dosť veľký záujem v rôznom prostredí. Ktovie, či záležitosť pamätí nezaujala výzvednú službu niektorej veľmoci. Kedysi som čítal spo-

mienky jedného vysokého funkcionára britskej špionáže. Písal, že celé roky úzkostlivo zbierali kompromitujúce správy o rôznych politikoch v rôznych krajinách, aby ich vo vhodnej chvíli použili. A pod hrozbou publikovania a škandálu urobili z nich poslušné nástroje pre seba. Možno nejaká výzvedná služba chce mať Haubitza v rukách a na to sú potrebné pamäti. Vám sa Friedrich nevidí podozrivý? To jeho auto, ktoré pláva po vode, je silné ako tank, potápačský výstroj, plynová pištoľ, chloroform, jeho inteligencia, osobný pôvab...

Nedokončili sme rozhovor. Vo svetle reflektorov som uvidel prvé domy dediny Jasień. Prešiel som popri kostole a zahol som k palácu pri jazere. Hilda vyskočila z vehikla a čo najrýchlejšie bežala do svojej izby, odkiaľ chcela objednať bleskový hovor s Varšavou.

A ja som vošiel do kaviarne v paláci, ale nenašiel som tam ani Friedricha, ani Zenobiu. Medzi autami, ktoré parkovali pri paláci, obrovský ford so švajčiarskou poznávacou značkou nebol.

V recepcii som sa spýtal na Friedricha a dostal som prekvapujúcu odpoveď:

- Pán Friedrich Braun uvoľnil izbu a v podvečer odišiel.
- Neviete náhodou kam?
- Nespytovali sme sa. Spomínal čosi o Jadrane...

Nasadol som do vehikla a pobral som sa do kempingového centra na druhej strane jazera. Zaklopal som na dveře Zenobii. Nikto mi však neotvoril, v blízkosti chatky som ale nenašiel strašný motocykel. Zaklopal som aj na Kuryłlovu chatku, ale ani tu mi nikto neotvoril. Vybral som sa teda k vedúcemu strediska.

- Spytujete sa na pána Kuryłła? Áno, pred dvoma hodinami sa vrátil z výletu, zbalil si svoje veci a uvoľnil chatku. Ponáhlal sa na autobus do Vroclavi.

Nemohol som ovládnuť nepokoj, ktorý vo mne naras-

tal. Udalosti sa vyvíjali pre mňa nepochopiteľným spôsobom. Vrátil som sa do paláca a náhlil som sa do Hildinej izby. Práve skončila rozhovor s Varšavou. Takzvaný bleskový rozhovor stojí desať ráz viac než normálny, lenže v tejto veci sa nedalo šetriť.

- Tak čo? Čo je? - spytoval som sa znepokojený.

- Tak ako ste predpokladali, odpovedali mi, že vedia o mojom ďalšom hľadaní pamätí. Majú všetky informácie o tejto veci a sústavne sledujú ďalší vývoj udalostí.

- Sústavne sledujú? Tak sa vyjadrili? - potešil som sa.

- Áno. Dodali ešte, že takisto vedia, že Klaus sa chce vrátiť do Poľska. Dostali signál, že znova požiadal o povolenie na vstup do Poľska a dostal ho.

- Chvalabohu, - uľavene som si vydýchol.

- Prikázali mi zachovať pokoj a rozvahu. Požiadali ma, aby som robila to, čo doteraz. To znamená: hľadala pamäti.

- V takom prípade sa vraciame na Poľanu, - rozhodol som. - Onedlho budeme opäť v kameňolome a potom medzi priateľmi, ktorí tam hádam zomierajú, takí sú znepokojení.

O hodinu neskôr už sme potme liezli na vrchol Poľany, kde sa v tesnej blízkosti Haubitzovho mauzólea beleli v tme tri stany. Doktor, chlapci a Kasia ešte nespali. Dokonca čakali na nás s večerou.

Pri jedle sme im zopakovali obsah telefonického rozhovoru a podelili sme sa o všetky naše predpoklady.

- Teda naša úloha sa už skončila, - potvrdil doktor. - Iste budú Klauza sledovať od chvíle, keď prekročí poľské hranice. Umožnia mu stretnúť sa s Kuryľom a zatknú ich vo chvíli, keď si budú odovzdávať pamäti.

Telia to pobúrilo.

- Tak je to?! - zvolal. - My sme sa tu nadreli, čo sme sa len nahľadali, a oni teraz prídu k hotovému? A dokonca

nás ani nepozvú na najzaujímavejšie okamihy v tejto záležitosti? Veverička sa nahltal plynu z Klausovej pištole, ale nebude svedkom dolapenia tých lotrov?

- A Sebastian? Ten sa tiež nahltal plynu, - pripomenula Kasia.

- Uvidíte, - predpovedal Sokolie oko, - že nám ani len nepoďakujú za účasť na týchto udalostiach.

- Veru tak, dokonca nám ani nepoďakujú, - prisvedčil Veverička. - Ešte budú tvrdiť, že sme im sťažovali činnosť.

Hilda odporovala:

- Ak sa mi pamäti dostanú do rúk, v našich najväčších novinách uverejním poďakovanie pre vás.

- Naozaj? To urobíte? - potešil sa Tell.

- Radšej keby to bolo v poľských, - drzo povedal Veverička. - Tak by sa o mojich dobrodružstvách dozvedeli aspoň chalani v škole. Nebudú veriť, ak im to budem sám rozprávať.

- Dobre. Pošlem poďakovanie aj do poľských novín, - súhlasila Hilda.

Dovolil som si urobiť nesmelú, ale hádam vecnú poznámku:

- Lenže nateraz sú pamäti ešte ako vrabec na streche. Zdá sa mi, že veľmi skoro si delíte kožu medveďa, ktorého sme ešte neulovili.

Chlapci zrozpačiteli. Nastalo mlčanie. Doktor pozrel na hodinky.

- Jedenásť. Nemyslíte si, že už treba ísť spať?

Sokolie oko si vzdychol:

- Ale predsa je to veľká škoda, že naša úloha sa už skončila.

- Spať, hybajte už spať! - volal doktor a naháňal chlapcov do stanu.

Priznám sa, že aj mne bolo všelijako. Nie preto, že sa skončilo ďalšie nádherné dobrodružstvo. Bolo mi ľúto, že

sa končí bez našej účasti. Predstavoval som si, že práve my nájdeme pamäti a s pyšným výrazom tváre ich odovzdáme Hilde. Lenže zatiaľ sa to malo stať niekde mimo nás, v pre nás neznámej situácii, v ktorej nebudeme ani len prihliadajúcimi svedkami.

V tú noc na Poľane sme líhali k spánku s ťažkým srdcom, mysliac si, že niekto iný napíše koniec príbehu, ktorý sa začal v skautskej *Knihe strašidiel*.

Ach, akí sme boli naivní...

ŠESTNÁSTA KAPITOLA

**Koho zavetрил Sebastian • Nočná výprava do lesa •
Strašný útočník • Prenasledovanie zlodejov •
Z Veveričku sa stáva hlodavec • Čoraz podozrivejšia
Zenobia • Úvahy**

Približovala sa búrka. Už sme ležali v stanoch (v jednom ja s doktorom, v druhom Hilda s Kasiou a v treťom chlapci), keď sme začuli hluché zahrmenie. Bol to podobný zvuk, ako keď sa zosúva kamenná lavína po strmom úbočí. Potom tak, ako sa blížila, hluché dunenie malo kratšie prestávky. Mohlo sa zdať, že nocujeme v blízkosti obrovskej sopky.

Doktor napriek hrmeniu pokojne spal, mne však spánok uletel z očí. Po nejakom čase som zistil, že búrka prechádza mimo nás. Lenže ani teraz som nezaspal, iba som stále počúval jej basový hlas. Napokon som sa možno na chvíľu pohrúžil do spánku, tenkého a jemného ako pavučina. Zreteľne som však dvakrát začul krátke Sebastianovo šteknutie zo stanu, kde spal s Hildou a Kasiou.

Náš stan nebol zašnúrovaný. Potichu som z neho vyliezol a hneď ma prenikol ľadový chlad noci. Strčil som ruku do stanu a nahmatал som sveter, ktorý som natiahol na seba.

Tábor bol obklopený nocou. Bola temná, ale videl som čierny okraj lesa okolo nás. Dunenie vzdialenej búrky na chvíľu stíchlo, potom sa však znova ozval tlmený rachot hromov. Prehlušil všetky šelesty, ktoré zvyčajne počuť blíz-

ko lesa počas letnej noci. Sebastian už viac ráz neštekol a dal o sebe vedieť iba vtedy, keď som prišiel k blízkosti Kasinho stanu.

Potichu som zapískal a - aký zázrak! - Sebastian, ten pôžitkár, pecivál a pohodlné stvorenie, ako líška sa pretiahol zo stanu cez škáru, ktorú nechali preňho. Ako každý jazvečík, rád sa prechádzal pod nízkymi prekážkami a preliezal cez úzke otvory rôzneho druhu. Vrtel svojím potkaním chvostom a dotkol sa ma vlhkým ňufákom.

Predpokladal som, že nočný chlad ho hneď zaženie do teplého ležoviska. Kasia s ním musela večer čo večer bojovať - stále sa jej strkal do spacieho vaku. Lenže teraz sa psík nevrátil do stanu. Čupol si k mojim nohám a začal vetriť, nahlas vŕľal do nozdier vzduch vanúci od vrcholu: „Azda zacítil nejaké divé zviera, ktoré sa schováva v lese?“ myslel som si.

Sebastian stále vetril a vetril, akoby mu chutila vôňa nočného vzduchu. Napokon potichučky zakňučal.

Urobil som tri kroky smerom k lesu. Sebastian sa zdvihol a šiel za mnou. „Dočerta!“ pomyslel som si. A zastavil som sa. Vtedy aj pes zastal.

Zo stanu sa vyklonila Kasina hlávka.

- Čo sa stalo? Prečo nespíte? - spýtala sa ma pošepky.

Pričupol som a povedal som jej do ucha:

- Robím nočnú obchôdzku tábora. Vezmi Sebastiana a zatvor ho v stane. Moce sa mi pod nohami a prekáža mi. Zober ho a ľahni si!

Chytil som Sebastiana a podal som ho dievčine. Poslušne zašnurovala stan tak, aby pes nemohol znova vyjsť.

Bol som rád, že som sa oslobodil od spoločnosti psa. Chcel som zistiť, prečo sa Sebastian správal tak nezvyčajne, ale bál som sa, že mi to on prezradí. Mal som v úmysle obísť celý tábor, ale pes mohol zrazu urobiť rámus a všetkých zobudiť.

Opatrne som obišiel stan skautov. Bolo v ňom ticho, chlapci iste pokojne spali aj pri dunení vzdialenej búrky. Urobil som ešte zo dvadsať krokov a došiel som k lesu. Teraz bolo treba zbystriť pozornosť. Cestu mi preklenuli v tme neviditeľné haluze, stačilo sa iba otrieť o ne a hneď zašelestili, čo neprehlušilo ani hrmenie.

Kým som sa ponoril do lesa, obzrel som sa za seba, na Poľanu a stany postavené na nej. Ďaleko v temnote noci sa blýskalo a dunenie bolo čoraz bližšie a hlasnejšie.

Búrka sa teda vracala naspäť.

Minul som chodník, ktorý viedol po svahu kopca až do kameňolomu, a vošiel som do lesa. Nohy mi vnicali do vývrátov pokrytých suchým lístím, čo spôsobovalo hlasný šum. Jednostaj som zakopával o kmene vyvrátených stromov a o tvár sa mi obtierali nízko rastúce konáre. Občas som zastal a načúval, či šum, ktorý zapríčiňujem, nevyplaší to „čosi" z tmy a húštia. Jednostaj sa mi zdalo, že pred sebou vidím prikrčenú postavu. Niekedy trvalo dlhšiu chvíľu, kým som si uvedomil, že to iba dva pri sebe rastúce stromy vytvárajú akoby siluetu človeka a keď borievky pripomína učupeného medveďa.

Búrka sa presúvala stále bližšie a bližšie. Už mi nad hlavou praskali čierne oblaky od kľukatých bleskov a hrmot hromov ma takmer ohlušoval. Dvakrát sa strhol silný závan vetra a rozhojdal stromy, pričom naplnil les hlasitým šumom lístia. Vtedy som pridal do kroku a šiel som smelšie, lebo som vedel, že hučanie vetra a búrky prehlušuje šelest, ktorý spôsobili moje kroky.

Ale po chvíli vietor znova utíchol, iba hromy rachotili nad Poľanou. Zrazu blesk preťal oblohu a pred sebou som zazrel nevelkú polianku. Pri ďalšom blesku som uvidel aj ľudskú postavu.

Niekoľkými skokmi, ukrývajúc sa za kmene stromov, som sa dostal na okraj polianky.

Tajomná osoba si upravila plášť a pomaly vykročila tým smerom, kde sa nachádzal náš tábor. Potešilo ma to. Ešte chvíľu a bude musieť prejsť popri mne, schovanom za kmeňom hrubého buka. A vtedy?...

Nemal som potuchy, čo vtedy urobím. Bol som predsa bezbranný, a tajomný „ktosi“ mohol byť ozbrojený alebo mať aspoň palicu. Napokon, nebol nijaký dôvod, aby som predpokladal, že táto osoba má nepriateľské zámery. Mohol to byť osamelý turista, ktorý zabľúdl na Poľane.

Tajomná postava sa blížila. Ešte krok a prejde vedľa mňa vo vzdialenosti vystretej ruky. Tak veľmi som si želal, aby sa v tom okamihu znova zabľýskalo. Lenže tentoraz mi šťastie neprialo. Neznámy prešiel popri mne, do tváre som mu však nevidel. Šiel rýchlo, čoraz rýchlejšie a stratil sa mi v tme.

Po špičkách som za ním utekal. Chodník zrazu zahýbal vedľa veľkého krovia. Obtrel som sa oň pravým plecom, a potom som sa potkol na koreni, ktorý vytrčal zo zeme. Potknutie bolo také nečakané, že som sa zvalil na zem, aký som bol dlhý. Chcel som vyskočiť na nohy, ale čosi ťažké sa mi zvalilo na chrbát, niekto ma kolenami tlačil do lopatiek a rukami mi silno stlačil ramená. Tajomná osoba mi sedela na krku a prigniavila ma k zemi.

Obrovským úsilím som vypol plec do oblúka a usiloval som sa podtiahnuť kolená pod seba. Podarilo sa mi to. Odrazil som sa od zeme a prevrátil som sa aj s protivníkom, ktorý sa ma držal ako kliešť. Využil som vedomosti, ktoré som získal pri trénovaní džuda, umenie padať dopredu aj dozadu.

Lenže aj môj útočník poznal džudo. Chytil mi rukami šiju a nasadil mi klasický chvat, ktorý mi nedovolil dýchať.

„Padni, aby si zvíťazil,“ spomenul som si na Akyamu. Spolu sme sa prevrátili a po chvíli mi znova sedel na krku a dusil ma.

Naklonil som drien dopredu a hlavu som obrátil doľava pod ramená útočníka. Pokračoval som v obrate a prinútil som ho, aby mi uvoľnil stisnutie hrdla. Vtedy som ho uchoopil za zápästia. Ešte silný pohyb driekom a vtom som ho už ja privalil. Zacítil som známu príjemnú vôňu parfému. Voňavá lokňa vlasov ma štekľila v nose.

- Zenobia, - povedal som a pustil som jej ruky.

Po chvíli sme stáli pri sebe a dychčali od vysilenia.

- Bandita! - syčala Zenobia. - Útočíte v noci v lese aj na osamelé bezbranné ženy.

- Veď vy ste ma napadli, - vysvetľoval som, zaskočený stretnutím s dievčinou.

- Musela som sa brániť. A to znamená zaútočiť. Videla som, ako ste sa schovali za strom. Zlákala som vás na chodník...

- Čo tu robíte? V noci?

Mykla plecami.

- Dohodli sme sa predsa, že prídem za vami. A za Kasiou. Lenže v tejto tme som nevedela trafiť do tábora.

Poškriabal som sa na hlavu.

- Dozaista ste chodili v blízkosti tábora, lebo Sebastian vás zvetril. Nevšimli ste si stany vedľa mauzólea?

- Veď by som sa neschovala do lesa počas búrky, - odvrkla.

Strhol sa víchor, les zahučal. Pazúry bleskov trhali čierne nízko letiace mračná.

Zenobia akoby znepokojená načúvala narastajúce hučanie vetra.

- Kde je Friedrich?

- Odišiel.

- K Jadranu?

- Neviem. Nespytovala som sa ho na to.

Hučanie narastalo. Kvapky dažďa začali udierať na lístie.

- Poďme do stanov. Rýchlo, lebo zmokneme, - chytil som Zenobiu za laket'.

Na moje počudovanie sa dievčina ani nezachvela. Ako-by ju lejak vôbec nezaujímal.

- No poďme, aby sme nezmokli, - zopakoval som.

- Ticho, - zahriakla ma. A ďalej meravo stála a načúvala. Lejak sa spustil náhle. Zalieval nás potokmi vody.

Za chvíľu sme boli zmoknutí. Môj sveter nasal vlhkosť ako špongia, Zenobiin plášť sa stal slizkým ako hadia koža. Zenobia nemala nič na hlave. Ani šatku, ani kapucňu. Vlasý sa jej zmenili na pramienky stekajúcej vody. Ale ona neustále stála v hroznom lejaku a načúvala.

- Čo sa vám stalo? - spýtal som sa.

Zrazu napriek hučaniu vetra a dažďa sme začuli krik. Či skôr volanie. Prichádzalo zo smeru, kde stáli naše stany.

- Tam!... Tam utekali!... Chyť ich, drž!...

Spoznal som hlasy svojich priateľov skautov. V našom tábore sa dialo čosi znepokojujúce.

Teraz už nebolo treba Zenobiu presviedčať. Prvá sa rozbehla po chodníku tým smerom, odkiaľ sa ozývalo volanie.

Veľkými skokmi som utekal vedľa nej.

Prebehli sme dve zákruty chodníka a hlasy skautov sme počuli zreteľnejšie.

- Chalani, hľadajte v tomto kroví... Tam sa schovali! - rozoznal som Tellov rozkazujúci hlas.

Lejak prestal, ale zmohutnel vietor. Opieral sa do nás, rozkolísal koruny stromov a striasal dážď z lístia. Hluk vetra znova potlačil volanie chlapcov. V behu sme takmer na nich narazili.

Zablysli sa tri baterky.

- Pán Tragáčik! A slečna Zenobia! - chlapci boli prekvapení prinajmenšom tak ako ja, keď som v útočníkovi, ktorý so mnou zápasil, spoznal dievčinu.

- Čo sa stalo? Koho hľadáte po lese? - Zenobia kládla otázky ostrým hlasom, ktorý si vyžadoval okamžitú odpoveď.

- Ktosi sa zakradol do nášho stanu. Uhryzol som ho do ruky, - pyšne odvetil Veverička.

- Uhryzol si ho? - vyprskol som smiechom.

Môj smiech chlapca urazil.

- A čo som mal robiť? Pohladať ho po ruke?

Tell vecne doplnil vysvetlenie:

- Ktosi nám chcel vliezť do stanu. Nožom preťal plátno a strčil ruku dnu. Vtedy ho Veverička uhryzol. Neznámy skríkol a vytrhol ruku zo stanu. Vybehli sme a uvideli dvoch ľudí, ako utekajú do lesa. Rozbehli sme sa za nimi, ale bola búrka, lejak a vietor. Podarilo sa im ujsť...

- Hádam neušli ďaleko. Mohli by sme ich pohľadať, - navrhol Sokolie oko.

Rozhliadol som sa po nočnom a od dažďa mokrom lese, v ktorom burácal chladný vetrisko. Chlapci boli v pyžamách, ja som mal na sebe premoknutý sveter a mokré pyžamové nohavice.

- Vraciame sa do tábora, - rozhodol som. - V lese na Poľane by sa ukryl aj celý pluk.

Na okraji tábora sme stretli doktora, Hildu i Kasiu. Sebastian radostne vrtel chvostom a vrhol sa privítať Zenobiu.

Znova nastala dlhá chvíľa vysvetľovania, otázok i odpovedí, lebo nielen príchod zlodejov, ale aj to, že sa tu neočakávane objavila Zenobia, vzbudilo počudovanie.

Vzal som od Telia baterku a šiel som do stanu chlapcov. Vraveli pravdu: stan bol rozrezaný v prednej časti neďaleko otvoru dverí, teda tam, kde zvyčajne spiaci majú nohy a na kúske voľného priestoru držia batohy.

„Podľa všetkého chceli ukradnúť batohy," dospel som k názoru a vrátil som sa k svojim priateľom, ktorí ešte stále komentovali nočnú príhodu.

- Zlodeji sa spoliehali, že využijú búrku a tá im pomôže, - vysvetľoval Tell. - Prehluší ich kroky aj rezanie plátna. Ale práve búrka sa stala ich najväčším nepriateľom. Zobudilo nás hrmenie a blesky. Nikto z nás nespál. Ležali sme však potichu, mysliac si, že ostatní spia. Zrazu sa plátno stanu trochu prehlo a ozval sa zvuk rezaného materiálu. Potom sa do stanu strčila akási ruka. Veverička veľa nerozmýšľal a chňapol ju zubami...

Studený vietor bol čoraz nepríjemnejší. Bolo treba myslieť na úkryt v stanoch.

- Vmestím sa k vám? - spýtala sa Zenobia Hildy a Kasie.

- Ale áno, - potešila sa Kasia. - Veď je to stan pre tri osoby.

Doktor nahlas uvažoval.

- Som zvedavý, prečo sa zlodeji usilovali vojsť ku chlapcom a nie napríklad do môjho stanu?

- Lebo náš stan stojí najbližšie k lesu, - odvetil Sokolie oko.

Všetkých uspokojila táto odpoveď, napokon veľmi múdra. Zaželali sme si dobrú noc, hoci bolo už po polnoci, a začali sme sa rozchádzať do stanov.

Na krátku chvíľu som sa ešte ocitol sám so Zenobiou.

Spýtal som sa jej:

- Vy ste vedeli, že sa niekto zakráda do nášho tábora? Tam v lese ste sa nechceli pohnúť z miesta. Iba ste načúvali, ako keby ste čakali na príhodu, ktorá sa potom stala.

Vyprskla do smiechu.

- Vy ste celkom zošaleli. Hádam ma neupodozrievate, že som sa dohovorila so zlodejmi?

A odišla do stanu k Hilde a Kasi. Mal som veľmi nepríjemný pocit.

Prirodzene, bolo ťažké si predstaviť Zenobiu v spolku s ľuďmi, ktorí okrádajú turistov. Zlodeji celkom iste nemali potuchy, že v batohoch sú veci nepatrnej hodnoty -

košele a slipy, konzervy so zvyškami potravín, plechové poháre a kuchynské náradie - v opačnom prípade by sa neboli pokúsili o krádež.

Vliekol som sa k svojmu stanu. Prezliekol som sa do suchej bielizne, doktorovi som zaželel dobrú noc. Tváril som sa, že sa mi veľmi chce spať, aby som si mohol pokojne premyslieť udalosti nielen tejto, ale aj predchádzajúcej noci.

Už som zaspával, keď mi zrazu v hlave svitla taká absurdná myšlienka, že som sa až potichu rozosmial. Lenže po chvíli mi tá myšlienka ušla, stratila sa v hlbokom posilňujúcom spánku.

SEDEMNÁSTA KAPITOLA

Čo sme dostali namiesto banánového kompótu • Vypočutý
 rozhovor • Útok • Z-24 sa hlási • Utešujem Kurylla •
 Na hraničnom priechode • Kde sú pamäti •
 Ukončenie dobrodružstiev

Nadránom sa Poľana zahalila do hustej hmly a spolu s ňou prenikol do našich stanov chlad. Zobudili sme sa v kyslej nálade, nebolo sa v čom umyť, lebo voda, ktorú sme včera priniesli hore, stačila sotva na kávu na raňajky.

Nevideli sme ďalej než na tri metre, nemali sme sa kam schovať pred vlhkým oparom. V tejto bielej vate sme sotva videli okraj lesa a črtal sa iba obrys mauzólea. Úbočie kopca klesalo dolu a zanikalo v hmle, takže sa zdalo, že ďalej je už bezodná priepasť.

Čohokoľvek sme sa dotkli, všetko bolo vlhké, akoby obližané mokrým jazykom. Neochotne sme balili do vriec navlhnuté spacie vaky, zvíjali sme mokré matrace a stanové plátna, z ktorých stekala voda. Konečne sme sa zišli okolo veselo sipiaceho plynového variča, na ktorom sa varila príjemne rozvoniavajúca káva. Na veľkom tanieri ležali krajce chleba s medom, ktoré prichystala Hilda. Keď sme sa naraňajkovali, mienili sme sa pobrať k autám a potom sa vrátiť do Jasieňa.

- Som zvedavý, - ozval sa Tell, - či tí, čo vezmú Kuryllovi Haubitzove pamäti, budú ochotní vysvetliť nám všetky tajomné záhady prípadu.

- Neboli nijaké tajomné záhady, - tvrdil som a utieral

som si tvár z mokrého oparu hmly. - Všetko je dnes jasné a prirodzené. Klaus, ktorý prišiel do Poľska spolu so slečnou Hildou a Weberom, našiel si pomocníka v osobe Kuryľka. Po nociach obaja prehliadali ruiny observatória a na nich natrafil Veverička, keď ste sa vybrali do ruín. Báli sa, že budete každému vykladať o nočných host'och v observatóriu, čo by mohlo vzbudiť podozrenie v poľskom tíme. Preto sa rozhodli zneškodniť Veveričku pomocou plynovej pištole. O niekoľko dní neskôr som do Jasieňa prišiel ja. Ale vtedy už sa slečna Hilda s Weberom rozhodli vrátiť sa do Nemecka, lebo hľadanie neprinieslo očakávaný výsledok. V ten istý deň do Jasieňa prišiel Friedrich, očividne sa vybral v noci do observatória, aby sa poobzeral po šachovniciach. Začal som ho sledovať, a preto ma zneškodnil chloroformom. Nechcel sa dať odhaliť, ale bol zvedavý, kto ho sleduje. Aj ďalšie pokračovanie je jednoduché. Poľský tím odišiel do Varšavy, Weber s Klausom sa vrátili domov, hľadaním sa z Klausovho poverenia mal zaoberať náš predsedníček Kuryľko. Založili sme si Zväz tajomnej šachovnice a vybrali sme sa na cestu, ktorá vyhovovala Kuryľkovi aj Friedrichovi. Neskôr Friedrich zistil, že Kuryöo našiel pamäti, a rozhodol sa vziať mu ich na zámockom vrchu. Usiloval sa uniesť ho pri Žabom jazere. Kuryľko alebo dal vedieť Klausovi, že má pamäti, alebo sa už vopred dohovorili na termíne a mieste nasledujúceho stretnutia. Klaus znova ide do Poľska. Odhalí ich naša kontrarozviedka a vtedy sa pamäti dostanú do rúk slečny Hildy.

- Alebo sa nedostanú, - zahundrala Zenobia. - Pán Tomasz vylúčil z hry Friedricha. Pochybujem, že Friedrich sa nechá len tak ľahko odstaviť.

- Friedrich odišiel k Jadranu, - poznamenal som.

- Áno? - Zenobia sa tvárila prekvapene. - Spolu s Kuryľkom?

- Ako to: spolu s Kuryöom?

- No tak. Včera som ich videla vo forde. Za volantom sedel Friedrich a vedľa neho predseda Kuryľko.

Chytil som sa za hlavu.

- To znamená, že Friedrichovi sa podarilo dolapiť Kuryľka. Veru tak, Kuryľko sa vrátil do Jasieňa pre svoje veci, tam naňho striehol Friedrich. Chytil ho aj s pamäťami. Kam len šli?

- To, žiaľ, neviem, - odvrkla Zenobia. - Rozbehla som sa za nimi na motorke, lenže Friedrichovo auto je neobyčajne rýchle. Zdá sa mi, že sa vybrali smerom k Poľane.

- Sem? Načo? - zvolali chlapci.

Spomenul som si na náš tábor pri Žabom jazere. Pripomenul som si prerezané stanové plátno...

A už mi to bolo jasné! Ach, to je úľava! Zhlboka som si vydýchol, ako keby sa mi podarilo vyliezť na vysoký štít.

Rozosmial som sa nahlas ako blázon. Týmto spôsobom sa prejavovalo ustupujúce nervové napätie. Nemohol som sa zdržať smiechu ani ho stlmiť. Rehotal som sa ako šialec, všimal som si čoraz prekvapenejšie tváre chlapcov, Hildy, Kasie, doktora aj Zenobie.

- Čo sa mu stalo? - znepokojil sa doktor.

Vydýchol som si ešte väčšmi zhlboka. Raz aj druhý raz. Stlmil som smiech.

- Veverička, - obrátil som sa na chlapca, - nemyslíš si, že už je čas, aby si nás ponúkol svojím prekvapením? Ako dlho chceš nosiť ho v batohu? Už je koniec nášho výletu. Zajtra slečna Hilda pôjde do Berlína, slečna Zenobia aj Kasia sa vrátia do Varšavy a my sa budeme náhliť domov. Vezmeš so sebou aj to svoje prekvapko?

- Pán Tomasz má pravdu. Otváraj škatuľu! Teraz zjeme všetko, čo v nej držíš, - rozkázal Tell.

- Ak sa to zatiaľ neskazilo, - dodal Sokolie oko.

Veverička chytil svoj plecniak a vytiahol z neho leukoplastom oblepenú plechovicu.

- Prepáčte mi, ale ja som celkom zabudol na svoje prekvapko, - ospravedlňoval sa zahanbený.

Rýchlo odtrhol leukoplast a otvoril plechovú škatuľu.

- Preboha! - zjajkla Hilda.

- Ach! - vzdychla Zenobia.

- Ach! - zopakovala Kasia.

- Kristepane! - skríkol Sokolie oko.

- To je teda gól! - konštatoval Tell.

- Čosi neuveriteľné! - vyjachtal doktor.

Iba Veverička bol taký prekvapený, že nevydal zo seba ani hláska. Siahol do škatule a vybral z nej dva dosť hrubé zošity v koženom obale. Na obale boli vytlačené písmená, kedysi hádam zlaté, ale teraz vyblednuté, žltkasté. Vytvárali slová:

Ronrad von Haubitz MEMOIREN

Prvý som sa spamätal a zmohol som sa na veselý tón:

- Pekné prekvapko si mal pre nás, Veverička. Čo tu tajíš, je to nezvyčajná vzácnosť.

Veverička pozrel na mňa vyvalenými očami. Aj ústa mal široko otvorené.

- A kde je moja čokoláda? Konzerva s banánovým kompótom? Štyri balíčky čajových rezov? V tej piksli som mal aj žuvačky, vrečko mäťových cukríkov, škatuľku s ovocným želé...

- Achjaj, slinky sa mi zbiehajú, - vzdychla si Kasia.

- Ale čo sa s tým stalo? - zakončil Veverička.

Sokolie oko si domyslel a pokýval hlavou.

- Veveričkove lahôdky zjedol pán Kuryľo. Lenže my máme Haubitzove pamäti.

Tell vysvetľoval Veveričkovi:

- Ty ešte stále nič nechápeš? Pamätáš sa na večer pri Žabom jazere? Uvidel si u pána Kuryľu plechovú škatuľu ob-

lepenú leukoplastom a urobil si to isté. Lenže potom Sokolie oko začal robiť poriadok v zásobách potravín a vtedy zamenil škatule.

Hilda horúčkovo listovala strany zápisníka. Boli popísané zreteľným gotickým písmom. Tu i tam boli nalepené fotografie. Stačil jediný pohľad, aby sa človek ubezpečil, že sú to autentické pamäti Konrada von Haubitz.

- No, tu je on, - Hilda ukázala fotografiu elegantného oficiera.

- Dúfam, - ozvala sa Zenobia, že tie pamäti budú stačiť na to, aby sa Haubitz dostal na lavicu obžalovaných.

Doktor vykrikol, akoby sa náhle zobudil zo sna:

- Chápem! Všetko už chápem! Včera večer Friedrich konečne dostal do rúk Kuryľla... Prekvapený predseda dal Friedrichovi škatuľu s pamäťami. A vtedy sa zistilo, že namiesto pamätí je v plechovej škatuli čokoláda a banánový kompót...

- Možno sa to zistilo už včasnšie, - poznamenal som. - Azda Kuryľlo hneď po odchode od nás nazrel do škatule a zistil, že mu ju niekto vymenil. Za inej situácie iste by sa bol mohol k nám vrátiť a jednoducho povedať: zamenili sme škatule, vráťte mi moju. Urobili by sme to bez toho, aby sme sa do nej pozreli. Lenže my sme sa už vtedy vybrali do horárne Czarne a potom na Poľanu, k Haubitzovej hrobke. Kuryľlo si uvedomil, že si všimneme odhalenú otvorenú skrýšu, nájdeme kazetu a domyslíme si, kto nás oblafol. Jediná nádej, ktorá mu zostala, bola možnosť, že neotvoríme škatuľu-prekvapko, a on nám ju bude môcť podfukom vziať. Keď padol Friedrichovi do rúk, povedal mu, čo sa stalo. A obidvaja sa tejto nocí usilovali ukradnúť škatuľu zo stanu chlapcov...

Prerušil som rozprávanie. Zdalo sa mi, že za mrežou v okne hrobky sa mihla nejaká tvár.

- Tam... tam... - vyjachtal som. - Ktosi tam je a načúva...

Zenobia, doktor, chlapci, Kasia aj Hilda vyskočili zo svojich miest a vrhli sa k mauzóleu. Lenže tí, čo sa v ňom schovávali, ich predbehli. Kým chlapci dobehli k hrobke, začul som škrípanie dverí a dva tiene sa prepadli v hmle.

- Chytaj ich! Drž! - kričali chlapci.

Teraz sa začala šialená naháňačka po úbočí kopca.

Z hustej hmly ku mne doliehali výkriky chlapcov, pišťanie Kasie, volanie doktora. Počul som štekanie Sebastiana.

Predo mnou na zemi ležala plechová škatuľa s Haubitzovými pamäťami.

„Správaš sa veľmi neopatrne," pomyslel som si. „Z tej plechovej škatule nesmieš spustiť oko."

Zatvoril som škatuľu a znova som ju oblepil leukoplastom...

Prvá sa vrátila Hilda.

- Och, Bože, nechala som tu pamäti! - zvolala. Uľavene si vydýchla, keď som jej podal zatvorenú škatuľu. - Tie dva ksichty nám zmizli v lese. Je taká hmla, že nevidieť ani na konček vlastného nosa.

- Tú škatuľu nepusťte z rúk. Obávam sa, že nás čaká ešte veľa ťažkostí, - vystríhal som Hildu.

Z nevydarenej naháňačky sa vrátili Zenobia, Kasia, doktor aj chlapci. Pribehol aj Sebastian, ktorý to považoval za výbornú hru a veselo vrtel chvostom.

- Boli to Friedrich a Kuryľo, - vyhlásil Tell. - V hmle som ich nespoznal, ale mohli to byť iba oni.

Prikývol som a doktor povedal:

- Vidí sa mi, že nás čaká neveselý návrat k autám. Tí darebáci sa pokúsia využiť hmlu, aby nám vzali pamäti. Myslím si, že musíme ihneď odtiaľto odísť, kým sa nespamätajú a nevymyslia nejakú pascu.

- Čo keby sme počkali, kým hmla neopadne? - navrhla Zenobia.

- A keď hmla neopadne až do večera? - namietal doktor.

- Musíme byť veľmi opatrní. Friedrich má plynovú pištoľ, - pripomínal Sokolie oko.

Veverička ľahostajne mávol rukou.

- Raz som sa už nahltal toho plynu. Nebojím sa. Dajte mi škatuľu, ja ju ponesiem.

- Nie, ja ju vezmem, - ozvala sa Zenobia.

Chlapci začali krikom protestovať:

- Nie, nesúhlasíme, aby škatuľu niesla slečna Zenobia! Hocikto, ale nie slečna Zenobia!

Zenobia si dala ruky vbok.

- Prečo to nemôžem niesť ja? - spýtala sa zlovestne.

Chlapci sa začervenalí. Nemali odvahu povedať jej priamo, čo si o nej myslia.

- Lebo... lebo... vy ste podozrivá, - dostal zo seba Sokolie oko.

- Áno, - pridala sa Tell. - Celý čas ste sa správali veľmi podozrivo. Nadržali ste stranu Friedrichovi.

Kasia len-len že sa nerozľúčkala.

- Ste odporní! Hnusní chalani! Moja teta nikdy nebola podozrivá! Nikdy, nikdy, nikdy! - kričala.

Zenobia ju pohladkala po hlave.

- Upokoj sa, Kasia. Nechcú, aby som niesla? Nie, tak nie. Len aby neskôr neľutovali...

Hilda utáľala diskusiu:

- Ja vezmem škatuľu s pamäťami, pán doktor i pán Tomasz mi budú asistovať a sprevádzať ma. Vy tiež, - usmiala sa na chlapcov a tí vážne pokývali hlavami. - Prišla som do Poľska po pamäti, a keď sa mi už dostali do rúk, nemôžem ich nikomu odovzdať. Domnievam sa, že ak niekto má podstúpiť nebezpečenstvo pre túto vec, som to práve ja. Tým skôr, že mám s Haubitzom aj súkromné účty.

Zavelil som:

- Tak ideme, panstvo!

Vzali sme zo zeme našu batožinu - stany a spacie vaky, vytvorili sme husí rad. Vpredu šli doktor a Kasia, potom Hilda obklopená chlapcami. Ja so Zenobiou sme uzatvárali pochod, ktorého stred tvorila Hilda so škatuľou.

Nad Poľanou sa tuším zastavilo obrovské mračno. Hmla ešte väčšmi zhustla, nebolo vidieť ďalej než na dva kroky. Zakrátko som stratil z očí čelo nášho pochodu, doktora aj Kasiu. Jediné, čo som videl, bol chrbát Sokolieho oka a postavu Hildy. Dvaja ďalší chlapci sa mi už len rysovali v hmle.

- Neriskujete priveľa? - ozvala sa Zenobia, ktorá šla vedľa mňa.

- Domnievate sa, slečna Zenobia, že hrozí nejaké riziko?

- Vy ste mali niesť škatuľu s pamäťami. Čo sa stane, ak Hildu napadnú?

- My síce nesieme ťažkú batožinu, ale v každej chvíli ju môžeme odhodiť, aby sme bránili Hildu. Napokon, skade beriete istotu, že sa odvážia nás napadnúť?

- Viete vy vôbec, kto je Friedrich? Ste schopný si predstaviť, čo od neho môžete očakávať?

Usmial som sa:

- Viem. Je to človek pekelné odvážny a čertovsky chytrý. Cítim voči nemu obdiv, keď si pomyslím, že za celý čas neurobil nič také, čo by sa mohlo stať dôkazom proti nemu. Pripúšťam aj to, že jeho švajčiarsky pas je, žiaľ, pravý, o to sa postarali tí, čo si ho najali. Ako mu dokázať, že bol žabím mužom a usiloval sa uniesť Kuryľu? Ako mu dokázať, že ma zneškodnil chloroformom? Alebo že na Poľane sa usiloval vykradnúť batohy zo stanu chlapcov? Alebo že strieľal z plynovej pištole do Sebastiana? Vlastne dnes máme poslednú šancu, aby sme ho prichytili pri čine.

- Chcete mi nahovoriť, že jediná chyba, ktorú urobil, je v tom, že nedocenil schopností pána Tragáčika?

- Vodil ma za nos ako sopliaka. Viem si predstaviť, ako sa mi posmieval, keď sa ku mne neustále správal srdečne...

Odmĺčal som sa. Pošmykol som sa na blatistom a strmom chodníku. Padol som na zadok a zošmykol som sa niekoľko metrov dolu. Pri tom šmyku som podrazil nohy Sokolieho oka, ktorý tiež padol a začal sa kĺzať dolu. Chlapec podrazil nohy pred ním idúcej Hilde. Nemka vykrikla a pri páde pustila z ruky škatuľu s pamäťami, ktorá sa začala šmýkať po chodníku mokrom od hmly.

Bielu hmlu naplnilo volanie a výkriky. Začul som hlas doktora, ktorý sa náhlil na pomoc Hilde, zaštekala Sebastian. Chlapci vykrikovali a naháňali škatuľu s pamäťami.

Konečne som sa nohami zaprel o kameň, ktorý ležal pri chodníku. Bol som zablatený a doudieraný, okolo seba som videl iba hmlu. Usiloval som sa vstať z mokrej trávy, keď nejaká mohutná sila ma zvalila z nôh. Ktosi ma zrazil a bežal dolu.

„Friedrich!“ prebleslo mi v hlave strašné podozrenie.

Vyskočil som zo zeme a znova ma ktosi zrazil, skočil na mňa s veľkým rozbehom a padol na mňa zhora. Prebehol, šmýkajúc sa na tráve a blatistom chodníku.

Tri výstrely z pištole ako ostré praskanie bičom pretáli hmlu.

Zdvihol som sa a prudko som sa vrhol dolu, do priepasti zakrytej bielou hmlou. Päťami som sa zaryl do zeme hneď vedľa Zenobie. Držala v ruke pištoľ a strieľala z nej.

- Čo to vystrájate! - zvraskol som. - V tejto hmle postrelíte niekoho z našich!

- Strieľam, aby som naháňala strach, - vysvetľovala. - A čo teraz urobíte! Mali ste ich chytiť na mieste činu.

V hmle sa nejasne črtali obrysy chlapcov a doktora.

- Ušli, tam ušli, dolu. So škatuľou, - zúfalo kričal Veveříčka.

Vedľa mňa sa Hilda v topánkach šmýkala na tráve. Bežali sme dolu, občas sme padali. Všetko netrvalo viac než pár minút, útočníci nemohli ujsť ďaleko. Ak nie na svahu, tak ich musíme dosiahnuť v kameňolome alebo na ceste.

Letel som ozlomkrky dolu po tráve, nevšimal som si, koľko ráz padnem, ani či sa dotlčiem. Za sebou som počul dychčanie chlapcov, povzbudzujúce doktorove výkriky, Sebastianovo štekание.

Konečne som dobehol dolu k autám, ktoré stáli pri kameňolome. Vyskočil som na cestu, aby som sa rozhliadol, či niekde nablízku neuvidím ford, lebo Friedrich sem asi prišiel svojím vozom. O chvíľu neskôr som uvidel Zenobiu. Prebehla popri mne a ako tigrica sa vrhla do krovia pri ceste. Vznikla tam kucapaca a po minútke Zenobia vytiahla z krovia pána Kuryľu. Držala ho za golier saka, ako poľovník drží za uši uloveného zajaca.

Vyviedla ho do stredu cesty a trasúc ním, kričala:

- Kde je Friedrich? Kde je Friedrich?

Ach, aký žalostný pohľad bol na nášho pyšného predsedu! Zenobia ním mykala a on zrazu ako decko si začal pästami vytierať oči a rozmazával si špinu na lícach,

- Je to zbojník, bandita, gangster! Nechal ma tu a ušiel! Ja nie som v ničom vinný. Nechal ma tu a ušiel s mojou škatuľou! Iste ušiel na aute k nemeckej hranici, - plačlivo vysvetľoval Zenobii.

Tá pustila nešťastníka, ktorý sa zatackal a padol do veľkej kaluže blata. S námahou som potláčal smiech, keď som hovoril:

- Slečna Zenobia, Friedricha dobehneme, kým stihne prekročiť hranice. Môj vehikel nie je horší než ford. Dokonca si myslím, že je rýchlejší.

Zemobia pohrdavo prskla.

- Teraz môžete niesť svoj vehikel na chrbte. Len sa ráčte mrknúť na autá.

Obrátil som sa a pozrel na naše vozy. Až ma zalial pot. Všetky štyri kolesá vehikla aj wartburga mali vypustený vzduch z pneumatík a stáli ako v rozčaptaných galošiach. Uvedomil som si, že uplynie najmenej hodina, kým budú schopné ďalšej jazdy.

Ale Zenobia urobila niekoľko krokov po ceste a znova vošla do húštiny, odkiaľ vytiahla svoj strašný motocykel. Potom na motocykli odkiaľsi vysunula anténu a začala manipulovať tlačidlami rádiostanice ukrytej v prívese.

- Postarajte sa o svoj voz, - ozvala sa ku mne. Nechcela, aby som počul obsah hlásenia, ktoré sa chystala vyslať.

Keď som odchádzal k vehiklu, začul som, ako volala do vysielача:

- Tu Z-24... Z-24... Z-24...

Medzitým zišli zhora Hilda, doktor aj chlapci naložení našou batožinou, ktorú pozbierali na svahu Poľany. Obkľúčili pána Kuryľu a pomohli mu vyliezť z kaluže.

- Čo len teraz bude? Čo budeme robiť? - zúfalo sa vypytoval Veverička.

- Netrápte sa, - upokojoval som ich. - Kým Friedrich dôjde na hranice a vybaví pasové a colné formality, stihneme nafúkať pneumatiky a dobehneme ho. Tak do roboty!

Vytiahli sme pumpy. Našťastie ventily boli v kolesách. Stačilo teda len nafúkať gummy.

Začuli sme rachot spusteného Zenobiinho motocykla. Prišla k nám a prekrikujúc hrmot motorky, zavolala na mňa:

- Postarajte sa o Kuryľu a vezmite ho so sebou na hranicu vo Šwiecku! Tam si ho preberú patričné orgány!

- Som nevinný, - hlesol Kuryľo.

- Ticho! - zveskla naňho Zenobia. - A pokiaľ ide o pamäti, pán Tragáčik, tak na túto tému sa ešte porozprávame. Nikdy ma neprestanete považovať za sprostáňu?

Chcel som niečo vysvetliť, ospravedlniť sa, lenže pridala plyn a so strašným rámusom vyrazila po blatistej ceste.

O necelú hodinku neskôr sme vyštartovali rovnakým smerom, na cestu do Šwiecka, kde bol najfrekventovanejší hraničný prechod do Nemecka. Druhý podobný prechod bol v Kołbaskowe pri Štetine, lenže predtucha mi navrávala, že Friedrich si vyberie radšej Šwiecko pri Ślubiciach, odtiaľ bude mať bližšie na územie Západného Nemecka, odkiaľ asi prišiel.

Nevyužil som veľkú rýchlosť svojho vehikla, lebo som viezol Kasiu a Hildu, a za mnou šiel wartburg s chlapcami. Po celej ceste do Šwiecka náš predseda z času na čas dostával návaly strachu, zúfal si, prosil ma, aby som mu dovolil ujsť a skryť sa pred zodpovednosťou.

- Strčia ma do basy, - plačlivo jačal. - Zavrú ma do väzenia. Ale všetkému je na vine ten prekliaty Klaus. To on ma nahovoril na zlé. Čo teraz, pán Tomasz?

- Klaus vás asi poznal už predtým, keď sa mu podarilo tak ľahko vás naverbovať na túto prácu.

- Pred vojnou som bol súkromným detektívom v Lodži. A niekoľko rás som sa stretol s Klausom, ktorý tiež býval v Lodži. Počas vojny pracoval v nemeckej kriminálnej polícii. Raz ma dokonca strčil do väzenia, lebo som načierno kšeftoval s mäsom. Pustil ma na slobodu vzhľadom na to, že sme sa už dávnejšie poznali. Pred dvoma rokmi Klaus prišiel do Lodže ako korešpondent, stretol tam nášho spoločného známeho, ktorý mu dal moju adresu vo Vroclavi. Klaus ma navštívil, vypytoval sa na rôzne veci na našich západných územiach, lebo chcel napísať akýsi článok. Lenže ja som bol veľmi opatrný, a tak sa prestal so mnou stýkať. Až jedného dňa som dostal od neho list, aby som ihneď prišiel do Jasieňa, lebo sa rysuje nejaký dobrý obchod. Vzal som si dovolenku a prišiel som. Stretli sme sa v Jasieni a vtedy ma zasvätil do záležitosti

so šachovnicami. Povedal, že pamäti sú iba zámienka, v skutočnosti ide o zlato a drahokamy Haubitzovcov. Poznal ma ako dobrého detektíva a sľúbil polovicu pokladu. Preto som súhlasil s touto robotou. Porozprával mi, kde sú šachovnice, a spočiatku sme skrýše hľadali spolu, po nociach v observatóriu. Neskôr mi prikázal, aby som hľadal na vlastnú päsť, a sám sa mal znova vrátiť do Poľska o štyri dni. Za miesto stretnutia sme si určili ruiny mlyna Utopenec. Našiel som skrýšu v hrobke a vybral som z nej kazetu. Viete si predstaviť, ako som sa preľakol, keď som sa presvedčil, že v nej nie je zlato a brilianty, ale predsa tie Haubitzove pamäti.

- Mali ste sa prihlásiť našim orgánom a vtedy by vám nehrozil trest.

- Veď hej, hej. Mal som to urobiť. Ale keď som si pomyslel, koľko času som stratil hľadaním a naše orgány mi celkom iste za pamäti nedajú vôbec nič, ani najmenšiu odmenu, radšej som čakal na Klausov príchod. Od neho som chcel dostať aspoň nejakú odmenu. Lenže potom sa do toho zamiešal ten prekliaty Friedrich. Čo si myslíte, dostanem prísny trest?

Bolo mi ľúto nešťastného Kuryľla a namiesto radosti z jeho porážky, začal som ho utešovať:

- Netrápte sa, pán Kuryľlo. Azda vám zohľadnia doterajšiu bezúhonnosť. Možno vás ani nestrčia do väzenia, budete stíhaný na slobode, a tak aj pôjdete pred súd. Azda zoberú do úvahy skutočnosť, že ste nehľadali pamäti, ale zlato a drahokamy. Možno dostanete iba podmienený trest, Len sa musíte ku všetkému priznať, úprimne a otvorene. Bez vykrúcania, pán Kuryľlo.

- Priznám sa ku všetkému. Celkom ku všetkému, - bil sa do prs predsedu.

A tak, počúvajúc jeho náreky a potešujúc ho, došiel som na hraničný prechod vo Šwiecku.

Bol tu živý ruch, podchvíľou sa dvíhali bielo-červené hraničné závary, aby pustili osobné autá, ktoré prichádzali z mosta cez Odru, alebo aby vypustili autá vychádzajúce z Poľska. Dlhý rad tvorilo pár desiatok áut rôznych značiek s poľským aj zahraničným registračným číslom. Zastavovali pred neveľkým domom, v ktorom sa odbavovala colná kontrola. A tam - medzi prvou a druhou hraničnou závorou, v rade vozov - uvideli sme ford.

Teda nemýlili sme sa. Friedrich sa rozhodol prejsť cez poľské hranice práve vo Šwiecku. Friedricha sme mali hneď pred sebou, takmer na dosah ruky. Lenže súčasne už bol pre nás nedotknuteľný, lebo bol v odbavovacom colnom priestore. Dvaja ozbrojení vojaci nám prehradili cestu do hraničnej zóny. Tam mohli vojsť iba vlastníci pasov alebo výjazdnych doložíek.

Zastali sme teda za drôteným plotom, ktorý oddeľoval hraničné pásmo, a pozerali sme na Friedrichovo auto, lebo on sám už iste bol v kancelárii colnice.

- Urobte čosi, pán Tomasz, - mykla ma Kasia za rukáv a vzrušene vykladala. - Povedzte pohraničníkom, že Friedrich ukradol pamäti. Nech ho nepustia cez hranice. Urobte niečo, preboha!

Bezradne som mykol plecami.

- Friedrich má doklady v úplnom poriadku a nikto nemá právo ho zadržať, len ak by uňho colníci našli nejaký tovar, ktorý sa nesmie prevážať, alebo zistili pašovanie, či niečo podobné.

- A čo pamäti? Veď nemá právo vyviezť tie pamäti. Získal ich lúpežou, - znervózňoval sa Tell.

- To áno, - prikývol som, - ak Friedrichovi nájdú pamäti, budú ho môcť zadržať. To, že bude mať pamäti, je jediným dôkazom, že sa aktívne zúčastnil prepadu našej výpravy. Lenže myslíte si, že je natoľko hlúpy, aby ich mal pri sebe?

- Vedia colníci, že majú hľadať pamäti? - trápil sa Veveříčka.

- Neviem, - odvetil som. - Nemyslím si však, že by sa Zenobia vzdala. Bolo dosť času upozorniť hraničné orgány. Ak Friedrich má tie pamäti so sebou, tak si buďte istí, že colníci ich nájdu. Lenže je to veľký chytrák a pochybujem, že by to nepredvídal.

- Ale čo s nimi urobil? Čo si myslíte, poslal ich poštou? - spytoval sa Sokolie oko.

- Nemám potuchy. Lenže to už nie je naša vec, ale Zenobiina. Ona zodpovedá za to, aby sa pamäti nedostali cez hranice.

- Vy... - Tell zajachtal, - ste si istý, že Zenobia pracuje v kontrarozviedke?

- Spýtaj sa to jej, - usmial som sa. - Ale pochybujem, že ti dá odpoveď.

- Pozrite, Friedrich, - zašepkal Tell.

Z colnice vyšiel Friedrich v sprievode troch colníkov a ešte niekoľkých majiteľov áut, ktorí opúšťali Poľsko. Colníci podišli k prvému autu v rade. Akýsi pán v tvídovom saku poslušne otvoril kufor auta.

Ford stál tretí v rade. Friedrich sa pohodlne oprel o bok auta, nonšalantne si zapálil cigaretu a čakal, kým naňho príde rad.

Zrazu Sebastian našiel nejakú dieru v plote a bez ohľadu na hraničné predpisy vliezol cez ňu a radostne vrtiac chvostom, pribehol k Friedrichovi. Kasia zapískala na svojho psa, ale vtedy si ho všimol aj Friedrich, spoznal ho a zachvel sa. Rozhliadol sa a videl nás stáť za drôteným plotom.

Na tvári sa mu objavil úsmev. Zamával nám rukou, ako keby sa lúčil s najsrdečnejšími priateľmi.

- Ach, to je... to je... to je... falošný diabol. - Kasia dlho nevedela nájsť správne slová.

- Kde je slečna Zenobia? Prečo tu nie je? - znepokojoval sa doktor.

- S nepríjemným pocitom sa musím priznať, - poznamenal som, - že mi Friedrich veľmi imponuje.

Colníci skončili prehliadku prvého voza. Pán v tvídovom saku si sadol za volant, spustil motor. Zdvihla sa červeno-biela závera a auto vyšlo na hraničný most.

Druhý voz patril poľským manželom s malým chlapčekom. Boli to iste turisti, ktorí sa poberali na výlet do Nemecka. Colníci urobili len veľmi povrchnú prehliadku auta, sotva nazreli do batožinového priestoru. A znova sa zdvihla závera, poľskí turisti odišli do Frankfurtu nad Odrou.

Teraz dvaja colníci zamierili do budovy, v ktorej bola colnica. Iba tretí podišiel k Friedrichovmu vozu. Ako sa nám zdalo, Friedrich od tejto chvíle s veľkým napätím očakával, ako dopadne prehliadka. Lenže colník iba povedal Friedrichovi čosi, čo sme my nerozumeli. A potom mu odovzdal colný záznam a zasalutoval, čím mu naznačil, že prehliadku forda považuje za zbytočnú.

- Kristepane, akí sú to hlupáci! - zúfalo jajkal Sokolie oko.

- Pán Tomasz, vysvetlite im to... - štipala ma do ruky Kasia.

Colník podišiel k štvrtému autu so značkou „GB“, teda bolo to anglické auto. Patrilo mladému manželskému páru. Angličan zdvihol príklop batožinového priestoru a ukazoval svoju batožinu.

Z miestnosti hraničnej kontroly vyšiel dôstojník. Podal Friedrichovi jeho pas, zasalutoval a potom rukou naznačil vojakovi, že môže zdvihnúť záveru. Teda Friedrich mal voľnú cestu. Ešte chvíľu a vyjde na most cez Odru, stratí sa nám z očí. Navždy. Víťazne, triumfujúco.

- Urobte čosi, pán Tomasz, zadržte Friedricha, - horúčkovite šepkali chlapci.

Lenže zázrak! Friedrich sa vôbec nenáhlil prekročiť hranicu. Naopak, vyzeralo to tak, akoby náročky odkladal svoj odchod z Poľska. Zdvihol masku svojho forda a naklonil sa nad motor. Tváril sa, akoby zrazu zistil na svojom voze akúsi poruchu.

Medzitým colník požiadal mladého Angličana, aby otvoril batožinu. Zrazu sa naklonil a z jedného kufru vybral... plechovú škatuľu oblepenú leukoplastom. Otvoril ju a po chvíli držal v ruke... Haubitzove pamäti. Áno, určite to boli ony. Zo vzdialenosti niekoľkých krokov sme videli kožený obal a vyblednuté gotické písmená.

- Čo je to? - spýtal sa colník Angličana.

- Sú to pamäti jedného z mojich priateľov, - začul som odpoveď. - Nemajú väčšiu hodnotu. Dal mi ich, aby som si ich prečítal.

- Prosím. Vraciam vám to, - colník odovzdal pamäti Angličanovi.

Na toto gesto sa ozvalo hrozné jačanie, ktoré sa vydralo z prs chlapcov a Kasie. Súčasne sa zabuchla maska forda, Friedrich bol pripravený na odchod a ukradomky pozeral smerom ku kontrolovanému autu.

Mladý Angličan rukami chvejúcimi sa z nervozity vzal od colníka pamäti. Bolo nám jasné, že Friedrich ho poprosil, aby previezol cez hranice kompromitujúci predmet. Slušný Angličan iste súhlasil s Friedrichovou prosbou, ale teraz to možno ľutoval. A preto bol taký nervózny.

Nerád hodil pamäti naspäť do kufru. Lenže urobil to tak nešikovne, že kožený obal sa zachytil o hranu batožinového priestoru a pamäti padli na zem vedľa auta. Obal sa otvoril a z neho sa vystrčil... *Sprievodca po Poľsku* v bieločervenej obálke.

Friedrich sa dlhým skokom ocitol pri Angličanovom aute. Úslužne zdvihol zo zeme pamäti. Jedným pohľadom

zistil, že v obale nie je Haubitzov rukopis, ale *Sprievodca po Poľsku*.

Nazlostene zatreskol kožené dosky a pozrel na nás, čo sme stáli za drôteným plotom.

- Áno, áno, - zvolal som po nemecky Friedrichovi, - to je môj sprievodca! Keby ste boli taký dobrý a vrátili mi ho, bol by som vám veľmi vďačný...

Neviem opísať pohľad, akým ma Friedrich prebodol. Bolo v ňom toľko zlosti, nenávisti a hnevu, že na chvíľu som sa až zľakol.

Chlapci mali otvorené ústa, a Kasia bola celá červená od vzrušenia. Doktor hneď pochopil, čo sa stalo, a začal sa potichu smiať. Hilda šepkala:

- Vôbec nič nechápem...

Friedrich nehybne stál so sprievodcom v ruke a stále na mňa nenávistne gánil. Nie, nebolo to na mňa, ale na kohosi, kto sa k nám odzadu približoval.

- Prestaňte už konečne robiť zo seba šaša, - ozvala sa Zenobia. - Odovzdajte mi už tie pamäti. Je najvyšší čas ukončiť celú záležitosť.

Bezradne som sa usmial a siahol som rukou pod sveter na prsiach. Vybral som dva hrubé zošity, tie isté, ktoré sme prezerali na Poľane. Váhavo som ich podal Zenobii.

- Slečna Hilda, - povedala Zenobia. - Bude dobre, ak spolu so mnou i s pamäťami teraz pôjdete do Varšavy. Aj ty, Kasia, pôjdeš s nami. Je už čas, aby si sa vrátila domov k mamičke.

Až teraz sme si všimli, že pred prvou závorou, hneď vedľa môjho vehikla a doktorovho wartburga, zaparkovala čierna volga.

- Teda vy...? Vy...? - chlapci a Kasia konečne pochopili, čo sa stalo. - Na Poľane ste vybrali z obalu Haubitzove pamäti a vložili ste ta svojho *Sprievodcu po Poľsku*?

- Veru tak. Urobil som to vtedy, keď ste sa rozbehli za tý-

mi, čo sa schovali v hrobke. Domyslel som si, že Friedrich sa bude usilovať ukradnúť škatuľu s pamäťami. Nechcel som riskovať stratu rukopisu.

- Načo bolo dobré to naháňanie? Prečo ste prenasledovali Friedricha? - čudoval sa Veverička.

- Urobil som to, aby bol Friedrich presvedčený, že vyváža pamäti, na ktorých nám veľmi záleží.

- A čo vy? Domysleli ste si, že pán Tragáčik vymenil pamäti? - spýtal sa Tell Zenobie.

- Tak málo ho poznáte? - rozosmiala sa Zenobia. - Ved' to bolo do očí bijúce, keď dovolil Hilde niešť škatuľu. Okrem toho, pán Tragáčik si potrpí na efektné scény. Mohli sme si odpustiť zážitok pekného divadla pred colnicou? Mohla som mu vziať tie pamäti už vtedy, keď Friedrich ušiel so škatuľou, ale pomyslela som si: „Nech sa pán Tomasz tiež trochu poteší. Zaslúži si takúto radosť.”

- Ďakujem vám, - uklonil som sa.

Auto so značkou „GB” už odišlo. Aj Friedrich sa už konečne prebral zo zamyslenia. Ešte raz na nás zagánil, potom podišiel k fordu, zlostne trhol kľučkou na dverách a sadol si za volant. Videli sme, ako sa zdvihla záhora a ford vyšiel na most. Prefrngol cezeň veľkou rýchlosťou a po chvíli sa nám stratil z očí.

Na moste sa celkom iste minul so sivým taunusom, lebo po krátkej chvíli na poľskú pohraničnú kontrolu prišiel Klaus. Keby sa bol rozhlíadal, možno by bol zazrel Kurylla, Hildu aj nás, čo sme stáli za drôteným plotom pohraničnej zóny. Ale veľmi sa ponáhľal. Dostal pečiatku do pasu, colník mávol rukou, čím mu naznačil, že kontrolu auta považuje za zbytočnú. Dvihla sa bielo-červená záhora a taunus sa ocitol na poľskom území. A vtedy mu cestu prehradila zelená lada, z ktorej vysadli dvaja muži oblečení v civilných šatách. Jeden z nich rukou zdvihol terčik a prikázal Klausovi, aby zastal.

- Ste pán Klaus? - spýtal sa po nemecky.

- Áno, - odpovedal Klaus, keď sa vyklonil z okna auta.

Až vtedy Klaus zbadal môj vehikel, ako aj Hildu, Zenobiu, chlapcov a Kasiu, ba aj nešťastného Kuryľu. Trocha zbledol, ale pokojne sa spýtal:

- O čo ide, páni?

- O vysvedenie v istej záležitosti, - vysvetlil prvý z mužov. A druhý kývol rukou na pána Kuryľu:

- Môžete prísť sem k nám? Aj vás chceme požiadať o niekoľko slov na vysvetlenie.

- Stalo sa niečo zlé? - spýtal sa Klaus.

- Nie. Našťastie sa nič zlé nestalo, - znela odpoveď.

- Chcete ma zadržať? - znepokojil sa Klaus.

- Nie. Jednoducho ide o isté vysvetlenie. Buďte taký dobrý a poďte za naším autom. A vy, pane, nasadnite do nášho auta, - požiadal muž Kuryľu.

Odišli. A o týždeň neskôr som si prečítal v novinách správu, že nemeckého novinára Heinricha Klause vypovedali z Poľska.

Kuryľo vybrádl so zdravou kožou z prípadu pamätí aj zo skutočnosti, že bol nástrojom v rukách zločinca.

Redakcia frankfurtských novín vyhrala súdny protest s Konradom von Haubitz. V tých istých novinách som sa dočítal, že nemecká prokuratúra začala proti Haubitzovi vyšetrovanie vo veciach jeho minulosti v armáde. Hádám sa urobí zadosť spravodlivosti.

Tak toto je príbeh *Knihy strašidiel*. Ved' či neboli ozajstnou knihou strašidiel pamäti vojnového zločinca Konrada von Haubitz?

VÝSLOVNOST MIEN A NÁZVOV

<i>Cedynia</i>	- cedyňa
<i>Czcibor</i>	- čibor
<i>Friedrich</i>	- Fridrich
<i>Gorzów Wielkopolski</i>	- gožuv wiel'kopol'ski
<i>Haubitz, Volkmar von</i>	- haubic, folkmar fon
<i>Heinrich</i>	- hajnrich
<i>Katarzyna, Kasia</i>	- katažyna, kaša
<i>Jasień</i>	- jašeň
<i>Morzycko</i>	- možycko
<i>Myślibórz</i>	- mišlibuž
<i>Osinów</i>	- ošinuv
<i>Platzek</i>	- placek
<i>Pojezierze Myśliborskie</i>	- poježeže mišliborskie
<i>Siekierki</i>	- šekierki
<i>Żuławy Cedyńskie</i>	- žuvavy cedyňskie

Kým som po strýkovi nezdedil nezvyčajné auto, ktoré zapríčinilo, že ma začali volať pán Tragáčik, študoval som dejiny umenia. Už vtedy sa u mňa prejavili detektívne schopnosti. Po skončení štúdia ma zamestnali na Ministerstve kultúry a umenia ako špeciálneho detektíva. Mojou úlohou bolo predovšetkým vyhľadávanie cenných umeleckých diel a boj proti ich falšovateľom. Niektoré zaujímavejšie príbehy z tých čias som opísal v cykle poviedok o pánu Tragáčikovi.

Na niekdajších majetkoch Haubitzovcov sú na rôznych stavbách zobrazené šachovnice - šachovnica je aj v erbe rodu Haubitzovcov -, ktoré majú priviesť k miestu, kde bola na konci vojny ukrytá „najcennejšia vec“. Bude to vzácny poklad? Alebo pamäti Konrada Haubitza, ktorý slúžil v nemeckej armáde? O tom sa dozviete v záhadnom príbehu, ktorý pánu Tragáčikovi opäť pomáhajú riešiť mladí priatelia - Tell, Sokolie oko, Veverička a Kasia.

Pripravujeme:

PÁN TRAGÁČIK A TAJOMSTVO NAD TAJOMSTVAMI
PÁN TRAGÁČIK A WINNETOU